

༄༅། འོད་གྱི་ནང་བསྟན་དཔེ་ཚོགས་ལྷེ་གནས་།

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W3PD381	ImageGroup:	I4PD4640
LCCN:	n/a	ISBN:	9787506370998

Title:	སྐྱེས་ཆེན་གྱི་བཅུད་ལམ། skyes chen gyi bzhud lam/ ?rtogs བརྗོད་མདུན་ལེགས་མའི་དཔེ་ bshus/ 'khrid?sgra བཤུས།
Author:	n/a
Descriptor:	n/a
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	n/a
Publisher:	?????
Date:	2014
Volume:	1
Total Volumes:	1
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at Tibetan Buddhist Resource Center, 150 West 17th St, New York City, NY 10011, US.

ཕྱེས་ཆེན་གྱི་བཞུད་ལམ།

——《ཕྱེས་ཆེན་མཐུན་ཡིན་པ་མེད་ཅི》དཔེ་ཁྱིམ་བཞུས།

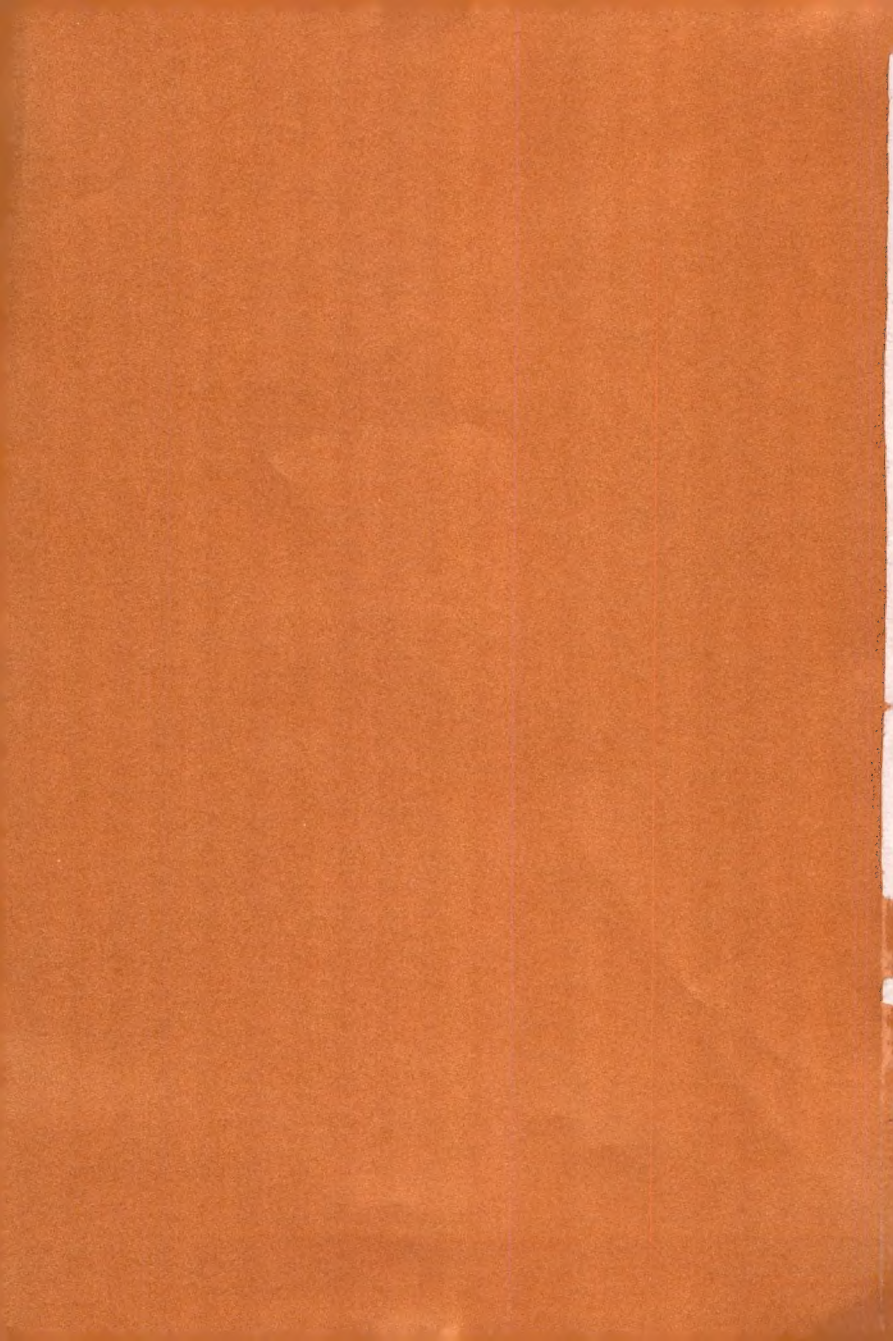

འཆད་མཁན། རྩོམ་པ་རབ་བླ་མཚོ།

ཡིག་རྩལ་འགོད་མཁན། ཅེ་ཕྱེས་དགེ་འདུན་དགོན་མཚོག

འཁོད་མཁན། སྒོ་གེ་ས་རབ་བླ་མཚོ།

ཡི་གེ་ར་འགོད་མཁན། ཆེ་སྒྲེ་ལ་དགེ་འདུན་དགོན་མཚོ།

སྒྲེ་ས་ཆེན་གྱི་བཟུང་ལམ།

—《རྟོགས་བརྗོད་མདུན་ལེགས་མའི་》སྒོ་བ་ཁྲིད་ཀྱི་སྒྲ་བཅུ་གཉིད།

ཆོས་པ་པོ་དཔེ་སྒྲུབ་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

宗喀巴大师小传 / 喜饶嘉措 著. — 北京: 作家出版社, 2014.09

《21 世纪文学之星丛书》

ISBN 978-7-5063-7099-8

I. 宗… II. 喜… III. 传记—作品集—中国—当代 IV. I247.5

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2014) 第 430608 号

宗喀巴大师小传

作 者: 喜饶嘉措

责任编辑: 李明宇

出版发行: 作家出版社

社 址: 北京市朝阳区农展馆南里 10 号 邮码: 100026

印 刷: 北京振兴印刷厂

开 本: 880×1230 1/32

字 数: 190 千字

页 数: 256

印 张: 7.625

印 数: 0001-5000

版 次: 2014 年 09 月第 1 版

印 次: 2014 年 09 月第 1 次印刷

ISBN 978-7-5063-7099-8

价 格: 19.00 元

作家版图书, 版权所有, 侵权必究。

作家版图书, 印装错误可随时退换。

ཕྱོད་མེད།

ཆེ་ཆུང་དགེ་འདུན་དགོན་མཚོག

གཅིག

རང་རེ་རི་པོ་གངས་ཅན་པའི་ཕྱོད་གྱི་སྒྲེགས་བཅ་དག་གི་ཁྲོད་ན་སྒྲེས་བྱ་
དམ་པའི་རྣམ་ཐར་དང་རྟོགས་བརྗེད་ཤིན་ཏུ་མང་ན་ཡང་། དམ་པ་དེ་དག་
གིས་རང་གི་སྐྱེ་ཆེ་འདིར་ཐོས་བསམ་སློབ་གཉེར་གྱི་འབད་བརྩོན་ལ་བརྟེན་
ནས་ད་གཞི་དམ་པས་པ་དང་གྲུབ་པའི་གོ་འཕང་ཇི་ལྟར་བརྟེན་ཚུལ་རྣམས་
སྦྱང་དང་མ་འདྲེས་པར་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་གྱིས་པའི་རྣམ་ཐར་དང་རྟོགས་བརྗེད་
ཅིག་ཏུ་ཅང་མཇུག་བར་དཀའ་སྟེ། གནའ་ནས་ད་ལྟའི་བར། རང་ཅག་གིས་
རྣམ་ཐར་དང་རྟོགས་བརྗེད་འབྲི་སྐབས། དང་པོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཚུལ་
དང་། སྐྱེ་པོ་སལ་བ་ཞིག་མིན་ཚུལ་ནས་མགོ་བརྩམས་ཏེ་འཆད་པའི་སྟེལ་
འདིས་ཏུ་ཅག་གི་ངེས་དོན་གྱི་དམ་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་རྣམ་ཐར་གྱི་འོད་སྦྲང་
བསྐྱིབས་ཤིང་གཡོགས་ཡོད།

དེ་ཡང་འདས་ཟིན་པའི་ཆོས་སྲིད་མཉམ་བཟེས་ཀྱི་པོ་རྒྱུས་བྱུང་རིམ་ཁྲོད།
ལམ་རིམ་སློ་སྦྱང་ལས་གསུངས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བརྟེན་ཚུལ་གྱི་
རྣམ་གཞག་དེ་དག་ཚུར་སྤངས་ཏེ། དབང་ཤུགས་ཆེ་བའི་“ལྷ་བཙུན་” དག་གི་
སྟེང་ལ་བཀའ་ནས་“སྤྲ་མ་ལ་དག་སྦྱང་ཁོན་དགོས་སོ” ཞེས་དེ་དག་གི་ལུགས་

དང་མི་མཐུན་པའི་ཀུན་སྟོང་འགའ་ལྷན་གྱི་གོ་ཁབ་ཅིག་ཏུ་བསྐྱར་ཡོད་པར་མ་
 ཟད། གལ་སྲིད་གཟུང་བའི་སྟོན་སྒྲུབ་དང་། གཞན་པར་གྱི་ལྷག་བསམ་ནམ་དག་
 གིས་“ལྷ་བཅུན་”ཁོ་ཆོའི་ལུས་ངག་གི་ཀུན་སྟོང་ལ་དོགས་སྤོང་ཕྱེད་མཁན་དང་། མོ་མ་
 ཉི་ཟ་མཁན་བྱང་ན་དེ་མ་ཐག་ལྷ་ལོག་པར་བཅིས་ཏེ་སྦྱར་བ་སྣ་ཆོགས་ཀྱིས་
 ཆར་གཙོད་པར་བྱེད་དོ།

དེའི་ཕྱིར། རིམ་གྱིས་ལོ་རྒྱུས་ནམ་ཐར་ཆོམ་མཁན་ཆོ་ཡང་“ལྷ་བཅུན་”དག་
 གི་ནམ་ཐར་ལོ་རྒྱུས་འབྲི་ཚུལ་དེ་ཁོ་ནའི་ལྷགས་སུ་འབྱངས་ཏེ། རང་གི་སྒྲ་
 མ་ཞིག་གི་ནམ་ཐར་འབྲི་ན་ཆེ་བ་བརྗོད་པའི་ཆོག་ལ་“ཕྱགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱགས་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བོ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པ་བྱར་
 སྒྲིག་གར་དུ་ཅེན་པའི་ནམ་པར་འབྱུལ་བ་”ལྷ་བྱ་རེ་མ་བྲིས་ན་སྒྲ་མར་ཆེ་
 བ་མ་བརྗོད་པར་འབྱུར་བ་དང་། སྟོབ་མར་དད་པ་མེད་པ་ལྷ་བྱར་བཅི་བའི་
 སྟོལ་ཞིག་ཆགས་ཏེ་ནམ་ཐར་དང་རྟོགས་བརྗོད་ཐམས་ཅད་ཆོག་དེ་འབྲེལ་
 བས་གང་བར་གྱུར། གྱུར་ནས་ཀྱང་ཐུན་མོང་གི་སྤང་ངོར་དཀའ་སྤྱད་འབད་
 འབྱངས་བྱས་ཚུལ་ནམས་བྱར་ཅམ་ཡང་བྲིས་པ་དགོན་ལ། གལ་སྲིད་ཅུང་
 ཟད་རེ་མ་བྲིས་ཐབས་མེད་དུ་གྱུར་ན་ནི། དངོས་པོའི་གནས་ཆོད་ལ་སངས་
 རྒྱུ་ཅིག་ཅིག་ལྷག་ལྷག་གི་སྦྱལ་བ་ཡིན་ཡང་ཞེས་སྤྱད་ཆོག་ཅིག་གྱུར་མེད་ས་
 ཏ་ཅང་ཉུང་། དེ་ཕྱིར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྒྲིགས་པམ་ནམས་ཀྱི་ཁོད་ན་རང་རེའི་དམ་
 པ་ནམས་ཀྱི་སྦྱ་ཆེའི་ནམ་ཐར་དངོས་ནི་སྐབས་རེར་བྱར་ཅམ་མངོན་ལ་སྐབས་
 རེར་ཅི་ཡང་མི་མངོན་པའི་སྒྲིན་གསེབ་ཀྱི་རྒྱ་བ་བཞིན་གྱུར་ཡོད་དོ།

རང་རེའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁོད་དུ་ཆོས་ཕྱགས་ནས་ངེས་དོན་གྱི་སྦྱེས་བྱ་དམ་

བ་མང་པོ་ཞིག་བྱོན་མྱོང་ཡང་། ལྷ་བཙུན་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་འབྲི་སྲོལ་དེས་ནི།
 རང་རེའི་ངེས་དོན་དམ་པ་དེ་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ལ་ཡང་སོམ་ནི་ཟད་གོས་
 པ་དང་གསལ་ཁ་མེད་པ་ཞིག་བྱས་པ་ཤིན་ཏུ་མ་ལེགས་པོས། ད་ནས་བཟུང་
 རང་རེས་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཕྱིར་རྟོག་བྱས་ཏེ། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དམ་
 པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིབ་དུ་སྐྱེ་ཆོག་པ་དཀའ་ལས་ཅི་ལྟར་མཉམ་པ་དང་། དམ་པ་དེ་
 དག་གི་སྐྱེ་ཆེ་དངོས་ཀྱི་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་དངོས་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་ངོས་
 ཟིན་པར་བྱས་ནས། “ལྷ་བཙུན་” ཆོའི་མཛད་རྣམ་དུ་བསྟན་པའི་རྩོད་རིས་སྣ་
 ཆོག་ཀྱིས་སྐྱགས་པའི་རང་སེམས་ལ་དག་ཁྲུས་ཐེངས་ཤིག་མཛད་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་
 གལ་ཆེའོ། །

གཉིས།

ཕྱིར་ན། 《རྟོགས་བརྟུན་མདུན་ལེགས་མ་》འདི་ནི། རྒྱ་གར་པཎ་གྲུབ་
 རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མཐེལ་རྟོགས་ཤིང་གྲུབ་པའི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་
 ཉམས་ལེན་གྱི་བརྟན་བཟུས་ཏེ་གསུངས་པར་མ་ཟད། རྟོགས་བརྟུན་ཚོམ་
 ལྟངས་ཀྱི་ཐད་ནས་ཀྱང་རང་གི་ཉམས་མྱོང་དངོས་དང་སྦྱར་ནས་བརྟུན་ཡོད་
 པས། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་ནང་གི་རྟོགས་པ་འཕེལ་བའི་རིམ་པ་
 རྣམས་སྒྲོ་སྒྲུར་མེད་པར་ཅི་ལྟར་བཞུགས་ཡིག་ཐོག་ལ་བཀོད་པ་ཞིག་ཀྱང་རེད།
 དེས་ན་འདི་ནི་ལམ་རིམ་གྱི་གནད་ཆང་བའི་ཆོས་ཀྱི་མན་ངག་ཟབ་མོ་ཞིག་
 དང་། བོད་ཀྱི་སྐྱེས་ཆེན་ཞིག་གི་སྐྱེ་ཆེའི་བཞུད་ལམ་གསལ་བའི་མི་ཡུལ་གྱི་
 བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་ནའང་། འདིའི་སྤྱིང་པོའི་རིན་ཐང་ཅི་བཞུགས་མཆོན་པའི་
 བརྟུན་ཆོས་ཁ་གསལ་གོ་བདེ་ཞིག་མཐོང་རྒྱ་མེད་པར་རབ་ཏུ་སྒྲེའོ། །

རྒྱ་མཚན་དེ་ལ་བསམས་ནས་ཕྱན་གྱིས་ཀྱང་། ཕྱི་ལོ་2009ལོར་《རྟོགས་བརྟུན་མཐུན་ལེགས་མ་》འདི་གཞན་ལ་བྲིད་བྱུང་བ་ཀྱིས་པའི་ཟིན་བྲིས་ཐར་ཐོར་ཞིག་ཡོད་པ་རྣམས་འཐེན་སྐམ་དུ་བཅུག་སྟེ། བཅ་ཞིག་ཐུན་མོང་སྤང་ཆོད་དང་མཐུན་པའི་འཇམ་མགོན་སྐྱེ་མའི་རྣམ་པར་ཐར་བ་ཞིག་འབྲི་འཆར་བཏང་། ཡིན་ཡང་། ད་ལོར་གྲོགས་སྟོ་ཤེར་ལགས་ཀྱིས་རྒྱ་དབོན་པོ་དགོན་དུ་བྲིད་པའི་《རྟོགས་བརྟུན་མཐུན་ལེགས་མའི་》སྐྱ་ཐག་ལ་ཉན་པའི་སྐལ་བ་བྱུང་བས། སྐྱ་ཐག་འདི་ཟིན་བྲིས་སུ་འདེབས་ཀྱས་ན་སྤར་གྱི་རང་གི་ཟིན་བྲིས་ཐར་ཐོར་དེ་བསྐྱར་ན་ཆོག་ཅིང་། གཟུ་བོར་གནས་པ་རྣམས་ལ་སྐྱན་ཡོན་དཔག་མེད་དུ་འང་འགྱུར་ངེས་སྟེ་མ་ནས། ཆེད་དུ་དུས་ཆོད་ཅིག་བཅའ་ཏེ་ཟིན་བྲིས་གདབ་རྒྱ་ཡིན་སྟོར་གྲོགས་ལགས་ལ་སྐྱས་ཤིང་། འབད་པ་ཆེན་པོས་ལས་དེ་གྲུབ་པར་བྱས་སོ། །

གསུམ།

གྲོགས་མཆོག་དམ་པ་ཁོང་གིས། དེར་གི་མིའི་ཁམས་མོས་དང་མཐུན་པའི་དབྱང་ཐབས་དང་། དབྱ་ཆད་གྱི་རིགས་པའི་དབྱང་ཐབས་རྣམས་བྱང་དུ་སྒྲེལ་ནས་《རྟོགས་བརྟུན་མཐུན་ལེགས་མའི་》བྲིད་པ་ལ་བྱུང་ཆོས་གཙོ་བོ་གྲོགས་གཉིས་ནས་མཐོང་སྟེ། གཅིག་གོང་དུ་སྐྱས་པ་བཞིན་རང་རེའི་རྣམ་ཐར་དང་རྟོགས་བརྟུན་མཐུན་ལེགས་མའི་སྐྱ་ཐག་ལ་སྐྱ་སྐྱར་བྱུང་བརྟུན་གྱི་གཤོག་སྐྱ་ཆོགས་ཆེད་དུ་བཅུགས་པས་བདེན་རྒྱན་དབྱེ་བ་དཀའ་བར་གྱུར་ནའང་། ད་རེས་གྲོགས་མཆོག་ཁོང་གིས་ཚུལ་དེ་རིགས་ལ་དབྱང་པ་གཏོང་ཚུལ་དེས་ནི་རང་རེ་ཆོར་རྣམ་ཐར་ལ་སྐྱ་བའི་མིག་གསར་པ་ཞིག་བྱེད་པས། ཁོང་གིས་《རྟོགས་བརྟུན་མཐུན་ལེགས་མའི་》སྐྱ་ཐག་འདིས་

ནི། ལྷ་གཞོན་སྒོ་བ་གཉེར་པ་ཚོར་སྐྱེས་ཆེན་གྱི་རྣམ་ཐར་ལ་དབྱང་ཚུལ་དང་།
དམ་པའི་སྤྲིང་སྒོ་བས་འཆོལ་ཚུལ་ཐད་ཤུགས་ཀྱི་ན་མི་རྒྱུད་བཞིག་ཐེབས་གྱིན་
ཡོད་པར་སྤྲད་དོ། །

གཉིས། དེར་གི་ཆར། བོད་ཀྱི་ཡུལ་ན་ཕྱི་ནང་གི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་
གྱི་ཉིང་བརྒྱུད་ལ་དོན་སྤྱིའི་གོ་བ་ཅམ་ཡང་མ་སོང་བ་མང་པོས་ཅ་ཅ་སྒྲ་ཆོགས་
བརྟོན་ཏེ་ཞོགས་ལུང་ལང་གིན་པ་དག་དང་མི་མཚུངས་པར། ཁོང་ལ་བོད་རང་
གི་རིག་གནས་ཀྱི་ཆར་རྒྱུད་བརྟན་ལ་སྤྲད་དོར་དབྱང་འཛིག་གི་སྒོ་མིག་གསལ་
ཞིང་། ལྷག་པར་《རྟོགས་བརྟོན་》འདི་བྲིད་པའི་སྒྲ་རྒྱུད་ཀྱི་བར་གསལ་རེ་རེ་ན།
བོད་མི་རིགས་དང་། བོད་པའི་ཆོས་ཀྱི་མ་འོངས་མདུན་ལམ་ཐད་སེམས་བྲལ་
དང་ལྷག་བསམ་བླུང་དུ་སྒྲེལ་བའི་ཡིད་ཀྱི་འཕྱར་བག་ཅིག་སྟོག་སྟོག་དུ་འཕྱར་
གྱིན་པ་དེ་ཡང་། འཆད་བྲིད་གཞན་ལ་ཡོད་དཀའ་བའི་བྲད་ཆོས་གཉིས་པར་
མཐོང་།

རྒྱ་མཚན་དེ་གཉིས་ལ་བསམས་ནས་ཕྱན་ལའང་འདི་ཉིད་ཡིག་ཐོག་དུ་
འགོད་པའི་འདུན་པ་སྐྱེས་པར་མ་བཟད། ད་ལྟའི་དཔྱད་ལྟར་སྐྱེ་བོ་ལ་ལས་ནི། ཁོ་
པོ་སྤར་ནང་ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་དང་དགའ་དད་ཆེར་མེད་མོད། སྒོ་ཤེས་རབ་རྒྱ་
མཚོས་《རྟོགས་བརྟོན་མདུན་ལུགས་མ་》བྲིད་པའི་སྒྲ་ལ་ཉན་རྒྱུ་ན། བོད་བསྟན་
པའི་སྐྱེས་མཚོག་སྤྲ་མ་རྣམས་དང་། ཡང་སྒོས་རྩེ་སྤྲ་མར་སེམས་གཏིང་ནས་
མོས་བྲས་སྐྱེས་པས། རང་གིས་བོད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་སྤྲ་མ་ཆོའི་རྣམ་ཐར་བཟུགས་
ཤེས་མི་འདུག་ཡང་སྤྲུང་བྱུང་ཞེས་ཀྱང་བཤད་ཀྱི་འདུག དེ་ལྟའི་རང་ཚུལ་
མཐོང་ཐོས་བྱུང་བ་དེས་ཀྱིན་བྱས་ཏེ་བྲིད་འདིའི་སྒྲ་པ་ཡི་གེར་འགོད་ཆེད་

དཀའ་ལས་བརྒྱུ་པ་ལགས་ན། འདི་ནི་རང་གི་མི་ཚེ་འོ་ནང་བསྐྱབས་པའི་བྱ་
གཞག་གལ་པོ་ཆེ་ཞིག་ཏུ་སྐྱམ་སྟེ་ཡིད་རབ་ཏུ་སྒྲོ་བར་གྱུར།

སྐྱ་བཤུས་འདི་ཕྱི་ལོ་2013ལོའི་ལོ་རྒྱུང་གི་དགུན་སྐད་ལ་རྩ་དཔོན་པོ་
དཔོན་ཏུ་སློབ་ཁྲིད་གྱི་ཐུན་མཚམས་འགར་བར་མ་ཆད་པར་གཏགས་ཏེ་དུས་
ཐུང་དུ་ཡིན་ལ་རྩོགས་པར་བགྱིས་ཤིང་། ཕྱིས་རང་ཡུལ་རེབ་གོང་དུ་རགས་
ཅམ་བལྟས་ཀྱང་། བྲེལ་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཁྱེད་གཞིགས་པོ་མ་ཐུབ་པས་གལ་
ཏེ་ཆོག་གི་མཐུད་མཚམས་ལ་འབྲེལ་མ་ཆགས་པ་དང་། སྐད་ཆའི་གོང་འོག་
འཆོལ་བ། ཆད་ལྷག་ཤོར་བ་སོགས་ཐུང་ཡོད་ན་གསུང་བ་པོ་གཙོས་སྒྲོག་མཁན་
ནམས་ལ་བཟོད་གསོལ་དང་མཐུ་བ་སྟོན་གྱི་རེ་བའང་ཁྱེད་ལྟོ། །

ཞེས་ཕྱི་ལོ་2014ལོའི་ཟླ་3ཚེས་20ལ་ཅེ་སྐྱེས་དགེ་འདུན་དཔོན་མཚོ་གཞིགས་རེབ་གོང་དུ་བྱིས།

དཀར་ཆག

གཅིག་ཐོག་མའི་གསལ་བཤད། /13

གཉིས། གཞུང་དངོས།

ཐོན་འབྲེལ་ཡན་ལག

1. མཚན་དོན། /20

2. མཚན་བཟོད་བཤད་པ། /21

3. 《རྟོགས་བཟོད》ཚུལ་པའི་འདུན་པ་འབྲུངས་ཚུལ། /29

4. ལུས་མདོར་བསྟན། /35

དང་པོར་རྒྱ་ཆེན་མོ་མང་དུ་ཐོས་པ་བཅའ་ཚུལ།

1. བྱིས་པའི་དུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱ། /37

2. ཞབས་ཐུང་དབུས་སུ་བཏོགས་པ། /41

3. དམ་བཅའ་ལས་མི་གཡེལ་བའི་གཤིས་སྤྱོད། /44

4. བར་བྱིན་ལ་བསྐྱབས་ཤིང་གྲ་སྒྲོར་ཐོག་མ་མཛད་པ། /48

5. མང་ཐོས་ལ་བཙོན་པ་ནི་སྤང་དོར་འབྱེད་ཤིས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། /50

6. བྱང་བསྟན་པའི་ཐུན་མིན་ཐང་དོར་གྱི་ལྟ་བུ། /55
7. སྤྱང་བྱ་རྒྱ་གར་ཁ་སྤྱོད་ཅན་གྱི་གཞུང་ལུགས། /63
8. ས་སྤྱང་གྲུ་སྒོར་དུ་ལེབས་པའི་སྒོར་སོགས། /68
9. མངོན་པ་ལ་སྒྲོབ་གཉེར་མཛད་ཚུལ་སོགས། /73
10. དབུ་མ་དང་འདུལ་བའི་འཆད་ཉན་ལ་བཙེན་ཚུལ། /77
11. མ་ཡུམ་གྱི་བྱག་འཕྲིན་འབྱོར་བ། /83
12. ཚད་མ་སོགས་ལ་སྒྲོབ་གཉེར་མུ་མཐུད་གནང་བ། /89
13. རྗེས་དཔག་གི་དཔྱད་ཐབས་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་པ། /93
14. དཀའ་ཆེན་བཞིའི་གྲུ་སྒོར་མཛད་པ་དང་། བསྟེན་རྒྱུ་སྒྲོམ་པ་བཞེས་པ།
དཔེ་གཟིགས་རྒྱ་ཆེན་གནང་བ་བཅས་ཀྱི་སྒོར། /106
15. དབུ་མའི་ཟབ་དོན་ལ་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་དགོས་དོན། /114
16. གསེར་ཕྱོང་ལྷགས་ཚུམ་མཛད་ཚུལ་ལས་འབྲོས་པ། /121
17. ཐེག་ཆེན་དང་གསང་སྤྱགས་བཀའ་ཡིན་མིན་གྱི་ཚད་པ་དང་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་
རྒྱབ་ལྗོངས། /127
18. གཞུང་ཆེན་བཅུ་བདུན་དུས་གཅིག་ལ་འཆད་པ་དང་། གསང་སྤྱགས་རྗོལ་
ཐེག་པར་མང་ཐོས་མཛད་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྒོར། /149

བར་དུ་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་གདམས་པར་གར་རྒྱུ།

1. འབད་པ་ཆེན་པོས་སྤྲོད་ཀྱི་ལྷ་བརྟུན་པ། /166

2. གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་ཤར་ཚུལ་གོ་སླ་བར་བཤད་ན། /174

3. ཆད་མའི་གཞུང་དོན་ལ་ངེས་ཤེས་འཁུངས་ཚུལ། /183

4. ནང་པའི་འཇིག་རྟེན་ལྷ་ཚུལ་དང་ཆོ་སྲོག་ལྷ་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་འཕྲོས་བཤད།
/193

5. ས་རྒྱན་གཉིས་དང་བསྐྱབ་སྤྱོད་གཉིས་སོགས་གདམས་པར་ཤར་ཚུལ། /208

ཐ་མར་ཉིན་མཆན་ཀྱན་ཏུ་ཉམས་སྒྲ་ལྷངས་པ་དང་། ཀྱན་ཀྱང་
བརྟན་པ་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ་བསྐྱོས་རྒྱུ།

1. རང་གིས་ཉམས་བཞེས་མཛད་ཚུལ། /215

2. ཀྱན་ཀྱང་བརྟན་པ་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ་བསྐྱོས་པ། /222

3. སྐྱ་ཆོ་ཐ་མའི་མཛད་པ་བརྟན་པ། /228

གསུམ། མཆོག་གི་དོན། /231

ཁྱིད་ཆར་རྗེས་ཀྱི་སྐད་ཆ། /237

འར་བཀོད། རྟུགས་བརྗོད་ཅ་བ། /241

གཅིག་ཐོག་མའི་གསལ་བཤད།

གཅིག

འོ་ལགས་སོ། ། དེ་རིང་གང་འབྲིང་པར་བྱ་བའི་གཞུང་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་
ཆེན་པོའི་《རྟོགས་བརྟུན་མདུན་ལེགས་མ་》རེད། ང་ལ་མཆོན་ན། གཞུང་
འདིའི་ཁྲིད་རྒྱུན་ལྷན་སྐྱེས་ཆོགས་པ་ཡོད་པ་དང་ཁུངས་མན་དག་ཟབ་མོ་ལྷན་
པ་དེ་འདྲ་ཅང་མིན་ཅུང་། དགོས་པ་དང་རྒྱ་མཚན་མང་པོ་ཞིག་གིས། 《རྟོགས་
བརྟུན་མདུན་ལེགས་མའི་》དོན་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་མཉམ་དུ་སློབ་སྦྱོང་ཞིག་བྱས་ན་
བཟང་སྟེ་དེས་གཞུང་འདི་ངས་འབྲིང་རྒྱ་བྱས་པ་ཡིན།

སྤྱིར་བཏང་། ང་སྤེར་ངོས་ལ་མཆོན་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དང་འབྲེལ་
བའི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་སློབ་གཉེར་ས་བཅད་མ་སྟོང་ཅམ་བྱས་ཐོང་བ་
ཞིག་དང་། སོ་སོའི་རྣམ་པ་དང་བསམ་ཚུལ་ལྟན་བྱ་རེ་ཆོས་ཡིག་དུ་བྱིས་ཐོང་
མཁན་ཅམ་ཡིན་པ་ལས། སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་ཉམས་ཐོང་དེ་འདྲ་ཅི་ཡང་མེད། འོན་
ཀྱང་། ཁྲིད་ཆོའི་དགོན་པ་འདི་ནས་དབྱས་སེར་ཐེག་ཆེན་སྤིང་ལ་སློབ་གཉེར་
དུ་ཐེབས་པའི་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་དང་དེད་ཅག་ངོ་ཤེས་གྲོགས་པོར་གྱུར་
ཅིང་། དེ་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གི་སྟེང་ནས་དགོན་པ་འདིར་ཡང་ང་
ཐེངས་ཁ་ཤས་ཤིག་ཡོང་ཐོང་བ་རེད། ན་ནིང་རྩ་བ་འདྲ་ཆོད་མའི་དགུན་ཆོས་
ཆེན་མོ་འཆོགས་སྐབས་སུ་འདྲ་། ཁྲིད་ཆོའི་དགོན་པ་ནས་དེར་ཐེབས་པ་
རྣམས་ཀྱིས། ང་ལ་འདི་གར་གཅིག་ཡོང་རོགས་ཞེས་གསུངས་པར་བརྟེན། ད་
རེས་འདིར་འོངས་པ་ཡིན།

དེས་ན་ཁྱེད་ཀྱི་ཆང་མ་ནི་ངོ་ཤེས་དང་གྲོགས་པོ་ཡིན་པ་ལ་བསམས་ཏེ།

ངས་འདི་ནས་སློབ་ཁྲིད་གྱི་གཞུགས་བརྟན་ཅམ་བཞེན་པ་ལགས་ན། ང་ཚོས་
མཉམ་དུ་གཞུང་འདི་ལ་སློབ་སྦྱོང་ཞིག་བྱས་པ་ཅམ་ལས་གཞན་དུ་མན་ངག་
ཟབ་མོ་དེ་འདྲ་སྦྱོར་རྒྱ་གར་ཡང་མེད། སློབ་ཁྲིད་གྱི་གནས་སྐབས་སུ། «རྟོགས་
བརྟུན་མཉམ་ལེགས་མ»འདིའི་སྟེང་ནས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་སྐྱ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་དང་
མཛད་རྗེས་ཕྱིར་བྲན་གྱི་ཚུལ་དུ་སྒྲིང་རྒྱུ་ཡིན། མཚམས་མཚམས་སུ་སྐད་ཆའི་
ནང་དུ་ང་སྒྲེར་གྱི་ལྟ་ཚུལ་བསམ་ཚུལ་ཡང་མང་ཅམ་འདྲེས་སྲིད་ལ། དེ་རིགས་
ནི་ང་སྒྲེར་གྱི་ལྟ་ཚུལ་དང་བསམ་ཚུལ་ཅམ་མ་གཏོགས་ལེགས་བཤད་དང་མན་
ངག་གང་ཡང་མིན་པས། དེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དང་འདོད་དགོས་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡང་མེད་ན། འོག་དུ་ངས་སློབ་ཁྲིད་བྱེད་སྐབས་སུ། མོ་མོའི་ལྟ་
ཚུལ་དགོངས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་ས་ཅི་དང་ཅི་བྱུང་བ་དག་ལ་རང་རང་གིས་
སྟོགས་དོར་བརྒྱད་ལེན་བྱེད་ཆོག་ཅེས་པ་དེ་ནི་ཐོག་མའི་གསལ་བཤད་ཡིན།

གཉིས།

ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པ་བརྒྱད་པ་ནས་བཟུང་། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་
ཡུལ་ནས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་གཙུག་ལག་རིག་
གཞུང་མང་པོ་ཞིག་རི་བོ་ནི་མ་ལའི་རྒྱ་རྩལ་དུ་གནས་པའི་བོད་གངས་ཅན་གྱི་
ལྗོངས་སུ་དར་བ་དང་བསྐྱོན། རྒྱ་གར་གྱི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དེ་བོད་རང་གི་
མཁས་གྲུབ་སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་ཆེའི་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་ཅུལ་གྱིས་བཀྲལ་ཏེ། བོད་
ཁ་བ་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་འང་ནང་ཆོས་དེ་ཆོས་རྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་མི་འདྲ་བ་
མང་པོར་གྱུས་པ་རེད། དཔེར་ན། སྐབ་རྒྱུད་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཟེར་ན་ཆོག་
ལ། ད་ལྟ་དངོས་སུ་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུད་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་སྟེ། གངས་ཅན་
གྱི་ཡུལ་དུ་འང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ནི་ལྟ་བུའི་བཞེད་ཚུལ་ཐུན་བྱ་མི་འདྲ་བའི་

གྲུབ་མཐའ་དུ་མར་གྱུས་པ་རེད།

དེ་ལྟར་གྱུས་པའི་རིས་སྤྲུམ་མཆིས་པའི་ཆོས་རྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་མོ་མོའི་ནང་
དུ། དངོས་གནས་དང་གནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་བྱས་རྗེས་བཞག་ཡོད་
པ་དང་། སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལས་བསྟན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་ལ་བརྟེན་
ནས་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་བདེ་བསྟན་གནང་མཛད་པའི་སྟེན་བྱ་དམ་
པ་མང་པོ་བྱོན་མྱོང་བ་ལས། དེ་རིང་ང་ཆོས་འབྲིད་པར་བྱ་བའི་《རྟོགས་བརྟུན་
མདུན་ལེགས་མ》འདིས་གང་གི་རྟོགས་པ་བརྟུན་པའི་སྟེན་བྱ་དེ་ནི། བོད་
ཀྱི་ཆོས་རྒྱུད་ཆེན་པོ་ལྔའི་ནང་ཆན། རི་བོ་དགེ་ལུགས་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་
འབྲེད་པ་པོ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་རེད།

དེར་མ་ཟད། 《རྟོགས་བརྟུན་མདུན་ལེགས་མ》འདི་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་
པོ་རང་གི་རྣམ་ཐར་རང་གིས་བཅུམས་པ་ཞིག་ཀྱང་རེད། གལ་ཏེ་མི་གཞན་
ཞིག་གིས་ཁོང་གི་རྣམ་ཐར་ཚུམ་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན་ནི། དགོས་མེད་ཀྱི་ཆེ་
བརྟུན་དང་། ལུང་བསྟོད་སོགས་ཚུམ་པ་པོའི་དགའ་ཞེན་དང་བསམ་ཚུལ་སྣ་
ཆོགས་དེའི་ནང་དུ་བསྟེན་སྲིད་ནའང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་དེས་པ་
དོན་གྱི་འདུལ་འཛིན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཞིག་ཏུ་ངེས་པས་རང་གི་《རྟོགས་
པ་བརྟུན་པ》འདི་འབྲི་སྐབས་སུ། རྒྱན་དང་ལུང་བསྟོད། ལྷ་མཐོང་འབྲེ་མཐོང་
གི་སྐད་ཆ་དེ་འདྲ་ཅ་བ་ནས་གསུང་སྲིད་ཀྱི་མ་རེད་སྟེ་སྣམ་གྱི་འདུག དེའི་ཕྱིར་
རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་ཆའི་རྣམ་ཐར་དངོས་ལ་རྒྱས་ལོན་བྱེད་བསམས་ན།
《རྟོགས་བརྟུན་མདུན་ལེགས་མ》འདི་ནི་གཞན་དང་མི་མཆུངས་པའི་དབྱུང་
གཞི་རིན་ཐང་ལུན་པ་ཞིག་ཏུ་ལྷུང་ཡོད།

དེས་ན། ཚུམ་འདིའི་སྟེང་ནས་ཁོང་གི་སྟོང་སྟོབས་དང་རྣམ་ཐར་ལ་བསྟེན་

ཆོ། གཅིག་ཏུ། དམ་པའི་རྣམ་ཐར་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གི་དགེ་ཆ་བསམ་གྱིས་མི་
ཁྱབ་པ་འབྱུང་སྲིད་ལ། གཉིས་ན། རང་རེ་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་རབ་བྱུང་
དགེ་འདུན་པ་འཇམ། ཆོས་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན་གྱི་གང་ཟག་ཅིག་ལ་མཆོན་
ན། དངོས་གནས་བྱང་གནས་ཆོས་ཀྱི་ལམ་རྣམ་དག་ནས་བྱོན་པའི་དམ་པའི་
སྒྲིམ་བུ་ཟེར་བ་དེ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་ཐུབ་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ལྟན་པར་
མཐོང་།

གསུམ།

འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་ནང་བསྟན་དར་བའི་ཡུལ་ཡུང་གཞན་གང་དང་
བསྟར་བྱུང་། སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལ་བདག་པོ་བརྒྱབ་པའི་གྲུབ་འབྲས་ཀྱི་ཆ་
ནས་བོད་པ་ཆོ་གཞན་དང་མི་མཚུངས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་འུ་ཆོས་གསུངས་ཤིང་
གསུང་གིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བདེན་པའི་ཆ་ཡང་ཡོད་པར་མཐོང་། འོན་ཀྱང་
དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ཏུ། ཡང་ཚྭ་གས་གཞན་ཞིག་ནས་ནི་ང་ཆོ་བོད་ཡུང་པ་འདི་
ཅུ། ཆོས་བཅད་སྟོད་བཏང་ནས་ཆབ་སྲིད་སྟོད་བའི་ལམ་ལུགས་ཤིག་ལོ་ལྟ་
རིང་ལ་ལག་བསྟར་བྱས་ཐོང་བས། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་། ང་
ཆོ་བོད་ཀྱིས་ནི་ནང་པའི་ཡུང་པ་གཞན་གྱི་ནང་བྱང་མ་ཐོང་བའི་ཞབས་འདྲེན་
ཞུ་ཐོང་བའང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད།

སྦྱིར་བཏང་ཆོས་ལུགས་གང་ཡིན་ཡང་། རང་ལ་དད་མོས་བྱེད་མཁན་གྱི་
གང་ཟག་སོ་སོར་ཕན་ཞིག་ཐོགས་ཀྱི་ཡོད་ངེས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་ལ་
སྦྱིར་རྟོག་བྱས་ཆོ། འཛམ་གླིང་གི་ཆོས་ལུགས་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ནང་ཆན་ཡི་
ཤུའི་ཆོས་ལུགས་ལ་མཆོན་ན། ཆོས་ལུགས་སྟེལ་རྒྱུའི་ཆེད་ཟེར་ན་འདྲ། ཆོས་
ལུགས་བཅད་སྟོད་དེ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ་རྒྱ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཟེར་ན་འདྲ་

འདྲ་སྟེ། འཛམ་གླིང་གི་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་ཡང་བའི་དམག་འཁྲུག་ཀྱང་མང་ཅམ་
བསྐངས་ཐོང་སྟེ། དཔེར་ན། “ཡང་དག་དམག་ཤར་འདུལ་དུ་སྦྱོད་པ་” ཞེས་
པའི་སྐབས་ཏེ། རྒྱ་ནག་སྐད་དུ་ 十字军东征 ཟེར་བའི་དུས་སྐབས་སུ། ཡོ་རོབ་ཀྱི་
དམག་ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཡོང་ནས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཆེད་མི་གསོད་ཁྲག་སྦྱོར་གྱི་ལས་
མི་བཟད་པ་བྱས། དེ་བཞིན་ཨི་སི་ལམ་པ་དག་གིས་ཀྱང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཆེད་
དུ་ཨ་རབ་ནས་དམག་གི་དཔུང་ཆེན་པོ་བཏེགས་ཏེ། རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་སུ་
སླེབས་པར་མ་ཟད། རིམ་པས་རྒྱ་གར་ཡུལ་དབུས་དང་། རྟོ་མཐའ་ཚུན་ཆད་
ཀྱི་བར་དུ་བསྦྱོད་ནས། གནའ་པོའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་
དང་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སོགས་ལ་དད་པའི་ཡུལ་གྲོང་ཆེ་ཆུང་
རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ། སོ་སོའི་ཆོས་ལུགས་སྟེལ་ཆེད་དང་། ཆོས་ཀྱི་རུས་པ་དང་
འགྲོགས་ནས་སྤྱིད་ཀྱི་དབང་ཤུགས་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དུ། ཡུལ་ལུང་དེ་གའི་ནང་
གི་ཤེས་རིག་ཐམས་ཅད་བཅོམ་བཅག་སྐྱབས་པ་སྤྱིལ་དུ་བཏང་ཞིང་། སེམས་ཅན་
རབ་དུ་མང་པོའི་སློག་འཕྲོག་པ་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐུང་ཐོང་བ་རེད། དེ་དག་
དང་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ལ། སངས་རྒྱལ་པ་དག་གིས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱད་དུ་དམག་
འཁྲུག་བསྐངས་ཐོང་མི་འདུག་པས། དེ་སྤྲང་ཚུལ་ཁྱད་པར་བ་ཞིག་རེད་ཅེས་ཉེ་
བའི་ལོ་ཤས་སྟོན་དུ། འཛམ་གླིང་གི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཆོགས་འདུ་ཆེན་པོ་ཞིག་
གི་སྟེང་དུ་ཕྱི་སྤྱིང་པ་འགས་ཀྱང་བཤད་ཡོད་ཆོད་རེད།

དེ་ལྟར་ནང་པ་ཆོས་ཆོས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་འཛམ་གླིང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཟིན་ཐོར་འགོད་
འོས་པའི་དམག་འཁྲུག་ཅིག་གཏན་ནས་བསྐངས་མ་ཐོང་བ་ནི་བདེན་པ་ཡིན་
ཀྱང་། ཤིན་ཏུ་སློབ་མ་པ་ཞིག་ལ། རང་རེ་བོད་ལུང་པ་རུ་ཆོས་རྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་
ཁག་གི་བར་དུ། ཕྱིའི་རྣམ་པའི་ཆ་ནས་བལྟས་ན་ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་ཆོད་

ཀྱིན་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྟོན་ལ་དབང་སྒྱུར་པ་འགའ་ཤས་ཀྱི་ཁེ་སན་གྱི་ཆེད་
 ཏུ་མི་གསོད་ཁག་སྒྱུར་ལ་སོགས་པ་རུང་ཟད་རེ་བྱུང་ཚུང་བས། བླ་ཆོས་ཀྱི་
 ལོ་རྒྱུས་ངོས་ནས་བལྟས་ན། དེ་ནི་ནང་བསྟན་དར་བའི་ལུང་པ་གཞན་གྱི་ནང་
 ཏུ་བྱུང་མ་ཚུང་བའི་ཡིད་སྦྱོར་དང་སྒོ་ཡམ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ང་ཆོས་བསྟན་པ་
 རེད།

ཡང་། དེ་འདྲི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཤུགས་ཚོད་རྟོག་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་
 བ་ཅུ་བ་ནས་མེད་པར། བླ་ཆོས་ཀྱི་རིག་གནས་གཙང་མ་རྒྱན་འདྲིན་གནང་
 བའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ཞིག་སྡུ་བྱིར་བྱོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱན་
 གཞན་ཞིག་ཀྱང་བོད་ཀྱི་ལུང་པ་འདིར་བྱུང་ཡོད། ད་ལྟའི་རང་རེ་རྩམས་ལ་
 མཆོན་ན། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ངོས་མི་འདྲ་བ་དེ་གཉིས་བརྒྱད་པའི་རྗེས་སུ། སངས་རྒྱས་
 ཆོས་ལུགས་འདི་ཏུས་རབས་གསར་པའི་ནང་ཡང་སྤྱིང་ལམ་གང་འདྲ་ཞིག་གི་
 ལྟེང་ཏུ་འགོ་དགོས་སྟུང་ཏུ་ལམ་གྱི་འདམ་གར་གནས་བསྟན་ཡོད་པའི་སྐབས་
 ཤིག་རེད།

ངས་བལྟས་ན། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ངོས་མི་འདྲ་བ་དེ་གཉིས་ཀའི་བསྐྱེད་འབྲས་
 ལྟ་བུར་པའི་རང་ཅག་ལ་མཆོན་ན། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་གངས་ཅན་གྱི་
 རྒྱངས་སུ་ཐོག་མར་དར་སྐབས་ཀྱི་ཅུ་བའི་སློབ་དཔོན་ནམ། དཔལ་ནལེ་རྒྱའི་
 པརྟེན་ཆེན་པོ་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་བོད་ཏུ་ཐེབས་ཏེ་བཟུམ་གྱི་གདམས་
 དག་བསྟུལ་པ་ནས་བཟུང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཤུགས་ཚོད་རྟོག་སོགས་ལ་མ་
 འབྲེལ་བར་ལྟ་སྟོམ་སྦྱོང་གསུམ་དང་། འཆད་ཚོད་ཚོད་གསུམ་གྱི་སྟོན་ནས་ནང་
 ཆོས་འདྲིན་སྦྱོང་གནང་བའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོས་ད་ལྟའི་བར་
 ཆོས་རྒྱུད་ཐུབ་མཐའ་སོ་སོའི་གདམས་པ་བར་མ་ཆད་ཏུ་བཟུང་ཞིང་འདྲིན་

བཞིན་པའི་ལམ་དེ་ལ་ཚས་གྲས་ཆེ་བ་བཤད་ཅི་དགོས། ཡང་ན་བསྟན་པོད་
ལ་ཐོག་མར་དར་དུས་ནས། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཚོད་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཆོས་སྲིད་
གཉིས་མཉམ་དུ་བསྐྱེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འགོ་ཕྱགས་ཤིག་ཡུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
འོག་ཏུ། དགོན་པ་སོ་སོའི་ནང་གྲུབ་པའི་འདུ་ཤེས་འཛིན་སྣངས་དང་། སླེ་མ་སྤྱུལ་
སྤྱི་མཆོན་འཛིན་པ་ཆོའི་འདུ་ཤེས་འཛིན་སྣངས་བཅས་གང་ཡིན་ཅུང་ནང་
ཆོས་ཀྱི་གཞི་ཆའི་དགོངས་པའི་ཐོག་ཕྱགས་སུ་གྱུར་ཡོད་པ་དེའི་བག་ཆགས་
ཀྱང་སེམས་སུ་ཏ་ཅང་མཐུག་པོ་རེད་སྟེ་ཀྱི་འདུག

དེས་ན། དེང་གི་དུས་རབས་གསར་པའི་སྤྱི་ཆོགས་འདིའི་ནང་དུའང་། ལུ་
མཐུད་དུ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལུགས་དེ་འགོ་བ་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་
བདེ་སྤྱུལ་བྱེད་ཀྱི་རིག་གནས་ཤིག་ཏུ་འཛིན་སྦྱོང་བྱེད་འདོད་ཆོ། ཆོས་སྲིད་
མཉམ་བསྐྱེད་ཟེར་ན་ཡང་འདྲ། ཆོས་དང་མི་མཐུན་པའི་ལྟ་གྲུབ་དང་བསམ་
སློའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ལམ་དང་ལུགས་སྟེ་ལ་མང་པོ་ཞིག་ཡིས་
བར་དོར་ཏེ། དེས་པ་དོན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་བཟུང་བའི་རྒྱུན་དེའི་འོད་སྣང་རེ་གསལ་དུ་གཏོང་རྒྱ་ནི་
ཏ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དེ་རིང་ང་ཆོས་གང་གི་རྣམ་
ཐར་ལ་མཇུག་སའི་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཁོང་ནི། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཤུགས་ཚོད་རྒྱུ་
སོགས་དང་འབྲེལ་བ་ཆ་བ་ཉིད་ནས་མེད་པར། རིག་གནས་སློབ་སྦྱོང་གཙང་
མའི་ལམ་ནས་སམ། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་
པའི་ཆོས་འཛིན་སྦྱོང་གནང་མཁན་གྱི་སྤྱི་བུ་དམ་པ་ཞིག་ཡིན་པས། སྤྱི་བུ་
ཁོང་དང་ཁོང་ལྟ་བུ་ཆོའི་སྤྱི་ཆེའི་རྣམ་ཐར་ཅི་འདྲ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ལུ་ཅག་གིས་
སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ།

གཉིས། གཞུང་དངོས།

ཐུན་འགྲོའི་ཡན་ལག

གཅིག་ མཆན་དོན།

འདིའི་མཆན་ལ་《རྟོགས་བརྟུན་མཐུན་ལེགས་མ》ཞེས་བཏགས་འདུག
ཐུན་བཏང་མི་ཞིག་གི་མི་ཆེའི་བྱང་རིམ་གྱིས་པའི་མིང་ལ། ལོ་རྒྱུས་དང་། རྩམ་
ཐུང་། བྱང་བ་བརྟུན་པ། རྟོགས་བརྟུན་ཟེར་བ་སོགས་རིགས་དུ་མ་ཡོད། དེའི་
ནང་ནས་རྟོགས་པ་བརྟུན་པ་ཞེས་པ་ནི། རིགས་རུས་ཆོ་འབྲང་དང་གང་དུ་
འབྲངས་པའི་གནས་སོགས་མི་འབྲི་བར། གཙོ་བོ་ནང་སེམས་ཀྱི་བསམ་སྒྲུབ་
འཕེལ་རིམ་སྟེ། ཤེས་བྱ་རིག་པའི་གནས་ལ་སྟོབ་སྟོང་མཛད་པའི་གོ་རིམ་
སོགས་གྱིས་པ་ཞིག་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས། འདིའི་ནང་དུ་འང་དེའི་སྐོར་མ་
གཏོགས་ཚུགས་གཞན་གྱི་སྐོར་མང་པོ་བརྟུན་མི་འདུག

“མཐུན་ལེགས་མ” ཞེས་པའི་གོ་དོན་ཅི་ལྟ་བུ་རེད་ཅེ་ན། རྩི་ཚང་ཁ་པ་
ཆེན་པོས་《རྟོགས་བརྟུན་》འདི་ཚུམ་པའི་སྐབས་སུ། རང་གི་སྐྱེ་ཆེའི་བརྒྱུད་རིམ་
ལ་ཐུན་ལྟ་ཞིག་མཛད་ཆོ། རང་གི་མི་ཆེ་ཡི་བྱུང་འབྲས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ལ་ཡིད་
ཆེམ་པའི་སྣང་བ་ཞིག་བྱང་བས་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་རེད་སྟེ། འདིར་མཐུན་མ་
ཟེར་བ་དང་འདུན་མ་ཟེར་བ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དོན་སུ་ཆེར་འབྲ་བོ་ཡིན་སེད།
མཐུན་མ་ལེགས་འདུག་ཟེར་བ་ནི་མི་ཆེ་འདིའི་སྟོན་མའི་འཆར་གཞི་འདིང་
ཚུལ་དང་། ཐ་མའི་བྱུང་འབྲས་གང་ལ་བསམས་ཀྱང་འགྲིག་འདུག་ཟེར་བ་རེད།
རང་གི་མི་ཆེ་ཡི་བྱང་རིམ་ལ་ཐུ་མིག་བསྟན་ཆོ། རང་གི་མི་ཆེ་ཡི་བྱུང་འབྲས་

གྱིས་རང་ཉིད་ཡིད་ཆིམ་སྟེ་འདིའི་མིང་ལ་འང་《རྟོགས་བརྟུན་མཛུགས་ལེགས་》
མ་ཞེས་སྐྱ་གསེལ་བ་རེད།

གཉིས། མཚོད་བརྟུན་བཤད་པ།

《རྟོགས་བརྟུན་》འདིའི་དབྱར། “ཨྱི་བདེ་ལེགས་སྐྱ་གྱུར་ཅིག་ འཛིག་རྟེན་
མཐོ་རིས་བྱང་གྲོལ་ལྟ་བུའི་མིག ། སྲིད་ལམ་འབྱམས་པས་དྲུབ་པའི་ངལ་
གསོའི་གནས། ། བདེ་ལེགས་རྩ་བ་དྲིན་ཅན་སྤྲུལ་དང་། ། རྩེ་བཅུན་མཁྱེན་
པའི་གཏེར་གྱི་ཞབས་ལ་འདུད། །” ཅས་གསུངས་འདུག།

“བདེ་ལེགས་སྐྱ་གྱུར་ཅིག་ ཅས་པ་ནི་བཀྲ་ཤིས་པར་གྱུར་ཅིག་ཟེར་བ་ལྟ་
བུ་ཞིག་ཏུ་གོ་བ་སྤངས་ན་འགྲིག་པ་རེད། ཨྱི་གྱི་ནང་དོན་གསང་སྤྲུགས་གྱི་
གཞུང་དང་སྦྲུང་ནས་བཀྲ་ལ་ན་ཏུ་ལས་པའི་རྒྱས་པ་བཤད་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་
བཤད་ཀྱང་མི་ཤེས་ལ། མི་ཤེས་བལྟས་བསྟན་ན་སྤྲུགས་དོན་ཡང་བསྐྱིབ་འགོ་
བས། དེ་ཞིག་བཀྲ་ཤིས་པར་གྱུར་ཅིག་ཟེར་བ་དེས་ཆོག་པར་གྱིས།

“འཛིག་རྟེན་མཐོ་རིས་བྱང་གྲོལ་ལྟ་བུའི་མིག ། སྲིད་ལམ་འབྱམས་པའི་
དྲུབ་པའི་ངལ་གསོའི་གནས། ། བདེ་ལེགས་རྩ་བ་དྲིན་ཅན་སྤྲུལ་དང་། ། རྩེ་
བཅུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར་གྱི་ཞབས་ལ་འདུད། །” ཅས་པ་མཚོད་པར་བརྟུན་
པའི་ཆོག་རེད། མཚོད་པར་བརྟུན་རྒྱལ་ནི། འདིའི་ཚོམ་པ་པོ་ཁོང་གིས་སོ་སོའི་
མི་ཆེའི་བྱང་བ་ལ་ཕྱིར་དྲན་གནང་དུས། རང་གི་སྦྱ་ཆེ་འདིའི་བྱུང་འབྱས་དང་
མཛུགས་མ་དེ་དངོས་གནས་འགྲིག་འདུག་དགོངས་པ་དང་། ངའི་བྱུང་འབྱས་
འདི་དག་སྟེང་བཀྲ་ལ་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་བ་ཡིན་ནམ་སྟེ་དུས། མིའི་
རྣམ་པ་ཅན་གྱི་དགོ་པའི་བཤེས་གཉེན་ནམ་དྲིན་ཅན་སྤྲུལ་རྣམས་དང་། ཁོང་

གིས་སྐྱོ་ཆེ་གང་ཐོར་ཡི་དམ་དུ་བསྟེན་པའི་མེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་གཉིས་ཐུགས་ལ་དབང་མེད་དུ་བྱ་འོང་བ་འདྲ། འོ་ན། ཁོང་གི་སྐྱོ་ཆེའི་གྲུབ་འབྲས་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན། ཡི་དམ་མེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་བཅས་ཀྱི་བར་ལ་འབྲེལ་བ་ཅི་འདྲ་ཡོད་པ་རེད་ཅེ་ན། དེ་ནི་གཤམ་ནས་རིམ་གྱིས་འོང་རྒྱ་རེད།

དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། ཡི་དམ་མེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་གཉིས་ལ་འདིར་གྲས་ཐུག་འཆལ་བ་ནི་གཙོ་བོ་བཀའ་ངིན་བྱ་པའི་སྒོ་ནས་གྲས་ཐུག་འཆལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི་ཁོང་ལ་གཏན་གྱི་མདུན་མ་སྟོལ་མཁན་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་བཀའ་ངིན་ཆེ་བར་སྦྲམ་ནས། དེ་ལ་ལྟས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་གྲས་བ་ཆེན་པོས་ཐུག་འཆལ་ལོ་ཞེས་གསུངས་པ་རེད། བཀའ་ངིན་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་གིས་ཐོག་མར་སྒྲུང་དོར་གྱི་གནས་ཅི་ཡང་མི་མཐུན་པའི་སྐབས་སུ། སྒྲུང་དོར་གྱི་གནས་ལ་ལྟ་བའི་མིག་འབྱེད་མཁན་དང་། སྒྲུང་དོར་གྱི་གནས་ལ་དཔྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒོ་འབྱེད་མཁན་ནི་འདི་གཉིས་ཡིན་པས་བཀའ་ངིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་བཞག་པ་སྟེ། རང་གི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནམས་ནི་“འདིག་རྟེན་མཐོ་རིས་བྱང་ཁྲོལ་ལྟ་བའི་མིག” ཡིན་པར་བསྟན་ཡོད།

སྦྱིར་བཏང་། རང་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལྟར་ན། འདིག་རྟེན་འདི་ལ་ཁམས་གསུམ་ཡོད། འདིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལ་མཐའ་མེད། སེམས་ཅན་ལ་གྲངས་མེད་ཟེར་ལ། དེ་ནི་ནང་པའི་འདིག་རྟེན་ལྟ་རྒྱུ་རེད། འོན་ཀྱང་ཁམས་གསུམ་གྱིས་བསྟུས་པའི་བརྟན་པ་སྟོན་གྱི་འདིག་རྟེན་གྲངས་མེད་པ་དང་། གཡོ་བ་བཙུན་གྱི་སེམས་ཅན་གྲངས་མེད་པ་འདི་མཐའ་དག་གི་སྦྱེ་འདིག་གནས་གསུམ་གྱི་གོ་

རིམ་ནི། རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རང་དབྱེ་བཞིན་པ་མ་གཞིགས་ལྟ་མཐུ་པོ་
 ཆེ་ལྟ་བུའི་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་ཞིག་མེད་གསུང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་མེད་པ་
 ཡིན་དུས། མི་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་ཡང་། རང་གི་མི་ཆེད་མཐུན་མ་དང་མི་ཆེད་
 བདེ་སྐྱེག་གི་གནད་དོན་ཡང་གཙོ་བོ་རང་ལ་རག་ལས་པར་བཤད་པས། རང་
 གིས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲུང་ལ་གོ་བ་ཡང་དག་པ་ཞིག་སྤངས་པའི་སྤྱིང་ནས།
 སྤང་དོར་གྱི་གནས་མ་དོར་བར་ཤེས་ཐབས་སུ་འབད་དེ་གཏན་གྱི་མཐུན་མ་
 འཚོལ་དགོས་པར་གསུང་གི་ཡོད།

ཡང་། སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ནང་དུ། བརུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་འཇིག་
 རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཞེས་པའི་དབྱེ་བ་འབྱེད་སྟོལ་སྦྱིར་
 ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་དབྱེ་ཚུལ་སྒྲ་ཚོགས་ཤིག་མཆིས་མོད་མཚོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་
 འདིའི་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ནི། འཁོར་བ་དང་། འཁོར་
 བ་ལས་འདས་པ་ལ་གོ་བ་སྤངས་ན་འགྲིག་པར་སྒྲུམ།

མ་གཞི་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཆ་མང་པོ་ཡོད་དེ།
 དཔེར་ན། གཟུགས་དང་ཆ་བྱད་ཀྱི་ཆ་ནས་མི་འདྲ་བ། སྐད་ཡིག་རིག་གནས་
 ཀྱི་སྤྱིང་ནས་མི་འདྲ་བ། བསམ་སྒྲོ་ལྟ་བའི་སྤྱིང་ནས་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཡོད་པས།
 འཇིག་རྟེན་གྱི་མི་ཡིན་ན་འདྲ། སྟོག་ཆགས་གཞན་ཡིན་ན་འདྲ་ལྟེ། སེམས་
 ཅན་རྣམས་ནི་མི་འདྲ་བ་ཤ་སྟོག་ཡིན། རེད་དེ། དེ་དག་ལ་རྩ་བའི་ཆ་ནས་སྐྱེ་
 མོང་གི་འདྲ་ས་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་བདེ་བ་འདོད་ཅིང་སྐྱེག་བསྐྱེལ་མི་འདོད་པ་དེ་
 རེད། དགེ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་གྱིས་ཀྱང་། “གྲོག་མ་མིག་མེད་བདེ་བའི་ཆེད་
 དུ་རྒྱུག ། ས་འབྲུ་རྒྱང་མེད་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་རྒྱུག །” ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར།
 འཇིག་རྟེན་ཁམས་འདིའི་ཆེས་ཉམ་རྒྱུང་ཞིང་ཉག་པའི་སྟོག་ཆགས་གྲོག་མ་

དང་ས་འབྲུ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་། བདེ་བ་འདོད་ཅིང་སྤྱད་བསྐྱུ་ལ་མི་འདོད་
 པ་ནི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད། གྲོག་མ་ཆོ་འདུར་ནས་པར་རྒྱག་
 ཚུར་རྒྱག་བྱེད་ཀྱིན་ཁ་ཟས་ཤིག་ལག་རྒྱ་མི་རག་པར་ཡོད་པ་དང་། སོ་སོའི་སྤྱད་
 གནས་གྲོག་ཆང་བཀོད་སྤྱིག་བྱ་ཆེད་མ་ཁོམ་པར་ཡོད་པ་ནི་སོ་སོ་བདེ་བའི་
 ཆེད་དུ་ཡིན་པ་རེད། དེ་བཞིན་དུ། ས་འབྲུ་ཞིག་ལ་མཆོན་ན་འང་། རྒྱུ་གྱི་ས་
 བཀོག་པ་ན་དེ་མ་ཐག་ས་བཞོས་ཏེ་སའི་འོག་རྒྱ་རྒྱར་བར་འདྲུལ་ཞེ་བྱུ་བ་
 ལ་སོགས་པའི་ཚོལ་བ་བསྟེན་པ་དེ་ཡང་། སོ་སོའི་བདེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་
 རེད།

ནང་པའི་བདེ་སྤྱད་གི་ལྟ་ཚུལ་ལྟར་ན། བདེ་སྤྱིད་ལ་འང་འཁོར་བས་བསྐྱུས་
 པའི་བདེ་སྤྱིད་ཅིག་དང་། འཁོར་བ་ལས་འདས་པའི་བདེ་སྤྱིད་ཅིག་སྟེ་གཉིས་
 ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལས། འཁོར་བས་བསྐྱུས་པའི་བདེ་སྤྱིད་ལ་《རྟོགས་བརྗོད་》
 འདིར་“འདིག་རྟོན་མཐོ་རིས་” ཞེས་དང་། འཁོར་བ་ལས་འདས་པའི་བདེ་སྤྱིད་
 ལ་འདིར་“བྱང་གོལ་” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཙུག་
 ལག་རྣམས་ལས་ནི། བདེ་སྤྱིད་དོན་དུ་གཉེར་བའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཆོ་འདིའི་
 བདེ་སྤྱིད་ཅམ་དུ་མ་ཟད། ཆོ་རབས་བྱི་མའི་བདེ་སྤྱིད་ཀྱི་དོན་ལ་ཡང་བསམ་
 སྟོག་ཏོང་གལ་ཆེ་ཞེས་གདམས་ཀྱི་ཡོད།

རྒྱ་མཆོན་ནི་མི་ཞིག་ལ་མཆོན་ན། ནམ་ཞིག་ཆོ་འདིའི་རིགས་མཐུན་གྱི་
 སྤང་པོ་དོར་ནས་ཤི་ཡང་། དེ་ཅམ་གྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡོད་ཆད་མཐུག་རྟོགས་
 པ་མ་ཡིན་པར། ད་དུང་རྣམ་ཤིས་སྤྲ་མ་བྱི་མར་མཆོམས་སྦྱོར་བ་དང་། དེ་ལ་
 བདག་ས་པའི་ངའམ་སྦྱོང་བ་པོའི་བདག་ནི་མཆོམས་མ་ཆད་པར་འགོ་བཞིན་
 ཡོད་ཅེས་གསུངས་པ་འདི་ནང་པའི་ཆོ་སྟོག་གི་ལྟ་བ་མཐུན་མོང་མིན་པ་ཞིག་

རེད། ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལུགས་གཞན་གྱིས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་
 བྱི་མར་དཔུལ་བར་སྐྱེ་བ་དང་ལྟར་སྐྱེ་བ་སོགས་འདོད་ཀྱི་ཡོད་ཅུང་། སྐྱེ་བ་ཕྱ་
 མ་ནས་བྱི་མར་ཡང་ཡང་འཁོར་དེ་སྐྱེ་འཆི་བརྒྱུད་མར་འཁོར་ཚུལ་འདི་འདོད་
 ཀྱིན་མེད་པས་ན། ཆོས་ལུགས་སོ་སོས་སྐྱེ་བ་ཕྱ་བྱི་ཅམ་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་
 འདོད་ཚུལ་མི་མཚུངས་པས། ནང་པའི་ཆོ་སོག་གི་ལྟ་ཚུལ་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོངས་གྱི་
 རིགས་པ་ནི་《ནམ་འབྲེལ་》ལེའུ་གཉིས་པ་སོགས་སུ་ཞིབ་པར་གསུངས་ཡོད་པ་
 ལྟར་རེད།

དེ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་བྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་བདེ་བ་ལའང་བསམ་སྒོ་གཏོང་
 དགོས་པས་ན། འཛིག་རྟེན་བྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་བསམ་སྒོ་བཏང་འོང་
 ཅུས། བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ནི་སེམས་གྱི་
 འཆིང་ཐག་ཅིག་སྟེ། མི་ནམས་གྱི་རྩ་བའི་སེམས་གྱི་རིན་ཐང་ངོ་མ་བོ་མངོན་
 འགྱུར་བྱེད་ཏུ་མི་འཇུག་པར་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་འཆིང་ཐག་ནི་བདག་འཛིན་ས་བོན་
 དང་བཅས་པ་འདི་ལས་མེད་པར་གསུངས་པ་རེད། འཛིན་པ་འདི་ས་བོན་དང་
 བཅས་པ་ལས་ཀྲོལ་ནས། སེམས་གྱི་རང་བཞིན་དངོས་སམ། སེམས་རང་གི་རྩ་
 བའི་གནས་སྤངས་ཇི་བཞིན་མངོན་ཏུ་གྱུར་པའི་གནས་སྤངས་ཤིག་བྱུང་ན། དེ་
 ནི་སེམས་ལ་གཏན་གྱི་ཞི་བ་ཐོབ་པའི་དུས་ཡིན་པར་བཤད་ཀྱི་ཡོད།

འོན་ཀྱང་། དེ་འབྲེལ་འཆིང་ཐག་དེ་ལས་འགོལ་རྒྱ་ནི་ལས་སྒྲ་པོ་ཞིག་
 གཏན་ནས་མ་ཡིན་ལ། འཆིང་བདེས་བཅིངས་ནས་ཡོད་པའི་གནས་སྤངས་སུ་
 ཡང་ཆོར་བ་བདེ་སྐྱུག་གི་ནམ་གཞག་མ་འདྲེས་པར་ཡོད་པར་མ་ཟད། འཆིང་
 ཐག་དེས་བཅིངས་པའི་བྱུང་ཁོངས་སུ་འགོ་བ་རིགས་དུག་གི་དབྱེ་བ་འཛིག་
 གི་ཡོད་པ་རེད། མ་གཞི་འགོ་བ་རིགས་དུག་གི་དབྱེ་བ་འབྱེད་ཚུལ་དེ་ཅམ་ནི་

སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་མ་དར་བའི་ཡར་ཐོན་གྱི་གནད་པོའི་མུ་སྒྲིགས་པའི་
གཞུང་ན་ཡང་ཡོད་ཆོད་རེད། ཡིན་ཡང་། སངས་རྒྱུ་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་ཏེ་
ཆོས་གསུང་སྐབས། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོའི་རྣམ་གཞག་སོགས་ལ་དགག་
སྒྲུབ་གནང་བ་མ་གཏོགས། ལམས་གསུམ་དང་། འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་ལ་སོགས་
པའི་བཤད་ཚུལ་དེ་རིགས་ལ་དགག་སྒྲུབ་མ་གནང་བར་འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་སྒྲིམ་
བདེ་འགྲོའི་གནས་གསུམ་དང་། ངན་འགྲོའི་གནས་གསུམ་བཞག་པ་རེད། དེ་ལ་
བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོ་བློ་བཞེད་པ་ནི། འཁོར་བའི་གནས་ཀྱི་ནང་ནས་པན་ཚུན་
སྒྲིམ་བཅས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བཞག་པ་ཞིག་སྒྲིམ་། འཁོར་བས་བསྐྱུས་པའི་བདེ་འགྲོ་བ་
ཀྱན་ཀྱང་སྒྲུག་བསྐྱུས་ཀྱི་ཆོར་བ་ཤུགས་དྲུག་པོ་དང་ལྗན་པ་ཡིན་མོད། སྒྲིམ་
བཅས་ཀྱིས་བདེ་བར་བཞག་པ་ཅམ་ཡིན་པ་རེད།

དེའི་ཕྱིར་ནང་པའི་ལྷ་སྐབ་ལྟར་ན། ཨང་དང་པོ་ནི་སེམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
གཏན་གྱི་ཞི་བ་སྒྲིག་པའི་ལམ་དུ་འགྲོ་བྱུ་དེ་ཡིན་པར་བཞེད་ཅིང་། སྐྱག་
བསྐྱུས་མཐའ་དག་གི་རྩ་བའང་རང་གི་དེ་ཉིད་མ་ཤེས་པའི་སྒྲོ་སྒྲོངས་པ་ཞིག་
ལ་སྐྱག་པས་དེ་བསྒྲོགས་ན་སྐྱག་བསྐྱུས་མཐའ་དག་གཏན་ཟད་དུ་འང་འདོད་ལ།
ལམ་དེ་འཆོལ་བྱུ་ནི་སྒྲོ་དང་ལྗན་པའི་སྒྲིམ་བྱ་དང་། སྐྱགས་བསམ་ལྗན་པའི་
སྒྲིམ་བྱ་ཆོའི་བྱེད་སྤངས་ཤིག་ཏུ་བསྐྱགས་ཡོད། གལ་སྲིད་དེ་འདྲ་མ་ཁུས་ན།
འཁོར་བས་བསྐྱུས་པའི་བདེ་སྒྲིད་ཅམ་ཡང་རྟེན་ཐབས་བྱ་དགོས་ཏེ། རང་ལ་
མིག་ཡོད་བཞིན་དུ་དོང་ལ་སྒྲེབས་ན་དེ་ལ་སྐྱབ་པོ་ཞེས་བྱའོ། །

ད་རེས་དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ་ཅིང་། སྒྲང་དོར་འབྱེད་
པའི་སྒྲོ་གོས་ཀྱང་འབྱོར་བའི་སྐབས་འདིར། འཇིག་རྟེན་མཐོ་རིས་ཀྱི་བདེ་སྒྲིད་
ཅམ་ཡིན་ཅུང་དེ་འཐོབ་ཐབས་སུ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་དགོས་པ་རེད། འཁོར་

འདས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་དང་བདེ་བ་ཡོད་དོ་ཅོག་ནི། རྒྱ་དང་རྒྱུ་
ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ་མ་གཏོགས་རྒྱ་མེད་རྒྱུ་མེད་དུ་ནི་སྤྱག་བསྐྱུལ་གྲུབ་པ་
མེད་ལ་བདེ་བ་གྲུབ་པ་འདྲ་མེད་པས། མཐོ་རིས་ལ་མཐོ་རིས་སུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱ་
དང་རྒྱུ་ཡོད་ལ། ངན་འགོ་ལ་ངན་འགོའི་གནས་སུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱ་དང་རྒྱུ་
ཡོད་ཅིང་། བྱང་གྲོལ་གྱི་ལམ་དུ་བསྐྱོད་ན་དེར་འགོ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་རྒྱུ་ཡོད་
པས། དེ་འདྲའི་རྒྱ་དང་རྒྱུ་གྱི་རིམ་པ་འཕམ། རྒྱ་འབྲས་འདུག་ལྷོག་གི་དང་ཚུལ་
ཡང་དག་པ་ཞིག་ཤེས་སྤྱོད་མིན་ནི་མི་ཆེའི་རྒྱལ་པོམ་དང་འབྲེལ་བ་དམ་པོ་
ཡོད་པ་ཞིག་རེད།

འོན་ཀྱང་། དེ་ནི་ཐོག་མར་ཨ་མའི་ཁོག་ལས་སྒྲིལ་དུས་ནས་ཤེས་བསྐྱེད་པ་
ཞིག་མ་ཡིན་ལ། ཐོས་བསམ་ཅི་ཡང་མ་བྱས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ཤེས་སྤྱོད་
པ་ཞིག་ཀྱང་མ་ཡིན་པར། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཆོན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་རྟེ།
ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པའི་སྒྲིལ་བུ་ཞིག་གིས་ལམ་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་ཏུག་དགོས་
པ་ཞིག་ཡིན་པས་ན། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི། འཇིག་རྟེན་མཐོ་རིས་དང་།
བྱང་གྲོལ་གྱི་ལམ་ལ་ལྷ་བྱེད་ཀྱི་མིག་ལྷ་སུའོ་ཞེས་གསུངས་པ་རེད། འདི་ནི་རྩེ་
རིན་པོ་ཆེའི་ཉམས་ཐྱོད་གི་སྐད་ཆ་ཞིག་ཡིན་པས་ན། ཁོང་གིས་བསྟེན་པའི་
བླ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནམས་ནི་དེ་ལྷ་སུ་ཤ་སྟག་ཡིན་པ་དཔོག་སྤྱོད།

“སྤྱོད་ལམ་འབྲམས་པས་དུབ་པའི་ངལ་གསོའི་གནས། །” ཞེས་པ་ནི། མི་
ཞིག་ཐག་རིང་ཐོར་བསྐྱོད་སྐབས། ལམ་ནས་ཉི་མའི་ཆ་བས་གདུང་བ་དང་། ཁོག་
ཏུ་བས་མེད་པར་བཀྲས་སྒྲོམ་གྱིས་མནར་ཏེ་ངལ་ཞིང་དུབ་པར་གྱུར་ཆོ། ལམ་
འབྲས་དུ་སྤོང་པོ་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་རྒྱས་པ་ཞིག་དང་ཕྱད་ཅིང་། དེའི་གྲིབ་
བསིལ་སྒྱུ་པོའི་འོག་ཏུ་ངལ་རྒྱང་ཟད་གསོས་ན། ངལ་སོས་པའི་ཆོར་བ་བདེ་

བཞིག་འཛོལ་སྲིད་པ་རང་རེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཁྱོད་བས་བྱུབ་བྱུབ་ན། འདིར་
ངལ་གསེའི་གནས་ཟེར་བ་ནི་དཔེ་དེ་དང་སྦྱོར་གྱིན་འདུག།

རང་རེ་རྣམས་བདག་འཛིན་ཟེར་བའི་སློ་འདིའི་དབང་དུ་སྦྱར་ཅིང་། འདིའི་
ལམ་སྟོན་འོག་དུ། སྐབས་རེར་དགེ་བའི་ལས་དང་། སྐབས་རེར་མི་དགེའི་ལས།
སྐབས་རེར་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལས་སོགས་སྣ་ཆོགས་ཤིག་བསགས་ཏེ། སྲིད་པའི་
ཆེ་མོ་ནས་མནར་མེད་བར་དུ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འབྱམས་ཡོང་བ་ཡིན་དུས།
དེ་ལྟར་འབྱམས་པའི་ཆེ་སོག་གི་གནས་སྟངས་དང་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་
ཏ་གོ་ཁིང་ཤེས་ནས་དེའི་ངང་ཚུལ་ལ་བསམ་སློའི་གཞི་བཏང་ན། ངལ་དུབ་ཀྱིས་
དཀའ་ཁིང་ཐང་ཆད་སྟངས་སྟེ་བཞིག་ཡིན་པ་རེད།

མི་ཆེ་འདི་རང་ལ་མཆོན་ན་ཡང་། དེ་རིང་སེམས་དགའ་བྱེད་དང་བདེ་
བྱེད་གྱི་ལས་ཤིག་བསྐྱབས་ནས་བདེ་བ་རྒྱང་ཟད་རེ་སྟེས་ན་འང་། སང་ཉིན་ཡང་
བྱ་བ་གཞན་ཞིག་གིས་ལམ་སང་མི་བདེ་བར་ཆགས་འགྲོ། དཔེར་ན། ཆོང་ལས་
ཤིག་བྱས་ཆེ། དཀའ་ལས་བརྒྱབ་སྟེ་འབྲས་བྱ་རྒྱང་ཟད་ལོན་པ་དང་ལྟན་དུ།
ཡང་དེ་དང་འགྲོགས་པའི་སྟུག་བསྐྱལ་གཞན་ཞིག་ཀྱང་སྟེབས་ཡོང་བ་སོགས་
ལ་བསམས་ན། དངོས་གནས་ངང་གནས་ཆེ་འདི་དང་། སྟེ་བ་སྟེ་བྱིའི་བགྲོད་
ལམ་གང་ཡིན་རུང་ཨ་ཐང་ཆད་བྱེད་ཅིག་རེད་ཅེས་གསུངས་པ་རེད།

དེ་ལྟར་ཐང་ཆད་པའི་གནས་སྐབས་སུ། གཏན་གྱི་མདུན་མ་ཐོབ་པའི་ལམ་
སྟོན་མཐན་དང་། སྟུག་བསྐྱལ་ཆ་བ་ནས་སེལ་བའི་ཐབས་དང་ཐབས་བྱུང་གི་
མན་ངག་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་སྟོན་ཀྱས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྱམས་བཟེའི་བདག་
ཉིད་ཅན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཞིག་དང་ཟུང་ཅིང་། དེས་བསྟན་པའི་
གདམས་ངག་ལ་ཉན་པ་ན། སེམས་དེ་ངལ་དུབ་གྱི་གནས་ལས་སངས་ནས་ངལ་

གསོ་ཐོབ་ཅིང་སེམས་སྡོད་ཤིག་ཤིག་ཏུ་ཆགས་འགྲོ་བས་ན། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི་སེམས་ངལ་བའི་གནས་སྐབས་སུ་དྲུང་དྲུང་བཅར་ཏེ་ངལ་གསོ་བའི་གནས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པ་རེད།

རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་མཆོན་ན། དགྲུང་ལོ་གསུམ་གྱི་སྟེང་ནས་བཟུང་། བ་མ་དང་གུས་ཏེ་ཆོས་རྩེ་དོན་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེས་བསྐྱུངས་པ་ཡིན་པས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དེ་སེམས་ཀྱི་ངལ་གསོའི་གནས་ཤིག་ཡིན་གསུངས་པ་འདི་ནི་ཁོང་གི་སྐྱེ་ཆེ་དངོས་ཀྱི་སྦྱང་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དེ་འདྲའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི། མི་ཆེ་འདིའི་བདེ་བ་དང་། ལེགས་པ། སྤུང་སྤུང་ཆོགས་པ་ཀྱུན་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་གཟིགས་ཏེ་དེའི་བཀའ་རིན་ཡིད་ལ་བཅངས་ནས། “བདེ་ལེགས་ཙུང་བ་རིན་ཅན་སྤྲུལ་དང་། རྩེ་བཅུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར་གྱི་ཞབས་ལ་འདུད།” ཅེས་གསུངས་པ་རེད། ཁོང་གིས་རང་གི་རྣམ་ཐར་འབྲི་བའི་ཐོག་མར་རྩེ་བཅུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར་དང་། མིའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྤྲུལ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་རིན་སྤྲུགས་ལ་ཤར་ཏེ། མཆོད་བཞིན་གྱི་ཆོག་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྲིས་པ་རེད།

གསུམ། 《རྩེ་གསུམ་བཞིན་དུ་འདི་འབྲི་བའི་འདུན་པ་འབྱུངས་ཙུང་ལ།

དེ་ནས། “འབད་པ་རྒྱུང་དུས་སྐབས་ཆེན་ཆོགས་སྤུང་ལ། དགེ་ལ་རྩེས་སུ་ཡི་རང་མཆོག་ཏུ་གསུངས། ཁྱད་པར་རང་གིས་སྡོན་བྱས་དགེ་བ་ལ། རྩེ་སེམས་བྲལ་བས་དགའ་བ་ཆེར་བསྐྱེད་ན། སྡོན་བྱས་དགེ་བ་གོང་དུ་འཕེལ་ལོ་ཞེས། རྒྱལ་བས་གསུངས་པའི་དོན་དེ་བསྐྱབ་ཕྱིར་དང་། དགོས་པ་གཞན་ཡང་མང་དུ་མཐོང་བས་ན། སེམས་ཁྱོད་དགའ་བ་འདི་ལྟར་བསྐྱེད་ན་ལེགས།” ཞེས་

གསུངས་པ་འདིས་ནི། ཁོང་གི་སྤྱགས་ལ་རང་གི་《རྟོགས་བརྟུན་》འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་
འབྲི་བའི་འདུན་པ་རི་ལྟར་འཁྲུངས་པའི་ཚུལ་གསུང་གི་ཡོད་པ་རེད།

རི་ལྟར་ཞེ་ན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནི། རྟོན་འབྱུང་གི་ལྟ་བུ་ལ་གོ་
བ་ཟབ་མོ་རྟེན་པའི་སྟེང་ནས་ལས་འབྲས་ཀྱི་སྒང་དོར་སྤྲ་ཞིང་སྤྲ་བ་ཚུན་ཚུད་
ཀྱང་ཡལ་བར་མི་འདོར་བར། རྣམ་དཀར་དགེ་བའི་རྟོགས་སྤྲན་ཅམ་ལའང་
ཅི་རུས་ཀྱིས་འབད་མཁན་ཞིག་དང་། འབྲས་བུ་སྤྱག་བསྐལ་འབྲིན་བྱེད་ཀྱི་
རྒྱ་མི་དགེ་བ་རུང་ཟད་ཅམ་ཡང་སྟོང་ཅི་རུས་མཛད་པའི་གནས་བརྟན་དགེ་
བའི་བཤེས་གཉེན་ཞིག་ཡིན་པས། འདིར་ཡང་ “འབད་པ་རུང་བྱས་རྒྱབས་
ཆེན་ཆོགས་སྤྲད་ལ” ཞེས་འབད་པ་རུང་བྱ་ཅམ་ཀྱིས་ཆོགས་རྒྱབས་པོ་ཆེ་
གསོག་རུས་པའི་དགེ་ཙུང་པར་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གི་དགེ་
ཙུང་ཡིན་པར་གསུངས་ནས་དེའི་ཕྱིར་དུ་འབད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། རྗེས་སུ་ཡི་རང་
གི་དགེ་ཙུང་ལ་ནི་ལུས་ཀྱིས་ཚོལ་བ་བསྟེན་མི་དགོས་ཤིང་། དག་གིས་དཀའ་
བའང་བསྟེན་མི་དགོས་པར། ཡིད་ཀྱི་འགྱུར་ལྡོག་རུང་ཟད་ཅིག་གིས་ཆོགས་
རྒྱབས་པོ་ཆེ་ཞིག་གསོག་སྤྲུབ་པ་ཡིན་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་ལས་ཀྱང་ “དགེ་
ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་མཆོག་ཏུ་གསུངས་” ཚུལ་བཤད་ཡོད། ལུང་ནི་《མདོ་》ལས།
“སྟོང་གསུམ་རི་རབ་སྤང་ལ་གཞལ་མོད་ཀྱང་། ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་དགེ་བ་དེ་ལྟ་
མིན། །” ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་སྟུམ། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འདིག་རྟོན་
ཀྱི་ཁམས་འདིའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། དཀའ་ངལ་རྒྱག་
སྤུལ་ནས་ལ་གཞལ་རུས་ཏེ། དེང་སྐབས་ཆོན་རིག་གིས་སའི་གོ་ལའི་ལྗེད་
ཆད་འཇལ་རུས་པ་ལྟ་བུ་རེད། འོན་ཀྱང་། གལ་ཏེ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གི་དགེ་ཙུང་
ཞིག་གཟུགས་ཅན་དུ་གྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དེ་ནི་སྤང་ལ་གཞལ་རུས་པ་

ཞིག་མིན་ཞེས་པའི་དོན་རེད།

རྗེས་སུ་ཡི་རང་གི་དགོང་པའི་ནང་ནས་ཀྱང་། གཞན་གྱིས་དགོང་པ་རྒྱབ་ས་པོ་
 ཆེ་བས་གས་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བྱས་པ་དང་། རང་གིས་ཐོན་དགོང་པ་ཕྱན་བྱ་
 རེ་བྱས་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བྱས་པ་གཉིས་ལས་རང་གིས་ཐོན་བྱས་ཀྱི་དགོང་པ་
 དེ་དྲན་ནས་ང་རྒྱལ་དང་རྫོམ་སེམས་སྤངས་ཏེ། དངོས་གནས་རང་གིས་སྤར་
 དེ་ལྟར་བསྐྱབས་པ་དེ་འགྲིག་འདུག་ཨང་སྟམ་དུ་དགའ་བ་ཆེས་ཆེར་བསྐྱེད་
 བ། ཐོན་བྱས་ཀྱི་དགོང་པ་དེ་ཡང་རྒྱུད་མི་ཟ་བར་ཐོན་གྱིང་སྤོང་བ་ལྟར་གོང་ནས་
 གོང་དུ་འཕེལ་ཞེས་རྒྱལ་བ་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྟར་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པས་
 བ། ཁོང་གིས་འདི་བརྩམ་འདོད་པའང་ “རྒྱལ་བས་གསུངས་པའི་དོན་དེ་བསྐྱབ་
 བྱིར” ཡིན་ཞེས་པའོ། །

ཁོང་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་མི་ཆེ་ལ་བྱིར་བཞུགས་ཤིག་བྱས་པ་ན། དང་པོ་གཞོན་
 པའི་གནས་སྐབས་སུ། ལུ་པ་མཐའ་རིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་མཁས་ལུ་རྩམས་ཀྱི་
 གསུང་ལ་ཐོས་བསམ་གནང་བ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཐོས་བསམ་གྱི་ལུ་པ་དོན་དེ་
 དག་ཀྱང་ཡིག་ཐོག་དུ་ཡོད་པའི་གནས་ལུགས་ཙམ་དུ་མ་ལུས་པར། དངོས་ཡོད་
 འཆོ་བའི་ནང་ལ་བེད་སྤྱོད་གཏོང་རིན་ཡོད་པ་ཞིག་དུ་ངེས་པ་རྟོག་དེ་ཉམས་སུ་
 བླངས་པ་རེད། དེར་མ་ཟད། དགོང་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱུད་མི་ཟ་བར། ད་དུང་
 གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འདོད་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། ཐོན་བས་གས་
 པའི་དགོང་པ་དེ་རྩམས་ལ་རྫོམ་སེམས་དང་ང་རྒྱལ་མི་བྱེད་པར་དགའ་བ་
 བསྐྱེམས་ནས། དགོང་པའི་ངོ་བོ་དེ་དག་གོང་ནས་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་འདོད་པ་
 བྱི་ཁོང་གིས་《རྟོགས་བརྗོད་》འདི་ཚུམ་པའི་རྒྱ་མཚན་གཅིག་དུ་གསུངས་འདུག་
 ཡང་། “དགོས་པ་གཞན་ཡང་མང་དུ་མཐོང་བས་ན། ། སེམས་བྱོད་དགའ་

བ་འདི་ལྟར་བསྐྱེད་ན་ལེགས། །" ཞེས་ཏེ། 《རྟོགས་བརྗོད་》འདི་ཐིམ་ན། ཁོང་
རང་ཉིད་ལ་སྟོན་བསགས་ཀྱི་དགེ་བར་རྗེས་སྲུ་ཡི་རང་བྱས་པའི་དགེ་ཙུང་
པར་ཅན་ཞིག་འབྱུང་བ་དེ་ཅམ་གྱིས་མི་ཆད་པའི་དགོས་པ་གཞན་ཡང་མང་
དུ་མཐོང་བར་གསུངས་ཀྱང་། དགོས་པ་གཞན་ཅི་ཞིག་མཐོང་བ་ནི་《རྟོགས་
བརྗོད་》རང་དུ་དངོས་སུ་མེད་ལ། 《རྟོགས་བརྗོད་》འདི་རི་རང་འབྲེལ་སྟགས་
ཀྱང་མེད་པས་ཞིབ་སྒྲུ་མི་གསལ། རེད་དེ། ང་ཆོ་ཚུམ་འདི་སྟོག་མཁན་ཞིག་གི་
ངོས་ནས་བསམ་སྒྲོ་བཏང་ན། ཁོང་གིས་གསུངས་པའི་དགོས་པ་གཞན་དེ་ནི།
སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པའི་སྐུ་
པོ་གཞན་ནམས་ལ། ལམ་གྱི་འཇུག་ལྟོག་མ་ནོར་བ་ཞིག་སྟོན་སྐྱེའི་ཆེད་དུ་ཡིན་
པར་སྐྱམ་པས་དེ་ཅུང་ཟད་བཤད་ན།

སྟར་བོད་ཁ་བ་གངས་ཅན་གྱི་སྡེ་རང་འདིར་སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྐྱེད་པ་ཐོག་
མར་དར་པའི་སྐབས་སུ། ལྷང་པའི་བསྐྱེད་པ་དར་ཚུལ་ཐད་ཚོད་རྟོག་ཅིག་བྱུང་
ཡོད། གཅིག་ན་སྐབས་དེར་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོ་བརྒྱུད་དེ་རྒྱ་གར་ནས་ནང་
པའི་བསྐྱེད་པ་བོད་ལ་དར་ཞིང་། གཉིས་སུ་བཅན་པོ་མེས་ཨག་ཆོམ་གྱི་སྐབས་
སུ་སང་ཤི་ལ་སྟགས་པ་རྒྱ་ནག་ནས་བོད་དུ་འབྱོར་ནས། རྒྱ་ནག་ཐང་རྒལ་ཁབ་
ཀྱི་ནང་པའི་བསྐྱེད་པ་དེའང་བོད་ལ་དར་བས། བོད་དུ་ནང་ཆོས་ཐོག་མར་
དར་སྐབས་དེར་རྒྱ་དཀར་ནག་སོ་སོའི་ཆོས་རྒྱུད་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བྱུང་བ་རེད།
དེ་ལ་རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གི་རྒྱུན་པས། དེང་དུས་ཀྱི་ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་
གྱི་ཏུན་རྟོང་ཟེར་བའི་ས་ཆ་དེའི་དགོན་པ་ཞིག་ནས། རྒྱའི་རྟ་ཤང་མ་རྟ་ཡ་ན་
ཟེར་བའི་སྟོབ་དཔོན་མཁས་པ་ཞིག་བོད་ཡུལ་དབུས་སུ་ཕེབས་པ་རེད། སྟོབ་
དཔོན་ཁོང་བོད་ལ་ཕེབས་པ་དང་། སྟོབ་དཔོན་དེས་གསུངས་པའི་ཆོས་ནི་སྟོབ་

དཔོན་ཞི་བ་འཛོའི་གསུང་ཚུལ་དང་ཅུང་ཟད་མ་མཐུན་པའི་རྒྱུན་གྱིས་བོད་ཏུ་
རྒྱ་གར་ནས་དར་བའི་ནང་བསྟན་གྱི་རྒྱུན་འཛིན་པ་དང་། རྒྱ་ནག་ནས་དར་
བའི་ནང་བསྟན་གྱི་རྒྱུན་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་ཚོད་རྟོག་ཅིག་ལྷགས་པ་
རེད།

རྗེས་སུ་ཚོད་པ་དེ་དེ་ལྟར་ཞི་བར་བྱས་སམ་ཞེ་ན། ཚོད་པ་དེ་ཞི་ཐབས་སུ་
དམག་རྒྱག་པ་དང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཆ་ནས་སྐྱོན་ཚུན་གྱི་དྲུག་གསལ་རེས་
བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་གང་ཡང་མ་བསྟེན་པར། སངས་རྒྱས་པའི་གསུང་
རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་གཞིར་བཞག་སྟེ། རིགས་ལམ་གྱིས་བརྟན་
ཤ་བཅད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོད་རྟོག་དེ་ཞི་བར་བྱས་པ་རེད། ཚོད་རྟོག་དེ་ཞི་
ཆེད་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཛོའི་སློབ་མ། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལ་བོད་ཏུ་ཐེབས་
ནས། རྒྱ་ནག་གི་སློབ་དཔོན་དང་རིགས་ལམ་གྱི་སློབ་མ་ཚོད་པ་མཛད་མཐར།
སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལའི་ཚུགས་རྒྱལ་བའི་ཚུལ་ལོ་རྒྱས་རྒྱུས་སུ་གསལ་
བ་ལྟར་རེད། ད་ལྟ་ངས་བསམ་སློབ་བྱུང་ན། གནས་ཚུལ་དེ་ནི་བོད་པའི་ནང་
བསྟན་ལོ་རྒྱས་སྟེང་གི་རྒྱལ་ཁ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་སྟམ་གྱི་འདུག

རྒྱ་མཆན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱིར་བཏང་རྒྱ་ནག་གི་བསམ་གཏན་པའམ་
※ ཟེར་བ་དེ་ནི། ད་ལྟ་ང་རྒྱ་ནག་གི་ནང་བསྟན་ཁོད་ཀྱི་སྲུབ་མཐའ་ཆེན་པོ་
ཞིག་ཏུ་ཅི་ཞིང་། སློབ་དཔོན་མ་རྡུ་ཡ་ནང་རྒྱ་ནག་གི་བསམ་གཏན་པའི་སློབ་
དཔོན་ཞིག་ཡིན་པར་སྟམ་པས། ཁོང་གིས་གསུངས་པའི་ཆོས་དེ་ནི་སངས་
རྒྱས་པའི་ཆོས་ཡང་དག་ཅིག་མིན་པ་དང་། ཡང་ན་ཆོས་ལོག་ཅིག་ཏུ་སྲུབ་
ཀྱང་བཤད་མི་ཐུབ་ལ། དེ་ལྟར་བཤད་ན་དངོས་གནས་འགྲིག་རྒྱུ་ཡང་མ་རེད།
འོན་ཀྱང་། སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་སློབ་དཔོན་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་ཡོད་པའི་དབང་ཏུ་

བཏང་ན། བོད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རི་ལྗར་དར་འཕེལ་བྱུང་བའི་གནས་
 ཚུལ་ཡང་གཞན་ཞིག་དུ་ལྟར་པའི་ཆོད་དཔག་བྱེད་ཆོག དེ་ལྟར་ལྟར་ཡོད་ཆེ་
 འདུལ་བའི་ལག་ལེན་ནི་རུང་བཟང་ཅམ་བྱུང་ཡོད་སྲིད་ལ། རྣོ་མ་རྒྱག་མཁན་
 ཡང་མང་ཅམ་རེ་བྱུང་ཡོད་སྲིད་མོད། ཐོས་བསམ་གྱི་སྒོ་ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་
 འོན་ལ་སྒོ་འདྲེགས་གཅོད་པའི་སྒོལ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཉག་སྤྲ་བ་ཞིག་ལས་དར་མེད་
 པ་གཏན་འཁེལ་བྱས་ན། རྣོ་བ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལས་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་སྟེ། རྒྱ་གར་
 བས་བརྒྱད་པའི་བསྟན་པ་བོད་དུ་དར་བྱས་པ་བྱུང་བ་དེ། བོད་ཀྱི་ནང་བསྟན་
 ལོ་རྒྱུས་སྟེང་གི་རྒྱལ་ཁ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་ཟེར་དོན་ཡང་དེས་ཡིན།

དུས་དེར། རྣོ་བ་དཔོན་གཉིས་ཀས་མང་དུ་ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་བཟ། དཔྱད་
 པའི་ཤེས་རབ་རྩ་ཆེན་པོ་ཡིན་མིན་ཐད་ནས་ཆོད་པ་གནང་མཐར། རྒྱ་ནག་
 རྣོ་བ་དཔོན་པམ་པའི་ཚུལ་ཡོངས་སུ་བྱགས། ཁོང་པམ་པ་ནི་ང་ཚོས་འདང་
 བརྒྱབ་ཀྱང་ལོས་ཡིན་བསམ་གྱི་འདུག་སྟེ། རྣོ་བ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལ་ནི་དཔལ་
 ལྷ་ལེ་རྒྱའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱོད་དུ་འང་མཁས་པའི་གདན་ཐོབ་ཟེན་པ་ཞིག་
 རེད། རྒྱ་ནག་ཏུ་གང་ཡང་ཉམས་ལེན་སོགས་ཀྱི་ཆ་ནས་དམ་པའི་སྒྲིལ་བྱ་ཞིག་
 ཡིན་སྲིད་ཀྱང་། རྣོ་བ་སྟོང་གི་ཆ་ནས་དཔལ་ལྷ་ལེ་རྒྱ་ནས་ཐེབས་པའི་མཁས་
 པ་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་བཅད་ན་པམ་འགྲོ་བ་གཏན་འཁེལ་ཡིན་རྒྱ་རེད་སྟུམ།
 རྣོ་བ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལས་རྒྱ་ནག་རྣོ་བ་དཔོན་ཆོད་པས་པམ་པར་མཛད་
 པའི་རྒྱུ་སྟེ། བོད་ཁ་བ་གངས་ཅན་གྱི་སྟོངས་སུ་མ་འོངས་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 བསྟན་པ་འཕེལ་སྟོགས་ཀྱི་ལམ་གསལ་པོར་སྟོན་པའི་སྟངས་དུ་《རྣོ་མ་རིམ་ཐོག་
 མཐའ་བར་གསུམ》གསར་ཆོམ་གནང་བ་རེད།

དེར་བརྟེན། རྩ་ཆོད་ཁ་བ་ཆེན་པོས་ཀྱང་དང་པོར་གཞུང་སྤྱགས་ལ་མང་དུ་

ཐོན་པ་རྒྱ་ཆེན་བཅུ་ལ། བར་དུ་བསམ་བློང་གི་སྒོ་ནས་ཐོན་དོན་ལ་སྒོ་འདྲེགས་
 བཅད་ཅིང་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་གདམས་པར་ཤར། མཐར་གདམས་དོན་
 ཉམས་སུ་གྲངས་པར་བལྟས་ན། ཁོང་ནི་རྒྱ་གར་ནས་ཕེབས་པའི་རང་རེའི་ཆ་
 བའི་སྒོ་བ་དཔོན་ཞི་བ་འཛོའི་དངོས་སྒོ་བ་ཀ་མ་ལ་ཤྲི་ལ་མཆོག་གིས། བོད་ལུལ་
 དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་དར་སྤེལ་དང་འཛིན་སྲོང་གཞན་དགོས་
 ཚུལ་གྱི་ལམ་སྟོན་བཅུ་མས་ཆོས་སྒོམ་རིམ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་ལས་
 བཤད་པའི་རིམ་པ་དེ་བཞིན་རང་གི་མི་ཆེའི་ནང་ལག་ལེན་དུ་བསྟར་པའི་
 རྒྱུ་བྱ་ཞིག་དུ་ཡུར་ཡོད་པས། ཁོང་གིས་ནང་ཆོས་ཉམས་སུ་དེ་ལྟར་གྲངས་
 པའི་རིམ་པ་དེ་ནམས་ཡི་གེར་པ་བ་ནས་《རྟོགས་བརྟུན་དུ་བཅུ་མས་པའི་དགོས་
 པའང་། ཁོང་ཉིད་སྟེར་ལ་རྩེས་སུ་ཡི་རང་གི་དགེ་ཆ་འཕེལ་རྒྱ་ཅམ་ལས་བཀལ་
 ཡོད་པར་འདོད་དེ། རང་རེ་ནང་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་མཁན་ཆོས། ཡང་
 སྟོང་ནང་པའི་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་འཛིན་ཚུལ་དང་། ཆོས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ལ་པན་
 དེ་ལྟར་ཐོགས་ཚུལ། ཆོས་ཀྱིས་གཞན་ལ་པན་དེ་ལྟར་འདྲེགས་ཚུལ་སོགས་
 ཀྱི་དེ་བ་ནམས་ལ། རྒྱུ་བྱ་ཁོང་གི་སྒྲི་ཆེའི་ནམ་ཐར་དངོས་ཀྱིས་ལན་བརྒྱབ་
 ཡོད་པས་ན། 《རྟོགས་བརྟུན་དུ་འདི་ཚུམ་སྟབས། “དགོས་པ་གཞན་ཡང་མང་དུ་
 མཐོང་བས་ན། ། བཅུ་མས་ཁྱོད་དགའ་བ་འདི་ལྟར་བསྐྱེད་ན་ལེགས། །” གསུངས་
 དོན་ཡང་དེ་ཡིན་པར་སྟུམ་པས། འདི་ནི་ཁོང་ལ་《རྟོགས་བརྟུན་དུ་འདི་འབྲི་བའི་
 འདུན་པ་འཁྲུངས་པའི་རྒྱ་མཆོན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་ནོ་སྟུམ།

བཞི། ལྷན་མདོར་བསྟན།

དེ་ནས་《རྟོགས་བརྟུན་དུ་ཀྱི་དངོས་གཞི་ནི། “དང་པོར་རྒྱ་ཆེན་ཐོན་པ་མང་

དུ་བཅུལ། ། བར་དུ་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་གདམས་པར་ཤར། ། ཐ་མར་
 ཉེན་མཚན་ཀུན་ཏུ་ཉམས་སུ་སྒྲངས། ། ཀུན་ཀྱང་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ་
 བསྟུན། ། ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདལ། ། བཀའ་ངིན་
 ཆེའོ་ཟླ་བཅུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར། ། ཞེས་ཏེ། ཆོགས་བཅད་འདིས་ནི། འོག་
 ཏུ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རྣམ་ཐར་གྱི་ཁོག་ཆ་ཆང་གྱིར་བསྟན་གྱི་ཚུལ་དུ་གསུངས་
 ཡོད་པས། མཚན་ཉིད་གྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་སུ་ལུས་མདོར་བསྟན་གྱི་ཆོགས་
 བཅད་རེ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། འདི་ཡང་《རྟོགས་བརྟུན་པའི་ལུས་མདོར་བསྟན་
 གྱི་ཆོགས་བཅད་རེད།

ཟླ་བཅུན་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་ཆོ་གང་གི་མཛད་པ་རྣམས་ཆོགས་
 བཅད་གཅིག་གི་ནང་ལ་བསྟུས་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། “དང་པོར་རྒྱ་ཆེན་ཐོས་པ་མང་
 དུ་བཅུལ། ། བར་དུ་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་གདམས་པར་ཤར། ། ཐ་མར་
 ཉེན་མཚན་ཀུན་ཏུ་ཉམས་སུ་སྒྲངས། ། ཀུན་ཀྱང་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་ཆེད་
 དུ་བསྟུན། ། ཞེས་པ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པས། ཁ་ཕྱིར་འཁོར་ཏེ་རང་གི་མི་
 ཆེའོ་བརྟུན་རིམ་དེ་ལ་བསམ་སྒྲོ་ཞིག་བཏང་དུས། “ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་
 མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདལ། ། ཞེས་སྔར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་བཞིན། རང་
 ལ་མི་ཆེ་ལ་གྲུབ་འབྲས་ལེགས་པོ་བྱུང་འདུག་ཅིང་། འདི་ནི་རང་གིས་འབད་
 བཅོལ་བྱས་པ་རྒྱང་བས་མིན་པར་སྒྲ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། ཡི་དམ་
 ཟླ་བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱི་བཀའ་ངིན་གྱི་མཐུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་སྟེ་
 བསྟུན། “བཀའ་ངིན་ཆེའོ་ཟླ་བཅུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར། ། ཞེས་གསུངས་པ་རེད།
 འདི་ནི་ཁོང་གི་སྐྱེ་ཆོའི་རྣམ་ཐར་གྱི་བསྟུན་དོན་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད།

དང་པོ་རྒྱ་ཆེན་མང་དུ་སྒྲིག་པ་བཅའ་ཚུལ།

1. ཕྱིས་པའི་དུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ།

སྤྱིར་ན་《རྟོགས་བརྗོད་》འདིའི་ནང་དུ། རྗེའི་འཁྲུངས་འདས་ཀྱི་ནམ་ཐར་
སོགས་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་། ད་རེས་ཀྱི་ཁྲིད་འདིའི་སྐབས་སུ་རྗེའི་ནམ་ཐར་
མདོར་བསྟུན་ཤིག་བཤད་ན་ཡག་པོ་རེད་སྟེ།

དེ་ཡང་ཕྱི་ལོ་1357ལོ་སྟེ། བོད་མེ་བྱ་ལོའི་རྒྱ་དང་པོའི་ཆོས་བརྩའི་མཆན་
མོར། བོད་ཀྱི་བྱད་མེད་ཅིག་གིས་མི་ལམ་ཞིག་མིས་པ་འདི་ལྟར། བྱ་བྱ་མོ་ན་
ཚུང་ཆ་ལུགས་སྒྲ་ཆོགས་ཅན། ཤིན་རྒྱ་གཙང་བའི་གོས་གྲོན་པ་མང་པོ་ཞིག་
གིས་དེ་རིང་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་གདན་འདྲེན་རྒྱ་ཡིན་ཟེར། མོས་
འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་གདན་འདྲེན་རྒྱ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ནམ་
པར་རྒྱུར་ཐམས་ཅད་ལ་བསྟུན་ཀྱང་ཅི་ཡང་མ་མཐོང་བར་ཡོད་པའི་སྐབས་
ཤིག་ལ། ནམ་མཁའི་རྒྱན་གསེབ་ནས་གསེར་སྐྱ་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་མར་
བབས་ཡོང་བ་དང་། གསེར་སྐྱ་དེ་མར་བབས་པས་རིམ་བཞིན་དེ་རྒྱང་དེ་རྒྱང་
ལ་སོང་ནས་མཐར་མོའི་མགོ་ཐོག་ལ་ཐོན་དུས་ཤིན་རྒྱ་ཚུང་ཅུར་གྱུར་ཏེ་རང་
ཉིད་ལ་ཐིམ་སོང་བ་ན། གཉིད་ལས་སད་དོ། །

མི་ལམ་དེ་འདྲ་ཞིག་མི་མཁན་ཀྱི་བྱད་མེད་དེའི་མིང་ལ་ཤིང་བཟའ་ཨ་ཆོས་
ཞེས་ཟེར་ཏེ། ཁོ་མོ་ནི་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་མ་ལུ་མ་རེད། མི་ལམ་དེ་མིས་
པའི་ལུ་མ་མོ་དེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཁོ་མོའི་ལྷ་མས་སུ་ཞུགས་པའི་མཆན་མོ་
ཡིན་པར་གྲགས། དེ་ནས་བཟུང་མ་ལུ་མ་ཀྱི་ཐུགས་ལའང་། རང་ལ་སྤྱུམ་པའི་
ཕྱིས་པ་འདི་གཞན་དང་མི་མཚུངས་པ་ཞིག་ཏུ་ངེས་པས་ལུས་འདི་ལ་གཅེས་

སྐྱེས་ཡག་པོ་བྱེད་དགོས་ཨང་སྐྱེས་པ་དང་། མེས་སྐྱེད་ལྷང་དེ་བའི་ཆོར་བ་
 ཞིག་ངང་གིས་བྱུང་བ་རེད། མ་གཞིར་དེ་ནི་མི་ལམ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ཡང་། ཕྱིས་
 སུ་མེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་སྐྱར་
 པ་ན། མི་ལམ་དེ་ལའང་མི་རྣམས་ཀྱིས། དེ་ནི་མེ་རིན་པོ་ཆེ་འཕགས་པ་ཐུགས་
 རྟེན་ཆེན་པོའི་སྐུ་ལ་པ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཡིན་ངེས་ཞེས་འགྲེལ་བ་བརྒྱབ།

དེའི་སྐུ་ལོ་སྟེ་མེ་སྐེལ་གྱི་ལོར་ཡང་། མལ་གྱི་རིགས་རྒྱད་ཐུན་སུམ་ཆོགས་
 པའི་ཡབ་དང་ར་ཁ་ཆེ་སྐྱེ་འབྱུང་དགེ་ཡིས་ཀྱང་མི་ལམ་ཞིག་མིས་ཏེ། རྒྱ་ནག་
 རི་བོ་ཆེ་ལུ་ནས་ཡིན་གསུང་མཁན་གྱི་དགེ་སློང་། སྐྱེ་སྐྱེད་ལ་སུམ་རུ་ཙ་གསུམ་
 པའི་ཤིང་ཡིན་ཟེར་བའི་དར་སེར་གྱི་ཤམ་ཐབས་གྱོན་པ་ཞིག་ཁྱིམ་ལ་འཁྱོར་བ་
 དང་། ཁྱིམ་འདི་ནས་གནས་ཆང་ཞིག་གཡར་རོགས་གསུངས་ཤིང་མཆོད་ཁང་
 ཏུ་ཐེབས་པ་ཞིག་མིས་སོ། ད་དུང་ཡང་དེ་དང་དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་དང་མཚན་མ་
 མང་པོ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། རྩི་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་ལ་མཚན་ན། དེ་དག་
 གཙོ་བོ་དང་གལ་ཆེན་ཞིག་མ་རེད་སྐྱེས་པས་མི་སྟེང་།

གང་ལྟར་དེ་འདྲའི་ངོ་མཆར་བའི་ལྟས་དང་བཅས་མེ་བྱ་ལོའི་རྒྱ་བརྩུ་པའི་
 བྱང་ཙམ་སྟེ། ཕྱི་ལོ་1357ལོར་ཁོང་ཉིད་སྐྱེ་འབྱུངས། སྐྱེ་བལྟམས་པའི་ཆོས་
 བྱངས་གསལ་པོ་ཞིག་མི་ཤེས་ནའང་། ཁོང་ལྟམས་སུ་ཞུགས་པའི་ཆོས་བྱངས་
 གསལ་པོ་ཤེས་པས་བརྟགས་ན་སལ་ཆེར་བོད་རྒྱ་བརྩུ་པའི་བྱང་ལ་ཞེ་ཡིན་སྐྱེས་
 གསུང་གི་འདུག ཁོང་ཉིད་སྐྱེ་འབྱུངས་པའི་གནས་ནི་ལྗོན་གྱི་ཙོང་ཁ་བདེ་
 ཁམས་ཀྱི་ཡུལ། ད་ལྟའི་སྐྱེ་འབྱུང་དགོན་པ་ཆགས་སའི་གནས་དེ་ཡིན་པ་རེད།

སྐབས་དེར། ཁོང་སྐྱེ་འབྱུངས་ཡུལ་དང་ཁད་ཉེ་བའི་གནས་ཤིག་ཏུ། ཆོས་རྩི་
 དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན་ཞུ་བའི་སྐུ་མ་ཞིག་བཞུགས་པས། རྩི་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་འབྱུངས་

པའི་ཕྱི་ཉིན་མོར། སྤྱི་མཐོན་གྱི་པ་རིན་ཆེན་གྱིས་བདུང་བའི་པོ་ཉི་ལྷན་ཟེར་
བའི་གྲུ་པ་ཞིག་བྱིས་དུ་འབྱོར་ཏེ། ཕྱག་མདུད་རེ་དང་། བདུད་ཅི་རིལ་བྱ་བཅས་
གནང་བར་མ་ཟད། ལུང་དུ་ཕྱག་ཡིག་ཅིག་བསྐྱར་པའི་ནང་། བྱིས་པ་འདི་ལ་
བདག་སྐྱོང་ལེགས་པོ་གྱིས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལ་བ་ལུང་གཉིས་
ཀའ་མཐོང་དུས། ཆོས་རྒྱུ་དོན་གྱི་པ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཡུལ་དེའི་སྤྱི་མཐོན་པོ་ཞིག་
ཡིན་པས་ཏ་ཅང་དགའ་ཞིང་སྒྲིལ་། དེད་ལ་བྱིས་པ་འདི་སྐྱེས་པ་སྤྱི་མཐོན་པོ་
ལྟར་མཁུན་པ་ཡིན་ནམ་སྐྱེས་དུ་མཚར་བཞིན། བདུད་ཅི་རིལ་བྱ་བྱིས་པའི་
ཁར་སྐྱོད་པ་ལོགས་བྱས། འོན་ཀྱང་། ཆོས་རྒྱུ་དོན་གྱི་པ་རིན་པོ་ཆེས་གནང་བའི་
ཕྱག་ཡིག་དེ་ལ་གཅིགས་ཆེན་བྱས་ཏེ་བདག་གཉེར་བྱེད་མཁེས་པས་ཡིན་ནམ།
གང་ལྟར་ཕྱག་ཡིག་དེ་ད་ལྟར་ཆོའི་མཐོང་ལམ་ན་མེད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྒྲོ་པམ་
ཞིང་ཡངས་ལེགས་སྐྱེ་འོས་པ་ཞིག་རེད།

བྱིས་པ་ལ་བ་ལུང་འབྱུང་དག་ཆོས་རྒྱུ་དོན་གྱི་པ་རིན་པོ་ཆེར་དངོས་སུ་མཇུག་
བ་ན། དེད་ཆང་ལ་བྱིས་པ་ཞིག་སྐྱེས་དུས། བྱིད་ཀྱིས་བདུད་ཅི་རིལ་བྱ་དང་
ཕྱག་ཡིག་ལོགས་བསྐྱར་འབྱོར་བྱུང་བས། དེ་བྱིད་ཀྱིས་རི་ལྟར་མཁུན་པ་ཡིན་
ལགས་ཞེས་དྲིས། སྤྱིར་ན་ཆོས་རྒྱུ་དོན་གྱི་པ་རིན་པོ་ཆེར་མངོན་ཤེས་ཐོགས་
མེད་དུ་མངའ་བའི་ཚུལ་མང་པོ་བཤད་རྒྱ་ཡོད་མེད་འདིར་བཤད་ན་སྐབས་
དོན་བསྐྱེད་འགྲོ་བས་མི་སྐྱོད། དེ་ལ་ལན་དུ་ཆོས་རྒྱུ་དོན་གྱི་པ་རིན་པོ་ཆེས། བ་
ནིང་ཞིག་ལ་ངས་འདིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ་ཏ་ཅང་ཆེ་བ་ཞིག་མནལ་ལམ་དུ་ཕྱིས་
པར་མ་ཟད། འདིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ་དེས་གསུང་འབྱོར་ཏེ། སང་ལོར་ལུང་མདོ་
འདིར་འོང་གི་ཡིན་གསུངས་པས། ཕྱི་ལམ་ལས་སད་རྗེས་ག་ལེར་བཞུས་པ་ན།
སྐྱེ་དེས་བཞུན་པའི་ལུང་མདོ་དེར། བྱིད་ཆང་གི་རུ་ཡོད་པ་མཐོང་བས། བྱིད་

ཆང་ལ་བྱིས་པ་ཞིག་བཅས་པ་ཤེས་སོང་གསུངས་པར་གྲགས། ཆོས་མེ་ཁོང་
ནི་མ་གཞི་ནས་འདིགས་བྱེད་ལྟ་བུ་གསུམ་མའི་ནལ་འཕྱོར་པ་ཞིག་ཡིན་པ་
སོགས་ཀྱི་སྒྲོར་ལ་བཤད་བྱ་མང་ཡང་རེ་ཞིག་བཞག་གོ།

ཇི་བདག་ཉིད་ཆེན་མོ་དགའ་ལོ་གསུམ་ལ་སླེབས་པ་ན། ཀམ་པ་རོལ་བའི་
དོ་རྩེ་རྒྱ་ནག་ལ་སེབས་ཕྱིར་ས་དེ་བརྒྱད་པས། དེར་སང་གི་ཤུ་རྩོད་རི་སྤྱོད་ཡོད་
ས་དེ་རྒྱ། ཀམ་པ་རོལ་བའི་དོ་རྩེ་འདི་མདུན་ནས་ཡོངས་རྫོགས་དགེ་བསྟན་གྱི་
སྒྲོམ་པ་བྲངས་ཏེ་མཆན་ལ་ཀུན་དགའ་སྟོང་པོ་ཞེས་བཏགས། དེ་ནས་ཉིན་
ཞིག་ལ། ཆོས་མེ་དོན་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེ་ཁྱིམ་ཆང་དེར་སེབས་ནས། ཁྱིད་ཆང་གི་
བྱིས་པ་འདིར་ལ་སྟེར་རོགས་གསུངས་པ་ན། བོད་མིའི་སེམས་ནང་གི་སླ་མའི་
སྤྱིད་ཆང་ནི་ངས་བཤད་མ་དགོས་པ་ཡིན་པས། ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀྱིས་སླ་མའི་
བཀའ་བརྒྱུག་མ་རུས་པར་བྱིས་པ་ཀུན་དགའ་སྟོང་པོ་ཆོས་མེ་དོན་གྲུབ་རིན་པོ་
ཆེ་ལ་ཐུལ། ཆོས་མེ་དོན་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་། ཏུ་ལྷག་སོགས་ཡོན་མང་པོ་
ཞིག་མེད་པ་མ་གཞིས་ལ་གནང་སྟེ་བྱིས་པ་བྲིད་སོང་།

དེ་ལྟར་ཇི་བདག་དགའ་ལོ་གསུམ་གྱི་སྟེང་ནས་ཆོས་མེ་དོན་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེས་
བྲིད་སོང་བས། ས་མ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་བྱ་བཞུགས་པའི་བྱས་ཆོད་ཤིན་ཏུ་ཐུང་ཐུང་
རེད། དེ་ནས་བཟུང་ཆོས་མེ་དོན་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེས་ཇི་བདག་སྟེང་སྤྱིང་གནང་བ་
དང་། དགའ་ལོ་བདུན་ལ་སླེབས་པ་ན། ཆོས་མེ་མཆོག་གི་བྱང་ནས་དགེ་ཚུལ་
ཀྱི་སྒྲོམ་པ་བཞེས་ཏེ། ཆོས་མེ་དོན་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་སྟོན་གྱི་བཤེས་གཉེན་སྟོ་
བཟང་གྲགས་པ་ཁྱེ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མཆན་ལྟར། སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་
དཔལ་ཞེས་མཆན་བཏགས་སོ།

དེས་མི་ཆད། ཆོས་མེ་དོན་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེས། ཡི་དམ་མང་པོའི་དགྱིལ་

འཁོར་ཞལ་སྒྲེན་ནས་དབང་བསྐྱར་ཞིང་། ལ་ར་པ་ཅའི་བསྐྱེན་པ་གྲངས་མང་
མཛད་དུ་བརྟལ་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རྗེས་སུ་བཟུང་སྟེ། ལུགས་གཉིས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱས་བསྐྱངས་ནས་དགྲུང་ལོ་བརྟུ་དྲུག་ལ་སྒྲེབ་ས།

2. ཞབས་བྱུང་དབྱས་སུ་བཞུགས་པ།

རྗེ་ཉིད་དགྲུང་ལོ་བརྟུ་དྲུག་ལ་སོན་པ་ན། ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་
ཐུགས་ལ། སྒོ་བཟང་གྲགས་པ་འདི་ནི་གཞན་དང་མི་མཆུངས་པའི་མཁྱེན་
དཔྱད་ཅན་ཀྱི་གཞོན་ནུ་ཞིག་ལགས་པས། ལུལ་འདི་གར་ལུས་ན་འཕྲོ་བརྒྱལ་
ཏུ་འགྲོ་ཞེན་ཆེ། དེ་བས་ངེས་པར་དབྱས་གཙང་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་སུ་སྒོ་བ་
གཉེར་དུ་བཏང་ན་ལེགས་དགོངས་ནས། རྗེ་ཉིད་ལ་གྲོས་བྱས་པ་ན། རྗེ་ཉིད་
ཀྱང་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་འཐད་པ་བྱུང་བས། འཕྲི་གྲུང་ནས་འབུལ་སྤྱད་དུ་ཡོང་
བའི་ཆོང་པ་ཆེན་པོ་ལྡན་མ་རིན་ཆེན་དཔལ་ཞེས་པ་དེ་དང་མཉམ་དུ། དབྱས་
གཙང་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་ལ་སྒོ་བ་གཉེར་དུ་མངགས་པ་རེད། ལོ་རྒྱུས་ལ་ལར་ཐེབས་
རོགས་སུ་ཁོང་གི་ཞང་པོ་གཉིས་ཡོད་རབས་བཤད་འདུག

དེ་ལྟར་དགྲུང་ལོ་བརྟུ་དྲུག་སྟེང་དབྱས་གཙང་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་སུ་ཆས་
པ་ཡིན་ལ། ཐེབས་ཁར། ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེས། “ཡ། དེ་རིང་ངས་ཁྱོད་
ལ་ཆོས་ཤིག་འཆད་པ་ཡིན་པས། ཇི་འདྲ་ཞིག་འདོད་” ཅེས་དྲིས་པ་ན། རྗེ་ཉིད་
ཀྱིས་ “སེམས་ལ་པན་པའི་ཞལ་ཏུ་ཞིག་ཐུགས་ལ་འདོགས་འཆལ་” ཞུས། ཆོས་
རྗེ་དོན་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས། “གཞོན་ནུ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པ་ཁྱོད། སྒོ་ན་
སྐྱུངས་དགེ་བའི་ལས་འཕྲོ་ཅན། སྒོ་ན་ཆེ་དམ་ཆོས་བདུད་ཅིའི་རོ། འཕྱངས་
པའི་བག་ཆགས་ཡོད་པར་ངས། །” སོགས་ཆོགས་བཅད་མང་པོ་ཞིག་གསུངས་

ཡོད་ལ། བྱིད་ནམ་པས་《ནམ་ཐར་ཆེན་པོ་》སྟགས་ལ་གཟིགས་དང་དེར་ཡོད།
ངའི་སྒྲོར་འགྲོག་མི་འདུག

ཕྱིས་སུ་རྗེ་ཉིད་དགྲང་ལོ་མཐོན་པོར་སྟེབས་སྐབས། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་
ཆེ་དང་ནམ་པ་གཉིས་ཞལ་བརྗེ་གནང་དུས། ཁོང་གིས། ང་དབུས་སུ་ཡོང་ཁར་
སླེ་མས་གནང་བའི་ཆོགས་བཅད་དེ་དག་ལས་སལ་ཆེ་བ་ད་ལྟ་བུ་རྗེ་དཔུག་
ཀྱང་། འགའ་རེ་འདྲ་གྱི་འདུག་ཅེས་ཆོག་ནམས་སྒྲོར་གནང་མཛད་པ་དེ་ཕྱིས་
《ནམ་ཐར་》དུ་བཀོད་ཡོད།

ཆོགས་བཅད་དེ་དག་གི་ནང་དོན་བཤད་ན། གཞོན་ནུ་སྒོ་བཟང་གྲགས་
པ་ཁྱོད་ནི་ཆེ་རབས་སྟོན་མ་ཞིག་ཏུ་ཆོས་ལ་སྦྱངས་པའི་བག་ཆགས་བྱད་པར་
ཅན་ཡོད་པའི་སྒྲིམ་བུ་ཞིག་ཏུ་ངེས་པས། ད་ནི་ཁྱོད་ལྟལ་དབུས་སུ་སོང་ལ།
ཐོག་མར་བསྟན་བཅོས་《མངོན་རྟོགས་རྒྱན་》ལ་སྟོབ་གཉེར་གྱིས་དང་། 《མངོན་
རྟོགས་རྒྱན་》ལེགས་པོར་ཤེས་ན། ལུང་ཆོས་ཀྱན་ལ་འཕྲིགས་ཚུད་པར་འཁྱུར་
ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་གི་ཆོས་ཀྱི་རྩ་བའང་དེས་ཟིན་པ་ཡིན། དེའི་འཕྲོར་
《མདོ་མེ་རྒྱན་》སྟགས་བྱམས་ཆོས་ཀྱི་མ་ནམས་ལ་སྟོབ་གཉེར་གྱིས། དེ་ནས་
ཆད་མའི་བསྟན་བཅོས་ནམས་ལ་སྟོབ་གཉེར་གྱིས། དེ་ནས་ད་རུང་གལ་ཏེ་སྟོ་
བ་ཡོད་ན་ལྟ་སྦྱབ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་《དབུ་མ་རིགས་ཆོགས་》ལའང་ཐོས་བསམ་གྱིས་
ཤིག་སྟགས་ཆོགས་བཅད་ཀྱི་ནམ་པས་གསུངས་ཡོད་དེ། ཞལ་ཏེ་དེ་དག་ཐུགས་
ལ་བསྐྱམས་ནས་ནི། དགྲང་ལོ་བཟུང་དུག་ལ་སོན་པའི་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གོམ་ཁ་དབུས་
གཙང་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱར་བ་རེད།

ཐེབས་ལམ་དུ། དགྲང་ལོ་གསུམ་གྱི་སྟེང་ནས་སྒྲོར་གནང་མཁན་སྟེ།
ས་མ་གཉིས་ཀྱི་ཆབ་ལྟ་བུའི་དགོ་ཆན་རིན་པོ་ཆེ་དེ་ཐུགས་ལ་འདྲ་བས་ནས་

མ་བཟོད་པར་མེད་མ་མཆོམས་བཞག་སྟེ་ཕྱིར་འཁོར་ལ་ཁད་བྱས་པ་ན། འཇམ་
དཔལ་མཆོན་བཟོད་ཞལ་འདོན་དུ་གསུང་བཞིན་པའི་ཆོག་མཆོམས་ཕྱིར་མི་
ལྟོག་པ་ཕྱིར་མི་འོང་ཞེས་པ་དང་ཁེལ་པས། ད་ཕྱིར་ལྟོག་མི་རིགས་པའི་མཆོན་
མར་གཟིགས་ནས། གོམ་ཁ་མུ་མཐུད་དབུས་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད་པ་རེད།

《རྟོགས་བཟོད་》འདིར་ཡང་། “སྲིད་ལམ་འབྲམས་པའི་དབ་པའི་ངལ་
གསོའི་གནས། །” ཞེས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི། རང་ཉིད་འཁོར་བའི་སྐྱུག་
བསྐལ་གྱིས་མནར་བའི་ཚུལ་ལ་སྒྲོ་ཤས་སྒྲེས་ནས་སེམས་ངལ་ཁིང་དབ་པའི་
སྐབས་སུ། གྲིབ་བསེལ་སྐྱུ་མ་པོ་ཅན་གྱི་ལྟོན་པ་བཞིན་དུ་ཉེ་དྲུང་དབུད་ནས་
ངལ་གསོ་བའི་གནས་ཤིག་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དེ་ཡང་། ཁོང་ཉིད་དགྲུང་ལོ་
གསུམ་ནས་བཟུང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་བཅེ་
བས་བསྐྱུངས་པའི་ཁྱེད་ཆོར་ལོས་ཡིན་སྐྱུ་མ་གྱི་འདུག

ད་དུང་། རྗེ་ཉིད་གྱིས་བྲིས་པའི་ཆོག་འདི་འདྲ་ཞིག་མཆིས་ཏེ། “རབ་
འབྲམས་གསུང་རབ་ཀུན་ལ་ལྟ་བའི་མིག ། སྐལ་བཟང་ཐར་པར་བཟོད་པའི་
འདུག་རྟོགས་མཆོག ། བཅེ་བས་བསྐྱོད་པའི་ཐབས་མཁས་མཛད་པ་ཡིས།
གསལ་མཛད་བཤེས་གཉེན་ནམས་ལ་གྲས་སྟག་འཚལ། །” ཞེས་པའོ། །
འདིས་ཀྱང་། ཁོང་ཉིད་བཤེས་གཉེན་གྱིས་རྗེ་ལྟར་བསྐྱུངས་པའི་ཁྱེད་ཆོར་བྲིས་
འདུག་པ་རེད། རབ་འབྲམས་གསུང་རབ་ཀུན་ལ་ལྟ་བུའི་གྱི་མིག་དང་། སྐལ་
བཟང་ནམས་ཐར་པའི་ལམ་དུ་བཟོད་པའི་འདུག་རྟོགས་ཞེས་པ་ནི། སངས་
རྒྱུ་པའི་གཙུག་ལག་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཡིན་པ་འདྲ་བས། ཤེས་རབ་
དེ་ཁོང་ལ་ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེས་ཐོག་མར་སྟོན་སྐབས། དབྱུག་པས་
བརྒྱུངས་པ་དང་། ཆོག་ངན་གྱིས་དམོད་པ་སོགས་མ་བྱས་པར། “བཅེ་བས་

བསྐྱོད་པའི་ཐབས་མཁས་མཛད་པ་ཡིས་ ཉེ། བཅེ་བས་བསྐྱོད་པའམ་བཅེ་བས་
བསྐྱུལ་པའི་ཐབས་མཁས་ཀྱི་ནམ་པ་གང་ལ་གང་འཆམ་གྱི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་
མཛད་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཞེས་ཀྱང་ཕྱིར་བློན་གནང་ཡོད།

3. དམ་བཅའ་ལས་མི་གཡེལ་བའི་གཤེས་སྤྱོད།

མཆམས་འདིར། ང་ཚོས་ཆོས་རྒྱུ་འཕྲོ་པོ་ཆེའི་མཛད་སྤྱོད་ཀྱིས་ལ་
བསམ་སྒོ་ཞིག་བཏང་ན། ཆོས་རྒྱུ་འཕྲོ་པོ་ཆེ་ལས་དགོས་པའི་བཤེས་གཉེན་
ཐབས་ཆེན་ཞིག་ཏུ་མཐོང་སྟེ། རྒྱུ་འཕྲོ་པོ་ཆེ་དབྱུགས་ལ་ཐེབས་སྐྱབས་ཁོང་གིས་བསྐྱུལ་
པའི་གདམས་ངག་ཆོགས་བཅད་དེ་དག་ནི། ཕྱིས་སུ་རྒྱུ་འཕྲོ་པོ་ཆེ་སྤྱོད་བྱ་ཆེན་
པོ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བྱུང་པའི་རྩ་བའི་རྒྱ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པ་གསལ་
པོ་རེད་སྟེ།

རྒྱུ་འཕྲོ་པོ་ཆེ་ལས་གསུམ་གྱི་སྟེང་ནས་བཟུང་ཆོས་རྒྱུ་འཕྲོ་པོ་ཆེས་
བདག་སྐྱོང་མཛད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་གནང་དོན་གྱི་དམིགས་ལུལ་ཡང་། རྒྱུ་
མར་རང་ལ་ཐབས་ཀྱི་ཞིག་བསྐྱུལ་ཆེད་སྐོགས་ལར་ནས་མ་ཡིན་པར། སྤྱིར་རྒྱུ་
ཉིད་བཅའ་དུས་མི་ལམ་ཁྱད་མཆར་ཞིག་མིས་སྤྱོད་བཏང་། ཕྱིས་པ་དེ་མཐོང་
ཆོའང་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་གཟིགས་ནས། འདིས་མ་འོངས་
པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་ཐོགས་པ་ཞིག་
བྱུང་ན་སྟམ་དུ་རེ་བ་བཅངས་པ་མ་གཏོགས། ཕྱིས་པ་འདི་འདྲ་ཞིག་སྟོར་སྟོང་
བྱས་ན། མ་འོངས་པར་རང་ཉིད་ན་དུས་ནད་གཡོག་དང་། ཆས་དུས་སྟོར་སྟོང་
བྱེད་མཁན་རེ་ཞེ་ཡོང་སྟམ་པ་རྩ་བ་ནས་མེད་པ་དེ་གནད་འགག་ཅིག་རེད།

དེས་མི་ཆད། ཆོས་རྒྱུ་འཕྲོ་པོ་ཆེ་ནི་སྤྱོད་མར་དབྱུགས་གཅང་དུ་

ཐེངས་འགར་ཐེབས་སྤྱོད་ཞིང་། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་དངོས་སྤྱོད་ཀྱང་ཡིན་
 པས་དབུས་གཙང་དུ་ངོ་ཤེས་མང་པོ་ཡོད་པེས་ནའང་། རྗེ་དབུས་སུ་ཐེབས་ཁར།
 “ཡུལ་ག་གེ་མོ་ཞིག་ན། ང་ལ་ངོ་ཤེས་འདི་དང་འདི་འདྲ་བ་ཡོད། རྒྱུད་དེར་
 ཡག་པོ་སྟོད། དན་རྒྱ་བསམ་རྒྱ་ཉུང་བར་གྱིས། སར་ཚུར་ལ་མང་པོ་མ་རྒྱག་
 བརྟན་པོར་སྟོད། ལྷ་ས་ནས་ཕྱག་དང་སྟོས་སོགས་ཅ་དངོས་རེ་ཉོས་ལ་མར་སྐྱར་
 ཤོག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་གསུང་ཡོད་པ་ལྟ་ཅི། གདན་ས་འདིར་སོང་། དགེ་ཆན་འདི་
 བསྟེན་ཞེས་པ་སོགས་ཆད་བཀག་ཅན་གྱི་གསུང་ཅི་ཡང་འབྱོན་མི་འདུག་སྟེ།
 ཁོང་གིས་གསུང་དོན་གྱི་མདོ་དེའི་ལ་ན། དང་པོར་བྱམས་ཆོས་སོགས་སར་བྱིན་ལ་
 སྟོབས། དེ་ནས་ཆད་མ་ལ་སྟོབས། དེ་ནས་དབུ་མར་སྟོབས། སྟོབ་སྤྱོད་ནི་ཁྱོད་
 གྱིས་ལས་ཀ་ཡོད་ཆད་ཀྱི་གཙོ་བོར་ཅིས། སྟོབ་སྤྱོད་རི་ལྟར་བྱེད་པ་དང་། ཡུལ་
 གང་ལ་འགྲོ་བ། དགེ་ཆན་སུ་བསྟེན་པ་སོགས་ནི་ཁྱོད་རང་གིས་ལྟོས་ཞེས་པ་དེ་
 རེད།

རང་ཅག་ལྟ་བུར་མཆོད་ན། གལ་ཏེ་སོ་སོའི་ནང་མི་ཞིག་དབུས་སུ་དེ་ལྟར་
 སྟོབ་སྤྱོད་ལ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་ཆེ། གནས་འདིར་སོང་། དགེ་ཆན་འདིའི་དྲུང་
 བས་སྟོད། ཡར་རྒྱག་མར་རྒྱག་མང་པོ་མ་བྱེད། དན་རྒྱ་མ་མང་སོགས་ཟེར་མི་
 སྲིད་པ་མིན་པས། ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེས་རང་གི་སྟོབ་བྱ་ལ་ལམ་སྟོན་
 མཛད་སྤངས་དེ་ནི་གྲུ་ཡངས་ལ་གནད་ཟིན་པའི་མཛད་སྤངས་ངོ་མཆར་ཅན་
 ཞིག་ཏུ་མཐོང་གི་འདུག།

དེ་ལ་རྗེ་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་། དགེ་ཆན་གྱིས་རི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ལམ་གྱི་སྟེང་
 བས་བཟོད་རྒྱ་དེ་སྤྱགས་གྱི་དམ་བཅའ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་བཅིས་ནས། དེའི་ཐོག་
 བས་གཡོ་བ་རུང་ཟད་ཀྱང་མ་མཛད་པར་ལམ་དེ་རི་བཞིན་དུ་དཀའ་སྤྱག་ཆེན་

པོས་ཉམས་སུ་སྒངས་པ་ནི་དེ་ལས་ཀྱང་རྒྱབས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བྱུང་སྟེ།
མི་སུ་ཞིག་ལ་མཆོན་ན་ཡང་། རང་གི་དམ་བཅའ་རང་གིས་བཅིས་ཏེ་མཐར་
སོན་པར་བྱ་རྒྱུ་ནི། རང་ཉིད་རྒྱབས་ཆེན་གྱི་སྦྱིས་བྱར་འཇུར་ཐུབ་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་
གཙོ་པོ་ཞིག་ཏུ་བཅི་ཆོག།

དཔེར་ན། རྒྱ་གར་དུ་འཛོམས་ཏེ་ཞི་བའི་ཐབས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་
དབང་ལས་འགྲལ་སྒྲོང་མཁན་གྱི་སྒོ་བ་དཔོན་ཆེན་མོ་གན་རྟེན་ལ་མཆོན་
ནའང་། དགྲུང་ལོ་རྒྱུད་དུས་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་གྱི་དབྱིན་ཇི་རུ་སྒོ་བ་གཉེར་ལ་
འགྲོ་བུ་བས་བྱས་པ་ན། ཁོང་གི་བྱིམ་ཆང་ནི་ཉིན་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ལ་དད་པ་ཏེ་
ཅང་བརྟན་ཞིང་མཐུགས་པོ་ཅན་ཞིག་ཡིན་རྒྱུ་ཞིག་ལ། མགོ་སེར་དབྱིན་ཇིའི་
ཡུལ་གྲོང་ལྟ་བུའི་ཁ་ཁ་ཟང་ཟེང་གི་འཇིག་རྟེན་ཞིག་ཏུ་གཏོང་རྒྱུར་མ་ཡུམ་གྱི་
སེམས་མི་བདེ་བར་ཤུར། དེའི་ཆེ་ཁོང་གིས་མ་ཡུམ་ལ། བྱིད་སྤྲུགས་བདེ་མོར་
བཞུགས་དང་། ངས་དབྱིན་ཡུལ་ནས་བྱིད་ལ་ཞབས་འདེན་གཏན་ནས་མི་ལྷ་
ཞེས་དམ་བཅའ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཐུལ་པ་རེད།

གཅིག་གན་རྟེན་ལོ་རྒྱུད་དུས་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་ལུགས་སྒོལ་ལྟར་གཉེན་རྟགས་
བརྒྱབ་ཟིན་པས། དབྱིན་ཡུལ་དུ་བྱིན་ཀྱང་རྒྱུང་མ་ལ་སྒོ་མེད་བྱས་ཏེ་བུ་མོ་
གཞན་མི་བཅོལ་རྒྱ་དམ་བཅས། གཉེས། ཤ་མི་ཟ་བར་དམ་བཅས། ཁོང་གི་
བྱིམ་གྱི་ཆོས་ལ་ཤ་མི་ཟ་བས། མ་ཡུམ་གྱིས་གན་རྟེན་དབྱིན་ཡུལ་དུ་སོང་ན་ཤ་ཟ་
རྒྱ་རེད་སྟེ་ཤ་དུ་སྒོ་མ་བདེ་བས་རེད། གསུམ། ཆང་མི་བརྟུང་བ་དང་། རྒྱན་མི་
འཇུགས་པ་གང་རུང་ཡིན་པ་འདྲ་ཡང་གསལ་པོ་བྲན་གྱི་མི་འདུག་གང་ལྟར་
དེ་འདྲའི་དམ་བཅའ་ཆེན་པོ་གསུམ་བཞག་ནས་ཐེབས་པ་རེད།

གན་རྟེན་དབྱིན་ཡུལ་དུ་བཞུགས་ནས་ཅུང་ཟད་འགོར་བ་ན། སྤྱི་གཟུགས་

དུ་ཅང་སྒྲོ་བོ་ཆགས་ཏེ་ཤ་མ་ཐོས་ན་ཉེན་ཁ་ཆེ་བའི་གནས་སུ་ལྷུང་། གྲོགས་པོ་
 ཆོས་ཀྱང་ཁོང་ལ་ཤ་ཟ་དགོས་པའི་སྒྲུལ་མ་བྱས། ད་དུང་ལ་ལས། ཁྱོད་གྱིས་ཨ་
 མའི་སྤྱན་ནས་མནའ་བསྒྲུལ་ཡོད་ཅེས་པ་ལ་གོ་རྒྱུ་མི་འདུག ཨ་མའི་སྤྱན་ནས་
 མནའ་བསྒྲུལ་ཡོད་ཅེས་པ་དེར་བྲིམས་ཀྱི་གཞི་འཛིན་ས་ནི་གང་ཡང་མེད། དེ་
 ལས་རང་གི་གཟུགས་པོར་གཅེས་ཤེས་རྒྱ་གལ་ཆེ་སོགས་ཇི་ལྟར་སྒྲུས་ཀྱང་།
 གན་རྟེ་མཆོག་གིས་ནི་ཨ་མའི་མདུན་དུ་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་གཏན་
 རྒྱུ་མ་དོར།

ཁོང་གིས་ཤ་མ་བཞེས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་མེད་དང་། དམ་བཅའ་དེ་དག་ལ་
 སྤྱིང་པོ་ཅི་ཅམ་ཡོད་མེད་སོགས་གནད་འགག་ཅ་བ་ནས་མིན། གནད་འགག་
 གཙོ་བོ་ནི། ཁོང་ལ་རང་གིས་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ཆེ་ཆུང་ཡོད་ཆད་
 ལས་མི་འདའ་བའི་སྤྱིང་སྟོབས་ལྡན་པ་དེ་རེད། གན་རྟེ་མཆོག་ལ། ཆུང་ས་ནས་
 ཀྱང་རང་གི་དམ་བཅའ་དེ་ལྟར་བསྐྱུང་ནས་པའི་སྟོབས་ལྡན་པ་དེ་ནི། རྒྱལ་
 ཆེན་གྱི་བྱ་གཞག་མང་པོ་ལེགས་པར་བསྐྱབ་སྐྱབ་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོར་གྱུར་
 ཡོད་དེ། མི་སྲུང་དང་སྲུ་ཡིན་ཡང་། རང་གིས་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་རང་
 གིས་མ་བཅིས་ན་བཅི་མཁན་གཞན་སུ་ཞིག་ཡོད་དམ།

དེ་བཞིན་དུ། རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་མཆོན་ན་ཡང་། གལ་ཏེ་དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་གྱིས་མི་ཆེ་ལ་ལམ་སྟོན་མཛད་པའི་གདམས་ངག་ཟབ་མོའི་ཆོག་འབྱུང་
 རེ་རེ་ལའང་གཅིགས་སུ་བབྱུང་ནས་བཅི་བའི་དམ་བཅའ་ལ་གནས་སྐབས་མེད་
 བ། ཁོང་ཉིད་འདི་འདྲའི་སྒྲེས་བྱ་དམ་པ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་མི་སྐབས་པ་རེད། ང་
 ཆོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། དེ་རིང་དམ་བཅས་པ་ལས་སང་ཉིན་འགྱུར། སང་ཉིན་དམ་
 བཅས་པ་ལས་གནངས་ཉིན་འགྱུར་གྱིན་ཡོད་པས། ང་ཆོ་དང་སྒྲེས་བྱ་ཆེན་

པོའི་བར་ཐག་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཤོར་བ་རེད།

དཀའ་སྤྱད་དང་བཟོད་བསྐྱོན་གྱིས་བསྐྱབ་དགོས་པའི་བྱ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཕྲོ་ཆོས་ཀྱང་བསྐྱབ་ཐུབ་ན། འཕྲོ་ཆོས་ཀྱང་མ་སྐབས་ཆེན་གྱི་སྒྲིམ་བྱུར་གྱི་ཉེ། འཛམ་གླིང་འདིར་སྒྲི་བོ་པལ་པ་དང་སྐབས་ཆེན་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཆགས་འགོ་ནའང་། དེ་འདྲའི་ཁྱད་པར་ནམ་ཡང་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་པ་ནི། སྐབས་ཆེན་གྱི་སྒྲིམ་བྱུར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་དང་རྒྱུན་རང་ཉིད་ལ་ཆང་མི་ཆང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་པས་ཉེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་མཆོན་ནའང་། གཅིག་ཏུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་ཞིག་དང་འཕྲད་པའི་སྐལ་བ་བྱུང་བ་དང་། གཉིས་སྤྱུ་ལམ་གྱི་འདམ་ག་རྩི་བཞིན་ཉམས་སྤྱུ་ལེན་པའི་དམ་བཅའ་ལས་མི་འདའ་བའི་སྣང་སྟོབས་ལྡན་པ་གཉིས་ཆོགས་པས། ད་གཟོད་སྐབས་ཆེན་གྱི་སྒྲིམ་བྱུར་མ་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་རེད་སྟེ་ལྟར་གྱི་འདུག

4. ཡར་བྱིན་ལ་བསྐྱབས་ཤིང་བྱ་སྐོར་ཐོག་མ་མཇུག་པ།

དེ་ལྟར་དགྲུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་གི་སྡེང་ལ་དབྱས་སྤྱུ་ལེབས་པ་ན། ལྟོ་ལམ་ནས་ཕྱོན་པ་ཡིན་པས། ཆབ་མདོ་དང་རྫོང་པོ་སོགས་བརྒྱུད་དེ་ཐོག་མར་འབྱི་གུང་དུ་སྒྲིབས་པ་རེད། དེར་ཆོས་རྗེ་སྤྱན་རྒྱ་འཛིན་པོ་ཆའི་མདུན་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་གདམས་ངག་དང་《ཕྱག་ཆེན་ལྷ་ལ་སོགས་པ་གསལ།

དེ་ནས་མར་ལྷ་སར་ལེབས་པ་ན། ལེབས་གོགས་འགའ་ཞིག་ན་རེ། རེད་ཅག་ཆལ་གུང་ཐང་དུ་སྒྲན་པ་དགོན་མཆོག་སྐབས་ཀྱི་བྱུང་དུ་སྒྲན་སྐབས་བར་འགོ་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་པ་ན། ཁོང་གི་ཐུགས་ལའང་ཞོར་དུ་སྒྲན་ཞིག་བསྐྱབས་ཀྱང་མི་འགྲིག་པ་ཆེར་མེད་སྟེ་སྤྱི་གོས་པོ་དེ་དག་དང་ལྡན་ཏུ་འཆོ་བྱེད་དགོན་

ཆེན་མཁས་པར་གོ་ནས། དེའི་མདུན་ནས་བྱམས་ཆོས་ཀྱི་མ་རྒྱལ་ལ་སློབ་
གཉེན་མཛད་པ་རེད།

དགྲང་ལོ་བཙུང་གྱི་ལྷོང་། གསང་ཕུང་། བདེ་བ་ཅན་གཉིས་སུ་མར་
ཕྱིན་ལ་གྲུ་སྒོར་མཛད་པ་རེད། གྲུ་སྒོར་ཟེར་བ་ནི་ཚུགས་ཡར་མར་ལ་ཡི་གེ་
བསྐྱར་ཏེ། ངས་དམ་བཅའ་འདྲི་གི་ཡོད་པས་མཁས་པ་རྒྱལ་ལ་མཁས་པ་ལས་
ཞེས་བཤད་བརྒྱུ་པས། མཁས་པ་རྒྱལ་ལ་ཀྱང་དེར་འདྲོམས་པ་ན། དེའི་དབུས་
སུ་གཞུང་དོན་ལ་དམ་བཅའ་བཞག་ཅིང་བཤོ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་སྲོལ་ལ་སྐབས་
དེར་གྲུ་སྒོར་ཟེར་གྱི་ཡོད་པར་སྣང་། ཐེངས་འདིའི་གྲུ་སྒོར་གྱི་སྐབས་སུ། ཁོང་
གི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མཁུན་རབ་དང་། སར་ཕྱིན་གྱི་གཞུང་ལ་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་
ལ་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་ལས་པས། དེས་གནས་གཞན་དང་མི་མཚུངས་པ་
ཞིག་འདུག་ཅེས་མཚན་སྟན་རབ་ཏུ་རྒྱས།

དེ་ལྟར་ཡུལ་མདོ་སྤང་ནས་སྤྱིར་བཏང་གི་བྱིས་པ་ཞིག་དབུས་གཙང་ཆོས་
ཀྱི་ཞིང་ཁམས་སུ་ཕྱིན་རྗེས། དབུས་ཀྱི་མཁས་པ་ཆོས་ཀྱང་འདི་ན་མི་བྱང་པར་
ཅན་ཞིག་འདུག་སྟུང་དུ་དོ་སྤང་སྤེལ་ས་ནི་གྲུ་སྒོར་འདིའི་སྤྱོད་ཡིན་པར་
མཐོང་། དེ་རིང་སློབ་ཁྱིད་དེ་ཅམ་བྱེད།

5. མང་ཐོས་ལ་བཙོན་པ་ནི་ལྷང་དོར་འབྱེད་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན།

ཁ་སང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྤང་དུ་སྐྱབས་པ་ནས། ཆོས་རྗེ་དོན་
གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་གཟིགས་སྤྱོད་གི་ལོག་ཏུ་དགྲང་ལོ་བཙུང་གི་བཞུགས་པ་
དང་། དེ་ནས་དབུས་གཙང་དུ་ཐེབས་པ་དང་། ཐེངས་དང་པོར་འབྲི་གུང་གི་
གདན་ས་ཏུ་སྐུན་སྦྲེལ་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་གདམས་

དག་འཕོགས་པ་དང་། 《ཕྱག་ཆེན་ལུ་ལྷན་ལ》ལ་སོགས་པའི་ཁྲིད་ལྷན་པ་ནས།
དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་དགྲུའི་སྒྲིབ་དུ་བདེ་བ་ཅན་དང་གསང་སྤྱ་གཉིས་སུ་པར་བྱིན་གྱི་
གྲུ་སྒྲོར་མཛད་པའི་བར་མདོར་བསྐྱུས་ཤིག་ལྷན་ཆར་བ་རེད།

ཁ་སང་ལྷན་པ་དེ་དག་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་དང་པོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་མང་
དུ་སྒྲུབ་པ་བཅའ་བའི་སྐབས་ཀྱི་སྒྲིབ་མའི་གནས་ཚུལ་རེད། ཁོང་གིས་སོས་པ་
རྒྱ་ཆེན་པོ་དེ་ལྷན་བཅའ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱི་སྒྲོར་ལ། 《རྟོགས་བརྗོད་》
རང་ལས། “སྐད་དོར་གནས་ལ་ཀུན་ནས་འཕྲོམས་པའི་ཐུན། ། ཡང་དག་སོས་
པས་སྒྲོན་མེས་མ་བསལ་བར། ། ལམ་མི་ཤེས་ན་ཐར་པའི་གོང་མཆོག་ཏུ། ། འཇུག་
པར་འགྱུར་བ་སྒྲོས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་དགོས། །” ཞེས་ཏེ། ཟབ་མོའི་གཞུང་ལུགས་ལ་
མང་དུ་སོས་པ་རྒྱ་ཆེན་བྱེད་དགོས་དོན་ནི། སྐད་དོར་གྱི་གནས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་འབྱེད་ཀྱས་པའི་སྒོ་ཞིག་རྒྱད་ལ་སྒྲེབ་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་ཡོད།
མང་སོས་ལ་བཙོན་ཞེས་པ་ནི། ཁ་སང་དེ་རིང་གི་སྐད་ཆས་བཤད་ན་སྒྲོབ་གསོ་
ཐུང་ཞེས་པའི་དོན་དུ་གོ་རུང་སྟེ། སོས་པ་བྱས་པ་ནི་སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱས་པའི་དོན་
ཡིན་པ་རེད།

སྐབས་འདིར་ནང་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐད་དོར་གྱི་གནད་ལ་
འཇུག་ཚུལ་དེ་སྟོན་གྱི་ཡོད་ཀྱང་། སྒྱིར་བཏང་། སྐད་དོར་གྱི་གནས་ལ་བྱིན་ཅི་
མ་ལོག་པར་འཇུག་པའི་ཆེད་དུ་མང་སོས་ལ་བཙོན་དགོས་པ་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་
བ་གཅིག་ཤུའི་ལས་ཀ་ཞིག་གཏན་ནས་མ་རེད། སྒྲོབ་གསོའི་ནང་དུ་བྱིན་པ་དག་
ཡིན་ན་འདྲ། དགོན་པའི་ནང་དུ་ཡོང་མཁན་ནམས་ཡིན་ན་འདྲ་འདྲ་སྟེ། སྒྲོབ་
སྒྲོང་ལ་བཙོན་མཁན་ཞིག་ཡིན་བྱིན། སྐད་དོར་གྱི་གནས་ལ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་འཇུག་པའི་ཤེས་རབ་ཅིག་སྒྲོབ་ཐབས་ལ་འབད་རྒྱ་ནི། སྒྲོབ་གསོ་ཐུངས་

པའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོར་བཅི་རུང་།

སྐད་ཆ་རུང་བཤེད་འཕྲོལ་ནས་བཤད་ན། དེར་དུས་ཀྱི་རྒྱ་ནག་གི་སློབ་གསོའི་གནས་སྐབས་ལ་རྒྱའི་སློབ་གསོའི་མ་ལས་དབང་འགའ་རེས་སློབ་བཅོལ་བྱུགས་དག་ཕྱེད་ཀྱིན་ཡོད། སློབ་བཅོལ་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་གང་ཞིག་དེ་ལྟའི་རྒྱ་ནག་གི་སློབ་གསོ་ནི་རྒྱགས་སློབ་ཅམ་དམིགས་ཡུལ་དུ་བརྒྱུད་པའི་སློབ་གསོ་རྟེ། རྒྱགས་ཤོག་སྟེང་གི་སྐར་མ་ལོན་རྒྱ་དམིགས་ཡུལ་དུ་བརྒྱུད་པའི་སློབ་གསོ་ཅམ་ལས་མ་འདས་ཟེར་གྱི་འདུག མ་གཞི་སློབ་གསོའི་གོ་རིམ་ནང་ལ་རྒྱགས་སློབ་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཡོད་འོས་ཤིང་། རྒྱགས་འཕྲོད་ཀྱང་དགོས་ཏེ། རྒྱགས་སློབ་ལམ་ལུགས་ཀྱིས་ཀྱང་མིའི་སློབ་སྦྱོང་ཡར་རྒྱས་སུ་འགོ་བར་པན་རྒྱས་འཕྱོད་ཀྱི་རེད།

འོན་ཏེ། རྒྱགས་སློབ་ཅམ་དམིགས་ཡུལ་དུ་བརྒྱུད་པའི་སློབ་གསོས་ནི། རྒྱ་ནག་གི་གཞིན་སྟེས་མང་པོ་ལོག་ལམ་དུ་གཡུག་གིན་འདུག་ཅེས་སློབ་གསོའི་མ་ལས་དབང་ཆོས་སློབ་བཅོལ་བྱེད་ཀྱིན་འདུག དཔེར་ན། དེ་ཕྱིན་ཇི་འོ་ཚམ་སྒྲིག་པ་ཞིག་རྒྱ་ནག་དུ་གཞི་ཆགས་ཏེ་རྒྱུང་མ་རྒྱ་མོ་ཞིག་སྤངས། སུ་ཡང་རྒྱ་ནག་ནས་སྟེས། གཞུག་ནས་ཕྱིས་པ་སློབ་ལྟར་སོང་དུས། རྒྱ་ནག་པས་སློབ་གསོ་སློབ་སྦྱངས་དེ་ཁོས་ལེན་ཀྱིས་མ་བཟོད་པར་སུ་སྟུག་བཟའ་རྒྱ་བཅས་ཁྱིད་ནས་ཕྱིར་དེ་ཕྱིན་ཡུལ་དུ་སོང་བ་རེད། དེ་ཕྱིན་ཡུལ་དུ་འཕྱོར་རྒྱུས་ཁོས་དེ་ཕྱིན་ཡུལ་གྱི་འཕྲིན་ལམ་སྟེ་ཆོགས་བརྒྱུད་ནས་རྒྱ་ནག་གི་སློབ་གསོའི་གནས་སྐབས་ལ་སུན་འཕྲིན་བྱུགས་དག་བྱས་པར་མ་ཟད། «ཁྱོད་ནམ་ཡང་རྒྱ་ནག་པར་འཇུར་མི་བྱེད།»ཅེས་པའི་ཚུམ་ཡིག་ཅིག་ཀྱང་སྟེ།

ཚུམ་ཡིག་དེར། རྒྱ་ནག་གི་སློབ་གསོ་ནི་རྒྱགས་སློབ་རྒྱ་ཅམ་རྟེ་གནས་སུ་བརྒྱུད་པའི་སློབ་གསོ་ཞིག་ཡིན་པས། རྒྱ་ནག་གི་སློབ་གསོ་འདི་རྒྱུངས་པ་ལ་

བརྟེན་ནས་སྒྲིམ་བྱ་དམ་པ་དང་། མཛད་ས་མི། གསར་གཏོད་པ་སོགས་པལ་
 ཆེར་སྒྲིམ་མི་སྤྱིད་དེ། དེ་དག་སྒྲིམ་པའི་སྒོ་བཀའ་གཟུགས་ཐེན་པར་སྒྲིམ། སྒོ་བ་གསེའི་ངོས་
 བས་མཚོན་ན་ནི། སྒྲིམ་བྱ་དམ་པ་དང་། མཛད་ས་མི། གསར་གཏོད་པ་སོགས་
 འཁྲུང་རྒྱ་ནི་སྒོ་བ་གསེའི་མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ལུལ་གཙོ་བོ་ཡིན་ཀྱང་། རྒྱ་
 བཀ་གི་སྒོ་བ་གསེའི་སྤྱི་ཚན་སོ་སོར་། བྱིས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཆར་སྒོ་
 དང་། སྒོ་བྱིས་ཐམས་ཅད་མེར་བསྐྱེགས་བཏང་ནས་མེད་པར་བྱས་ཏེ། རྒྱགས་
 སྒོད་རྒྱ་ཁོ་ན་ཙམ་དམིགས་ལུལ་དུ་བཟུང་ནས། ཤེས་བྱ་སྐྱམ་པོ་ཞིག་སྦྱངས་
 སྦྱངས་མཐར་། གང་ཟག་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སྒྲིད་སྤྱིད་ཕྱེད་དེ། རྒྱང་ན་
 རྒྱག་ས་དང་། མི་རྒྱག་ས་གཉིས་ཀ་རེད་ཅེས་བཤད་ཡོད།

ཡང་། ཉེ་དུས་སུ་གནས་ཆུལ་འདི་འདྲ་ཞིག་བྱུང་འདུག རྒྱའི་སྒྲན་དག་པ་
 ལུས་ཅན་(于堅)ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས། ཉེན་ཞིག་རང་གི་བྱིས་པ་སྒོ་བ་གྲུང་
 བསྐྱུལ་ཏེ་སོང་བ་ན། སྒོ་བ་གྲུའི་སྒོ་བྱུང་དུ་སྒྲིབས་མ་ཐག་སྒོ་བ་ཁང་ནས་རྒྱགས་
 སྒོད་འཆོགས་བཞིན་པའི་དྲིལ་བུ་བརྒྱུད་སྤྱོད་དེ་མ་ཐག་བྱིས་པ་རྒྱམས་འཆང་
 ཀ་ཤིག་ཤིག་བརྒྱགས་པ་ན། སྒོ་བ་རའི་སྒོ་ཁར་བྱ་མོ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་ཆར་ནང་
 བཤུད་ནས་སར་འགྲེལ། ཆར་རྒྱུའི་ཁོད་སར་འགྲེལ་བའི་བྱ་མོ་དེ་ཡར་སྒོང་
 བཤུད་ཀྱི་བྱིས་པ་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱུང་། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མ་མཐོང་བ་ལྟར་ཤུལ་
 དུ་བསྐྱུར་ཏེ་སྒོ་བ་ཁང་དུ་ཞོགས་སོང་། གནས་ཆུལ་དེ་མཐོང་དུས། ལུས་ཅན་
 སེམས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་དེ་མགོ་བོ་གཡུག་གིན། སྒོ་བ་གྲུ་འདིས་བྱིས་པ་རྒྱམས་ལ་
 ཡང་སྒྲིང་ཅི་ཞིག་འཁྲིད་ཀྱིན་ཡོད་དམ་ཟེར་བཞིན་བྱིར་བྱིམ་དུ་ལོག་ཡོང་བ་
 རེད།

མི་ཞིག་རང་གི་སྒྲན་ནས། ཆར་རྒྱུའི་ཁོད་སར་འགྲེལ་ན། དེ་བསྐྱོར་ནས་

ཡར་སྤོང་རྒྱ་ཅམ་ནི་ཆེས་མ་མཐར་ཡོད་ལོས་པའི་ཀུན་སྤྱོད་ཅིག་ཡིན་ནའང་།
དེ་ཅམ་ཡང་རྒྱད་ལ་འབྱོར་མེད་པའི་བྱིས་པ་རྣམས་མཐོང་ཆོ། ཡང་སྤྱིང་སྤོབ་
གྲ་འདིས་བྱིས་པ་ཆོ་ལ་ཅི་ཞིག་འཁྲིད་ཀྱིན་ཡོད་དམ་ཞེས་ཡུས་ཅན་གྱི་ཁ་ལས་
ཤོར་པ་རེད།

དེ་ལྟར་བལྟས་དུས། འཛིག་རྟེན་པའི་སྤོབ་གསོ་ཡིན་ནའང་། ཆོས་ཀྱི་སྤོབ་
གསོ་ཡིན་ནའང་འདྲ་སྟེ། སྤང་དོར་གྱི་གནས་ལ་འཇུག་པའི་སློ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་བསྐྱེད་རྒྱ་ནི། སྤོབ་གསོའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་འཛིན་ལོས་པ་
རེད། རྒྱགས་འབྲོད་རྒྱ་དང་། ཤེས་བྱ་འབྱོར་རྒྱ་དེ་ཡང་གལ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་མ་
རེད་དེ། གང་བསྐྱབས་པའི་ཤེས་བྱ་རྣམས་མིའི་གཏུག་གཤིས་ཀྱི་རང་བཞིན་
བཟང་པོ་རྣམས་གསོ་ཞིང་འཕེལ་བྱེད་ཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཐབས་ལ་བཙོན་རྒྱ་ལས་
གལ་ཆེ་བ་མེད།

སྤང་དོར་གྱི་གནས་ཟེར་བ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། བྱིས་པ་དང་གྲ་པའི་དབྱེ་བ་མ་
བྱས་པར་ཡོངས་བྱབ་ཀྱི་གོ་བ་ཞིག་སྤངས་ན། མི་དང་མིའི་བར་ལ་འབྲེལ་བ་
བྱེད་ཚུལ་དང་། སེམས་བཟང་པོ་འཆང་སྟངས། གཞན་པན་གྱི་དོན་སྦྱོབ་ལུགས་
སོགས་བྱ་བ་ཕྲ་རགས་དང་། འགོ་སྤངས་འདུག་སྤངས་ཐམས་ཅད་ལ་སྤང་དོར་
གྱི་ཁྱད་འབྲེད་རྒྱ་ཡོད་པས། གང་ཞིག་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པ་དང་། གང་ཞིག་
འདོར་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་གནས་ལ་མ་ནོར་བར་འཇུག་པའི་སློ་གྲོས་མེད་ན།
ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་ཆེར་འདོམས་ཀྱང་མི་ཆོ་ལ་པམ་ཁ་སྒྲ་ཆོགས་འབྱུང་གིད།
དཔེར་ན། མི་ཞིག་ལ་ཆེས་འཁོར་གྱི་ཤེས་བྱ་ཏ་ལས་པ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། མི་དེ་
བསམ་པ་ནག་པོ་ཅན་ཞིག་གཟ། ཡང་ན། མི་དང་མིའི་བར་ལ་འགྲོགས་འདིས་
ཙུ་བ་ནས་བྱེད་མི་ཤེས་པ་དང་། ཡང་ན། བཅ་རྒྱུན་རྒྱུན་བཤད་མཁན་ལྟ་བུ་

ཞིག་ཡིན་ཆེ། ཁོ་ལ་ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་ཡོད་ཀྱང་མི་ཆེ་པམ་ཁའི་ལམ་དུ་བསྐྱོད་
སྤྱིད་པ་ལྟ་བུ་རེད།

དེ་བཞིན་དུ། མི་ཞིག་གིས་ནང་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ལྟར། ཐེག་ཆེན་
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། དོགས་སྒྲོང་སོགས་ཡག་པོ་ཤེས་ན་འང་།
ཁོ་ལ་བསམ་པ་ནག་པོ་དུག་ལྟ་བུ་ཞིག་ལས་མེད་ན། ཤེས་ཡོན་དེ་ཅམ་འདྲོམས་
པས་ནི་ཁོ་མི་ཀུན་གྱིས་བརྟེ་བཀྱར་བྱ་ལུལ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་མི་སྟབ་པ་ལྟ་བུ་རེད།
ཁོ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་སྒྲོང་གི་ཤེས་བྱ་དེ་འདྲ་ཞིག་འདྲོམས་པའི་སྡེང་ལ། ཐེག་
ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་མཆོན་ཉིད་པ་ཞིག་མེད་ཀྱང་། རང་བཞིན་གྱི་སེམས་བཟང་
པོ་ཞིག་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ན། མི་རྣམས་ཀྱིས་དགའ་བུས་ཁྱས་ཞིག་ཏུ་ཆགས་
ངེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། དགོན་སྡེའི་ཁྲོད་ནས་སྐྱངས་ན་འདྲ། སློབ་གྲུའི་ནང་
ནས་སྐྱངས་ན་འང་འདྲ། ཤེས་ཡོན་ལ་བསྐྱབས་པའི་དམིགས་ལུལ་ནི། སྐྱང་དོར་
དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་སྒོ་གྲོས་ཐོབ་ནས་མི་བཟང་པོ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་རྒྱུ་དེ་ཡིན་པ་རེད།

སྦྱིར་བཏང་། དུད་འགོ་དང་མི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གཙ་པོ་ནི། སྐྱང་དོར་གྱི་
ཁྱད་པར་འབྱེད་ཤེས་མི་ཤེས་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། མི་ཡིས་འབྲལ་ལུགས་
ཀུན་ལ་བསམ་སྒོ་བཏང་ནས་སྐྱང་དོར་འབྱེད་ཤེས་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས། འགྲོ་བ་
མའི་རིགས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་འདི་ཟུར་དུ་ཐོན་པ་ཡིན་ཞིང་། སྐྱང་དོར་གྱི་གནས་
ཡང་དག་པ་ཤེས་པ་ལ་ནི། ཐོག་མར་ཐོས་པ་བསྟེན་ནས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས་
པ་རེད།

6. ནང་བསྟན་པའི་བྱན་མིན་སྐྱང་དོར་གྱི་ལྟ་བུ།

དེ་ཡང་《རྟོགས་བརྗོད》འདིར། སྐྱང་དོར་གྱི་ཁྱད་པར་གསུང་སྐབས། གཙ་

པོ་ནང་ཆོས་ལས་བསྟན་པའི་ཐར་པའི་རྣམ་གཞག་བཤད་གྱི་འདུག་ཅིང། ཐར་
པ་ཟེར་བ་ནི་རྒྱ་གར་རིག་གནས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བརྗོད་དོན་ལྟ་བུ་
ཞིག་རེད། རྒྱ་གར་དུ་རྒྱུང་འཕེན་པ་མ་གཏོགས་པའི་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པ་
ཕལ་མོ་ཆེས་སྟུག་བསྐལ་མཐའ་དག་ལས་གཏན་དུ་ཐར་རྒྱུ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་
པས། ཀུན་གྱིས་ཐར་པའི་ལམ་བཅའ་ཡོད། ཡོ་རོབ་ཀྱི་མགོ་མེར་ཆོས་རྒྱ་གར་
པ་རྣམས་ལ་ཤགས་འདི་ལྟར་རྒྱག་སྐད་ཀྱང་ཐོས་ཏེ། རྒྱ་གར་ལ་ཆ་བ་ཏ་ཅང་
ཆེ་བས་ཆ་བས་མ་བཟོད་པ་ན། མི་རྣམས་སྟོང་འོག་དུ་བྲོས་ནས་སྟོང་སྟོང་གིས་
བསམ་སྟོབ་ཏང་ཆེ། སྟོ་ཡལ་དུ་མི་ཤོང་བའི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་ཡིད་ལ་
འཁོར་འདུག་ཅེས་ཀྱང་སྒྲུས་པར་གྲགས།

འོན་ཀྱང་། དངོས་གནས་བཤད་ན། ཐར་པ་ཟེར་བ་ནི་འཆར་སྣང་གིས་
བཟོས་པའི་དོན་སྤྱིར་གོ་དོན་ཅུང་ཞིག་མ་ཡིན་པར། པཎ་ཏེ་ཏ་རྣམས་ཀྱིས་ཐར་
པར་བཟོད་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རི་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལྟར། གྲུབ་པའི་
དབང་ཕྱག་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་སྒྲངས་ནས་རྟོགས་པ་དངོས་སུ་སྒྲེ་ཁྱོང་བས་
ན། དོན་མེད་དུ་སྟོང་ཆུང་ཞིག་གི་རྩར་སོང་ནས་སྟོང་བསམ་བཅངས་པ་ཅུང་
ག་ལ་ཡིན།

སྒྱིར་བཏང་ཐར་པའི་གོ་དོན་ལ་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོར་བཤད་
སྐངས་མི་མཚུངས་པ་མང་པོ་བྱུང་བ་རེད། ཁ་ཤས་ཤིག་གིས། ཐར་པ་ནི་ནམ་
མཁའི་དབྱིངས་ན་གདུགས་དཀར་པོ་ཁྱེན་དུ་བསྐྱངས་པ་ལྟ་བུའི་གནས་ཤིག་
ཡོད་པ་དེར་སྒྲེ་རྒྱ་ཅུང་ལ་བཤད་པས། ཐར་མ་ཐར་ཡང་གནས་བྱུང་པར་བ་
ཞིག་དུ་སྒྲེས་མ་སྒྲེས་ཀྱིས་འདྲོག་གི་ཡོད་ས་རེད། ཡང་ཁ་ཤས་ཤིག་གིས། ལུས་
ཐོག་ནས་དཀར་ཐུབ་བསྟན་ནེ། ད་ལྟའི་ལུས་དག་གི་ཉོན་མོངས་རགས་པ་དག་

གི་སྒྲོ་བཀག་ཅིང་། དེ་ལ་གནས་སྐབས་སུ་ཞེན་པ་རགས་པ་ཅམ་བུལ་བ་ལ་
ཐར་པར་འདོད་པ་སོགས་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་རགས་པ་
ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲོན་དུ་ཡང་ཡང་བཞུགས་པས། མཚམས་ཤིག་དངོས་གནས་སྒྲོན་
ཅན་དུ་མཐོང་ཞིང་སེམས་ཁི་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ཟས་དང་ཡོངས་སྒྲིད་ལ་རོལ་བའི་
ཉིང་རེ་འཛིན་ཐོབ་པ་ལ་ཐར་པར་འཛོག་པ་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་སྤྲུལ་སྟེགས་པའི་ཆོས་
ཀྱི་ནང་ནས་ཐར་པའི་རྣམ་གཞག་ཟབ་ཤོས་ལྟ་བུར་མཐོང་།

ནང་པའི་ལུགས་ལ། སེམས་ཀྱི་གནས་ཆ་བརྟན་པོ་དེ་ཅམ་ཐོབ་པས་ཐར་པ་
ཐོབ་མེད་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་ཡོན་ཏན་དེ་ཅམ་ཐོབ་པ་དེས་ནི། གནས་སྐབས་
རིང་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་བུལ་བྱས་ཏེ་སེམས་ཀྱི་རོ་བོ་ཞི་བར་གྱུར་པ་ཅམ་མ་
གཏོགས། འདོད་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་སྟེད་པ་དང་། དེའི་རྩ་བའི་རྒྱ་བདག་
དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་སྣངས་སུན་མ་ཐུང་བར་དུ་ཐར་པ་ཐོབ་ཚུལ་མེད་པར་
བཤད་དེ། “འདི་ལྟལ་སུན་ཐུང་མེད་པར་ནི། ། དེ་སྒྲོངས་པ་ནི་རུས་མ་ཡིན། །” ཞེས་
དཔལ་ལྷན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས། ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲོ་
རྣམས་ཀྱི་འཛིན་སྣངས་སུན་ཐུང་བའི་སྒྲོ་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་སྣངས་དེ་ནི། ནང་
པའི་སྤྲུལ་སྟེགས་མ་ཡིན་པའི་ཐར་པ་ཐོབ་སྣངས་ཡིན་པ་རེད།

ཆོས་པ་ཆོས་ནམ་རྒྱུན་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཞེས་ཁ་ན་མ་ཁི་
བཞིན་དུ་འདོན་གྱིན་ཡོད་མོད་ཐར་པའི་དོན་ལེགས་པར་གོ་བ་ཤིན་དུ་
ཅུང་། གལ་ཏེ་ཐར་པ་ནི་རི་བོ་འདིའི་ཕ་རོལ་གྱི་གྲོང་ཆོ་ཞིག་ཡིན་པའི་དབང་
དུ་བཏང་ན། སྤྲུལ་ཏེ་ཅང་སྤྲུག་པའི་མཚན་མོ་ཞིག་ལ་ནི། འུ་ཅག་གྲོང་ཆོ་དེར་
འགོ་འདོད་ཀྱང་འགོ་སའི་ལམ་གཏན་ནས་རྟེན་མི་བྱལ། འོ་ན་ག་རེ་བྱེད་དགོས་
སམ་ཞེ་ན། ལམ་མཐོང་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོན་མེ་ཞིག་བཏོགས་ནས་སོང་ན་འགོ་ལམ་

རྟེན་པ་རེད། དེ་བཞིན་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ལ་མང་ཐོས་རྒྱ་ཆེན་བསྟེན་
 པ་ནི་གྲོང་ཆོ་དཔེ་བཞུང་ལམ་གསལ་བའི་སྟོན་མེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་འདམ་
 མགོན་ལྷ་མས་སྐབས་འདིར་བཤད་ཅིང་། བཤད་སྐབས་འདིས་ཐར་པ་དང་གྲོང་
 ཆོ་གཉིས་དཔེ་རྒྱུར་པ་མ་གཏོགས། རང་བའི་ཐར་པ་དངོས་ནི་སེམས་ཀྱི་གནས་
 རིམ་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་མངོན་དུ་བྱ་དགོས་པ་ལས་ས་གནས་གཞན་ཞིག་དུ་སྟེ་
 མི་སྟེའི་དོན་གཏན་ནས་མིན།

“སྐད་དོར་གནས་ལ་ཀུན་ནས་འཕྲོམས་པའི་ཐུན། །” ཞེས་ཏེ། སྐད་བྱ་དང་
 འདོར་བྱའི་དབྱེ་བ་མི་ཤེས་པའི་ཐུན་པ་འཕྲིབས་པའི་དཀྱིལ་གྱི་མི་ཆོ་ནི། ལམ་
 མ་མཐོང་བར་ནག་ཐིབས་སེ་ཡོད་པ་དང་མཚུངས་པར་སྒྱུར། སྒྱིར་བཏང་མི་
 རྣམས་བྱིས་པ་ནས་རིམ་གྱིས་ནར་སོན་དུས། འཆོ་བའི་ཉམས་སྦྱང་མང་པོ་
 ཡུན་གྱིས་གསོག་པ་ཡིན་པས། བཟའ་བཏུང་གི་ལས་སོགས་འཆོ་བའི་ནང་གི་
 བྱ་བཞག་སྒྱིར་བཏང་བ་རྣམས་ལ་སྐད་དོར་ཕན་བྱ་རེ་ནི་མང་ཐོས་མ་བྱས་ཀྱང་
 ཤེས་བྱ་བ་མོད། རང་དང་སྒྱིའི་མཆན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་ཤེས་རབ་རྩ་བ་བྱས་ཏེ་
 སྐད་དོར་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ནི་སྟོབ་སྟོང་ལ་མ་བརྟེན་པར་ལྟན་སྟེས་ཀྱི་སྟོ་
 དང་རྟོག་པ་ཅམ་གྱིས་རྣམས་པ་ཞིག་མིན་པས། མི་ཤེས་པའི་ཐུན་པ་དེ་ཡང་དག་
 པའི་ཐོས་པས་བསལ་དགོས་ཞེས་འདི་ཅུ་གསུངས་དོན་ཡང་དེ་རེད།

མཆན་ཉིད་རིག་པའི་སྟོབ་སྟོང་གི་དོས་ནས་བལྟས་ན། སྐད་དོར་འབྱེད་རྒྱ་
 ནི་ལས་ཀ་རིམ་པ་གཉིས་པ་ཞིག་སྟེ། “སྐད་དོར་གནས་ལ་ཀུན་ནས་འཕྲོམས་
 པའི་ཐུན། ། ཡང་དག་ཐོས་པའི་སྟོན་མེས་མ་བསལ་བར། །” ཞེས་རིམ་པ་དང་
 པོ་ཐོས་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་སྐད་དོར་གྱི་ཁྱད་འབྱེད་རྒྱ་མོད། དཔེར་ན། མདུན་
 ཀྱི་མདུན་ཅོག་འདི་བདེན་པར་བྱ་བ་མ་བྱ་བ་དཔྱོད་སྐབས་སུ། སྐད་དོར་གྱི་ཁྱད་

པར་ཅི་ཡང་མི་འབྱེད་པར་ཤེས་བྱའི་རྣམ་གཞག་ཁོ་ནའི་ཐད་ནས་དཔྱད་པ་
 རྒྱག་དགོས་ཏེ། ཡུལ་ཅན་སྒོ་ལ་མདུན་ཅོག་རི་ལྷར་སྒྲུབ་ཚུལ་དང་། ཡུལ་མདུན་
 ཅོག་རང་གི་དོན་དངོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གཉིས་མཚུངས་དང་མི་མཚུངས་ཀྱི་
 དཔྱད་པ་རྒྱག་གིན་པའི་དུས་ལ། ད་དུང་སྒྲུབ་དོར་གྱི་སྐད་ཆ་ཅི་ཡང་སྒྲིབས་
 མེད། དེ་ལྷར་དཔྱད་མཐར་དེ་གཉིས་མ་མཚུངས་པར་ཐག་ཚད་ཅིང་། འོ། ང་
 ཚོའི་ལྷན་སྒྲིལ་གྱི་སྒོར་མདུན་ཅོག་རི་ལྷར་སྒྲུབ་པ་ལྷར་ཡུལ་དོས་ན་མི་འདུག་
 པས། ལྷར་ཚུལ་དེ་ལྷར་འདྲིན་པའི་སྒོ་ནི་འདྲིན་སྒྲུབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཞིག་གོ་
 ལྷམ་པའི་དོས་འདྲིན་བྱུང་བ་ན། གཞི་ནས་སྒྲུབ་དོར་གྱི་ཁྱད་འབྱེད་པའི་སྐབས་
 ལ་སྒྲིབས་པ་ཡིན་ཏེ། སྒོ་འཁྲལ་མ་འཁྲལ་གཉིས་ལས་མ་འཁྲལ་བ་གདམ་
 འདོད་པ་དང་། འདྲིན་སྒྲུབ་ལོག་པར་ཁྱེད་མ་ཁྱེད་མ་གཉིས་ལས་མ་ཁྱེད་མ་
 པའི་རྒྱུ་ལྷུ་འབྲུང་འདོད་སྒྲིལ་པའི་ཆེ། སྒྲུབ་དོར་གྱི་ཁྱད་པར་དང་གིས་བྱུང་བ་
 རེད།

ཐོག་མར་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་དཔྱད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྒྲུབ་དོར་
 གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་མི་རིགས་ཏེ། འགོ་བ་མི་ལ་སྒྲེ་བ་སྒྲེ་བྱེད་དམ་མེད་ཅེས་
 དང་། ཆེ་སྒྲོག་ཅེས་པ་ཡང་སྒྲིང་ཅི་ཞིག་ཡིན་ནམ་དང་། འདྲིན་རྒྱུ་ལ་མཐའ་
 ཡོད་དམ་མེད་སོགས་དཔྱད་པའི་དུས་ལ། ཐོག་མ་ནས་འདི་འཐད་དང་འདི་མི་
 འཐད་གྱི་དབྱེ་བ་ཐོན་དུ་མ་སོང་བར་ཤེས་བྱ་གཞིའི་རྣམ་གཞག་ཁོ་ནར་ཞིབ་
 འདུག་གཙང་མ་བྱེད་དགོས།

རང་རེ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་མདོན་པའི་སྒྲེ་སྒྲོད་དབྱ་ཚད་གཉིས་ཀྱི་
 གཞུང་སལ་ཆེར་དུ། ཤེས་བྱ་གཞིའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབབས་ཀྱིན་ཡོད་
 པས། «རྣམ་འགྲེལ»ལེའུ་གཉིས་པ་ལྟ་བུར། སྒྲུབ་དོར་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐུན་བུ་རེ་

བྱུང་བ་ཙམ་མ་གཏོགས། ཆོས་ནམས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་གནས་སྐབས་
སུ་སྒྲུང་དོར་གྱི་ནམ་གཞག་ཆེར་སྒྲེང་གི་མི་འདུག ཡར་ཕྱིན་གྱི་གཞུང་དུ་རྒྱ་ཆེ་
བའི་ལམ་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ་ནི། དབུ་ཆད་གྱིས་གཏན་ལ་པབ་པའི་གཞིའི་
ནམ་གཞག་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། ད་ནི་སློ་འདི་དང་འདི་འཁྲུལ་ཞིང་ལོག་པས་
སྒངས་དགོས། སློ་དེ་དང་དེ་ནི་མ་ཞོར་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པས་སྒྲུང་བྱར་
འདིན་དགོས་ཞེས་སྒྲུང་དོར་འབྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

དེ་བཞིན་དུ་ཡང་། ང་ཆོས་ཐར་པ་ཞེས་འབོད་གྱིན་པ་དེ་ཅི་ཞིག་ལས་
ཐར་པ་རེད་ཅེ་ན། སྐྱབས་ལྡན་ཙམ་ནི་སྟུག་བསྐལ་ལས་ཐར་པས་ན་ཐར་པ་ཞེས་
སྐྱས་པ་ཡིན་པས། སྟུག་བསྐལ་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་གང་ཡིན་སྟུམ་དུ་མང་ཐོས་
གྱི་གནས་སྐབས་སུ་དཔྱད་པ་རྒྱག་དགོས། བདེ་བ་དང་སྟུག་བསྐལ་ཞེས་པ་ནི་
ཆོར་བའི་ཁྱོང་ཚུལ་ཞིག་རེད། དེ་ལ་ལུས་ཆོར་གྱི་ཁྱོང་ཚུལ་དང་། སེམས་ཆོར་
གྱི་ཁྱོང་ཚུལ་གཉིས་ཡོད། དཔེར་ན། ཁ་ཟས་ཞིམ་པོ་དང་། ཁྱོན་གོས་འཕྱར་པོ་
སོགས་དངོས་པོའི་མཐུན་སྦྱེན་འཛོམས་ཙམ་ན་ལུས་ཆོར་བདེ་བ་སྦྱེ་ཡང་། དེ་
ཙམ་གྱིས་སེམས་ཆོར་བདེ་བ་སྦྱེ་བྱུང་བ་བ་མི་བྱུང། གལ་ཏེ་མི་བྱུང་ན་མི་ཞིག་
ལ་མཆོན་ཆེ་སེམས་ཆོར་གྱི་བདེ་སྟུག་གཙོ་བོ་རེད་དམ། ལུས་ཆོར་གྱི་བདེ་
སྟུག་གཙོ་བོ་རེད་སོགས་ལ་དཔྱད་ནས། བདེ་སྟུག་གི་འབྱུང་ཆའི་གནད་དོན་
དང་། དེའི་བྱུང་རིམ་ཆ་ཆང་ལ་མང་ཐོས་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་
ཤིང་བྱུང་དོན་རྟེན་པ་ན། དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་སྒྲུང་དོར་གྱི་མིག་ཕྱེ་སྟེ།
ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་སོ་ཞེས་པའོ། །

དེ་ལྟར་ན། དགོན་པའི་སྒྲིག་ལམ་གྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་། རང་ཁོངས་ཀྱི་གྲུ་པ་
ནམས་ལ་དང་པོར་མང་དུ་ཐོས་པ་རྒྱ་ཆེན་བཅའ་བའི་ཁོར་ལུག་ཅིག་བསྟན་རྒྱ་

ལས་གལ་ཆེ་བ་གང་ཡང་མེད། འུ་ཆོས་ད་རེས་ཤྲོགས་བརྗོད་མདུན་ལེགས་མ།
ལ་སློབ་སྦྱང་བྱེད་དོན་ཡང་། གཅིག་ན། འཇམ་མགོན་སྤྱི་མཐོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་
ལྟ་བུའི་ངེས་དོན་གྱི་སྒྲིལ་བུ་དམ་པའི་ནམ་པར་ཐར་པར་ཉན་ནས། རྗེས་སུ་ཡི་
རང་ཅམ་བྱས་ནའང་བསོད་ནམས་གྱི་ཆོགས་རྒྱ་ཆེན་བསག་རྩལ་པས་སྐལ་བ་
བཟང་པོ་ཡིན། གཉིས་སུ། ཁོང་གི་སྒྲུ་ཆེའི་བཀྲོད་ལམ་ལ་བལྟས་ནས། ད་ལྟའི་
རང་རེའི་དགོན་སྡེའི་སློབ་གསོ་དང་། སྤྱིག་ལམ། དོད་མ་བྱེད་ཚུགས་བཅས་གྱི་
ཐད་ལ་སློབ་སྦྱང་དེ་ཞེ་རག་བལྟ་རྒྱ་གལ་ཆེ་བར་སྟམ།

མ་གཞི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ནི་ཤེས་རབ་རྩ་བ་བྱས་པའི་ཆོས་
ལུགས་ཤིག་ཡིན་དུས། མང་དུ་སྒྲིལ་བ་རྒྱ་ཆེན་བཅའ་ས་ཟེར་ན་ཆོག་ཤེས་ཡོན་
སློབ་གཉེར་གྱི་ཁོར་ལུག་ཡག་པོ་ཞིག་བསྐྱུན་ཐབས་ལ་འབད་རྒྱ་ནི། དགོན་པ་
ནམས་གྱི་འགན་འཁུན་དང་པོ་ཡིན་པ་རེད། དེ་ཡག་པོ་ཞིག་བསྐྱུན་སྐབས་མོང་
ན། ཆོས་ནམས་ལ་སྤང་དོར་གྱི་ཁྱད་པར་བྱེ་སྡེ་ཉམས་སུ་ལེན་མིན་ནི་གང་ཟག་
རང་རང་གི་སྒྲུག་རྩལ་དང་དད་འདུན་ལ་སྐྱག་ཡོད། ང་ཆོས་སྒྲིག་མར་མང་
སྐོས་ལ་བཙོན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་གནད་འགག་ཏུ་གོ་རྒྱ་དེ་གལ་ཆེན་
པོ་ཡིན་པས། “སྤང་དོར་གནས་ལ་ཀུན་ནས་འཐོམས་པའི་ཐུན། ། ཡང་དག་
སྐོས་པའི་སློན་མེས་མ་བསལ་བར། ། ལམ་མི་ཤེས་ན་ཐར་པའི་གྲོང་མཚོག་ཏུ། །
འདུག་པར་འཇུར་བ་སློས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་དགོས། །” ཞེས་གསུངས་པ་རེད།

ཡང་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ཞིག་བསྐྱར་དུ་ཞུས་ན། ངས་རྒྱགས་སྦྱོང་སྒྲིགས་
གལ་ཆུང་ཞིག་རེད་ཟེར་བ་མིན། དེ་ཁྱེད་ནམ་པས་ཏུ་གོ་དགོས། རྒྱགས་སྦྱོང་
གྱིས་སློབ་མའི་སློབ་སྦྱོང་གི་གནས་ཆད་དཔོག་སྐབས་ལ། རྒྱགས་ལེན་སྤངས་
གྱི་ཁ་ཚུགས་གྱིས་སློབ་སྦྱོང་གི་ཁ་ཚུགས་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་རྩལ་པ་སྒྲིགས་

རྒྱལ་ཁབ་སྡོད་ལའང་དགེ་མཚན་མང་པོ་ཡོད། འོན་ཏེ་རྒྱལ་ཁབ་སྡོད་ཅི་མ་དམིགས་
ལུ་ལ་དུ་བཟུང་བའི་སྒོ་བ་གསེད་འཁྱིག་གི་མ་རེད་ཟེར་བ་ཡིན། ང་ཚོ་ཟླ་པ་མར་
ཟད། ཁྱིམ་པ་འཛིག་རྟེན་པའི་སྡོད་དུ་ཡང་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱིན་ཡོད།

ངས་མིའི་རྒྱལ་པ་དང་བཟང་ངན་ཡོད་ཚད་ལ་རྒྱགས་ཤོག་ཞིང་ནས་བལྟ་
 ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད་ཅེས་བཤད་པ་ན། འགའ་རེས་རྒྱགས་ཤོག་ལས་བལྟ་མི་རྒྱལ་པ་
 དེ་གང་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་འདྲི་སྲིད་ཡོད། རྒྱ་པ་བཤད་པ་ལྟར། སློབ་མ་དེས་ཐེག་
 ཆེན་མེས་ལ་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ། རོགས་དཔྱད་སོགས་ཅི་བཞིན་
 ཤེས་ཡོད་མེད་རྒྱགས་ཤོག་ཞིང་ནས་བལྟ་རྒྱལ་པ་བདེན་ཡང་། སློབ་མ་དེ་ལ་
 མེས་ལ་བཟང་པོ་ཡོད་མེད་ལྟ་བུ་ནི་རྒྱགས་ཤོག་བཀྲ་མ་ནས་བལྟ་མི་རྒྱལ་ཤིང་། མི་
 དེས་གནད་འགག་གི་སྐབས་སུ་བྱ་བའི་སྲུང་དོར་འབྱེད་ཤེས་མིན་ཡང་རྒྱགས་
 ཤོག་ནས་མཐོང་དགའ། དེས་ན། མི་ཞིག་ལ་མེས་ལ་བཟང་པོ་ཡོད་མེད་དང་།
 སྲུང་དོར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཡོད་མེད་སོགས་ནི་མི་དེའི་འཕྲུང་སྐྱས་མཆོན་
 བྱེད་གལ་ཆེན་རེ་རེ་ཡིན་པར་མ་ཟད། འཕྲུང་སྐྱས་དེ་འདྲ་ཞིག་ལྡན་མིན་ནི་
 མི་ཆེའི་རྒྱལ་པ་མ་གྱི་རྩ་བ་ཉིད་དུ་འང་འཁྱུར་བས། དེང་སང་འཕྲུང་སྐྱས་སློབ་
 གསོའམ་ལེགས་བྱང་གི་སློབ་གསོ་སྟེ། རྒྱ་སྐད་ཀྱི་素质教育 ཞེས་པ་གཙོགས་སུ་
 འདིན་དོན་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ།

དེ་ལ་ལེགས་བྱང་སློབ་གསེལ་རྒྱུ་དགོས་དོན་ཡང་། དེར་སངས་མི་ལ་འབྱུང་
སྤྱོད་ཡག་པོ་ལྟ་རྒྱུ་དང་། མི་དེ་གྱི་ཆོགས་ལ་ཕན་བདེ་སྤྱོད་མཁན་ཞིག་ཏུ་
ཆགས་རྒྱ་ནི་སློབ་གསེལ་དམིགས་ཡུལ་ཏུ་ཅི་བཞིན་པ་ལས། ཚན་རིག་ལག་
ཙམ་དང་། ཅིས་འཁོར་གྱི་ལག་ཙམ། བཟོ་ལས་གྱི་ལག་ཙམ་དང་། ཆོང་ལས་
གྱི་ཤེས་རྟོགས་སོགས་ཆེད་ལས་གྱི་ཤེས་བྱ་དེ་དག་ཙམ་ནི་སློབ་གསེལ་དམིགས་

ཡུལ་གཙོ་བོ་མིན་ཟེར་གྱི་འདུག་སྟེ། ཤེས་རབ་ནི་མ་གཞི་ནས་རལ་གྱི་སོ་
གཉིས་མ་ཞིག་ཡིན་པས། ཤེས་རབ་གྱི་རལ་གྱི་དེས་དག་གཙོད་ལ། རང་མི་
གཙོད་པ་ཞིག་ཡོང་བ་ལ་སེམས་བཟང་པོ་ཞིག་ཀློགས་སུ་དགོས་པས་རེད། སྤྱི་
ཚོགས་ལ་སན་ཞིག་བཏགས་ན། ཤེས་རབ་ཡོད་མེད་དང་ཡོན་ཏན་ཡོད་མེད་
གཉིས་ལས་ཡོད་པ་དེས་སན་ཆེན་པོ་འདོགས་རྒྱས་ལ། དེ་བཞིན་སྤྱི་ཚོགས་
ལ་གནོད་ཅིག་བསྐྱལ་ན་ཡང་། ཤེས་རབ་ཡོད་པ་དང་ཡོན་ཏན་ལྡན་མཁན་གྱི་
གནོད་སྐྱལ་བའི་རྒྱས་པ་ནི་དེ་མེད་པ་ལས་སྤྱི་ཡི་རེད། དེའི་ཕྱིར་ན། ཤེས་རབ་
རྒྱུ་བའི་རལ་གྱི་སོ་གཉིས་མ་ཞིག་ལགས་པས། སར་བརྒྱབ་ན་དག་གཙོད་
རྒྱས་ལ། ཚུར་བརྒྱབ་ན་རང་གཙོད་དེས་པ་རེད།

མདོར་ན། ཤེས་རབ་གྱི་རལ་གྱི་དེ་མཐུན་ཚྭ་གས་དང་མི་མཐུན་ཚྭ་གས་གང་
ཏུ་བེད་སྤྱོད་གཏོང་མིན་ནི། མིའི་འབྲུང་སྐྱས་ལ་ཐུག་ཡོད་པ་དང་། འབྲུང་
སྐྱས་ཟེར་བ་དེ་ཡང་ལྡན་སྟེས་ཁོ་ན་ཞིག་མིན་པར། སློབ་གསོ་དང་ཁོར་ཕྱག་
གི་སྤྱགས་སྤྱོད་སོགས་ཀྱིས་སྤྱབ་དགོས་པ་ཞིག་ལགས་ན། སྤང་དོར་གྱི་གནས་
ལ་ཀུན་ནས་འཐོམས་པའི་ཐུན་པ་དེ་ནི། ཡང་དག་ཐོས་པའི་སློན་མེས་བསལ་
དགོས་གསུངས་པ་རེད། «ནམ་འགྲེལ»ཏུ། ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་བྱུང་པར་
བྱེད་སྐྱབས་སུ་འང་། “སྤང་དང་དོར་བྱའི་དོ་བོ་ཡི། ། འཇུག་ལ་དེ་གཙོ་ཡིན་
ཕྱིར་དང་། །” ཞེས་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་གསུངས་པ་དེ་འང་གནད་
འགག་དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་ཐུག་ཡོད་པས། བྱེད་ནམ་པས་ཏུ་གོ་རྒྱུ་གལ་ཆེ།

7. སྤང་བྱ་རྒྱ་གར་ཁ་སྤྱ་ཅན་གྱི་གཞུང་ལྷགས།

ཡང་«རྟོགས་བརྗོད»ཏུ། “དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་མི་སམ་ཆོས་རྗེ་དང་། ། འཛམ་

སྤྱིར་རྒྱན་དུག་མཆོག་གཉིས་ཞེས་གྲགས་པའི། ། གཞུང་ལ་ཕྱོགས་རེ་བ་དང་
རགས་པ་རེས། ། ཆེན་པར་མ་བྱས་ཀྱན་ལ་ཞིབ་ཏུ་སྦྱངས། །” ཞེས་གསུངས་
ཡོད།

“དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན” ཞེས་ཏེ། སྤྱིར་བཤད་པ་ལྟར་སྤྱགས་བསམ་སྒྲུབས་པོ་ཆེ་
མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ལ་སྤང་དོར་འབྱེད་པའི་སྒོ་མིག་དགོས་ཤིང་། སྤང་དོར་
འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ནི་མང་ཐོས་ལ་བསྟེན་ནས་ཐོབ་དགོས་ན། རྗེ་ཙཱ་ཁ་པ་
ཆེན་པོའི་སྦྱ་དུས་སུ། བོད་ཁ་བ་གངས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་ས་འདིར། གང་ལ་བསྐྱབ་
པར་བྱ་བའི་གཙུག་ལག་རིག་གནས་ཅི་ཞིག་འདུག་ཅེ་ན། མི་པམ་ཆོས་རྗེ་
དང་། འཛམ་གླིང་རྒྱན་དུག་མཆོག་གཉིས་ཀྱིས་བཅུམས་པའི་བསྟན་བཅོས་
རྣམས་ནི་སྐབས་དེ་དུས་ཀྱི་སྦྱང་བྱ་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་བཤད་འདུག དེ་ལས་ཁོང་
གིས་པར་བྱ་ན་ལ་སྦྱོང་བ་མཛད་ཚུལ་མདོར་བསྟུན་ཤིག་ནི་ཁ་སང་བཤད་ཟིན།
དེ་རིང་གོང་དུ་གཙོ་བོ་རྗེ་པོ་ཆེས་མང་ཐོས་ལ་བརྒྱུད་བའི་རྣམ་འགྱུར་དང་
ལྟ་ཚུལ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁོང་གིས་ཐོས་བསམ་སྒོ་བ་སྦྱོང་གི་ཀྱུ་བ་འབྲས་ཁྱད་
མཚར་ཅན་ཞིག་ལོན་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་ཡང་། ཅ་བ་ནི་མང་ཐོས་ཀྱི་དགོས་པ་ལ་
ཡང་དག་པའི་ལྟ་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་བརྒྱུད་བའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་ཡིན་པར་སྟེན།

དེ་ཡང་ཉེ་སྟོན་ཞིག་ཏུ། རྣ་སར་ནང་ཆོས་དང་ཆེན་རིག་གི་བཀྲོ་
སྤྱིར་ཞིག་ཆོགས་པའི་སྟེང་དུ། རྒྱལ་བ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུས་ཀྱང་། ང་ཆོ་
བོད་པས་སྟོན་ཆད་རྒྱུ་ཁ་སྦྱ་ཅན་ཟེར་བ་ཞིག་དགོ་ཆེན་ལ་བསྟེན་པ་རེད།
དེར་སྐབས་དབྱིན་ཇི་མགོ་མེར་ཅན་ཟེར་བ་ཞིག་དགོ་ཆེན་ལ་བསྟེན་དགོས་
འདུག་སོགས་ཆེད་མཚར་དང་འདྲེས་པའི་ཞལ་གསུང་ཞིག་བསྟུལ་འདུག་པ་
ལྟར། 《རྟོགས་བརྗོད་》འདིར་གསལ་བའི་མཁས་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་

རྒྱ་གར་པ་ཤ་སྟག་རེད། དེ་ལས་མི་པམ་ཆོས་མེ་ཞེས་པ་དེ་མིའི་རྟེན་ཅན་ཞིག་
ཡིན་དང་མ་ཡིན་ལ་དོགས་པ་དང་ཚོད་པ་ཡོད་དེ། 《མངོན་རྟོགས་རྒྱན་》སོགས་
ནི་མིའི་རྟེན་ཅན་གྱི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་བྱམས་པའི་མཆན་ཅན་ཞིག་གིས་
བཙམས་པ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན། དགའ་ལྡན་དུ་བཞུགས་པའི་མེ་བཙུན་བྱམས་
པས་མཛད་པ་ཡིན་མིན་ལ་དེང་སང་ཚོད་པ་བྱེད་ཀྱིན་འདུག་ལ་དེ་ཐག་ཆོད་
དགའ་བ་ཞིག་ཀྱང་རེད།

《བྱམས་ཆོས་》ནམས་འཕགས་པ་སོགས་མེད་ལ་དགའ་ལྡན་རྟེན་ཅན་གྱི་
མེ་བཙུན་བྱམས་པས་གསུངས་པ་ཡིན་མིན་ནི། ཁ་སང་དེ་རིང་ཁོ་ནར་གསར་
དུ་བསྐྱངས་པའི་དོགས་པ་ཞིག་མ་རེད། 《གསེར་སྤེང་》གི་དབུ་ན་གསལ་བ་
ལྟར་ཏེ། 《འགྲེལ་པ་སྒྲ་འོད་》དུའང་བྱམས་ཆོས་སོགས་མེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བཙམས་
ཟེར་བ་ནི་སེང་གེ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པའི་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཚུལ་བཤད་ཡོད་པས།
དེ་ནི་གནའ་པོའི་རྒྱ་གར་རང་དུ་ཡོད་ཚུང་བའི་ཚོད་པ་ཞིག་རེད་མ་གཏོགས།
སོགས་མེད་ལ་དགའ་ལྡན་གྱི་བྱམས་པས་གསུངས་པ་མ་རེད་ཅེས་དེང་སང་
གསར་དུ་བྱ་འོང་བ་ཞིག་མིན། 《བྱམས་ཆོས་》དེ་དག་སོགས་མེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་
མེ་བཙུན་བྱམས་པས་མཛད་པ་མིན་པར་སོགས་མེད་ཡར་སྟོན་ནས་ཡོད་ཅེས་
པའི་གསུངས་ཚུལ་དེ་གནའ་ནས་ཡོད། བྱམས་པ་སུ་ཡིན་ལ་དོགས་པ་དེ་འདྲ་
ཞིག་ཡོད་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་འཛམ་གླིང་རྒྱན་དུག་མཆོག་གཉིས་ཞེས་པ་
འདི་ཐམས་ཅད་རྒྱ་གར་གྱི་མི་ཤ་སྟག་ཡིན་པ་རེད།

སྤྱིར་བཏང་། བོད་ཁ་བ་གངས་ཅན་ལ་མཆོན་ན། ལྷར་གྱི་ལོ་རྒྱས་སྟེང་
དམག་གི་སྟོབས་ཆེས་ཆེར་རྒྱས་ཚུང་བས། དམག་དོན་སྟོར་གྱི་རིག་གནས་ཀྱང་
ཚུང་ཟད་དར་ཡོད་ངེས། དེ་བཞིན་བཟང་བཏང་མཁོ་སྤྱོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་། རང་

གི་དགོས་མཁོ་བསྐྱར་ནུས་པའི་བཟོ་ལས་ལག་ཚལ་སོགས་ཀྱང་ཕྱན་བྱ་ཕྱན་
བྱ་རེ་དར་ཡོད་འདུག འོན་ཀྱང་བར་སྐབས་ནས་ལོ་རྒྱུས་ལ་འགྱུར་བ་ཕྱིན་ཏེ།
རིམ་གྱིས་བོད་མིའི་འདུ་ཤེས་འཛིན་ཚུལ་དང་། བསམ་སློབ་ཆ་བ་ནང་པའི་
ཆོས་ལ་ཐུག་ཅིང་། ནང་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་ཁུངས་ནི་རྒྱ་གར་ཡིན་པས། རྒྱ་གར་གྱི་
གཞུང་མང་པོ་བོད་དུ་བྱུང་དོན་ཡང་དེ་རེད།

དེ་ལ་འཛམ་གླིང་རྒྱན་དུག་མཆོག་གཉིས་ཞེས་གྲགས་པ་ཁོང་ཅག་ནི་ཐོབ་
ཐང་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འཛིན་མཁན་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་གཅིག་ནས་ནང་པའི་ཆོས་
ཀྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་དགེ་སློང་ཤ་སྟག་རེད། རྟོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བལྟས་
ཆོ། མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་མཁས་དབང་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས། ཁོང་རྒྱམས་ནི་
ཁ་བོད་ན་བཞུས་བཞེད་ཁོན་གནང་ནས་བཞུགས་པའི་སླ་ཆུན་རང་ག་བ་ཅམ་
རེ་ཁྱོན་ནས་མིན་པར། འཛམ་གླིང་གི་མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་མཁས་པ་ཆོའི་
གལ་དུ་བཞག་ཀྱང་། གདན་ཐོབ་ཡོད་པའི་མཁས་པ་ཤེས་རབ་ཅན་ཤ་སྟག་
དུ་སྟོམ།

ཤེས་རབ་ཀྱི་རིག་པ་འམ་མཆོན་ཉིད་དཔྱོད་པའི་རིག་པའི་མགོ་ཁུངས་དེད་
ཆོ། འཛམ་གླིང་ཤར་ནུབ་ཀྱི་ཕྱང་པ་གཉིས་ལ་ཐུག་ཡོད་པར་བཤད་ཀྱི་འདུག་
སྟེ། རུབ་རྟོགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་མགོ་ཁུངས་ནི་གནའ་བོའི་ལྷ་རི་སི་
ལ་ཐུག་པས། ད་ལྟའི་རུབ་རྟོགས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་ནི་རིག་གནས་ཀྱི་ཚུ་བོ་ཆེན་
པོ་གསུམ་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བར་སྐྱ་ཡི་ཡོད་ཆོད་དེ། གནའ་བོའི་ལྷ་རི་སིའི་
མཆོན་ཉིད་རིག་པ་དང་གཅིག་གནའ་བོའི་རོ་མའི་དམག་སྤྱིམས་དང་གཉིས།
ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་དང་གསུམ་སྟེ། འདི་གསུམ་པོ་འདུས་པ་ལས་དེད་གི་རུབ་
རྟོགས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་འཁུངས་པར་སྐྱ་ཡི་འདུག།

དེ་ལྟར་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་འབྲུང་ཁུངས་གནས་པོའི་ཉི་
 རི་མེར་ཐུག་ཡོད་པ་ཇི་བཞིན། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་འབྲུང་
 ཁུངས་སམ། ཡང་ན་ཤར་ཕྱོགས་སུ་མཚན་ཉིད་རིག་པར་བྱས་ཇེས་ཆེས་ཆེ་
 བའི་ལུང་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་གནས་པོའི་རྒྱ་གར་ཡིན་པའང་དངོས་ཡོད་གནས་
 ཚུལ་ཞིག་རེད། དེ་ཡང་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གྲུབ་
 མཐའ་ནི། གནས་པོའི་རྒྱ་གར་གྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་སྤྱིའི་ལོ་རྒྱུས་ངོས་ནས་
 བཏྲས་ན་བྱུང་འབྱེ་བ་ཞིག་ཡིན་གྱི། རྒྱ་རབས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་གྲས་མ་ཡིན་
 ཏེ། 《མདོ་》རྩ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་མཛད་པ་བཏྲན་ཚུལ་གསུངས་
 པའི་སྐབས་སོགས་ལ་བཏྲས་ན། རྟོན་པ་སངས་རྒྱས་རང་གི་སྐུ་དུས་ནས་རྒྱང་
 འཕེན་པ་སོགས་ཡོད་པ་གསལ་པོ་ཡིན་ལ། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་འདོད་པའི་
 གྲུབ་མཐའ་ནི་དེའི་སྐར་ནས་མང་དུ་དར་བས། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ནི་རྒྱ་
 གར་དུ་བྱུང་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཕྱི་མ་ཞིག་ཏུ་བཅི་རུང་། དེ་བས་སངས་རྒྱས་ཆོས་
 ལུགས་པའི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ལྟ་གྲུབ་དང་། མཚན་ཉིད་རིག་པའི་དབྱེད་
 ཐབས། མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གྲུབ་དོན་སོགས་གང་གི་ཐད་ནས་བྱང་གནས་
 པོའི་རྒྱ་གར་གྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ཉིང་བརྒྱད་དུ་གྱུར་ཡོད་ཅེས་སྐུ་རུང་ཐལ་མི་
 ཆེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་ལ་ཐུག་ཡོད།

དེའི་ཕྱིར་ན་རང་ཅག་བོད་ལ་གནས་ནས་དར་ཏེ་དུས་ད་ལྟའི་བར་དུ་རྒྱ་ན་
 བསྐྱེད་ཤིང་སྦྱོང་བཞིན་པའི་རིག་གནས་འདི་ཉིད་ནི། ལྷགས་པའི་རིག་
 གནས་དང་། རྒྱུང་ས་པའི་ལམ་སྟོལ། རྒྱུང་ས་རིན་ཁྱོན་ནས་མེད་པ་ཞིག་གཏན་
 བས་མིན། འཛམ་གླིང་འདིའི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་མ་ཡུམ་ལྟ་བུའི་ལུང་པ་
 ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆན། ཤར་ཕྱོགས་རྒྱ་གར་གྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ཉིང་

བཅུད་ལྟ་བུ་དེ་དུས་ད་ལྟའི་བར་དུ་ངེད་ཅག་བོད་ལ་དར་ཅིང་གནས་ཡོད་པས།
 བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་འཆོ་གནས་སྤྱབ་མིན་གྱི་དོན་སྤིང་
 ཡང་བོད་མི་རིགས་གཅིག་ལྟའི་ཁེ་སན་གྱི་ར་བ་ལས་བཟུལ་ཡོད་དེ། འཛམ་
 སྐྱིད་སྤྱི་ཤེས་རིག་དཔལ་ཡོན་གྱི་ཚུ་བོ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་རྒྱན་ནི་བོད་ཀྱི་སྐད་
 ཡིག་ནང་དུ་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པས་ན། བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་རྒྱན་འཛིན་ཕྱིན་རྒྱ་
 བྱི་དེའི་ངོས་ནས་བསམས་ཀྱང་ཏ་ཅང་གལ་ཆེན་།

གང་ལྟར་ཀྱང་མེ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མང་ཐོས་ལ་བརྩོན་སྐབས་སུ། གང་
 ལ་སྦྱང་བར་བྱ་བའི་གནས་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱན་དུག་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་
 བོད་དུ་འཇུག་བ་དེ་ནམས་རེད། ཇི་ལྟར་སྦྱངས་པའི་ཚུལ་ནི། མི་པམ་ཆོས་
 རྗེ་དང་། འཛམ་སྐྱིད་རྒྱན་དུག་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་ནམས་ལས། ལ་ལར་
 བལྟས་ཤིང་། ལ་ལར་མ་བལྟས་པའམ། བལྟས་ཀྱང་མགོ་རྩ་མི་ཆང་བ་ལྟ་བུའི་
 རྩོགས་རེ་བ་དང་། རགས་པ་ཅམ་གྱིས་ ཆོམ་པར་མ་བྱས་པར་ཀུན་ལ་ཞིབ་
 ཏུ་སྦྱངས་གསུངས་པ་ལྟར་རེད། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་ཆེའི་བྱང་བ་དེར་བསམས་
 བ་མདུན་མ་ལེགས་ནས་ཡོད་པས་བཀའ་ངེད་ཆེན་ཆེའོ་མེ་བཅུན་མཁྱེན་པའི་
 གཏེར་གསུངས་པ་རེད།

8. ས་སྐྱར་གྱི་སྐོར་དུ་ཕེབས་པ་ཞགས།

དེ་ཡང་ཁོང་གིས་མི་པམ་ཆོས་རྗེ་དང་། རྒྱན་དུག་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་
 ལ་ཐོས་པ་མཛད་ཚུལ་ཕྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་ན། ཁ་སང་ཁོང་གིས་《འཛམ་སྐྱིད་
 རྒྱུ་ལེ་》སྟེང་ནས་པར་བྱིན་ཆ་ཆང་གསན་ཏེ། བདེ་བ་ཅན་དང་གསང་བ་
 གཉིས་སུ་སྐྱོར་མཛད་པའི་ཚུལ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རེད། དེ་སྐབས་པལ་ཆེན་

དགུང་ལོ་བརྒྱ་དགུའི་སྟོང་ཅམ་ཡིན་པ་འདྲ།

སྤྱིར་ན་དགུང་ལོ་བརྒྱ་དགུའི་ལོ་འདི་ནི། ཁོང་གིས་གཙང་ཕྱོགས་དང་ས་
སྤྱིའི་ཕྱོགས་ལ་ཡང་སྒྲོར་བ་ཞིག་བརྒྱབ་སྟེ་ཕྱིར་དབུས་སུ་ཕེབས་པའི་ལོ་ཞིག་
ཡིན་ཏེ། ལོ་མགོར་བདེ་བ་ཅན་དང་གསང་སྤྱ་གཉིས་སུ་ལྷོར་གྲུབ་པ་ན། ས་
སྤྱིར་ཐེངས་གཤིག་ཕེབས་འདོད་འཇུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་ས་སྤྱིར་ལྷོར་སྒྲོར་ཞིག་
མཛད་རྒྱུའི་ཆེད་རེད། ཁ་སང་ངས་བཤད་པ་ལྟར་ལྷོར་ཕྱོར་ཟེར་བ་ནི། ཡིག་
འཕྲིན་ངག་འཕྲིན་གཉིས་ཀའི་སྒྲོ་ནས་དགེ་བཤེས་མང་པོ་བཀྲལ་སྟེ། དེའི་
དབུས་སུ་དམ་བཅའ་འཛོག་པ་དང་བཤོ་སྤོང་བྱེད་པའི་སྒོལ་ཞིག་ལ་ཟེར་གྱི་
འདུག།

དགུང་ལོ་བརྒྱ་དགུའི་སྟོང་ར་སྟོང་དང་གསང་སྤྱ་གཉིས་སུ་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ལྷོ་
སྒྲོར་མཛད་པ་ནི་ཁོང་གིས་སྤྱི་ཆེ་འདིར་ལྷོར་མཛད་པའི་ཐོག་མ་ཡིན་ས་
རེད། རྗེ་ཙང་ཁ་པ་མ་བྱོན་པའི་ཡར་ཕྱོན་དུ། ར་སྟོང་དང་། གསང་སྤྱ་གཉིས་
ནི་དབུས་གཙང་གི་གདན་ས་ཆེན་པོ་དུག་གི་གས་ཏེ། མཆན་ཉིད་རྒྱུང་སའི་
གདན་ས་ཆེན་པོ་ཡིན་ཀྱང་། ཕྱིས་སུ་མེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་སོགས་དར་ནས་
དེ་དག་གི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུང་ཉམས་པར་གྱུར་པ་རེད། གང་ལྟར་ཁོང་གིས་ཕར་
ཕྱིན་གྱི་ལྷོ་སྒྲོར་བྱས་སྐབས། དེར་འདུས་གྱི་མཁས་པའི་སྟོང་དུ་མཆན་སྟན་ཤིན་
ཏུ་རྒྱས་པར་གྱུར་པ་དེ་ནི། ཁོང་ཉིད་སྤྱི་ཆེ་འདིར་མཁས་པ་གཞན་མང་པོས་ངོ་
ཤེས་པའི་སྟེགས་ལྷོག་མར་ཆགས་ཡོད་ས་རེད།

དེ་ནས་ཁོང་ས་སྤྱིར་ཕེབས་དུས། ཡུལ་གཞན་ལ་མི་འགོ་བར་ཐད་ཀར་ས་
སྤྱིར་ཕེབས་དགོས་དགོངས་ནའང་། ཐད་ཀར་ས་སྤྱིར་འགོ་རོགས་སྐབས་བདེ་
ཞིག་མ་ཡོད་པས་འགོ་རོགས་རྣམས་དང་ལམ་བསྐྱོན་ཏེ་སྟོན་ལ་ཞུ་ལུང་ཕེབས།

གནའ་སྤྱི་མོར་འབྲུལ་བཞུང་ནི་དང་སང་ནང་བཞིན་སྐབས་བདེ་པོ་མེད་
པར། ལམ་ཁར་རྒྱན་ཐག་གི་འཛིགས་པ་སོགས་དཀའ་ལས་ཆེ་བས་རོགས་པ་
མང་པོར་བསྐྱེབས་ནས་འགྲོ་དགོས་པ་འདྲ་བས། ཁོང་ཡང་འགྲོ་རོགས་གཞན་
དག་དང་བསྐྱེན་ནས་ཐོག་མར་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་གདན་ས་ལྷ་ལྷུར་ཕེབས།
སྐབས་དེར་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་གདན་ས་ན། ལྷ་མ་རིན་ཆེན་ཆམ་རྒྱལ་བྱ་བ་
ཞིག་བཞུགས་འདུག་པ་དེའི་བྱང་ནས། དུས་ཆོད་ཐུང་བུའི་རིང་ལ་བདེ་མཆོག་
མེ་ཏི་བརྒྱ་གསུམ་མའི་དབང་། གཤིན་ཇེ་གཤེད་དམར་ལྷ་ལྷའི་དབང་སོགས་
ཞུས་འདུག་ལ། དེ་ལས་གཞན་གཞུང་གི་བཤད་བྲིད་སོགས་ནི་ཞུས་མེད་པར་
སྤང་།

ད་ཅུང་། རྒྱལ་པོ་དེ་ཡིས་མཁའ་མིག་ཏུ། བཀའ་བྱུང་བའི་ཁྱིམ་པ་མང་པོ་མཉམ་པ་བྱས་ཏེ་
 རྒྱུ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྒྲ་མ་བཅོད་ན་མས་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་པ། རྒྱལ་པོ་དེའི་པོ་ད་
 གྱི་རྒྱལ་པོའི་སྒྲ་མར་གྱུར་པས་གདན་ཐོབ་ཏུ་ཅང་མཐོ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་
 མདུན་ནས། ཨ་ར་པ་ཅའི་ཆེས་གནང་། བདེ་མཆོག་རིལ་བྱ་ལུས་དགྱིལ་གྱི་
 དབང་། བྱར་གྱི་མགོན་པོའི་ཆེས་གནང་ལ་སོགས་པའི་བཀའ་ཆོས་རྒྱུར་ཞིག་
 ཞུས་ཡོད་པར་མ་ཟད། སྒྲ་མ་འདི་དང་ཆེ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གཉིས་གྱིས་གཞུང་
 ལུགས་ཀྱི་སློང་ནས་འབེལ་གཏམ་ཡང་གནང་ཡོད་པེས་སྒྲ་མ་སློང་། དེ་ལྟར་གནང་
 ཡོད་མེད་《རྣམ་ཐར》ལ་གསལ་པོ་མེད་ཀྱང་། སྒྲ་མ་དེ་ཆེ་ཉིད་ལ་ཐུགས་མིག་
 ཏུ་དགྱེས་པ་བྱུང་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ན་ཆེ་ཉིད་ཀྱི་མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་སྒྲ་མ་
 ཁོང་གིས་གཟིགས་ཡོད་ཀྱི་རེད་བསམ། སྒྲ་མ་དེས་ཆེ་ལ། ཁྱོད་ཐད་དེ་ཡག་པོ་
 འདུག བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་གདམས་པ་མ་ལུས་པ་ངས་ཁྱེད་ལ་གཏད་པ་ཡིན་
 གསུངས་འདུག དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་དགྲུ་ཅམ་ལས་མ་སོན་པའི་ཆེ་ཉིད་ལ། སྒྲ་ཆེན་

དེ་འདྲ་ཞིག་གིས་གདེང་འཛིག་མཐོན་པོ་དེ་ཙམ་གནང་བ་ནི་དོ་སྣང་བྱེད་
དགོས་པ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད།

ཁོང་གི་མཆའ་མཁས་ནས་བཤད་ན། ཁོང་དེ་ལྟར་ལྷ་ལུང་ཅུང་ཟད་བཞུགས་ཏེ་
ཡར་ས་སྐྱར་ཕེབས། ས་སྐྱར་སླེབས་པ་དང་ཟུ་སྐྱོར་བྱེད་འདོད་ཀྱང་། ས་སྐྱའི་
ཆོས་མཆའ་མཁས་དང་ཁེལ། རྩོན་གྱི་དུས་སུ་ཆོས་ཐོག་གི་སྐྱབས་ལ་ཐམས་ཅད་
འཛོམས་ཏེ་ཆོས་སྐྱའི་ཚོད་པ་ལ་ཤུགས་རྒྱག་པ་དང་། ཆོས་མཆའ་མཁས་ལ་འགའ་
ཞིག་ནི་ཤག་ཏུ་མཆའ་མཁས་ལ་བསྐྱད་དེ་དཔེ་གཟིགས་གནང་བ་དང་། འགའ་རེ་
ནི་ཡར་མར་ལ་ཕེབས་འགྲོ་བ་ཡིན་པས། ཁོང་སླེབས་སྐྱབས་དེར་ཡང་ས་སྐྱའི་
ཆོས་མཆའ་མཁས་ལ་ཁེལ་པས་གྲོལ་སྐྱང་ལ་ཐུག།

དེ་ལ་ཁོང་གིས་ཀྱང་དེར་བསྐྱད་མ་བསྐྱད་མི་འདུག་དགོངས་ཏེ། ས་སྐྱའི་
ཆོས་ཐོག་འཆོགས་པའི་བར་དུ། ས་བཟང་ལ་ཕེབས། ས་བཟང་མ་ཏི་པཌ་ཆེན་
གྱི་མདུན་ནས་བཀའ་ཆོས་སྐོར་ཞིག་གསན་རྒྱུ་སྐྱེད་ཀྱི་སྐྱོར་མཛད། ཁོང་གིས་
ཟུ་སྐྱོར་ནི་སློབ་སྦྱོང་གི་བརྒྱུད་རིམ་གལ་ཆེན་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་གནང་གི་
ཡོད་ཆོད་དེ། གཞུང་ལུགས་གང་ཞིག་གི་ཁྲིད་ཐོབ་ཅིང་དེའི་དོན་ལ་རང་གིས་
དཔུང་ཞིབ་གནང་རྒྱུ་སྐྱོར་བརྒྱུད་ནས་མཁས་པ་གཞན་དང་བསྟོ་སྒྲིང་
གནང་རྒྱུར་གཅིགས་ཆེན་འཛིན་གྱི་འདུག།

ང་ཆོས་ཁོང་གི་མཛད་སྦྱོང་རྒྱུད་སྐྱོང་ས་ཞིག་ལ་བལྟས་ཀྱང་། དཔེར་ན། ས་
སྐྱར་ཕེབས་སྐྱབས་ཆོས་མཆའ་མཁས་ལ་ཁེལ་བ་དང་། ཆོས་ཐོག་སྐར་འཆོགས་
པའི་བར་གྱི་དུས་ཚོད་ཐུང་དུ་དེ་ཙམ་ཡང་དོན་མེད་འཕྲོ་བརྒྱག་ཏུ་མ་བཏང་
བར། ས་བཟང་དུ་ཕེབས་ནས་དབང་བཀའ་ཆོས་ཞུས་འདུག་པས་ནི། ཁོང་ནིང་

དགྲ་ལོ་རྒྱུད་པའི་སྐབས་ནས། ཆོས་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པའམ། ད་ལྟའི་
སྐད་གྱིས་བཤད་ན། སློབ་སྦྱོང་གི་འདུ་ཤེས་ཤུགས་དྲག་པོ་དང་བཅས་པ་མཐོང་
ཐུབ། ང་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ན། ཉིན་གྲངས་མང་པོར་རྒྱ་མང་ལ་སོང་སོང་ནས་
ས་སྐྱར་སླེབས་དུས་ཆོས་མཆམས་ཡིན་ཆེ། ཡ་ད་འགྲིག་འདུག་ ཉིན་འགའ་
ཞིག་ཁོམ་པའི་བར་ལ་ངལ་ཞིག་གསོས་ན་ལེགས་ཟེར་ངེས་རེད། འོན་ཀྱང་
རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ནི། དེའི་བར་དུ་འང་ངལ་གསོ་མ་མཛད་པར་དབང་
བཀའ་ཆོས་ལྟ་བུ་ཕྱོད་འདུག།

ས་སྐྱར་ཕུ་ཟུ་སྒྲོར་མཛད་པའི་རྗེས་སུ། ཡང་ལ་སྟོད་བྱང་གི་ཕྱོགས་སུ་རྫོང་
ནང་པའི་གདན་སར་ཕེབས་ཏེ། གདན་ས་དེར་ཆོས་རྗེ་ཕྱོགས་ལས་ནམ་རྒྱལ་
བཞུགས་པའི་བྱང་ནས། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྒྲོར་བ་ཡན་ལག་དུག་
གི་ཁྲིད་ཆ་ཆང་གསན། དེ་ལྟར་ལོ་གཅིག་ལ་གཙང་དང་ས་སྐྱའི་ཕྱོགས་སུ་
བཞུགས་ཏེ་སྐར་དབུས་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་པར་བརྩམས། ལམ་བར་དུ་སྤྱི་བོ་
ལྟས་སུ་སྐྱ་མ་ཞིག་གི་བྱང་ནས། རོ་བོ་བཀའ་གདམས་པའི་ལུགས་ཀྱི་ལམ་རིམ་
ཐོག་མར་གསན་པ་རེད། རང་རེ་བོད་གངས་ཅན་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་
མང་པོ་ཕེབས་པའི་ནང་ན། བཀའ་རིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་གསུམ་མམ་བཞི་འདུག་
སྟེ། མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཛོ། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྲི་ལ། རོ་བོ་རྗེ་གསུམ་མམ།
བཞི་བྱས་ན་ཁ་ཆེ་བའི་ཆེན་བཙུན་དགོས་པར་སྟུག། སློབ་དཔོན་བཟླ་འབྱུང་
གནས་ཀྱང་ཏ་ཅང་བཀའ་རིན་ཆེན་པོ་ཡིན་ནའང་། བཤད་པའི་བསྟན་པའམ།
ཐོས་བསམ་སློབ་གཉེར་གྱི་ངོས་ནས་བཀའ་རིན་ཆེན་པོས་ནི་གོང་གི་སློབ་དཔོན་
དེ་བཞི་བོ་རེད་ཅེས་སྟུག་པ་ཡིན།

དེའི་ནང་ཆན་རོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཉི་ཤའི་གདམས་པ་ནི། ཕྱིས་རྗེ་རིན་

པོ་ཆེས་ཏུ་ཅང་གཅིག་ས་ཆེན་གནང་སྟེ། ཁོང་ཉིད་བཀའ་གདམས་པའི་ཆོས་
རྒྱན་འདྲིན་མཁན་དུ་གྱུར་པས། བཀའ་གདམས་གསར་མ་ཞེས་པའི་མིང་
ཡང་བྱང་བ་རེད། དེ་འདྲའི་བཀའ་གདམས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཐོག་མའི་བག་ཆགས་
འདོགས་ནི། སྐབས་འདིར་ལམ་བར་ནས་མཇུག་པའི་སྐབས་དེ་ཡིན་པར་སྙམ་
མོ།

9. མདོན་པ་ལ་སློབ་གཉེར་མཇུག་ཆུལ་སྟགས།

སྐར་ཁོང་གིས་ར་སྟོད་དུ་《འཇམ་སྐྱའི་རྒྱུ་ལྡན་ལྟེང་ནས་པར་བྱིན་ལ་
གཟེགས་ཆོ། སྐབས་དང་སྐབས་སུ་《མདོན་པ་མཛོད་དང་། 《དེའི་རང་འབྲེལ་
ཀྱི་ལྷང་རེ་བྱངས་ཡོད་པ་དང་འབྲུད་ཅིང་། དེ་དུས་《མདོན་པ་མཛོད་དང་། ཆ་ཆང་
གཟེགས་མེད་པས་རྩལ་མི་གོ་བའི་དཀའ་ངལ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་ཀྱིས་《མདོན་པ་
མཛོད་ལ་བལྟ་དགོས་དགོངས་ཤིང་སྐར་ཐང་ལ་ཐེབས། དེར་སྐར་མདོན་བཟང་
བའི་བྱང་དུ་《བསམ་བཟང་པའི་རྒྱུ་ལྡན་ལྟེང་ནས་《མདོན་པ་མཛོད་དང་། ཀྱི་བཤད་
པ་ཆ་ཆང་ཞིག་གསན་གྱང་། རྩེ་ཉིད་ལྟན་སྟེས་ཀྱི་ཤེས་རབ་མེ་ལྟར་འབར་བ་
ཞིག་ཡིན་ཁར། 《བྱམས་ཆོས་སྟགས་པར་བྱིན་ལ་འདྲ་སློབ་གཉེར་རྒྱ་ཆེན་བྱས་
ཟིན་པས། སྐར་མདོན་མཛོད་པའི་བཤད་པ་གནང་བ་ལ་ཐུགས་དེ་ཅམ་མ་མགྲ།

སྐར་ཐང་དུ་བཞུགས་སྐབས། དཔེ་བྲིད་ལ་ཐེབས་འོགས་ཀྱི་དགེ་བཤེས་
ཤིག་གི་ཕྱག་རྒྱ་《ཉ་དཔོན་པའི་པར་བྱིན་རྒྱུ་ལྡན་ལྟེང་ནས་ཡོད་པ་གཡར་ཏེ། ཞིབ་
ཏུ་གཟེགས་དུས། དེ་ནི་སྐར་སློབ་གཉེར་གནང་སའི་《འཇམ་སྐྱའི་རྒྱུ་ལྡན་
བསྐར་ན། ཤིན་ཏུ་ཁགས་ལ་ཞིང་གོ་བདེ་བར་མཐོང་བས། ཁོང་གི་ཐུགས་ལ་སྐར་
མ་འདིའི་བྱང་ནས་ངེས་པར་པར་བྱིན་ཀྱི་བྲིད་ཅིག་ལྟ་དགོས་སྙམ་དུ་དགོངས་

པར་མ་ཟད། འདིའི་ནང་དུ་《མངོན་པ་མངོད་》ཀྱི་ལུང་རྣམས་ལ་ཡང་འགྲེལ་
ཁ་གསལ་གནང་འདུག་པས། སྒྲིམ་འདི་མངོན་པ་ལ་ཡང་ཡག་པོ་ཡོད་པ་འདྲ་
ན། མངོན་པའི་ཁྲིད་ཅིག་ཀྱང་ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲིམ་དུ་དགོངས།

དེ་ནས་མར་ལམ་ཡང་ས་སྒྲུའི་གནས་རྒྱུད་དགོན་དུ་གྲུ་སྒྲོར་ཞིག་བྱས་ཏེ་
ཕྱིར་ཐེབས། དེའི་ཕྱི་ལོ་སྟེ། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུར་སོན་པའི་དབྱར་ཁར་ཆེ་ཆེན་དུ་
བྱག་ཐེབས་མཛད་དེ། ཉ་དཔོན་ཀུན་དགའ་དཔལ་གྱི་མདུན་ནས་པར་ཕྱིན་
གྱི་བཤད་པ་ཆ་ཆང་གསན་པ་ན། ཉ་དཔོན་ཀུན་དགའ་དཔལ་བ་ནི། འོན་གང་
ཡིན་བཤེད་རྒྱ་མེད་པའི་དྲན་པ་མཆོག་ཏུ་གསལ་བ་ཞིག་ལགས་པས། ཁོང་
ཉིད་དགྲུང་ལོ་གཞོན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་དོགས་དཔྱོད་ཅི་དང་གང་མཛད་པ་
སོགས་ཐུགས་ལ་གསལ་ལྟར་ངེས་དྲན་ཞིང་། གཞུང་དོན་བདེ་སྟོན་པའི་ཐབས་
ལ་ཉ་ཅང་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན། ཁོང་གིས་པར་ཕྱིན་གྱི་བཤད་པ་
གནང་ཚུལ་དེས་ཐེ་རིན་པོ་ཆེ་ཐུགས་ཆིམས་ཤིང་ཡིད་འཕྲོག་པ་བྱུང་།

དུས་ཕྱིས་སུའང་། ཉ་དཔོན་ཀུན་དགའ་དཔལ་ནི་ཐེ་རིན་པོ་ཆེས་པར་ཕྱིན་
གསན་སའི་ཡོངས་འཛིན་རྣམ་བཞིའི་གས་སུ་བགྲང་གིན་ཡོད་པར་མ་ཟད། རྗེ་
རིན་པོ་ཆེའི་པར་ཕྱིན་གྱི་བརྒྱམས་ཆོས་གཙོ་བོ་《ལེགས་བཤད་གསེར་འཕྲེང་》
གི་ས་བཅད་བཀྲམ་སྤངས་དང་། གཞུང་གི་སྤྱི་ཁོག་འབྲུབས་སྤངས་བཅས་ལ་ཉ་
དཔོན་གྱི་《པར་ཕྱིན་ཁྲིམ་པའི་》ཐུགས་རྒྱུན་ངེས་ཅན་ཐེབས་ཡོད་ཚུལ་མཁས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་གསུང་གིན་པ་ལྟར་རེད།

དེ་ནས་ཡང་ཁོང་གིས་བཤེས་གཉེན་ཉ་དཔོན་པ་ལ་མངོན་པ་ཞིག་
གསུངས་པར་ཁྱེད་ཀྱིས་ཉ་དཔོན་གྱིས། གཞོན་དུས་ངས་མངོན་པ་ལ་
སྒྲུངས་ནས་གཞན་ལ་ཁྲིད་ཀྱས་པ་ཞིག་བྱས་ཡོད། འོན་གཉེར་ཅན་དང་མ་

ཕྱད་པས་ཡུན་རིང་བར་མ་བཞུགས་པར་ལུས་པ་དང་། ཁ་སང་དེ་རིང་སར་ཕྱིན་
དང་ཆད་མའི་དཔེ་བྲིད་མང་དུ་བྱེད་ཀྱིན་པས་མངོན་པར་དཔེ་ལྟའི་དུས་ཚོད་
དགོན་ལ། ལུས་ཁམས་ཀྱང་དེ་ཅུ་མི་བདེ་བས་ངལ་བ་ཆེར་བསྐྱེན་མི་རྒྱས་པ་
བཅས་ཀྱིས་བྲིད་མི་རྒྱས། འོན་ཀྱང་། ངའི་སློབ་མ་རེད་མདའ་པ་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་
པ་དེ་མངོན་པ་ལ་ཉ་ཅང་ཡག་པོ་ཡོད་པས། དེའི་མདུན་དུ་སྤང་ན་ལེགས་ཞེས་
གསུངས་པ་རེད།

དེ་ལྟར་ཇེ་ཙོང་ཁ་པས་མངོན་པའི་བྲིད་ལུས་པ་དེར་མཁས་པ་ཉ་དཔོན་
ཀྱིས་རྒྱ་མཚན་གསུམ་བགྲངས་ཏེ་དང་ལེན་མ་མཛད་པའི་གནས་ཚུལ་དེའི་
ཐོག་ནས། ཆོས་ཇེ་ཉ་དཔོན་པ་མཆོག་གིས་རང་གི་སློབ་བྲིད་ཀྱི་སྤྱི་ཚད་དང་།
སློབ་བྲིད་ཀྱི་ནང་དོན་ལ་འགན་ཅི་འདྲ་འཁུར་གྱིན་པ་གསལ་པོར་རྟོགས་སྤུབ་
སྟེ། ཁོང་ལྟ་བུའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་མཆོན་ན། “ཡ་ཡ། ཆོག་གི་སང་
ཉིན་ཐོག་དང་” སྤྱི་ཏེ། མངོན་པ་ཅུང་ཅུ་འཆད་རྒྱ་ནི་ལས་སྤྱོད་པོ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་
ལྟར་མ་གནང་བར་མངོན་པ་ནི་གནས་སྐབས་སུ་ངས་བྲིད་མི་རྒྱས་པར་འདུག་
ཅས་གསུངས་པ་རེད། དེ་ལྟར་གསུངས་དོན་ཡང་། གཅིག་ན། འབྲིད་ལུལ་གྱི་
སློབ་མ་དེ་རྣམ་དཔྱོད་གཞན་དང་མི་མཆུངས་པ་ཇེ་ཙོང་ཁ་པ་ཡིན་པ་དེ་རྒྱ་
ཁྱེན་གཅིག་ཨེ་ཡིན་སྟུང་སྟེ། རྣམ་དཔྱོད་ཅན་གྱི་མཁས་པ་ཞིག་ལ་ཡོན་ཏན་
བྲིད་དགོས་ན། དགེ་རྒྱལ་ལའང་དེའི་ཆོད་ཀྱི་གནོན་ཤུགས་ཤིག་ཡོད་པ་ཆོས་
ཉིད་རེད། གཉིས་སུ། ཁོང་གིས་སློབ་བྲིད་ཀྱི་སྤྱི་ཚད་དང་ནང་དོན་ལ་འགན་
འཁུར་གྱིན་པ་མཆོན་ཏེ། མངོན་པ་བྲིད་ན་དཀའ་ལས་ཤིག་རྒྱག་དགོས་ཀྱང་
དཀའ་ལས་ནི་ལུས་ཁམས་ཀྱིས་མི་རྒྱས་ཕྱིར། རེ་ཞིག་མངོན་པ་འབྲིད་ཀྱི་མིན།
དེ་ལས་ངའི་སློབ་མ་རེད་མདའ་པ་མངོན་པ་ལ་མཁས་པས། དེའི་མདུན་ནས་

ཁྱིམ་ན་གསུངས་པས་སོ། །

དབྱར་ཁ་དེར། རེད་མདའ་པའང་ཅེ་ཆེན་དུ་བཞུགས་པའི་བྱང་དུ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་《མཛོད་རང་འབྲེལ་》ཀྱི་མཛུབ་ཁྱིམ་ཅིག་གསན། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་ལ་མཛུབ་ཁྱིམ་དང་ཉན་བཤད་གཉིས་ཡོད་པའི་སྒོལ་ལྟར། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་རེད་མདའ་པའི་བྱང་ནས་གཉིས་ཀར་གསན་པ་རེད། མཛུབ་ཁྱིམ་ཅིག་པ་ནི་དཔེ་དོན་ནས་ཡིག་འབྲུ་རེ་རེ་བཞིན་འདི་དང་འདི་ལོ་ཞེས་འབྲེལ་བའི་ཁྱིམ་སྐྱངས་ཤིག་གི་མིང་དང་། དེའི་ནང་ནས་དོགས་པ་བསྐྱངས་ཏེ། ཡན་ཚུན་དེ་བ་དེས་ལན་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཁྱིམ་པ་ལ་ཉན་བཤད་བེར་གྱི་ཡོད་ཆོད། དེ་ལྟར་རེད་མདའ་པས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་《མཛོད་རང་འབྲེལ་》ཀྱི་ཁྱིམ་གནང་སྐབས། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་རེད་མདའ་པ་ལ་དོགས་པ་མང་པོ་ཞུས་པ་ན། རེད་མདའ་པའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། “ཡ། མི་ཁྱོད་ལ་མཛོན་པ་ཁྱིམ་ན་རིག་པ་བསྐྱེམ་དགོས་པར་འདུག” གསུངས་པར་གྲགས།

དེ་ལྟར་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་རེད་མདའ་པའི་ཞལ་ལ་ཐོག་མར་ཅེ་ཆེན་དུ་མཇུག་བཞུགས་ཞིང་། རེད་མདའ་པ་ནི། རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་ཆེའི་ནང་གི་སྐྱ་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས། དབྱ་མའི་རང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བའི་ཐད་ཁོང་ལ་བག་ཆགས་ཆེས་ཟབ་ཤོས་དང་ལུགས་སྐྱེན་ཆེས་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་སྐྱ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་ཤིང་། རྗེ་ཉིད་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུའི་སྡེར་རྗེ་རེད་མདའ་པར་མཇུག་པ་ནས་བཟུང་། མཐའ་བུལ་དབྱ་མའི་ལྟ་བུ་ཐད་མའི་རྗེན་ཅན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཀྱན་གྱི་མཆོག་ཏུ་བཅི་ཡི་འདུག་པས་སོ། །

10. དབྱ་མ་དང་འདུལ་བའི་འཆད་ཉན་ལ་བརྩོན་ཆུལ།

དེ་ནས་སྒྲུབ་པ་རེད་མདའ་པ་ལ། རྗེ་འདིས་ངས་ཁྱེད་ཀྱི་མདུན་ནས་《དབྱ་མ་ལ་འདུག་པ་》ཞིག་ཉན་འདོད་པས་ཁྱིད་ཅིག་གནང་བར་འཆལ་ཞུས་པ་ན། རེད་འདའ་པས་ཀྱང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོར་《དབྱ་མ་ལ་འདུག་པ་》ཆར་གཅིག་གསུངས། དེ་ནི་རྗེ་རེད་མདའ་པའི་སྐྱེ་ཆེ་འདིའི་ནང་ལ་《དབྱ་མ་ལ་འདུག་པ་》ཁྱིད་པའི་ཐོག་མ་ཡིན་པར་གྲགས།

སྦྱར་བོད་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་སྤྱད་དང་བྱི་དར་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྤྱད་རྒྱལ་སྤྱད་མཁན་ཆེན་ཞི་འཆོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལྷགས་ལྟར་དབྱ་མ་རང་རྒྱུད་པ་གཙོ་བོར་དར་བ་དང་། ཐལ་འཁྱར་བའམ། དཔལ་ལྷན་སྤྱད་བའི་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་ནི་གཙོ་བོ་བསྟན་པ་བྱི་དར་གྱི་དུས་སུ་དར་ཏེ། བསྟན་པ་སྤྱད་རྒྱལ་སྤྱད་དབྱ་མར་འདུག་པ་བསྐྱར་ཀྱང་མེད་ལ། བསྟན་པ་བྱི་དར་དུ་མཉམ་མེད་དོ་བོའི་དངོས་སྤྱོད་ནས་འཆོ་ལོ་རྩ་པ་རྒྱལ་ཁྱིམ་རྒྱལ་བས་《དབྱ་མར་འདུག་པ་》ཐོག་མར་བོད་རྒྱུད་དུ་བསྐྱར་པ་དང་། བྱིས་སུ་པ་ཆབ་ཉི་མ་གྲགས་པས་བསྐྱར་དུ་བསྐྱར་ཅིང་ཞུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཐབ་པ་དེ་དང་སང་ང་ཆོས་སྤོབ་གཉེར་གནང་སའི་འཁྱར་འདི་རེད། གང་ལྟར་རེད་མདའ་པ་དང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་ནི་བྱིས་སུ་《དབྱ་མར་འདུག་པའི་》འཕྲིན་ལས་བོད་དུ་དར་སྤེལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤེད་དམིགས་བསལ་གདན་སོབ་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད།

རྒྱལ་སྤྱད་དེར། ད་ལོའི་དགུན་ཁར། ལོ་རྩ་པ་བྱང་ཆུབ་ཅེ་མོས་ལྷ་ས་རུ་《མདོན་པ་ཀུན་བདུས་》འཁྲིད་ཅིས་འདུག་ཅས་པའི་གཏམ་ཞིག་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་གསན། ལོ་རྩ་པ་བྱང་ཆུབ་ཅེ་མོ་ནི་ཀུན་གྱིས་ཤེས་གསལ་ལྟར། དུས་དེར་མཆོན་སྟན་གྲགས་ཏེ་ཅང་ཆེ་བའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ་དགུང་ལོ་ཡང་ཤིན་ཏུ་

བཤེས་པར་ཐུང་ཡོད། གཏམ་དེ་གསན་པ་ན། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་སྒྲ་མ་དེའི་
 བྱང་ནས་《མདོན་པ་ཀུན་བརྟུས་》ཀྱི་ཁྲིད་དེ་ངེས་པར་འཐོབ་པར་བྱ་དགོས་
 དགོངས་ཏེ། དཀའ་ལས་བརྒྱབ་ནས་གང་ཐུང་གིས་ལྷ་སར་ཕེབས། ས་ཆ་དེ་
 དག་གི་བར་ད་ལྷ་ཐག་མི་རིང་ཡང་སྐབས་དེ་དུས་འགྲིམ་འགྲུལ་སྐབས་མི་བདེ་
 བས་ཐག་རིང་པོ་ཡིན་པ་རེད།

དགུན་ཁ་དེར་ལོ་རྒྱུ་བས་《མདོན་པ་ཀུན་བརྟུས་》ཀྱི་ཁྲིད་གནང་མ་ཐུབ་
 གྱེ། དང་པོར་ཁྲིད་འཆར་བཀོད་ཀྱང་། དགུང་ལོ་ཏ་ཅང་བཤེས་རྒྱུ་དང་། ས་
 གནས་རྒྱུ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་ཕྱིར་གདན་ས་རུ་མཚོགས་པོར་ཕེབས་པའི་རེ་ཞུ་
 ཐུལ་པས། ཕྱིར་གདན་སར་ཕེབས། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་ལོ་རྒྱུ་བ་ཁོང་གི་མདུན་ནས་
 ཆོས་འབྲེལ་ཙམ་གསན་པར་བཤད་ཀྱང་། ཆོས་འབྲེལ་ཅི་ཞིག་གསན་པ་ནི་
 རྣམ་ཐར་རྣམས་སུ་མི་གསལ།

དེ་ནས་རྗེ་ཉིད་སྒྲོར་མོ་ལུང་དུ་ཕེབས་ཏེ། སྒྲོར་མོ་ལུང་གི་དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་དཀའ་བཞི་པ་རབ་གསལ་ལམ། སྒོ་གསལ་ཞུ་བ་ཞིག་གི་བྱང་ནས།
 《འདུལ་བ་མདོ་རྩེ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་》ཀྱི་བཤད་པ་ཆ་ཆང་ཞིག་གསན་ཞོར།
 ཉི་མ་རེ་རེ་བཞིན་《མདོ་རྩེ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་》ཀྱི་དབུ་ནས་ཤོག་ལྗེ་བ་མདའ་ཆད་
 མ་བརྩུ་བདུན་རེ་སྒོ་ལ་ཆག་མེད་དུ་བཟུང་། ལུ་ཅག་ལྷ་བྱུར་མཆོན་ན། མདའ་
 ཆད་མ་ལྗེ་བ་མ་བརྩུ་བདུན་སྒོར་འདྲིན་རྒྱ་ཏ་ཅང་དཀའ་མོ་རེད། ལྷག་པར་
 《འདུལ་བ་མདོ་རྩེ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་》ལྷ་བྱུ་ཆོག་མཁེགས་པས་དེ་ལྗེ་བ་བྱང་ས་
 མདའ་ཆད་མ་བརྩུ་བདུན་ཟིན་མཁན་ནི་ད་ལྷ་མི་རེ་བྱང་ཙམ་མ་གཏོགས་ཁག་
 པོ་རེད། འོན་ཏེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་དོན་ནས་བལྟས་ན། དེ་ཙམ་ནི་
 སྤང་རི་བ་ཞིག་མིན་གྱི་དེད།

དུས་དེར། རྗེ་ཉིད་མཆོམས་མཆོམས་སུ་དགོན་པའི་ཚོགས་ལ་མེབས་པ་ན།
 ཚོགས་སུ་གྲུ་མང་གིས་《ཤེས་རབ་སྡིང་པོ་》སོགས་གསུང་གི་ཡོད། དབུ་མར་གྱི་
 སློབ་གཉེར་གནང་ཚུངས་པའི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ནི་ནམ་རྒྱུན་ལྟ་བུའི་སྐོར་
 ལ་ཐུགས་བསམ་ནན་པོ་བཞེས་ཀྱིན་ཡོད་པས། ཚོགས་ནས་གྲུ་མང་གིས་《ཤེས་
 རབ་སྡིང་པོ་》བཏོན་དུས། དེའི་ཚོག་དོན་ལ་བསམ་སློབ་བྱང་བ་ན། གཉིས་
 རྒྱང་རགས་པ་ནམས་འགག་ལ་ཁད་ཀྱིས་ཚོགས་ནས་གྲོལ་ཡང་ཏ་མ་གོ་བ་ལྟ་
 བུ་ཐེངས་འགར་བྱུང་། དེ་ལྟར་གསལ་སྟོང་འཛིན་མེད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཞིག་
 མཛེན་དུ་གྱུར་ཅིང་། ཉིང་དེ་འཛིན་དེའི་ངང་ལ་གཉིས་རྒྱང་རགས་པ་འགག་
 རྟེན་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྒྲུ་མི་ཐོས་པ་སོགས་བྱུང་།

ཡང་ཉིན་ཞིག་ཚོགས་སུ་《ཤེས་རབ་སྡིང་པོ་》འདོན་སྐབས་ཁོང་ཉིད་ཀ་
 པ་ཞིག་ལ་རྒྱབ་བསྐྱེས་ཏེ་ཐུགས་བསམ་བཞེས་པས། གཉིས་རྒྱང་རགས་པ་
 ནམས་འགག་ནས་ཚོགས་གྲོལ་པའང་མ་ཆོར། མཆོམས་ཤིག་ལ་དགེ་བསྐྱོས་
 ཀྱིས་“དགེ་འདུན་ཆ་ཆང་གྲོལ་ཆར་བས། ཁྱོད་ཀྱིས་ཅི་བྱེད་ཀྱི་ཡོད”ཟེར་ཏེ།
 རྒྱ་གམ་གྱི་གོང་ཁ་ནས་ཐུགས་ཀྱིས་སྒྲུགས་འཐེན་ཞིག་མཛད་པ་ན། ཁོང་སློ་
 བྱར་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་སད་པ་དང་། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲུ་རྒྱབ་བསྐྱེས་སའི་ཀ་
 རིང་ལས་ཆག་སྒྲུ་ཆེན་པོ་ཞིག་གསལ། དེ་ལ་དགེ་བསྐྱོས་ཤིན་ཏུ་འཛིགས་ཏེ།
 “ཨ་ཁ། མ་བཟང་། དགོངས་དག དགོངས་དག” ཅེས་ཁ་ནས་ཤོར། གནས་ཚུལ་
 དེ་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བསྐྱགས་ཏེ། མི་མང་པོས་གོ་བ་ན། སྒྲུ་མ་གྲུབ་ཆེན་པ་
 ཞིག་རེད་ཅེས་དགོན་པ་དེའི་ནང་དུ་ཐུགས་པར་གྱུར།

དེ་ལྟར་ཁོང་གིས་ཉིན་བཞི་ན། 《མདོ་ཆའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་》ཀྱི་ཡང་ཤོག་
 གངས་བརྒྱ་བདུན་རེ་སྒྲོར་བཟུང་སྟེ་འདུལ་བ་ལ་སློབ་སྦྱོང་གནང་བཞིན་

བཀྲུགས་པ་ན། བམ་པོ་བཞི་བརྒྱ་པའི་མཆོམས་ལ་སྒྲིབས་དུས། སྒྲིལ་ལ་སྒྲུབ་
གཞི་དག་པོ་ཞིག་བྱུང་། དེ་ལས་ཆེར་སྒྲུག་རུས་རྒྱག་ཆེ་བས་ལོས་ཡིན། རྒྱུ་
གི་སྒྲུབ་གཞི་ཡིན་རྒྱ་རེད། སྒྲུབ་གཞི་དེ་རིམ་གྱོ་བསྒྲུབས་པ་དང་སྒྲོམ་ལ་སྒྲུགས་
པའི་སྒྲིང་ནས་སེལ་ཞེ་རུས་བལྟས་ཀྱང་ཕན་ཐོགས་ཆེར་མ་བྱུང་བ་ན། སྒྲིར་མོ་
ལྷང་ནས་ཚུར་ར་སྒྲིད་དུ་སེབས་ཏེ། སྒྲུབ་པ་བརྒྱ་བདུན་བཅོ་བརྒྱད་ཅིག་གདན་
བྱངས་ནས་བལྟན་ཀྱང་། དག་སྒྲིད་ཅུང་ཟད་བྱུང་བ་ཙམ་ལས་སྒྲུབ་གཞི་ཙ་
དྲངས་མ་རུས།

ཁ་སང་ངས། རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲིར་མོ་ལྷང་གི་དགོན་པའི་ཆོགས་གཤམ་དུ་
སེབས་སྐབས། སེམས་ཀྱི་གནས་ཆ་བརྟན་པོ་ཐོབ་སྟེ་སྒྲུབ་བ་རགས་པ་ཞིགས་པ་
ལྟ་བུའི་སེམས་གནས་ཀྱི་ཉམས་བཟང་པོ་བྱུང་བའི་སྒྲིར་ཞུས་པ་དེ། གཅིག་གིས་
གཅིག་ལ་བཤད་དེ་མི་གཞན་དག་ལོ་མཆར་སྒྲིབས་པ་ཙམ་ལས། རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་
རང་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་ལ་ནི། ཉིང་ངེ་འདྲིན་གྱི་རུས་པ་དེ་ཙམ་ལ་རྟོགས་པ་མཐོན་
པོར་འཁྲུལ་བའི་ང་རྒྱལ་ཙ་བ་ནས་སྒྲི་ཚུང་མེད་པར་གསུངས་འདུག།

ནང་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལྟར་བཤད་ན། སྒྲུབ་བ་རགས་པ་ལོགས་
ཤིང་སེམས་ཀྱི་གནས་ཆ་བརྟན་པ་ཙམ་ནི་ཕྱི་ནང་སྒྲུབ་མོང་གི་ཡོན་ཏན་ཙམ་
ཞིག་ཏུ་བཅི་ནའང་། གཤམ་ཏེ་རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཡས་མས་
ཀྱི་སྒྲིང་ནས་ཐོབ་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་ཉམས་ལེན་དེ་ཙམ་ཡང་། ལྷ་སྒྲུལ་གྱི་
མིང་འདྲིན་ལྟ་བུའི་མི་གཞན་ཞིག་ལ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན་ནི། རྟོགས་
རིམ་གྱི་རྟོགས་པ་མཐོན་པོ་ཞིག་ཏུ་སྒྲོམ་པའི་ང་རྒྱལ་སྒྲི་ངེས་ཡིན་ཞེས་མཁས་
གྲུབ་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་ཡོད། རེད་དེ། རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་དེ་ཙམ་
ནི་བསྒྲོམས་བྱུང་གི་ཡོན་ཏན་སྒྲིར་བཏང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

མཐོང་བའི་ལྷག་མཐོང་གི་ཤེས་རབ་མེད་ན་བསམ་གཏན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ཅུ་
ལ་ནི་འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཅོད་པའི་ཤུགས་ཅི་ཡང་མེད་པར་མཁྱེན་པས། རྫོམ་
སེམས་དང་ང་རྒྱལ་གང་ཡང་མ་སྦྱེས་པར་གྲགས།

གོང་གི་མཆམས་ནས་བཤད་ན། ཁོང་སྤྲན་བཅོས་ཀྱི་སྤྲད་བདེ་བ་ཅན་དུ་
ཐེབས་པའི་ཐེས་སུ། དགྲུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་དུ་སོན་པའི་ལོ་དེའི་དགྲན་ཁར་ས་
སྐྱར་འབྱོན་པར་བཞེད་ཀྱང་། ས་སྐྱར་ཐག་རིང་ཞིང་ལམ་དུ་གང་ངར་ཆེ་བས་
ཐེབས་མ་ཐུབ་པར་གནས་རྒྱུ་དགོན་དུ་ཐུང་བཞུགས། གནས་རྒྱུ་དགོན་
དུ། ལྷ་པ་ཁཤས་ཀྱིས་ཁྱས་རྒྱུ་མཛོན་པ་ཀུན་བརྟུས་ཀྱི་བཤད་པ་ཞིག་གནང་
ཞིང་དེ་ནི་སྐྱེ་ཆེ་འདིར་གཞུང་ལུགས་ཤིག་གཞན་ལ་བྲིད་པའི་ཐོག་མ་ཡིན་
པ་འདྲ། དེ་དུས་ཅ་ན། རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྲན་པ་ཉིན་རེ་ནས་ཉིན་རེར་རྗེ་ཆེར་
འགྲོ་བའི་སྐབས་ཡིན་པས་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་སློབ་མ་བྱུང་ཡང་། རང་ཉིད་
ཀྱིས་མང་དུ་སྒྲིམ་པ་ལ་རྒྱ་ཆེར་བཅོན་བཞིན་པའི་སྤྲང་ཡིན་པས། གཞན་ལ་
དཔེ་བྲིད་གནང་བ་སོགས་མ་མཛད་ན་ཡང་དེའི་ལམ་བར་དུ་མཛོན་པ་ཀུན་
བརྟུས་ཀྱི་བྲིད་ཅིག་གནང་འདུག

དགྲན་དེ་འདས་པའི་དབྱིད་མགོར་ས་སྐྱར་ཐེབས་ཆེ། རྗེ་རིད་མདའ་པ་
གཞོན་ནུ་སློ་གྲོས་ཀྱིས་ས་སྐྱར་ལམ་འབྲས་ཀྱི་བཤད་པ་ཞིག་གསན་བཞིན་
ཡོད་པས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་མཆོག་གིས་ཀྱང་ཁོང་དང་མཉམ་དུ་ལམ་འབྲས་ཀྱི་
བཤད་པ་ཆ་ཆང་ཞིག་གསན། དེ་དང་ལྷན་དུ་རྗེ་རིད་མདའ་པའི་བྱང་དུ་སྒྲིམ་
བཅུ་གཅིག་གི་ཡུན་ལ། 《མཛོན་པ་ཀུན་བརྟུས་ཀྱི་བཤད་པ་ཆ་ཆང་ཞིག་
དང་། 《དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པ་》ཡི་བྲིད་ལ་བསྐྱར་གསན་གནང་། ལྷག་པར་《ཆོད་
མ་རྣམ་འགྲེལ་》དང་དེའི་《རང་འགྲེལ་》དང་བཅས་པའི་བཤད་བྲིད་ཟབ་ཅིང་

གནད་དུ་སྒྲིན་པ་ཆ་ཆང་ཞིག་གསན།

ད་དུང་། 《དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་ཚ་རྒྱུད་》དང་། རིམ་ལུང་བཤད་པའང་དེ་དུས་གསན། 《རྟོགས་བརྗོད་》འདིར་མདོ་ཚུགས་ལ་ཐོས་བསམ་མཛད་ཚུལ་དང་། རྟོགས་ཚུགས་ལ་ཐོས་བསམ་མཛད་ཚུལ་གཉིས་སྟེ་གཞུག་ཏུ་བཞག་འདུག་ཀྱང་། རྣམ་ཐར་དངོས་ཀྱི་ནང་ལོ་ཆོད་གྲུང་བསྒྲིགས་ཏེ་བལྟས་ན། ཁོང་གིས་མདོ་ཚུགས་གཉིས་ལ་ཐོས་བསམ་དུག་གཅིག་ཏུ་མཛད་འདུག་པ་འདྲ། དེ་ལྟར་ས་སྐྱ་རུ། རྗེ་རེད་མདའ་པའི་དྲུང་ནས་རྒྱ་བ་བརྩ་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་གསན་བསམ་གནད་བར་མ་ཟད། གནས་དེར། ས་སྐྱའི་སྒྲ་མ་དོ་རྗེ་རེན་ཆེན་པ་ཞུ་བ་ཞིག་གི་དྲུང་དུ། དཔལ་ས་སྐྱ་པའི་ལུགས་ཀྱི་《བརྟག་གཉིས་》ཀྱི་བཤད་པ་ཆ་ཆང་ཞིག་ཀྱང་གསན་པ་རེད།

དེའི་ཕྱི་ལོ་སྟེ། དགྲུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་ལ་སོན་པའི་དབྱིང་དང་དབྱར་གཉིས་ལ། ངམ་རིང་དུ་རྗེ་རེད་མདའ་པ་སྐྱ་འཁོར་དང་བཅས་ཏེ། ཆོས་མཆམས་ལ་ཐེངས་གཉིས་ཐེབས་ཤིང་། རེད་མདའ་པས་ནི་《མདོན་པ་ཀུན་བརྟུས་ཀྱི་རྟེན་ཆེན་》ཡང་ཆོས་མཆམས་དེ་གཉིས་སུ་བརྩམས་པ་འདྲ། དེ་ཚོས་པའི་སྐྱབས་སུ་རེད་མདའ་པས་བརྩམས་ཟིན་པ་རྣམས་ཐུང་དྲུང་བྱས་ཏེ་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ཐུགས་འཛིན་གནད་ཡོད་པར་གཞིགས་ན། ཁོང་གིས་བརྩམས་པ་རྣམས་རྗེ་ལ་སྐུན་བསྟར་བྱས་ཏེ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གོ་བསྟར་མཛད་པ་མིན་ནམ་སྟེ། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ཀྱང་《ཀུན་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་》ནི་དུས་དེའི་ཡས་མས་ཤིག་ལ་བརྩམས་པ་ཡིན་ས་རེད།

11. མ་ཡུམ་གྱི་ཕྱག་འཕྲིན་འབྱོར་བ།

དུས་དེ་ག་ཙམ་ལ། ས་ཡུལ་ནས་ཉེར་མཐོའི་ཡོ་བྱད་གྱི་སྒྲིལ་དང་བཅས་
འཕྲིན་ཞིག་འབྲི་གུང་ལ་འབྱོར་འདུག་ཅེས་པ་གསན་པས། དེ་དག་བཞེས་པ་
སོགས་གྱི་ཆེད་དུ་ཕྱིར་དབུས་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་འཆར་གྱིས་ལམ་དུ་བཏོགས། དེ་
དུས་མེ་ཉིད་དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་སུ་ཐོན་ཡོད།

དབྱར་མཇུག་འདས་ཙམ་ལ་འབྱོར་དེ། ས་ཡུལ་ནས་བསྐྱར་པའི་སྒྲིལ་
ཅམས་བཞེས་དུས། མ་ཡུམ་གྱིས་འཕྲིན་ཡིག་གི་ནང་དུ། དབུ་སྐྱ་དཀར་པོའི་
ལན་བུ་ཞིག་ཀྱང་བཞག་སྟེ། བདག་ན་སོ་འདི་ལྟར་ཀས་པས། དེས་པར་ས་ཡུལ་
དུ་ལན་གཅིག་འབྱོན་དགོས་ཞེས་བསྐྱར་འདུག་པ་གཟིགས། དེ་དུས་མེ་ཙོང་ཁ་
པའི་མཚན་གྱི་སྟུན་པ་དབུས་གཙང་ཕྱོགས་སུ་ཉིན་རེ་བཞིན་རྒྱས་པ་ས་ཡུལ་
ནས་ཀྱང་གོ་ཡོད་པ་འདྲ་སྟེ། མ་ཡུམ་གྱི་འཕྲིན་དུ། ཁོ་མོ་ན་སོ་ཀས། བུ་ཚྭ་
སློབ་གཉེར་ལ་ཕྱིན་ནས་ལོ་ཡང་མང་དུ་སོང་བས་ད་ལྟ་ཅིས་ཀྱང་ཤོག་དཀིང་
ན་སོ་ཀས་པས་སྐྱའི་མདོག་ཀྱང་འཁྱར་འདུག་ན། ཅིས་ཀྱང་ས་ཡུལ་དུ་ལན་
གཅིག་འོང་བར་རེ་ཞེས་བྲིས་ཡོད་པར་གྲགས། ཡུམ་གྱི་འཕྲིན་དེའི་སྟུན་གྱིས་
ཁོང་ལའང་ས་ཡུལ་དུ་ཐེངས་གཅིག་ཕེབས་འདུན་འཁྱུངས།

དེ་དུས་ཁོང་ལ་མཚན་སྟུན་ཆེ་བས། གལ་ཏེ་ས་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཆེ་གཉེན་
འཕྲད་ཙམ་གྱིས་མི་འོང་བར། ཆོས་སྟོད་གྱི་མཛད་འཕྲིན་བསྐྱར་དགོས་པ་སྟོན་
མེད་ཡིན་པར་བརྟེན། ས་ཡུལ་ཕྱོགས་སུ་ཉེར་མཐོའི་ཆོ་ག་ཕྱག་ལེན་འགའ་
ཞིག་ཀྱང་བསྐྱབས་དེ། ཡུལ་ལ་བྱོན་བཞེད་གྱིས་མལ་གྲོ་དུ་ཕེབས། སྟུན་མའི་
དབུས་ལམ་ཕྱོགས་གཅིག་ནི་སྐད་ནས་ཡར་ཡོང་དུས་ཐོག་མར་དགའ་ལྡན་དུ་
འབྱོར་ཅིང་། དེ་ནས་ལྷ་སར་སྐེབས་པ་ཡིན་པས། ཕྱིར་ཡང་ལམ་དེ་ག་ནས་

ཐེབས་ཆེས་གནང་བ་མིན་ནམ་སྟམ། འོན་ཀྱང་མལ་གྱོ་རུ་ཁོང་གིས་སྤྱིར་
 ཐུགས་བསམ་མང་དུ་བཏང་བས་པ་ཡུལ་དུ་ཐེབས་པའི་འདུན་པའང་འགྱུར་
 འདུག

ང་ཆོས་བལྟས་ཀྱང་། པ་ཡུལ་ལ་ཐེབས་རྒྱ་ནི་དགག་བྱ་ཏེ་ཅང་ཆེ་བ་ཞིག་
 ཏུ་མཐོང་སྟེ། 《རྣམ་ཐར་》དུ་ལན་གཅིག་མདོ་སྟངས་དུ་ཐེབས་པའི་འདུན་པ་བྱུང་
 རྟེན་གསུངས་ཡོད་ཀྱང་། དངོས་གནས་པ་ཡུལ་ལ་ཐེབས་པའི་དབང་དུ་བཏང་
 བ། དབུས་སུ་སྤར་ལོག་ཐུབ་མིན་ནི་ཐེ་ཆོས་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་ཡོད། དེ་དབུས་གྱི་
 མདོ་སྟངས་དང་དབུས་གྱི་བར་ཐག་ནི། རྟེན་གྱི་ཐོང་ནས་སོང་ན་ཟླ་བ་གསུམ་བཞི་
 ཅམ་དང་། ཀླེང་ཐང་དུ་སོང་ན་ལོ་གཅིག་གི་ཡུན་ཅམ་གྱི་རིང་སྤང་ཡོད་པས།
 ད་ལྟའི་མདོ་དབུས་བར་གྱི་ལམ་ཐག་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་བསམ་མི་རུང་། སྟོན་གྱི་
 འགྲིམ་འགྲུལ་གྱི་ཡོ་བྱང་ཆེས་མཆོག་གསལ་ཏེ་ཡོད་ལ། རྟེན་གྱི་ཐོང་དུ་སོང་ན་འང་
 ཟླ་བ་གསུམ་བཞི་ཅམ་གྱི་བར་རེད། ལ་སང་དེ་རིང་འགྲིམ་འགྲུལ་ཡོ་བྱང་
 མཆོག་གསལ་ཏེ་གནས་སུ་ཡོད་ཞིང་། གནས་སུ་བསྟན་ནས་སའི་གོ་ལར་བསྐྱོར་
 པ་ཞིག་བརྒྱབ་རུང་ཟླ་བ་གསུམ་བཞི་མི་འགོར་ཏེ། སའི་གོ་ལའི་ཤར་ཕྱོགས་
 རྒྱལ་ཁབ་རེ་ནས་ལུ་བ་ཕྱོགས་ཨ་རིའི་བར་བསྐྱོད་ཀྱང་ཚུ་ཆོད་ནི་ཤུ་ལྷག་ལས་
 འགོ་མི་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་སོ། །

མི་འགའ་རེས། རྗེ་ཉིད་ལ་མ་ཡུམ་གྱིས་དབུ་སྐྱེ་ཚུན་ཆད་བསྐྱར་ནས་ནན་
 གྱིས་ཞུས་ཀྱང་པ་ཡུལ་དུ་མ་ཐེབས་པ་ནི། མ་བུའི་མཛའ་བཅེའི་ངོས་ནས་
 བལྟས་ན་བསམ་ཤེས་བྱེད་མི་ཐུབ་པ་ཞིག་ཏུ་སྟམ་གྱི་ཡོད་ཆོད་རེད། དེ་ལ་ལག་
 མི་འདུག་མོད། རྒྱལ་སྐྱོད་ཀྱི་བྱ་གཞག་སྒྲུབ་མཁན་གྱི་སྒྲིལ་བུ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན།
 གནང་འགག་གི་སྐབས་སུ་བུ་བའི་འདམ་ག་མཛད་སྟངས་སྟེ་ལོ་རང་ག་པ་དང་

མི་མཚུངས་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན།

གལ་ཏེ་ཁྱོད་གྱིས་འཇིག་རྟེན་འདི་ནས་བྱ་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་བསྐྱབ་འདོད་
 ཆོ། དེའི་ཆེད་དུ་སློབ་བཏང་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་འང་གཏན་ཁེལ་ཡིན་
 ཏེ། སློབ་བཏང་ཅི་ཡང་མ་དགོས་པར་སྒྲབས་ཆེན་གྱི་བྱ་བ་བསྐྱབ་ཐབས་ཡོད་ན་
 བློ། འཇིག་རྟེན་གྱི་སྒྲེ་བོ་ཡོད་ཚད་སྒྲབས་ཆེན་གྱི་སྒྲེས་བྲུར་འཁྱུར་ཆོག་མོད།
 འཇིག་རྟེན་འདི་ན་སྒྲེས་བྲུ་ཆེན་པོ་ཉུང་ཙམ་ལས་མི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི་
 མི་ལལ་མོ་ཆེར་སློབ་བཏང་གི་སྤྱིང་སྒྲོབས་མེད་པས་རེད།

མ་གཞི་ནས་བྱ་བ་གང་དང་གང་ལ་བརྩམས་ཀྱང་། ཐོབ་ཤོར་གཉིས་ནི་
 མཉམ་དུ་འགྲོགས་ནས་ཡོད། དཔེར་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་
 འདས་ལ་ཆ་བཞག་ན། ཁོང་ཉིད་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ལས་སྒོས་ཏེ་རབ་དུ་བྱུང་ཞིང་
 བྱང་སེམས་གྱི་ཞི་བ་འཆོལ་བའི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་ན། མ་ཡུམ་གྲོངས་སྒྲ་བས་
 རྒྱལ་དུ་ཡབ་ལས་མེད་པ་ལ། རྒྱལ་སྐས་གྱིས་སྒོ་ཡུལ་དུ་མི་ཤོང་བའི་འདམ་ག་
 དེ་ལྟར་མཛད་པར་ཡབ་གྱིས་ཐུགས་ཁུལ་དང་སྐྱག་བསྐྱེལ་ཅི་ཙམ་མཛད་ཡོད་
 མེད་ལོ་རྒྱས་སྐྱགས་ལ་བ་ལྟར་ཡིན་ཞིང་། ད་དུང་དེ་ལས་ཀྱང་། ཁོང་གི་བཙུན་
 མོ་དང་སྐས་གཉིས་ཀའི་སེམས་ཆོར་ཅི་འདྲ་ཡིན་མེན་ངས་སྒྲོས་མི་དགོས།

འོན་ཀྱང་གནད་འགག་དེ་འདྲའི་སྐབས་ལ། གལ་ཏེ་ཁོང་གིས་ཀྱང་ཡབ་
 དང་བཙུན་མོ་སོགས་ལ་གནས་སྐབས་སེམས་ངལ་མི་འབྱུང་བའི་ཆེད་ཙམ་
 དུ། སྒྲབས་ཆེན་གྱི་ཐུགས་བསམ་དེ་དོར་བའི་དབང་དུ་བཏང་ན། འཇིག་རྟེན་
 འདིར་ཡང་། སྟོན་པ་ཤུག་ཤུབ་པ་ཟེར་བའི་སྒྲེས་ཆེན་ཞིག་བྱུང་མེད་པ་ཐག་
 ཆོད་མོད། ཁོང་གིས་ནི་དེ་ཙམ་སློབ་བཏང་སྟེ་རང་ཉིད་གྱི་ཐུགས་བསམ་སྒྲབས་
 པོ་ཆེ་གང་ཞིག་བཅུལ་ཞིང་བསྟེགས་པས། བྱང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་གྱི་

གཙུག་ལག་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་སྐོལ་བཏོད་མཁན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ཁོང་གི་དྲི་ཡོད་པར་གྱུར་པ་རེད།

ཁོང་གི་འདམ་ག་མཛད་སྒྲུངས་དེས། ཁོང་ནི་མིའི་བར་གྱི་མཛའ་བཅེ་ལ་བསམ་སློམ་གཏོང་བའི་ཁྲེལ་མེད་ཅིག་ཏུ་སྒྲུམ་ན་གཏན་ནས་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོང་གི་དྲི་མཛོན་པར་རྫོགས་པ་སངས་རྒྱུས་པའི་རྗེས་སུ་ནི། སྐྱུག་བསྐྱལ་མཐའ་དག་ལས་འགོལ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་མན་དག་སྐྱེས་སུ་བསྐྱམས་ནས། ཡབ་ཀྱི་དྲིན་ལན་གཞལ་ཕྱིར་སོ་བྱང་དུ་ཕེབས་ཤིང་། ཡབ་ལ་«དྲིན་ལན་འཇལ་བའི་མདོ»སོགས་གསུངས་པ་དང་། བཙུན་མོ་སྐྱུས་སོགས་ལ་ཡང་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་གདམས་པས་རྒྱུད་སླིན་པར་བྱས་ཏེ་དྲིན་ལན་འཇལ་བ་རེད།

དེ་དང་དེ་བཞིན་དུ། འཛམ་གླིང་ཤར་ཁུབ་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་སུ་ཡིན་ཡང་། རྒྱབས་ཆེན་གྱི་བྱ་གཞག་རེ་བསྐྱབས་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ཏུ། སྐྱེས་བུ་དྲེད་ཆེན་པོ་རེ་མཛད་ཡོད་པའང་ཆོས་ཉིད་ཅིག་ཡིན། རིགས་ལམ་དེའི་སློན་ནས་རྗེ་བདག་གི་དྲི་ཆེན་པོ་པ་ཡུལ་དུ་མ་ཕེབས་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ན་འང་ངེས་ཤེས་གསལ་པོ་འདྲོང་ངེས་ཏེ། གལ་ཏེ་རྗེ་དེན་པོ་ཆེ་པ་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཤིང་། དེ་ནས་བཟུང་ལམ་ཐག་རིང་དྲགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཕྱིར་དབྱས་སུ་འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱུན་སྒྲོལ་དུ་ཕེབས་མ་ཁུས་པར་གྱུར་ཆེ། དེ་དུས་དགྲུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་ཅུ་མ་ལ་མ་གཏོགས་སོན་མེད་ལ། ཐོས་བསམ་སློབ་གཉེར་ཡང་གང་འཆམ་ཡག་པོ་གནང་ཡོད་པ་དེ་ཅུ་མ་གྱིས་ཀྱང་བསྟན་འགྲོར་པན་བདེ་སྐྱབ་པའི་འཕྲིན་ལས་ཅུང་ཟད་འཕེལ་སྤྱད་ཡོད། ད་ལྟ་གསུང་འབུམ་པོ་དྲི་བཅུ་དགའི་བདག་པོར་གྱུར་པའི་རྗེ་ཙོང་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱི་དབྱས་ན། ལྷན་ཆོགས་ཁོང་གི་སྒྲིབ་པ་ལྟ་བུའི་གདན་ཐོབ་ཐེན་པའི་སྐྱེས་བུ་ཁོང་གི་དྲི་བཏན་ནས་

མེད་ངེས་རེད།

དེ་ལྟར་རང་གི་བྱ་ལ་མཇལ་འདོད་ཀྱི་འདུན་པ་ཉིན་བཞིན་སེམས་ལ་
བཅངས་པའི་མ་ཡུམ་ཁོང་ནི་དངོས་གནས་སྤྱིར་རྗེ་པོ་ཞིང་ལྷག་རེད་དེ། རྗེ་རིན་
པོ་ཆེས་མ་ཡུམ་གྱི་ཐུགས་འདུན་ཅམ་བསྐྱང་སྤྱིར་པ་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཤིང་བྱ་
གཞག་གལ་བོ་ཆེ་དག་གི་འཕྲོ་ཆད་ན་ལེགས་སམ། ཡང་ན་པ་ཡུལ་དུ་ཡུམ་ལ་
མཇལ་བར་ཕེབས་ཆུ་སྒོས་བཏང་སྟེ། འགྲོ་བ་ཤིན་ཏུ་མང་པོར་ཕན་ཐོགས་པའི་
ལམ་དེ་མ་དོར་ན་ལེགས་ཞེས་པ་ནི་དྲི་བ་ཞིག་ཡིན་པས། བྱིད་རྣམ་པར་ཡང་
རང་རང་གི་དགོངས་ཚུལ་གྱི་དྲིས་ལན་རེ་ཡོད་ངེས་ཡིན།

ཁོང་གི་མ་ཡུམ་དུས་ནམ་ཞིག་ལ་སྐྱེ་གོངས་པའི་ལོ་ཚྭ་གས་ཞིབ་གསལ་མི་
ཤེས་ཀྱང་། གལ་སྲིད་མ་ཡུམ་སྐྱེ་ཆེ་རིང་པོར་བཞུགས་ཏེ། རང་གི་བྱས་དབུས་
གཙང་དུ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ད་ར་ཁ་ཆེ་ལྷ་འབྲུམ་
དགེ་ཆང་གི་བྱིམ་ཆང་ཅམ་མ་ཡིན་པར། བོད་ཁ་བ་གངས་ཅན་སྤྱིར་སྐྱལ་
ལྷན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཕན་བདེ་བསྐྱབ་པའི་གྲུབ་འབྲས་རྣམས་
གཟིགས་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན། སྤར་དགྲུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་སྟེང་པ་ཡུལ་
དུ་མ་ཕེབས་པར་མུ་མཐུད་ཐོས་བསམ་གནང་བའི་འདམ་ག་དེ་འགྲིག་འདུག་
སྟེ་མ་ཡུམ་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ཡི་རང་གནང་ངེས་ཏེ། མ་ཡུམ་ནི་རྒྱབས་ཆེན་ཡིན་པས།
བྱིད་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་འདི་དག་མེད་ཀྱང་སྟེ། སྤར་ངའི་བྱང་དུ་ཡོང་ཡོད་ན་
ཆོག་གོ་ཞེས་ནམ་ཡང་གསུང་མི་སྲིད་སྟེ།

མདོར་ན། ཁོང་ཉིད་པ་ཡུལ་དུ་ཕེབས་པའི་འདུན་པ་འཁྱུར་ནས། མ་ཡུམ་
ལ་བྱ་པའི་ཉིན་དུ་ལེགས་སྐྱེས་འགའ་ཞིག་བསྐྱར། དེ་ཡང་《རྣམ་ཐར》ལ་
ལར་མ་ཡུམ་གཅིག་ཕུར་རང་ཉིད་ཀྱི་འབྲ་ཐང་ཞིག་བསྐྱར་པ་དང་། 《རྣམ་

ཐར་ལ་ལར། མ་ཡུམ་དང་ཨ་ཅེ་གཉིས་ལ་ཐར་ག་རེ་རེ་བསྐྱར་པར་བཤད་ཡོད་
མོད། གང་ལྟར་ཁོང་ཉིད་སྐྱེད་པོས་གྱིས་རང་གི་འདྲ་རིས་ཤིག་ཕྱག་བྲིས་གནང་
སྟེ་མ་ཡུམ་ལ་བསྐྱར་པ་ཡིན་པས། ཁོང་ཉིད་མ་ཡུམ་ལ་ཐུགས་བརྩེ་རི་ལྟར་
ཟབ་པའི་ཆོད་ནི་དེས་ཀྱང་དཔོག་ཐུབ།

ཐར་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ལྟེ་ཐུག་འཕོ་སའི་ས་དེར་སྤོང་པོ་ཞིག་སྐྱེས་ཤིང་། «ནམ་
ཐར་ལག་འཕྲེང་དེ་ནི་ཅན་ཅན་དཀར་པོ་ཡིན་པར་བཤད་ཀྱང་། བསམ་གྱིས་མི་
ཐུབ་པ་འདྲ་ཡིན་ན་མི་ཤེས་མོད། སྤྱིར་ཅན་ཅན་དཀར་པོ་ནི་ས་ཤིན་ཏུ་རྩོ་སར་
སྐྱེ་ཆུ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་འབྲུག་སར་སྐྱེ་ཡི་མ་རེད། དགེ་འདུན་ཆོས་འཁེལ་
གྱིས་ཀྱང་། ཁོང་དང་པཌླེ་ཏར་ཏུ་ལ་གཉིས་རྒྱུ་དགོན་པར་ཕྱིན་ཆོ། དགོར་
གཉེར་ཞིག་གིས། སྒྲོར་ལམ་གྱི་ཐུག་སྤོང་ཞིག་བསྐྱབ་ནས་འདི་ཅན་ཅན་དཀར་པོ་
རེད་ཅེས་སྒྲས་པ་ན། པཌླེ་ཏར་ཅན་ནི་ས་ཤིན་ཏུ་རྩོ་ཆེ་ས་དགོས་ཕྱིར་རྒྱ་གར་
ཡུལ་དབུས་ན་འང་མེད་པར་ལྟོ་ཕྱགས་ཁོ་ནར་ཡོད་པས་འདིར་ག་ལ་སྐྱེ་ཞེས་
ཁྲེལ་དགོས་བྱས་པར་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། མདོར་ན་ཅན་ཅན་དཀར་པོ་ཡིན་
མིན་གང་ལྟར་ཡང་། ཁོང་གི་ལྟེ་ཐུག་འཕོ་སའི་སྤོང་པོ་བྱང་མཆར་ཞིག་སྐྱེས་པ་
རེད།

དེའི་ཕྱིར་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་མ་ཡུམ་ལ་དྲིན་ལན་གསལ་ཕྱིར་རམ། དུན་
རྟེན་དུ་ཕྱག་བྲིས་གྱི་འདྲ་ཐར་ཞིག་བསྐྱར་པ་དང་ཆབས་ཅིག་དུ། དེ་གར་སྤོང་
པོ་ཞིག་སྐྱེས་པའི་སྤོང་དུ་མཆོད་རྟེན་བཅིགས་ན་པན་པ་རྒྱ་ཆེན་འབྱུང་བའི་
གསུང་འཕྲིན་ཞིག་ཀྱང་བསྐྱར་པར་ཐུགས། སྤོང་པོ་དེ་འདྲ་སྐྱེས་ཡོད་ཚུལ་ཁོང་
ལ་ཞུས་པ་ཡིན་མིན་སོགས་ནི་«ནམ་ཐར་»དུ་མི་གསལ། ཕྱིས་མཆོད་རྟེན་དེའི་
ཉེ་དྲུང་དུ། རི་ཁྲོད་པ་ཞིག་གིས་ལྷ་ཁང་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་བཞེངས་ཤིང་། དེའི་ནང་

རབ་བྱུང་པ་བཅུ་གངས་ཤིག་བཞུགས་པ་རིམ་གྱིས་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ། རྒྱལ་དབང་སྐྱ་
ཐེང་གསུམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོས་གདན་ས་ཆེན་པོ་
སྐྱ་འབུམ་དགོན་པ་ལྷག་བདེ་པ་རེད།

ཇི་རིམ་པོ་ཆེས་ཐུགས་བརྟོན་དུ་ད་རུང་། ཐོང་པོའི་སྤྲོད་ལ་མཆོད་རྟེན་
བཞེངས་པའི་ནང་དུ། རྒྱལ་བ་མེད་གི་ང་རོའི་སྐྱ་མང་པོ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ན་
ལེགས་ཞེས་ཀྱང་གདམས་པར་གྲགས། ཐོང་པོ་དེའི་ལོ་མ་རེ་རེའི་སྤྲོད་རྒྱལ་བ་
མེད་གི་ང་རོའི་སྐྱ་རང་བྱོན་རེ་ཡོད་ཅེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་མོད། གནས་ཚུལ་དེ་
འདྲ་ཆ་བཞིན་ནས་མི་སྲིད་པ་མིན་ཀྱང་། སལ་པའི་སྤྱང་ཆོད་ལ་དབང་རྟགས་
གསལ་པོ་རྟེན་ཨེ་དཀའ་སྟུམ། ཕྱིས་སུ་མཆོད་རྟེན་དེའི་བྱུང་ནས་སྟོན་གྱི་སྤྱང་
པོའི་ཡལ་ག་ཞིག་སྐྱེས་ཡོང་བའི་བཤད་སྟོལ་ཡང་འདུག།

ད་རུང་དག་རྒྱུན་ལ། དེ་ལྟར་ཇི་རིམ་པོ་ཆེས་ས་ཡུལ་ལ་བསྐྱར་པའི་ཐང་ག་
དེ་མ་ཡུམ་གྱིས་ཞལ་བྱེ་མ་ཐག ཨ་མ། ཞེས་གསུང་འཁྱོན་པ་དང་། མ་ཡུམ་ནི་
རང་གི་བྱ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པར་དངོས་སུ་མཇུག་པ་ལྟ་བུའི་དགའ་ཆོར་ཆེན་
པོ་སྐྱེས་ཏེ། བྱ་བྱ་པའི་སྐྱུག་བསྟུལ་གྱིས་གདུང་བའང་སངས་པར་གྱུར་ཞེས་
གྲགས་སོ། །

12. ཆད་མ་སོགས་ལ་སྒྲིབ་གཉིས་མ་མཐུང་གནང་བ།

དེ་ལྟར་ཁོང་ཉིད་ས་ཡུལ་དུ་མི་ཐེབས་རྒྱ་ཐག་བཅད་པ་དང་། སྐར་ཡང་
མལ་གོ་བྱ་སྒྲ་མ་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་མདུན་ནས་ལུང་ཆོས་མང་རབ་
གསན། སྐར་ས་སྐྱར་བཞུགས་དུས། རེད་མདའ་པའི་མདུན་ནས་འདུལ་བ་
ལུང་གི་ལྷགས་ལུང་སོགས་ལགའ་བསྟན་གྱི་ལྷགས་ལུང་མང་པོའང་གསན་

ཞིང་། 《ཚད་མ་ནམ་འགྲེལ་》ཀྱི་བཤད་པའང་ཞིབ་ཅིང་ཕ་བ་མནོས་ཟིན་
 པས། ས་ཡུལ་དུ་ཐེབས་ཆིས་བྱས་ཀྱང་མ་ཐེབས་པའི་ལོ་འདིའི་སྟོན་དུས་སུ་
 ཟླ་བ་འགར་སྐྱེ་མཚམས་དམ་པོར་བཞུགས་ཏེ་སྟོན་སྐབ་ལ་གཞོལ་བའི་ཐུན་
 མཚམས་ནམས་སུ། རྣམ་འགྲེལ་སོགས་ཚད་མའི་སྟོར་ལ་ཐུགས་དབྱང་ཞིབ་
 ཅིང་ཕ་བ་མཛད་པ་ན། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་དང་། ལྷག་པ་ལེའུ་གཉིས་པར་བྱང་བའི་
 གཏན་ཆོགས་དང་རིགས་ལམ་ལ་ངོ་མཚར་ཞིང་ཡིད་ཕྱོགས་ཏེ། ལེའུ་གཉིས་
 པའི་ཆོག་དོན་ལ་ཞིབ་ཐོར་བསམས་ཆེ། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་བཀའ་
 ཇིན་དུན་པའི་སེམས་ཆོར་དྲག་པོས་སྒྲུན་ཆབ་འགོག་མ་ཐུབ་པ་བྱུང་།

དེ་ནས། དགུན་ཁར་ཕྱིར་བདེ་བ་ཅན་དུ་ཐེབས་པ་དང་། དོན་གཉིས་ཅན་
 འགའ་ཞིག་གིས་བསྐུལ་མ་བྱུང་བ་ལྟར་《དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་རྣམ་གཞག་སྟོ་
 གསལ་བཀྲོད་པའི་ཐེམ་སྐྱས་》བཙམས། 《སྟོ་གསལ་བཀྲོད་པའི་ཐེམ་སྐྱས་》ཀྱི་
 མཛུགས་ཏེ་ཆོགས་བཅད་འགའ་ཡོད་པ་ནི་སྐུ་བས་འདི་དུས་ཀྱི་ཁོང་གི་སེམས་
 ཆོར་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བྱུང་། འདི་ལྟར། “མི་བརྟན་ཆེ་
 འདིའི་བདེ་ཅམ་སྐབ་པའི་ཐབས། ། ཟང་ཟིང་རྩས་ལའང་ཆོག་ཤེས་མེད་གྱུར་
 བ། ། གཏན་བདེ་སྐྱབ་བྱེད་ནོར་མཆོག་ཐོས་པའི་ནོར། ། དེ་ལ་ཆོག་པར་འཛིན་
 རྣམས་བདུད་ཀྱིས་ཐེབས། །” ཞེས་ཏེ། ལོ་དེར། ཁོང་གི་དཔལ་དུ་ཐེབས་དང་
 མི་ཐེབས་ཀྱི་འདམ་ག་དང་ཕྱད་དུས་ཀྱི་སེམས་ཆོར་དང་། ཆོགས་བཅད་འདི་
 དག་པར་ལ་འབྲེལ་བ་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པར་སྣང་།

ཆོགས་བཅད་འདིས་ག་རེ་གསུང་གི་འདུག་ཅེ་ན། འཛིག་རྟེན་འདིའི་
 མི་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ནི་མི་བརྟན་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཅན་ཞིག་ཡིན་པོད། ཡན་ཐུང་
 ཆེ་འདིའི་བདེ་སྐྱིད་ཅམ་གྱི་ཕྱིར་འབད་ཅིང་བཙོན་ནས་རྒྱ་ནོར་ལོངས་སྟོན་

སོགས་ཕུན་ཚོགས་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཐོབ་ནའང་། མི་རྒྱུས་ཀྱི་སེམས་སྤྲོད་ནི་
 ཚོག་སོང་སྐྱམ་པ་ཞིག་སྟེ་ཡི་མི་འདུག མི་བརྟན་ཆེ་འདིའི་བདེ་བ་ཅམ་སྦྱབ་
 པ་ལའང་ཚོག་གིས་མེད་ན། ཆེ་རབས་ཀྱི་གཏན་གྱི་བདེ་བ་སྦྱབ་པའི་ཐབས་
 མཚོག་སྟེ། ཐོས་པའི་ནོར་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ནི། ད་འདི་ཅམ་གྱིས་
 ཚོག་གོ། གྲུབ་འབྲས་ངོ་མཆར་སྒྲུངས་ཡོད་དེ་སྐྱམ་པ་བྱུང་ཆེ་སེམས་ལ་བདུད་
 གྱིས་ཐེབས་པ་རེད་གསུངས། བདུད་ཟེར་བ་ནི་རྩ་ཅན་ཞིག་ལ་གོ་རྒྱུ་མིན་པར་
 རང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་རྟེན་དཔྱད་པ་ལ་ཟེར་བས། བདུད་གྱིས་ཐེབས་ཞེས་པའང་
 ལམ་གོ་ལ་དུ་གཡུག་མཁན་གྱི་སྒོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའི་དབང་དུ་ཤོར་བ་རེད་ཅེས་
 པའོ། །

ད་ཅུང་། “རྟེན་བཀྲར་ཕྱིར་དུ་གཞན་དོར་ཆོག་རྒྱུད་ཅམ་ཞིག་འདྲིན། །
 འཁོར་ལ་ཞེན་ནས་སྤྱར་བར་སློབ་མའི་ཚོགས་ཀྱན་སྤྱད། ། ཡིད་རྟོན་མེད་ཅེས་
 ཁ་ཆོན་བཅད་ནས་ངན་རྟོག་འདོམས། ། དེ་དག་མཐོང་ཆེ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པ་
 ཤིན་ཏུ་སྟོ། །” གསུངས་འདུག ཚོགས་བཅད་འདིའི་ནང་དུ་ཡང་། འདིག་རྟེན་
 གྱི་མི་ལ་ལ་ཞིག་རྟེན་བཀྲར་གྱི་ཕྱིར་དུ་གཞན་དོར་ཆོག་རྒྱུད་ཅམ་ཞིག་འདྲིན་
 ཞེས་པའི་“དོར” འདི་“ངོར” ཡིན་པ་འདྲ། འདིས་ནི། འདིག་རྟེན་ན་མི་ལ་ལས་
 སློབ་གཉེར་བྱས་པའི་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ནི་རྟེན་བཀྲར་ཅམ་གྱི་དོན་དུ་
 བྱེད་ཏེ། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཟབ་དོན་ཉམས་སྦྱང་ལེན་རྒྱུ་བཞག་ནས། ཚོག་རིས་
 ཀྱི་ངོ་གདོང་ཅམ་ཞིག་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་སྒྲིས་ཏེ་ཚོག་གི་རྒྱུད་པ་ཅམ་ཞིག་
 འདྲིན་གྱི་ཡོད་པ་དང་། ཡང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་ནི། སློབ་མ་བསྐྱེད་ཐབས་ཅམ་ལ་
 བྱགས་རྒྱག་གི་ཡོད་པར་གསུངས། མ་གཞི་སློབ་མ་བསྐྱེད་ཏེ་ཟབ་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་
 སྒོ་ནས་གཞན་རྒྱུད་སྒྲིན་པར་བྱས་ན་དེ་ནི་ལོགས་ཏེ། གཙུག་ལག་རིག་གནས་

གང་ཡིན་ཅུང་། སྒྲིམ་མར་སྒྲེལ་ན་བྱ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡིན་ཡང་། འཁོར་ལ་སྤེད་
 པ་དྲག་པོས་ཡོན་ཏན་ཕན་ཆོག་མེད་ཀྱི་འཕྱོར་མ་ཐག་སྒྲིམ་མ་བསྟུ་བ་ལ་ཤ་ཐང་
 ཐང་གིས་འབད་པ་ནི་སྒྲིམ་དུ་གསུངས་པ་རེད།

ཡང་ལ་ལ་ནི། “ཡིད་བརྟན་མེད་ཅེས་ཁ་ཆོན་བཅད་དེ་ངན་རྟོག་
 འདོམས།” ཞེས་ཏེ། འཁོར་བ་ལ་ཡིད་རྟོན་མེད། ཅི་ལ་འད་ཡིད་རྟོན་མེད་ཅེས་
 སྒྲིག་བཞིན་དུ། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ངན་རྟོག་སྣ་ཆོག་མེད་གཅིག་ནས་གཅིག་ལ་
 འདོམས་པར་བྱེད་ཀྱིན་འདུག་གསུངས་པ་རེད། ཡིད་རྟོན་མེད་ཟེར་བཞིན་
 དུ། རང་ཉིད་སྒྲིམ་གྱི་ཐོབ་དང་། གོ་ས། དབང་སྒྱུར་དང་ཁེ་སན་གྱི་དོན་དུ་སྒྲིང་
 ཆ་འདྲ་མི་འདྲ་སྣ་ཆོག་སྒྲེལ་གྱི་འདུག་གསུངས་པ་རེད། “དེ་དག་མཐོང་ཆེ་
 སྒོ་བཟང་གྲགས་པ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོ། །” ཞེས་དེ་ལྟ་བུའི་སྣང་ཚུལ་དེ་འདྲ་རིག་ན་སྒོ་
 བཟང་གྲགས་པ་ང་ཤིན་ཏུ་སྒྲོ་གསུངས་འདུག་པས། སྒྲོ་སྣང་འདི་ལྟ་བུ་ནི་ཁོང་
 བ་ཡུལ་དུ་མི་ཐེབས་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ཞིག་རེད་སྟེ།

སྐབས་དེ་དུས། ཁོང་ཉིད་དབུས་གཙང་གི་ཕྱོགས་སུ་མཆོན་སྟན་ཉིན་རེ་
 བཞིན་རྒྱས་སྒྲིང་ཡིན་ནའང་། དབུས་གཙང་གི་ཕྱོགས་སུ་ནི་བྱ་བ་མཐའ་རིས་
 མེད་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྒྲིམ་བྱ་གྲགས་ཅན་གཞན་མང་དུ་བཞུགས་
 པས་ད་ཅུང་ལྡོད་ལྡོད་ཀྱིས་སྒྲིམ་གཉེར་གནང་ཆོག་ལ། གལ་ཏེ་མདོ་སྨད་ལ་
 ཐེབས་ན་ནི། དེ་དང་གནས་ཚུལ་མི་མཚུངས་ཕྱིར་ཁོང་ཉིད་སྒྱུར་དུ་བྲི་ཆེན་པོ་
 ལ་མངའ་གསོལ་ངེས་པས། འདུ་འཛི་འཕེལ་ཞིང་སྒྲིམ་གཉེར་ལ་བར་ཆད་འགྲོ་
 སྤྱིད་པ་སོགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་གཟིགས་ཏེ་བ་ཡུལ་དུ་མི་ཐེབས་རྒྱུ་འཕྲི་ཐེམས་
 ཁམས་ཤིག་གོང་གི་ཆོག་སྟེ་བཅད་པ་གཉིས་ཀས་མཆོན་བྱ་བ་སྟེ།

13. རྒྱུ་དཔག་གི་དབྱེད་ཐབས་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་པ།

ཡང་《རྟོགས་བརྗོད་》ཙམ་པར། “ཁྱད་པར་ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་ཡི། དེ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྒྲོ་གཅིག་གྲུ། ཡང་དག་རིགས་པའི་གཞུང་གི་དཀའ་གནད་ལ། འབད་པ་དུ་མས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་སྦྱངས། ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ། བཀའ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཆེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏོར།” ཞེས་བྱང་།

ཁ་སང་བཤད་པ་ལྟར། འཛམ་གླིང་རྒྱན་དུག་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་གསུང་ལ་རིས་ཆད་དུ་མ་སོང་ཞིང་། བམ་བཤད་དང་རགས་བཤད་ཀྱིས་མ་ཆིམ་པར་ཞིབ་དུ་སྦྱངས་པ་ཡིན་གསུངས་པའི་རྒྱན་དུག་མཆོག་གཉིས་ནི་ཁྱེད་ནམ་པ་ཆང་མས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར། ཡོན་ཏན་འོད་དང་ཤུག་འོད་གཉིས་ལ་མཆོག་གཉིས་ཟེར་ཞིང་། རྒྱན་དུག་ནི་སྟོལ་གཏོད་པ་པོ་གསུམ་དང་། དགོངས་པ་འགྲེལ་མཁན་གསུམ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་སྦྱབ་ནི་མཐའ་བུལ་དབུ་མའི་སྒྲུབ་མཐའི་སྟོལ་གཏོད་པ་པོ་དང་། འཕགས་པ་ལྷ་ནི་ལྷ་སྦྱབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་མཁན་ནམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་རེད། དེ་བཞིན་དུ་ཐོགས་མེད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་རིག་ཙམ་དུ་སྦྱ་བའི་སེམས་ཙམ་པའི་ཤིང་རྩའི་སྟོལ་གཏོད་པ་པོ་དང་། དབྱིག་གཉེན་ནི་དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་མཁན་ལྷ་བྱུར་གྱི་ཡོད། ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་སྒྲིང་ནི་ནང་པའི་གཏན་ཆེགས་རིག་པའི་སྟོལ་གཏོད་པ་པོ་དང་། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ནི་དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་མཁན་ཀྱི་གཙོ་བོ་རེད།

དེ་ལྟར་སྟོལ་གཏོད་པ་པོ་གསུམ་དང་། དགོངས་པ་འགྲེལ་མཁན་གསུམ་བཅས་ལ་རྒྱན་དུག་ཟེར་ཞིང་། དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་དེ་ཡང་བསྟན་སྒྲོས་ཡང་སྒྲོས་བྱས་པ་ལྷ་བྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱེད་ནམ་པས་ཀྱང་མཁྱེན་གསལ་ལྟར།

དཔེར་ན། «ཚད་མ་ནམ་འགྲེལ»ནི«ཚད་མ་ཀུན་བརྟུན»ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་
ཡིན་ཡང་། དེ་གཉིས་བསྟར་ཏེ་བལྟས་ན། «ནམ་འགྲེལ»ནི«ཀུན་བརྟུན»
བསྟར་པར་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གཏན་ནས་མིན་པར་རང་གི་བྱད་ཆོས་ཀྱིས་བྱུག་
ཡོད་པ་དེ་རེད།

ཀུན་དྲུག་མཆོག་གཉིས་ཞེས་པའི་བཅི་སྟོལ་འདི་སྟོན་ཀྱ་གར་དུ་གྲགས་པ་
ཞིག་གསལ། ཡང་ན་བོད་པའི་བཅི་ལྷགས་ཤིག་ཡིན་མིན་གྱི་གསལ་ཁ་ནི་དཔྱད་
གཞི་ཚད་ལྡན་ལས་ངས་མ་མཐོང་། རེད་མདའ་པའི་«མཁའ་མཉམ་མ»རུ་
ཀུན་དྲུག་མཆོག་གཉིས་ཞེས་བགྲངས་ཡོད་ཀྱི། ཀྱ་གཞུང་གང་ནས་ཀྱང་གྲངས་
དེ་མ་མཐོང་མོད། རང་ཉིད་ལྟ་བུ་ཀྱང་བའི་སྟོན་ཡིན་ཡང་སྟེ།

དེང་སང་སྤྱི་མ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་དཔལ་རྒྱལ་རྒྱུ་འཕྲོད་པ་ཆེན་
བཅུ་བདུན་ཞེས་བགྲངས་ཀྱི་འདུག་ཅིང་། ཀྱ་མཆོན་ནི་བོད་དུ་འགྱུར་བའི་
«བཟུན་འགྱུར»ལ་གཟིགས་ཆེ། དེའི་ནང་ན་ཀྱ་གར་གྱི་བརྗེ་ཏེ་མང་པོའི་
གསུང་ཚུལ་ཡོད་མོད། དེ་ཐམས་ཅད་ལས་བོད་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཤོས་ཟེར་
ནའང་འདྲ། བོད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་རིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་མཁས་གྲུབ་
ནམས་ཀྱིས་སྟོབ་གཉེར་གནང་ས་གཙོ་བོ་ནི། བརྗེ་ཏེ་བཅུ་བདུན་པོ་དེ་དག་གི་
གསུང་ཡིན་ཕྱིར་ཁོང་ནམ་པ་ནི་བོད་པའི་ནང་བཟུན་གྱི་བྱངས་གཏུག་ས་རུ་
གྱུར་ཡོད་པར་དགོངས་ནས། དཔལ་རྒྱལ་རྒྱུ་འཕྲོད་པ་ཆེན་བཅུ་བདུན་ཞེས་གྲངས་
མཐོང་པ་ཡིན་ཆོད་དེ། དེ་ནི་ཁོང་གིས་གསར་དུ་སྟོལ་བཏོད་པའི་བཅི་སྟོལ་
ཤིག་རེད།

གང་ལྟར། “བྱད་པར་རྩ་རྟེན་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་ཡི། དེ་ཉིད་གཏན་ལ་
འབེབས་པའི་སྟོན་གཅིག་བྱ། ཡང་དག་རིགས་པའི་གཞུང་གི་དཀའ་གནས་

ལ། ། འབད་པ་དུ་མས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྦྱངས། ། གསུངས་པའི་དོན་གང་ཞེ་
ན། འདིར་བཞུགས་པའི་བྱིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཆད་མའི་གཞུང་དོན་
ཁྱིད་པ་དང་ཚོད་པ་སོགས་སློབ་གཉེར་གནང་མཁན་ཤ་སྟག་ཡིན་པས་མཁྱེན་
གསལ་ལྟར་ཏེ། «ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རང་འགྲེལ།» གྱི་དབུར། “དོན་དང་
དོན་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ནི་རྩེ་སྲུ་དཔག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་
ལ” ཞེས་གསུངས་པ་དང་། འདི་གཉིས་ཀྱི་གོ་དོན་པལ་ཆེར་འབྲུབ་པོ་ཡིན།

དེ་ཡང་ཚུ་རྩོལ་མཐོང་བ་ནི་སོ་སོའི་སྤྱོད་སྤྱེ། སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་གཞུང་
དུ་གང་ཟག་ལ་ཚུ་རྩོལ་མཐོང་བ་དང་པ་རྩོལ་མཐོང་བ་ཞེས་གཉིས་སྲུ་དབྱེ་བ་
ལས། ཚུ་རྩོལ་དང་པ་རྩོལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། ས་ཆ་གཉིས་ཀྱི་མཆམས་སྟ་བུ་ཞིག་
ལ་མི་ཟེར་བར། མིའི་ནང་སེམས་ཀྱི་ཤེས་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གཉིས་ལ་ཟེར་གྱི་
ཡོད་པ་རེད།

རི་ལྟར་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅིག་
དང་། དོན་དམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཅིག་སྟེ་དོས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་ནི་རང་ཅག་ཡོངས་ལ་འབྱུང་གི་ཡོད་དེ། མི་རེ་རེས་ཀྱང་རང་
གི་སྟོང་ལའི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་ཡུལ་གྱི་འཛིག་རྟེན་དུ་འཆོ་བ་རྩོལ་གྱི་ཡོད།
འོན་ཀྱང་དངོས་གནས་བྱས་ན་བྱིད་ཅག་ལ་ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་ཅི་སྟ་བུ་ཞིག་
འབྱུང་གིན་ཡོད་པ་ངས་མི་ཤེས་ལ། ང་ལ་ཅི་སྟ་བུ་ཞིག་སྣང་གིན་ཡོད་པ་ནི་
བྱིད་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་དཀའ་བ་རེད། རང་རང་ལ་གཟུགས་དང་གཟུགས་
ཅན། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་སོགས་ཀྱི་སྣང་བ་ཞིག་བྱུང་ཞིང་། སྣང་བའི་འཛིག་
རྟེན་དེའི་སྟོང་ན་རང་ཉིད་འཆོ་བ་ཞིན་བསྟན་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དོས་
ཟེར་ཏེ། དཔེར་ན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ང་ཆོས་བསྟན་ཆོ། མདུན་ཅོག་གི་སྣང་

བ་རེ་རེ་བྱུང་བ་དེ་ནི་མདུན་ཅོག་གྲུབ་ཚུལ་གྱི་ངོས་གཅིག་དང་། གྲུབ་ཚུལ་དེ་
ཅམ་གྱིས་མ་ཆིམ་པར། མདུན་ཅོག་གི་གྲུབ་ཚུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་རྟེན་དུ་རེ་
སྟེ་བརྟགས་ན་རྟེན་རྒྱ་ཅི་ཡང་མེད་དེ། ད་ལྟའི་ཁྱེད་ཀྱི་སྣང་བའི་མདུན་ཅོག་
གི་གྲུབ་ཚུལ་གྱི་ནང་དུ་སོ་སོའི་སྒྲིའི་བཟོ་བཅོས་མང་པོ་ཞིག་འདྲེས་ཡོད་པས་
སྟོ། །

ད་ལྟ་རང་རེས་ཟས་གོས་གནས་མལ་སོགས་ལ་ཡག་བཅོག་དང་། བཟང་
ངན་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཅི་ཅམ་བྱེ་ཡང་། དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་བསམ་སྒྲོལ་ལ་ཁོར་
ཡུག་གི་ལྟ་བུའི་ཤན་ཤུགས་དང་། གོམས་གཤིས་ཀྱི་བསམ་སྒྲོའི་རྣམ་པ་དེས་
ཅན་ཞིག་ཐེབས་པ་གཏན་ཁེལ་ཡིན་ཏེ། ཟས་ཤིག་ལ་མཆོན་ནའང་། ཐོག་མར་
བདུས་མི་ཞིས་ནའང་། མང་དུ་བོས་ན་ཞིས་པའི་སྣང་བ་འབྱུང་། མཐར་ཟས་དེ་
མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་ཞིས་ཨང་སྟམ་པའི་སྟེད་པ་སྟེ་བ་ལྟ་བུ་རེད། སྤར་ཟས་དེ་མི་
ཞིས་པའི་སྐབས་དང་། ཕྱིས་ཞིས་པའི་སྐབས་གཉིས་ཀར་མཆོན་ན། ཟས་ཀྱི་
ངོ་པོ་ལ་མི་འདྲ་བའི་འགྱུར་བ་མེད་ཀྱང་། ཟ་མཁན་གོམས་མ་གོམས་ཀྱི་དབང་
གིས་ཟས་དེ་མཐོང་ཅམ་ནས་ཐྱིང་སྣང་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འབྱུང་གི་ཡོད།

དེ་ལྟར་གོམས་པའི་བག་ཆགས་མཐུ་བཅན་པས། དེ་དང་མཐུན་པའི་རྟོག་
པ་སྟེ་ལ། རྟོག་པས་ནི་ད་ལྟའི་ཡུལ་གྱི་ནམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འདྲོག་གི་ཡོད་
པས། ང་ཆོས་འདི་ཡོད་འདི་མེད་དང་། འདི་ཡིན་འདི་མིན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
དི་སྟེད་ཅིག་བཞག་པ་ནམས་ལ་རང་རང་གི་སྒྲོ་ཡི་བཟོ་བཅོས་དང་། རྣམ་རྟོག་
གི་བཟོ་བཅོས་མང་པོ་ཞིག་འདྲེས་བསྟན་ཡོད་པ་ནི། ཆོས་ལ་དད་མིན་གྱི་སྐད་
ཆ་མ་ཡིན་པར་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད།

ནམ་ཞིག་སྒྲོ་ཡི་བཟོ་བཅོས་དང་འདྲེས་པའི་སྣང་བ་དེ་ཅམ་གྱིས་ཡིད་མ་

ཆེན་པོར། སྒྲོ་ཡི་བཟོ་བཅོས་ཐམས་ཅད་རང་སར་ཞིག་ཏུ་བརྟག་སྟེ། ཤེས་བྱ་
ཡུལ་རང་གི་རང་བཞིན་རྗེན་པར་བཞག་ན་ནི། ད་ལྟའི་སྤང་བ་འདི་དག་ཐམས་
ཅད་ཞིགས་ནས་སྤོང་སང་ངེར་འཇུར་འགོ་བས་དེ་ནི་ཤེས་བྱའི་དོན་དམ་གྱི་
ངོས་སུ་འཛོག་གི་ཡོད། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གི་གནས་ལུགས་
གཅིག་པ་ཡིན་པས། ད་ལྟ་ང་ཚོར་ཤེས་བྱའི་རྣམ་གཞག་སྤང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་
མཐའ་ཡས་ཀྱང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་མདོན་སུམ་དུ་མཇུག་ཆེ་
ནི། གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་སྤང་བ་གཅིག་དང་། སྤོང་བ་གཅིག་ལས་མེད་ཅེས་
གསུང་གི་འདུག་པས། དེ་ལྟར་ཆོས་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་སྤོང་
བ་གཅིག་ལས་གཉིས་མེད་པའི་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དེར་སླེབས་དུས། འདིར་
བཤད་ཀྱིན་པའི་ས་རོལ་ཞེས་པར་སླེབས་པ་ཡིན།

ད་ལྟ་བཞིན་མི་རྣམས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྤང་བ་སྤྲོ་ཆོགས་བྱུང་སྟེ། དབང་བོའི་
ཤེས་པ་རྣམས་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་རྟོག་པས་ཡིན་མིན་དང་བཟང་
ངན་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་པའི་སྐབས་ནི་ཚུ་རོལ་ལ་ཡོད་པའི་སྐབས་དང་།
སྤོང་བ་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའམ་བདེན་པ་མདོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་
ནས། སོ་སོ་སྟེ་བོ་ལས་རིང་དུ་འཕགས་པའི་ས་ཐོབ་པས་ས་རོལ་དུ་སླེབས་པར་
འཛོག་གི་རེད།

དེ་མ་ཐོབ་ཚུན་ཆད་དེ། སྤོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་སྟོན་ནས་རྟོགས་པ་མན་ཐམས་
ཅད་ཚུ་རོལ་ཡིན་པས་ན་རང་རེ་རྣམས་ཀྱང་ཚུ་རོལ་མཐོང་མཐན་ཡིན་པ་
ལས་ས་རོལ་མཐོང་མཐན་མིན། ང་ཚོར་བྱ་བ་བཟང་ངན་དང་། ཡག་བཅོག་
འབྲིག་མ་འབྲིག་སོགས་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་འདྲ་མིན་བཅོ་བརྒྱད་འབྱུང་གིན་པ་ནི།
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྤང་བ་རགས་པ་འདི་གཞིར་བཞག་ནས་འབྱུང་གི་ཡོད་པ་དང་།

ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ཙམ་གྱིས་མ་ཆིམ་པར་ཤེས་བྱའི་དེ་ཉིད་ལ་ནི་ང་
 ཆོས་དབྱེད་རྣམས་ཀྱི་མེད་པ་རེད། ང་ཆོར་ལྟ་བུ་མི་མཐུན་པ་དང་། བསམ་སྒྲོ་མི་
 མཐུན་པ། རྟོག་ང་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་འབྱུང་གིན་པའང་རྣམ་རྟོག་གི་སྤང་བ་མ་
 མཚུངས་པའི་སྐྱེན་གྱིས་ཏེ། ཚུ་རོལ་མཐོང་བ་ཐམས་ཅད་དེ་ལྟར་ཡིན།

འོ་ན། ཚུ་རོལ་མཐོང་བ་རྣམས་ལ་ནི་དབང་བོའི་ཤེས་པས་རྟོགས་རྣམས་
 པའི་གཞུགས་སྐྱ་ངི་རོའི་སྤང་བ་འདི་ལས་གཞན་པའི་ཤེས་བྱའི་རྣམ་གཞག་
 གཞལ་བའི་རྣམ་པ་མེད་དམ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། 《ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་》
 ཏུ་གསུངས་པ་ལྟར། ང་ཆོའི་ཤེས་པ་ལ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། རྟོག་
 མེད་ནི་དབང་བོའི་ཤེས་པ་འདི་དག་སྟེ། འདི་དག་ལ་རྣམ་པ་ཅི་ཡོད་ནི་རང་
 རེའི་ཚྱུང་བས་གྲུབ་བཞིན་པ་རེད། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་ཀྱང་། མིག་
 ཤེས་ལ་རྣམ་པ་ཆེ་ཆུང་མིག་དབང་གི་རྣམ་པར་རག་ལས་པར་གསུངས་པ་ལྟར།
 མིག་དབང་ནི་ཤེལ་རིལ་ཞིག་དང་དཔེ་མཚུངས་སྐུར་འོས་ཏེ། མིག་དབང་ཤིན་
 ཏུ་དྲངས་པའི་གཞུགས་ཡིན་ནའང་དེ་ལ་ཤེལ་རིལ་ཞིག་དང་འདྲ་ཆོས་མང་
 བོ་ཡོད་པ་ལགས་ན། ཤེལ་རིལ་ཞིག་གི་ངོས་ལ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་འཆར་མི་
 རྣམ་པ་ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བས། མིག་རྟོག་ཁྲ་རིལ་མ་འདི་གཉིས་གྱིས་མཐོང་ཆད་ཤེས་
 བྱ་ཡིན་པ་དང་། མ་མཐོང་བ་རྣམས་ཤེས་བྱ་མིན་པར་བཤད་ན་ཏམ་པ་ཙམ་དུ་
 འགྱུར་བ་རེད།

དཔེར་ན། ལོ་ངོ་སྟོང་ལྷག་ཁ་ཤས་ཀྱི་སྟོན་དུ། ཟུ་གར་དུ་རྒྱང་འཕེན་པ་
 ཞེས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ལ། གྲུབ་མཐའ་དེའི་ཁྲོད་དུ་འང་མཁས་པ་
 དང་། མི་བཟང་བོ་སོགས་ཡོད་པ་གཏན་ཁེལ་བ་ཡིན་པས། དེ་འདྲ་ཁྱོད་ནས་
 མེད་ཟེར་ན་ཞེན་སྦྱགས་ཀྱི་སྐད་ཆ་ཙམ་ལས་མིན། འོན་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་དེས་

ནི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་ཡུར་ན་ཤེས་བྱ་ཡིན་ཞིང་། མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་མ་
 ཡུར་པ་ན་མས་ནི་ཤེས་བྱ་མིན་ཞེས་ཐག་བཅད་པ་རེད། གལ་ཏེ་དེ་དུས་རྒྱང་
 འཕེན་པ་ཞིག་ལ། ངའི་ལུས་ཀྱི་བ་སྦྱ་རེ་རེའི་སྤྲོད་ན་འབྲུ་སྤྲ་གངས་མེད་ཡོད་
 དམ་ཞེས་འདྲི་བའི་དབང་དུ་བཏང་ན། མེད་དོ་ཞེས་ཐག་གཅོད་རེས་ཏེ། འབྲུ་
 སྤྲ་དེ་དག་དབང་མངོན་གྱིས་ནི་མཐོང་མི་རུས། བརྟག་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ན་རིག་འཕྲུལ་
 ཆས་ནི་བྱང་མེད་པས་སོ། ། ཁོ་པ་ཆོས། “ལུས་ཀྱི་བ་སྦྱ་རེ་རེའི་སྤྲོད་ན་འབྲུ་སྤྲ་
 མང་པོ་མེད་དེ། ཡོད་ན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དུ་བྱུང་བ་ལས་མི་
 མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །” ཞེས་ལབ་མདོག་ཁ་པོ་རེད།

འོན་ཀྱང་། ལོ་ངོ་སྤྲོད་སྤྲག་འདས་པའི་མར་སྒྲེ་ནས། མི་ན་མས་གྱིས་རྒྱལ་
 ཀྱི་རུས་པ་འདོན་ཆུལ་སྒྲ་ཆོག་ཤེས་ཏེ་འཕྲུལ་ལས་ཆེས་ཆེར་རྒྱས་པས། ད་ལྟ་
 སྤྲ་མཐོང་ཆེ་ཤེས་ལས་བརྟན་ན་ནི། ལུས་ཀྱི་བ་སྦྱ་རེ་རེའི་སྤྲོད་ལའང་འབྲུ་སྤྲ་
 གངས་མེད་འབྲུར་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་གི་ཡོད་པས། སྤོན་པ་བཅོམ་ལྷན་
 འདས་གྱིས། ཐལ་མོ་སྦྱར་བའི་བྱ་ག་ན་གཞུགས་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་གངས་
 མེད་ཡོད་གསུངས་པ་ད་ལྟ་ཆ་ན་རིག་གི་ཐོག་ནས་ཀྱང་ར་འཕྲོད་ཀྱི་འདུག

སྦྱར་གྱི་དུས་རབས་དེར། རྒྱང་འཕེན་པས་གང་ཞིག་དབང་པོའི་མངོན་
 སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་ཡུར་མ་ཡུར་གྱི་སྒྲོ་ནས། ཡོད་མེད་ཐག་བཅད་པ་དེ་ནོར་འཁྲུལ་
 ཡིན་པ་ནི་ང་ཆོའི་མི་རབས་འདི་ལ་མཐོང་ཆོས་སུ་ཡུར་པ་དེ་བཞིན་དུ། ང་
 ཆོའི་དུས་རབས་འདིའི་སྐབས་སུ་འང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཅམ་དང་། དེང་
 གི་རྒྱས་འཕྲུལ་གྱི་ལག་རྩལ་ཅམ་གྱིས་ཤེས་བྱའི་ནམ་གཞག་ཡོད་ཆད་ཐག་
 བཅད་ཁུལ་བྱས་ན། ཡང་ལོ་ངོ་བརྒྱ་སྤྲག་འགའི་རྗེས་སུ་ང་ཆོས་ནོར་འཁྲུལ་
 ཁུར་བའི་རྒྱན་སྤྲགས་མང་པོ་བརྟོལ་རྒྱ་རེད། དེ་ལྟར་ང་ཆོའི་དབང་ཤེས་ཀྱང་

ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་གསལ་རིག་ཡིན་ཡང་། དེས་ཡུལ་འདུལ་བའི་
རུས་པ་ནི་སྤྱོད་མོང་མིན་པའི་བདག་སྤྱོད་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་
སྤྲོས་པས་གཞུགས་ཅན་ཅམ་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་རྟོགས་པའི་རུས་པ་ནི་མེད་
པ་རེད།

འོ་ན། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱའི་བྱལ་ཁོངས་ལས་འདས་པའི་ཆོས་གཞན་
ལ་ཞིབ་འདུག་བྱེད་པའི་རུས་པ་ང་ཚོར་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་པའི་ངི་བ་འདི་
སླེབས་པ་ན། ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ནང་བསྟན་མཆན་ཉིད་རིག་པ་ཅུ་ཤེས་
པའི་ནམ་གཞག་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་ཤིང་ཞིབ་ཆགས་པོ་གསུངས་ཡོད། ཅུབ་ཕྱོགས་
ཀྱི་མཆན་ཉིད་རིག་པ་དང་། ཆན་རིག་གི་གཞུང་དུ། ཤེས་པ་ལ་རྟོག་པ་དང་
རྟོག་མེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་འདུག་ཅེས་སྒྲུ་མདུན་གྱིས་གསུང་གི་འདུག་པར་མ་
ཟད། ཤེས་པ་ལ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་མ་བྱེ་ན། ཤེས་པའི་གོ་དོན་
ཤིན་ཏུ་ཅིང་རགས་སུ་འཁྱུར་བས་དེ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་ཅེས་ཀྱང་
གསུངས་པ་ཐོས།

གང་ལྟར་ནང་བསྟན་མཆན་ཉིད་རིག་པས་ནི། ཤེས་པ་ལ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་
མེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱེ་སྟེ། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་ད་ལྟའི་ང་ཚོའི་དབང་
མངོན་ནམས་ཀྱི་རུས་པ་དེ་ལྟར་རྒྱུང་བར་མ་ཟད། ལྟན་སྒྲིས་ཀྱི་རྟོག་པ་ནམས་
ཀྱང་སལ་མོ་ཆེ་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བཞིན་པའི་ཚུལ་བཟུལ་ཏེ།
དབང་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱར་མ་གྱུར་པའི་ཤེས་བྱའི་སྡེ་ཆན་ལའང་། རྒྱ་མཆན་
དང་རྟོགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པའི་རུས་པ་གོང་མཐོར་བཏང་ན་དཔུང་རུས་
པའི་ཚུལ་བཤད་ཡོད། འོན་ཏེ་མི་སལ་པའི་དབང་ཤེས་ལ་ནི་རུས་པ་འདི་ལས་
ལྷག་པ་ཞིག་གསོ་ཐབས་མེད་དེ། དཔེར་ན། རི་འདིས་བར་དུ་ཆོད་པའི་གནས་

སྐབས་སུ་མིག་ཤེས་ལ་འདིའི་པ་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་མཐོང་བའི་རྒྱས་པ་མེད་ཅིང་
ཡོད་ཐབས་ཀྱང་ཁག་པོ་ཡིན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་གནས་ཚུལ་
ཐ་དད་རེད་མ་གཏོགས། ད་ལྟའི་མིག་ཤེས་འདིས་ཆེག་པའི་པ་རོལ་མཐོང་མི་
རྒྱས་པ་ནི་དངོས་པོ་རང་གི་སྒྲུབ་ཚུལ་གྱིས་ཐག་བཅད་པ་ཞིག་རེད།

ཡིན་ཡང་། མིག་བཙུམ་སྟེ་རིའི་པ་རོལ་ན་གྲགས་བཞིན་པའི་སྒྲ་དེ་ནི། བྱ་
སྐད་ཅིག་རེད་དམ། རྒྱངས་འཁོར་གྱི་སྒྲ་རེད་སོགས་ལ་བརྟག་དཔྱད་བྱས་ཏེ།
ཉྦག་བྱུང་དེ་ན་བྱ་ཡོད་མེད་དང་། རྒྱངས་འཁོར་ཡོད་མེད་སོགས་ལ་རྟོག་པས་
བརྟག་ཅིང་དཔྱད་རྒྱས། དེ་བཞིན་རིའི་པ་རོལ་ནས་འཕྱར་བཞིན་པའི་བྱ་བ་
ལ་བརྟག་ནས། ཡུལ་དེར་མེ་ཡོད་པའང་དཔོག་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས། གནས་ཚུལ་
དེས་རྟོག་པས་ཡུལ་རྟོགས་པའི་རྒྱས་པ་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ལས་བརྒལ་ཏེ་
ཡང་རྒྱས་སུ་གཏང་རྒྱས་པ་མཆོན་པ་ཡིན།

དེ་ལྟ་ན། གནས་ལྷགས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་། སྒྲ་བའི་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་
ད་ལྟའི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདྲེགས་གཙོད་མི་རྒྱས་པའི་ཤེས་བྱའི་གནས་སྒྲ་
བ་རྣམས་སུ། རྟོག་པ་འཇུག་དགོས་ལ་འཇུག་སྒྲུངས་ནི་རྒྱ་མཆོན་དང་རིགས་
པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཏེ། རང་ཅག་ཆུ་རོལ་མཐོང་བ་རྣམས་ལ་མཆོན་ན། དངོས་
པོ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་མཆོན་ཉིད་རབ་དབྱེ་སོགས་གཏན་ལ་འབབས་པའི་སྒྲོ་
གཅིག་སྒྲ་ནི། ཡང་དག་པའི་རིགས་པར་བརྟེན་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་ནོ་གསུངས་པ་རེད།

འོ་ན། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱས་པས་མ་འདང་ས་ལ། རྟོག་པའི་རྒྱས་པ་ཇི་ལྟར་
བེད་སྤྱོད་གཏོང་དགོས་ཤེ་ན། གཏན་ཆེགས་ཡང་དག་དང་། རིགས་པ་ཡང་དག་
གི་དཔྱད་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་པའི་ཡུལ་གཞལ་བའི་རྒྱས་པ་ཡང་རྒྱས་
སུ་གཏོང་དགོས་ཏེ། རང་རེའི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མཐུན་གྱི་མཐུན་ཅོག་འདི་སྐད་

ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འགྱུར་བཞིན་པའི་རང་བཞིན་རྟོགས་མི་རུས་ཀྱང་། ང་
 ཆོས་གཏན་ཆེགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ལ་སློབ་སྦྱང་བྱས་ཏེ། ཅིས་ཀྱི་རིགས་པ་
 ཡིན་ནའང་འདྲ། ཚུལ་གསུམ་གྱི་རིགས་པ་ཡིན་ནའང་འདྲ་སྟེ། རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་
 རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་
 གཞག་མང་པོ་ཞིག་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་ཐག་གཅོད་རུས་པ་རེད།

ང་ཆོས་རང་གི་རྒྱབ་ཀྱི་ཁྱོན་པ་ལ་རྟིང་རྒྱ་ཡོད་པ་མྱོང་བས་ཐག་ཆོད་ལ།
 ཁྱོན་གོས་རྟིང་བའི་ཆོ་ནའང་། ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་སྐད་ཅིག་སྤྱིར་རིམ་གྱིས་
 འགྱུར་ནས་རྟིང་གི་ཡོད་དེ། སྐད་ཅིག་ཐུང་བྱ་གཅིག་ལ་འགྱུར་གྱི་མེད་ན། དེའི་
 སྐད་ཅིག་གི་མ་ལ་ཡང་མི་འགྱུར་བས། ཅི་ཅམ་འགོར་ཡང་ཁྱོན་གོས་འདི་ལ་
 རྟིང་རྒྱ་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྟོན་འབྱུང་བ་རེད། དེའི་ཕྱིར་ཁྱོན་གོས་དེ་ནི་ཤིན་
 ཏུ་ཐུང་བའི་སྐད་ཅིག་རེ་རེའི་ཡུན་ལ་འགྱུར་གྱི་ཡོད་པས་ན་སྐད་ཅིག་མ་དང་
 མི་རྟག་པ་བྱ་ཐག་ཆོད་པ་རེད།

དཔེར་ན། སྐལ་མ་རེར་ང་ཡང་བྱེད་རྣམ་པ་དང་ལོ་གཅིག་གཉིས་རེར་མ་
 ཐུག་པ་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དུས་ཡུན་རིང་པོར་མ་ཐུག་པར་གསར་བྱ་
 ཐུག་པ་ན། བྱེད་རྣམ་པའི་གཟིགས་ངོར་ང་འགྱུར་ཡོད་ལ། ངའི་སྣང་ངོར་བྱེད་
 རྣམ་པར་ཡང་འགྱུར་བ་བྱིན་ཡོད། ཐུག་པར་ལོ་རྒྱུད་རྣམས་ནི་མངོན་གསལ་
 ཏུ་འགྱུར་འདུག འོན་ཀྱང་འགྱུར་བ་དེ་ནི་འུ་ཅག་མ་ཐུག་པའི་ལོ་དེའི་རིང་ལ་
 ག་ལེར་འགྱུར་བ་རེད་མ་གཏོགས། ཉི་མ་གཅིག་ལ་སློ་བུར་ཏུ་འགྱུར་བ་ཞིག་
 མིན། ལོ་རེའི་འགྱུར་བ་ནི་ཟླ་བ་བརྒྱ་གཉིས་རིང་ལ་སོང་བ་ཡིན་ཞིང་། ཟླ་བ་
 རེའི་འགྱུར་བ་ནི་ཉི་མ་ཟུམ་ཅུའི་རིང་ལ་དང་། ཉི་མ་རེ་རེའི་འགྱུར་བ་ནི་ཚུ་
 ཆོད་ཉེར་བཞིའི་ཡུན་ལ་དང་། ཚུ་ཆོད་རེའི་འགྱུར་བ་ནི་ཡང་སྐར་ཆ་བྱུག་ཅུའི་

ཡུན་ལ་དང་། སྐར་ཆ་རེའི་འགྱུར་བ་ཡང་སྐར་ཆ་སྤུ་མོ་རེའི་ཡུན་ལ་འགྱུར་
ནས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས། དེ་དག་མང་པོ་ཆོག་མ་ནས་མཐར་འགྱུར་བ་རགས་པ་
དེ་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ལྷང་ངེར་སྒྲོན་པ་རེད།

དེ་འདྲའི་སྤྱི་པའི་འགྱུར་བ་དེ་དག་དབང་བོའི་ཤེས་པས་རྟོགས་མི་རུས་ཀྱང་
རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་ན་རྟོག་པས་གཞལ་རུས་པའི་ཕྱིར་ན། གཏན་ཆོག་ཀྱི་
གཞུང་དང་། རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ལ་སྤྱངས་ཏེ། གཞུང་དེ་དག་གི་
བརྗོད་བྱར་གྱུར་པའི་དཀའ་བའི་གནས་རྣམས་ཁོང་དུ་ཆུད་ཐབས་ལ་འབད་
རྒྱ་ནི། རྒྱ་བོ་སལ་པ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་
འབབས་ཐབས་ཀྱི་སྒྲོ་གཅིག་སྤྱི་ཡིན་གསུངས་པ་རེད། སྒྲོ་གཅིག་སྤྱི་ཟེར་དོན་
ནི་སྒྲོ་གཉིས་མེད་པས་ཏེ། སྒྲོང་པ་ཉིད་སོགས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་སྤྱི་བ་
རྣམས་ལ་རྒྱ་བོ་སལ་པས་མངོན་སྲུང་དུ་བལྟ་ཐབས་ཤིག་དང་རྗེས་དཔག་གིས་
དབྱུང་ཐབས་ཤིག་སྒྲེ་གཉིས་ཡོད་ན། ང་ཆོས་འདམ་ག་བྱེད་ཆོག་ནའང་། རང་
རེར་མཚོན་ན། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས། “དོན་དང་དོན་མ་ཡིན་པ་རྣམ་
པར་འབྱེད་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ” ཞེས་པའི་ལམ་
འདི་ལས་གཞན་མེད་པ་རེད།

སྤྱིར་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཅན་གྱི་སྤྱིས་བྱ་ཏེ་ལས་པ་
ཞིག་ཡིན་ཏེ། «ཆད་མ་རྣམ་འབྱེལ་»ལ་གཟིགས་དང་། རང་དགར་སྤྱོད་སྤྱོད་
ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས། ཡར་ནས་ལུང་བསྟན་ཞུས་ཤིང་། མར་ནས་བར་
པ་བཞེ་ཐག་བཅད་པ་ཡིན་ཟེར་མཁན་དེ་འདྲ་ཞུན་ནས་མ་རེད། སློབ་དཔོན་
ཁོང་གིས་ཤེས་བྱ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་སྤྱངས་པ་ཞིབ་སླ་མངོན་མཐར།
རྒྱ་བོ་སལ་པ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན། དོན་དང་དོན་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ནི་

རྒྱུ་སྤྲུལ་དཔག་པ་ལ་མ་བརྟེན་ཐབས་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་ཆོག་འདི་གསུངས།

ཕྱིའི་གཞུགས་ཀྱི་སྤྲོད་ནས་འདི་ངའི་ངོ་ཤེས་ཤིག་རེད། འདི་ངས་ངོ་མི་ཤེས་སོགས་ཀྱི་བྱུང་པར་ནི་དབང་བོའི་ཤེས་པས་འབྱེད་ནུས་ཀྱང་། བྱ་བའི་སྒྲུང་དོར་དང་ལེགས་ཉེས་འཇུག་ལྡོག་ཡང་ན། ཤེས་བྱ་ཡོད་དོ་ཅོག་བྱེད་བའི་མཐུ་ཡིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནམ་རྒྱ་རྒྱེན་རྟེན་འབྱུང་ལས་སྐྱེས་པ་གང་ཡིན་སོགས་དབང་བོའི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་བརྗོད་གཞི་འདི་དག་ལ་ནི། རྟོག་པ་རྗེས་དཔག་གིས་ངེས་ལན་འཆོལ་བ་ལས་ཐབས་མེད་པ་རེད།

《རྒྱལ་མཉམ་གཅིག་ཁོ་ནའི་སྤྲོད་གི་འདིག་རྟེན》དུ། ཚན་རིག་པ་ཞིག་གིས་ཀྱང་སྐྱེ་མཁུན་ལ། རྒྱུ་སྤྲུལ་གི་དབྱེད་ཐབས་ནི་ཚན་རིག་གིས་ཀྱང་ཁས་ལེན་ཏེ། དཔེར་ན། ཀླུ་སྤྲུལ་གི་ཕྱི་ཕུན་དུ་འབྱས་ཆོས་པའི་བྱ་ག་མཐོང་ན། ཀླུ་དེའི་ཁོག་ན་འབྱུ་ཡོད་པ་ཆོད་དཔག་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་རེད་ཅེས་བཤད་འདུག་པ་ལྟ་བུ་རེད། མ་གཞི་ད་ལྟའི་ཚན་རིག་ནི་གཞུགས་ཅན་གྱི་དབང་རྟགས་གཙོ་བོར་བཟུང་སྟེ། ཤེས་བྱའི་རྣམ་གཞག་སྒྲིབ་པའི་རིག་ཚན་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། རྒྱུ་སྤྲུལ་གི་དབྱེད་ཐབས་དེ་ཁོ་ཆོས་ཀྱང་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད་ས་རེད། གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན། མཁུན་ཅོག་སྤྲོད་བསྐྱིགས་པའི་ཀླུ་སྤྲུལ་ཕྱི་ཕུན་སྤྲོད་འབྱས་ཆོས་པའི་རྒྱུ་སྤྲུལ་ཡོད་ན། དེའི་ནང་ན་འབྱུ་ཡོད་པས་ཟ་མི་རུང་བར་ཐག་གཅོད་པའི་བརྟག་ཐབས་དེ་ཚན་རིག་གིས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པ་རེད།

མདོར་ན། མི་སྤྲུལ་གིས་ངས་ནི་གཞུགས་སྒྲིབ་དེ་རོ་རེག་བྱ་ལྟ་བུའི་མདོན་སྐྱུ་གི་གཞུགས་བྱའི་བྱུང་ཁོངས་འདི་ཙམ་ཁས་ལེན། འདི་ལས་གཞན་གྱི་ཤེས་བྱ་ནི་གཅིག་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེས་སྒྲིམ་ན། ཡོངས་བྱུང་རིན་ཐང་གི་ཐད་ནས་དེ་ལྟར་སྒྲིབ་དང་སེམས་པ་ནི་ཁོའི་རང་དབང་དང་རང་མོས་

རེད། འོན་ཏེ། ཁོ་ལ་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རང་དབང་ཡོད་མེད་དང་། ཁོས་ངའི་ལྟར་
སྒྲུབ་པ་ནུས་དངོས་ཡོད་གནས་ཆུལ་དང་མཐུན་མི་མཐུན་ནི་བད་དེ་སྒྲུབ་
གཉིས་ཡིན་པ་ཏུ་གྲོ་ཆུག་ལ་ཆེ། གཅིག་གིས་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ལས་འདས་
པའི་གཞུགས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་དང་། གཅིག་གིས་མངོན་སུམ་ལས་འདས་པའི་
གཞུགས་མེད་པར་སྒྲུབ་ན། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རང་དབང་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཆ་ནས་
གཉིས་ཀ་མཆུངས་ཀྱང་། གང་གིས་སྒྲུབ་པ་དེ་དངོས་ཡོད་གནས་ཆུལ་ཡིན་
མིན་ལ་གཞི་ནས་བརྟེན་ཤིང་གཅད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བོ་པལ་པའི་དབང་
བོའི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཤེས་བྱ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་ནི་འགལ་བ་ཅན་
ཀྱི་གྲུབ་ཆུལ་ཞིག་ཡིན་པས། ཁོ་གཉིས་ཀ་བདེན་མི་སྲིད་པས། གཅིག་རྒྱུན་པ་
གཏན་ཁེལ་དུ་གྱུར་ཡོད།

དཔེར་ན། ལུས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡང་ཡིན། བདེན་མེད་ཡང་ཡིན་
པའི་གྲུབ་ཆུལ་ཞིག་སུམ་པའི་སྤྱིང་ལ་གཏན་ནས་མེད། བདེན་པར་གྲུབ་ན།
བདེན་མེད་ལས་ལྡོག་ཅིང་། བདེན་པར་མ་གྲུབ་ན། བདེན་གྲུབ་ལས་ལྡོག་པ་
ཡིན་པས། ལུས་པ་ནི་དེ་གཉིས་གང་རུང་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་མི་
སྲིད་དོ། དེའི་ཕྱིར་ལུས་པ་བདེན་གྲུབ་དང་བདེན་མེད་གང་དུ་ཁས་ལེན་མིན་
མི་སོ་སོའི་རང་དབང་ཡིན་པ་བདེན་ཡང་། མཚན་ཉིད་རིག་པའི་དཀའ་གནས་
ཐག་གཅོད་སྐབས། ཤེས་བྱའི་གནས་སྤངས་དངོས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ་ལས།
དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རང་དབང་ཡིན་ཟེར་བས་ནི་ཅི་ཡང་མི་འོང་།

དེས་ན། དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཤེས་བྱའི་ནུས་གཞག་ཁས་མི་
ལེན་པ་ནུས་ཀྱིས་ནི། མི་ཆེའི་འཆོལ་སྟེག་ཀྱང་དབང་བོའི་ཡུལ་གྱི་འོངས་
སྤྱོད་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་འགོ་མི་རུས། དེ་མ་རུས་ཆེ། མི་དེ་ཉིད་ཀྱང་དབང་བོའི་

བདེ་བ་དང་། དབང་བོའི་ཡུལ་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཅམ་ལས་བསམ་རྒྱ་མེད་མཁན་
ཞིག་ཆགས་སྤིང་ལ། དེ་ལྟར་གྱུར་ན་དེ་ནི་གནད་འགག་ཅིག་ཏུ་གྱུར་པས། དེ་
རིགས་བཤད་དགོས་པ་མང་ཡང་། ད་སྐབས་དོན་བསྐྱིབ་འགྲོ་བས་རེ་ཞིག་དེ་
ཅམ་གྱིས།

“འབད་པ་དུ་མས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྦྱངས། ། ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་
མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ། ། བཀའ་ངིན་ཆེའོ་ཨེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཉེར། ། ཞིས་
ཏེ། ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་སྒྲེ་བོ་ནམས་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབབས་པའི་
སྒྲོ་གཅིག་དུ་སྟེ། རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་གྱི་དཀའ་གནས་ལ་འབད་པ་དུ་
མས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྦྱངས་པས་ངའི་མི་ཆེ་འཕྲོ་བཟླག་ཏུ་མ་སོང་བའི་ཚུལ་
འདི་ལ་བསམས་ན། མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ་བས། བཀའ་ངིན་ཆེའོ་ཨེ་
བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཉེར་གསུངས་པ་རེད།

དེ་རིང་དེ་ཅམ་བྱེད། དེ་རིང་དཔེ་ཁྲིད་གྱི་མགོ་འདྲིན་རྒྱ་ཡང་སྐར་མ་བཙུ་
སྒྲ་སོང་། ཉིན་གུང་བྱེད་ནམ་པ་ཐེབས་དགོས་ས་རེ་ཡོད་ཆོད་རེད།

14. དཀའ་ཆེན་བཞིའི་གྲ་སྐོར་མཇུག་པ་དང་། བཟློན་རྒྱལ་གྱི་སྒྲ་མ་པ་
བཞེས་པ། དཔེ་གཟིགས་རྒྱ་ཆེན་གནད་བ་བཅས་གྱི་སྐོར།

ཁ་སང་གི་སྒྲོ་བ་ཁྲིད་གྱི་མཆམས་ནི། ཨེ་རིན་པོ་ཆེ་དགྲའ་ལོ་ཉིར་གཉིས་
སྟེང་པ་ཡུལ་དུ་མ་བྱོན་པར་ཕྱིར་ར་སྟོན་དུ་ཐེབས་པ་དེར་ཡོད། ཡང་སྐབས་
དའི་གནས་ཚུལ་རྒྱ་རྒྱུ་ཞིག་བཤད་ན། དེ་དུས་ཅ་ན། ཨེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་
མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་གྲགས་པ་དབུས་ནས་མདོ་ཁམས་སུ་བྱུང་པར་མ་བཟད།
རིམ་གྱིས་ཆེན་པོ་ཨོར་གྱི་ཡུལ་གྱི་སྐགས་སུ་འང་སྟོན་པའི་གྲགས་པ་མཆེད་པས།

ར་སྟོང་དུ་བཞུགས་པའི་དུས་དེར། ཉོར་གྱི་རྒྱལ་སྤྱི་མིའི་གིས་འཆམས་འདྲིའི་
འཕྲིན་ཡིག་སྒྲིག་དང་བཅས་པ་བསྐྱར་པ་འབྱོར།

སྤྱིར་བཏང་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྟེང་དཔལ་ལྷན་ས་པའུ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་
མཆན་སོག་པོའི་ལུལ་དུ་མེད་པས་པ་ནས་བཟུང་། སོག་ལུལ་དུ་བོད་ཀྱི་ནང་
བསྟན་ཆེས་ཆེར་དར་ཏེ། སོག་པོའི་མི་དམངས་ཀྱི་ཁྲོད་བོད་ཀྱི་ནང་པའི་ཆོས་
ལ་དད་པ་བྱེད་མཁན་མི་ཉུ་རྒྱ་ཆེ་བ་བྱུང་བས། ཕྱིས་སུ་འདྲེས་སོག་པོའི་རྒྱལ་
ལུན་སོ་སོས་བོད་ཀྱི་སློམ་གྲགས་ཆེན་དག་ལ་དད་གུས་བྱེད་པ་དང་། འབྲེལ་
ལམ་འཛུགས་པའི་སྟོལ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས། དེའི་ཕྱིར་ཐེངས་འདིར་ཁོང་
ལ་སོག་པོའི་རྒྱལ་སྤྱི་མིས་འཕྲིན་ཡིག་སྒྲིག་དང་བཅས་པ་ལུལ་པ་དེས་ནི།
དགྲུང་ལོ་གཞོན་པའི་དུས་ནས་ཁོང་གི་མཆན་གྱི་སྟན་པ་དེ་ཆེན་པོ་ཉོར་གྱི་
ལུལ་གྱི་དང་བཅས་པར་བྱུང་བ་མཆོན་གྱི་རེད།

གང་ལྟར་དེ་ནས་ལོ་ངོ་གཅིག་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་རྗེ་ཉིད་སྤར་ཐང་ལ་མེད་པས་
ཏེ་ལྷོ་སྟོར་བྱེད་རྒྱུའི་ག་སྒྲིག་མཛད། དེའི་སྟོན་ལ་པར་བྱིན་གྱི་ལྷོ་སྟོར་ཐེངས་
འགར་བྱས་ཟིན་ཀྱང་། «ཆད་མ་ནམ་འགྲེལ»དང་། «མངོན་པ་གོང་འོག་
གཉིས»དང་། འདུལ་བའི་སྟོར་བཅས་ལ་ལྷོ་སྟོར་གནང་མེད། གཞུང་གཅིག་ལ་
དབྱེད་པ་དབྱིས་བྱིན་པ་མཛད་དེ་དེའི་དགོངས་པ་ཐུགས་སུ་རྟུང་པའི་འབྲས་
རྟགས་སུ། མཁས་མང་འདུས་པའི་དབྱུག་སུ་ལྷོ་སྟོར་བྱེད་རྒྱུ་ནི་སྐབས་དེར་སྟོབ་
སྟེང་གི་གྲུབ་ཆ་ཏ་ཅང་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་སྒྲིལ་འདུག་པ་ལྟར། ཁོང་ཡང་སྤར་
ཐང་ལ་མེད་པས་ཏེ་«ཆད་མ་ནམ་འགྲེལ» དང་། «མངོན་པ་གོང་འོག་»གཉིས།
«འདུལ་མདོ་ཅུ་»བཅས་ལ་ལྷོ་སྟོར་མཛད། གནས་དེར་སྤར་«མངོན་དུ་»ཀྱི་བཤད་
པ་གསན་སའི་སློམ་པོ་དོན་བཟང་པ་ཡང་བཞུགས་པས། ཁོང་གི་ཞལ་ནས། དཔལ་

《ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་》ལ་རྒྱུ་ཞིག་བརྟམས་ཡོད་ཅིང་། དེའི་བྲིད་གནང་རྒྱ་
ཡིན་པས་ཤོག་གསུངས། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་དེའི་སྡོན་དུ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དང་།
དེའི་རང་འགྲེལ་བཅས་པའི་བྲིད་རེད་མདའ་པའི་བྱང་ནས་ཁྱས་ཟིན་པར་
མ་ཟད། ཚད་མའི་སྒྲོར་ལ་ཐོས་བསམ་གནད་སྟོན་གནད་ཟིན་ནའང་། མ་
མའི་བཀའ་བསྐྱོད་མ་ཁུས་པར་དེའི་མདུན་ནས་《ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱུ་》
དེའང་ཆ་ཚད་བར་ཞིབ་དུ་ལན་གཅིག་གསན་པ་རེད།

དེ་ནས། རེད་མདའ་པ་པོ་དོང་ལ་ཐེབས་ཡོད་པར་ཐོས་པས། རེད་མདའ་
པའི་བྱང་དུ་གདན་ས་ཨེར་ལ་ཐེབས་ཤིང་། དེར་རེད་མདའ་པའི་བྱང་ནས་ཕར་
ཕྱིན་དང་འདུལ་བ་གཉིས་བསྐྱར་དུ་ཆ་ཚད་བ་རེ་གསན། སྤྱིར་《འདུལ་བ་
མདོ་རྩ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་》ཉིན་རེར་ཤོག་གུངས་བརྒྱ་བདུན་རེ་སྒྲོར་བཟུང་བ་
སོགས་སྤར་སྤྲོས་པ་བཞིན་དང་། དེ་བཞིན་ཕར་ཕྱིན་ལ་ཡང་གྲུ་སྒྲོར་མཛད་པ་
སོགས་ཐོས་བསམ་མཐར་ཕྱིན་གནང་ཡོད་ཀྱང་། རེད་མདའ་པའི་མདུན་ནས་
བྲིད་ཅིག་ཐོབ་ན་གཞན་དང་མི་མཚུངས་པའི་བྱང་པར་ཡོད་པ་གཟིགས་ནས།
ངས་བྲིད་གྱི་བྱང་ནས་བསྐྱར་དུ་ཕར་ཕྱིན་དང་འདུལ་བ་ཉན་འདོད་ཆེ་ཞེས་
ཁྱས་ཏེ། རེད་མདའ་པའི་མདུན་ནས་སྤར་ཡང་ཕར་ཕྱིན་དང་འདུལ་བ་གཉིས་
གྱི་གཟུབ་བཤད་ཆ་ཚད་ལ་གསན་པ་རེད།

ད་དུང་། དེ་དུས་གདན་ས་དེར་ལོ་རྩ་པ་ནམ་མཁའ་བཟང་པོའི་བྱང་ནས།
《སྟོན་ངག་མེ་ལོང་མའི་》བྲིད་ཅིག་ཀྱང་གསན། དེ་ནས་སྤྲོས་པ་གཉིས་ཀ་ས་
སྐྱར་ཐེབས་ཏེ་དཔལ་ས་སྐྱའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ། དཀའ་ཆེན་པོ་ཏི་བཞི་བོར་
གྲུ་སྒྲོར་མཛད་པའི་ཞོར་ལ། ཡང་རེད་མདའ་པའི་བྱང་ནས་《དབུ་མ་ལ་འདུག་པ་》
ཡི་བཤད་པར་བསྐྱར་དུ་ཐེངས་གཅིག་གསན། དབུ་མ་《རིགས་ཆོགས་དུག་》གི་

ཁྱིད་རྒྱུན་ཆེ་རེད་མདའ་པར་མ་བཞུགས་པ་འདྲ་སྟེ། རྩེ་བཅུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་
པོས་ནི་སྒྲར་ཐང་གི་དགེ་བའི་བཤེས་གཞིན་སྤྱུ་རྒྱལ་མཆན་ལྷ་བའི་དྲུང་ནས།
དབུ་མ་《རིགས་ཆོགས་དྲུག》གི་འདོན་ལུང་ཞིག་ལྷས།

རྩེ་ཙོང་ཁ་པས་སློབ་གཞིར་གནང་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར། ལུ་རྒྱུབ་ཀྱི་
གསུང་དབུ་མ་《རིགས་ཆོགས་དྲུག》གི་ཁྱིད་རྒྱུན་ལྷ་ས་ཏ་ཙང་དགོན་པོར་
ཆགས་འདུག་པས། ལྷགས་ལུང་ཙམ་ལྷ་ས་ཡང་རྟེན་མི་རྟེན་གྱི་ཆོད་དུ་སྦྱང་
བར་མཆིས། རྩེ་རེད་མདའ་པས་ཀྱང་《རིགས་ཆོགས་དྲུག》གི་ལུང་ལྷ་བའི་
ཆོད་དུ་དཀའ་ལས་མང་པོ་བརྒྱབ་པའི་ལོ་རྒྱུས་འདུག གང་ལྟར་རྩེ་རིན་པོ་
ཆེས་《རིགས་ཆོགས་དྲུག》ཀྱི་འདོན་ལུང་ཐོབ་པ་ནས། 《རིགས་ཆོགས་དྲུག》ཀྱི་སྐོར་ལ་
གཞིགས་རྟོག་ནན་ཆེར་མཛད་དེ་ཤུ་སྐོར་ཞིག་བྱེད་འདོད་ཀྱང་། ས་སྐྱ་ཅུ་གོང་
གི་པོ་དྲི་བཞི་པོ་མ་གཏོགས་《རིགས་ཆོགས་དྲུག》ལ་ཤུ་སྐོར་གྱི་ཐུག་སྟེན་དར་
མེད་པས། ཤུ་སྐོར་ཐུགས་འདུན་བཞིན་མ་འགྲུབ་པར་བཞག།

དེ་ནས་ཕྱིར་དབུས་སུ་ཕེབས་དེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་སྡོམ་རྒྱུན་མཐོན་
པའི་ཕྱིར་ཡར་ལུང་གི་རྩོག་དན་རྣམ་རྒྱལ་དགོན་པའི་ནང་དུ། ཁ་ཆེ་པཎ་ཆེན་
སྤྱུ་ཤྱིའི་སྡོམ་རྒྱུན་གྱི་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དཀའ་བཞི་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་
ཆེན་གྱིས་མཁན་པོ་མཛད། འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཤེས་རབ་མགོན་པོས་ལས་གྱི་
སློབ་དཔོན་མཛད། འདུལ་བ་འཛིན་པ་བསོད་ནམས་རྩོམ་གསལ་སྟེ་སྟོན་
པ་མཛད་ནས། ལས་གྱི་དགེ་འདུན་ཁ་སྐོང་གུངས་ཆོང་བའི་དབུས་སུ་བསྟེན་
པར་རྫོགས་པའི་སྡོམ་པ་ལྟར་བཞེས་སོ། ། འོན་ཀྱང་《རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ》སྟོགས་
སུ། རྩེ་རིན་པོ་ཆེས་བསྟེན་རྫོགས་གྱི་སྡོམ་པ་བཞེས་པའི་ལོ་ཆོགས་ཞིབ་ཤུ་མི་
གསལ་མོད། ལོ་རྒྱུས་དང་རྣམ་ཐར་གཞན་དུ་གསལ་ན་བྱེད་རྣམ་པས་ག་ལེར་

ཅད་གཅོད་གནང་ན་ཡག་པོ་ཡོད།

སྤར་ཡང་འབྲི་གུང་མཐེལ་དུ་བྱོན། སྤར་ལྷ་སར་ཐོག་མར་ཕེབས་དུས་འབྲི་
གུང་སྤྱན་སྤར་ཅིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་གདམས་ངག་ལ་
སོགས་ཞུས་ཚུལ་བཤད་ཟིན་པ་ཡིན། ད་རེས་འབྲི་གུང་དུ་ཕེབས་དུས། འབྲི་
གུང་སྤྱན་སྤར་ཅིན་པོ་ཆེ་དགུང་ལོ་ཉ་ཅང་བགེས་པོར་སོན་པས་གསུང་ཆོས་
གནང་བྱུང་ཅམ་དུ་བཞུགས་ཡོད་ལ། ཁོང་གི་མདུན་ནས་སྤར་ཡང་། ལྷ་རྩ་
ཆོས་དྲག་དང་། དཔལ་ཕག་མོ་སྤྱུ་པའི་གསུང་འབྲུམ་ལ་སོགས་པ། མདོར་ན་
དྲགས་པོ་བཀའ་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་པལ་མོ་ཆེ་དེ་དུས་གསན་པ་རེད། སྤྱན་སྤར་
ཅིན་པོ་ཆེ་དང་རྩེ་སྤྱེ་མ་ནམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བཀོ་སྐྱོང་མཛད་པ་ན། སྤྱན་
སྤར་ཅིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས། ལོ་རྒྱུང་འདི་ལྷ་བྱུ་ལ་སྤྱུ་ཡོན་འདི་འདྲ་མངའ་བ་ནི་
ཉ་ལས་པ་རེད་ཅེས་བསྐྱགས་བརྗོད་ཡང་དང་ཡང་དུ་གནང་། ལོ་རྒྱུ་པ་ནམ་
མཁའ་བཟང་པོ་ཡང་དེར་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཡོད་པས། དེའི་མདུན་ནས་《ཐུག་
ལ་པ་》དང་། 《ཅན་པ་》གཉིས་ཀྱི་ཁྱིད་ཅིག་ཞུ་འདོད་ཀྱང་སྤྱབས་མ་འགྲིག་པར་
ལུས།

དེ་ནས་ཕྱིར་ལྷ་སར་ཕེབས་ཏེ། གཙོ་བོ་ཆལ་གུང་ཐང་དུ་བཞུགས་པར་
མཛད། བར་སྐབས་འདི་དུས་ཀྱི་ལོ་འགའ་ཞིག་གི་མཛད་པ་ཞིབ་ཕྲ་ནམ་ཐར་
ནམས་སུ་མི་གསལ་ཀྱང་། དགུང་ལོ་སྤྱུ་མ་ཅུ་སོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིང་《ལེགས་བཤད་
གསེར་གྱི་སྤྱིང་བ་》བཅུ་མས་པ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྷར་ལགས་ལ། དེའི་
བར་དུ་ལོ་མང་པོའི་རིང་ལ་ཆལ་གུང་ཐང་དུ་ཐུགས་ལྷོད་ལྷོད་ཀྱིས་བཞུགས་ཏེ།
དཔེ་གཟིགས་རྒྱ་ཆེན་གནང་བ་དང་། མཆམས་སུ་བཞུགས་ནས་དབྱངས་ཅན་
མའི་བསྟེན་པ་བྱེ་བ་མང་པོ་བསགས་པ་སོགས་སྤྱབ་སྤྱོད་ཡང་མཛད། དེའི་ཞར་

ལ། ཆ་ཁོད་པོན་པོ་དག་དབང་གཤམ་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོལ་རྣམས་ལ་《མཛོན་པ་
ཀྱན་བརྟམ་》དང་པར་ཕྱིན་ལ་སོགས་པའི་བྲིད་གནང་། སྐབས་དེའི་ཕྱག་ལས་
གཙ་པོ་ནི། ཕྱགས་སྟོད་པོར་བཞུགས་ནས་དཔེ་གཟིགས་ཀྱི་རྒྱན་བསྐྱར་ས་པ་
རེད།

སྐར་དགུང་ལོ་བརྒྱ་བདུན་སྟེང་དབུས་གཙང་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་ལ་ཕེབས་པ་
ནས། ད་ལྟ་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་སྟོད་ལ་ཕེབས་པའི་བར་ལ། ཐོས་བསམ་སྒྲོལ་
གཉེར་མཛད་སྐར་མདོར་བསྐྱས་ཅམ་ཞིག་ངས་ཁྱེད་རྣམ་པར་ཞུ་བུལ་བྱས་
ཀྱང་། ཞིབ་ཅིང་སྒྲ་བ་ཞིག་གདན་ནས་ཞུ་བུལ་མེད་དེ། ལོ་དེ་དག་གི་ཡུན་ལ་
བཤེས་གཉེན་སྲུང་སྲུའི་མདུན་ནས། གསུང་ཆོས་དང་། དཔེ་བྲིད་གང་དང་
གང་ཐོབ་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོར་རགས་ཅམ་ཞིག་ཞུས་པ་ལས། ཟུར་ནས་རྒྱ་གཞུང་
གང་དང་གང་ལ་གཟིགས་རྟོག་མཛད་པ་ནི་ཞུ་བུལ་མེད་པས། ངས་འདི་ནས་
ཁྱེད་རྣམ་པར་《རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་》རྩུ་ཁོང་གིས་སྒྲོལ་གཉེར་ཀྱི་སྐབས་གཙ་པོ་
གཟིགས་རྟོག་མཛད་ཡུལ་ཀྱི་རྒྱ་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་ཐོ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་གཅིག་
སྟོག་གི་ཡིན།

“པར་ཕྱིན་ཀྱི་སྐབས་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན། 《རྒྱན་གཉིས་》དང་། 《འབྲེད་
གཉིས་》 《རྒྱད་སྐུ་མ་》 《འབུམ་ཀྱི་རྒྱུ་ཀྱི་》 《བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྐྱས་》 ཐོགས་
མེད་ཀྱི་《དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་》 དེ་ཕྱིག་གཉེན་ཀྱི་《ཉི་མི་གཞུང་འབྲེལ་》 འཕགས་
པ་གྲོལ་སྒྲེས་མཛད་པའི་《ལེའུ་བརྒྱད་མ་》 བརྒྱན་པ་གྲོལ་སྒྲེས་མཛད་པའི་《ཉི་
མི་རྣམ་འབྲེལ་》 མེད་བཟང་གི་《འབྲེལ་པ་དོན་གསལ་》 《བརྒྱད་སྟོང་འབྲེལ་
ཆེན་》 《ལེའུ་བརྒྱད་མའི་བསྐྱས་དོན་》 སངས་རྒྱས་ལེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་《པལྟེ་ཀྱི་》 ཤེས་པའི་《དག་ལྟན་》 《བརྒྱད་སྟོང་འབྲེལ་པ་》 ཇི་མེད་བཤེས་

གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་《ཤེར་སྤྱོད་གི་འགྲེལ་པ་》 ཀ་མ་ལ་ཕྱི་ལས་མཛད་
པའི་《རྟོག་པོ་ཆེན་གྱི་འགྲེལ་པ་》 དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་《མདོ་ཐེ་རྒྱན་
གྱི་འགྲེལ་པ་》 བརྩན་པ་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་མཛད་པའི་《མདོ་ན་རྟོགས་རྒྱན་
གྱི་འགྲེལ་པ་》 《དེའི་བསྟུན་དོན་》ལ་ཆེ་རྒྱ་ན་ཕྱིས་མཛད་པ། གློ་བཟན་གྱིས་
མཛད་པའི་《འགྲེལ་པ་》 དེས་མཛད་པའི་《དབུས་མཐའི་འགྲེལ་པ་》 《ཆོས་
དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་གྱི་འགྲེལ་པ་》སོགས་ལ་གཙོ་བོར་གཟིགས་པ་རེད།

“མདོ་ན་པའི་སྐབས་ལ་《མདོ་ན་རང་འགྲེལ་》དང་། རྒྱལ་སྐས་གྲགས་པ་
བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་《མདོ་ན་དོན་གསལ་》 གང་སྟེལ་གྱིས་མཛད་པའི་
《འགྲེལ་བཤད་》 《མཆན་ཉིད་རྩེས་སྤྱུ་འབྲང་བ་》 《མདོ་ན་པ་ཀུན་ལས་བརྩས་
པ་》 སོགས་པར་ལན་གྲངས་དུ་མར་གཟིགས།

“ཆད་མ་རིག་པའི་སྐོར་ལ་《ཆད་མ་རིགས་མཛོད་》དང་། 《ཆད་མ་སྟེ་
བདུན་》 《ཆད་མའི་རང་འགྲེལ་》 《ཀུན་བརྩས་རང་འགྲེལ་》དང་བཅས་པ།
《ཆད་མ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་》 ལྷ་ཤྲུག་བྲམ་ཟེ་གསུམ་གྱིས་མཛད་པའི་《རིགས་
འགྲེལ་》 《རྣམ་ངེས་གྱི་འགྲེལ་པ་》 ཆོས་མཆོག་གིས་མཛད་པའི་ཆད་མ་
《རིགས་ཐིགས་གྱི་འགྲེལ་པ་》སོགས་པར་གཟིགས་རྟོག་མཛད།

དེ་བཞིན་དབུ་མའི་གཞུང་གི་སྐོར་ནས་《དབུ་མ་རིགས་པའི་ཆོགས་དུག་》
དང་། 《བཞི་བརྒྱ་པ་》 《འགྲེལ་པ་བུ་རྩ་ལྟ་ལྟ་》 《དབུ་མ་སྤྱིང་པོ་》དང་དེའི་
རང་འགྲེལ་ 《རྟོག་གི་འབར་བ་》 《ཤེས་རབ་སྟོན་མེ་》 དེའི་《འགྲེལ་བཤད་》
སྟུན་རས་གཟིགས་བརྩུག་གྱིས་མཛད་པ།《འབྲུག་པ་རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་》
《འགྲེལ་པ་ཆོག་གསལ་》རྩ་ལ་ཨ་ན་རྩས་མཛད་པའི་དབུ་མའི་འགྲེལ་པ་《བདེན་
གཉིས་རང་འགྲེལ་》 《སྟོན་འབྲུག་》དང་《ཀུན་བརྩས་》ལ་སོགས་པར་གཙོ་

པོར་གཟིགས་པ་རེད།

རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་འདི་འདྲའི་གཞུང་མང་པོ་ཞིག་ལ་གཟིགས་རྟོག་མཛད་པར་སྐྱེས་པ་དེ་ལྟར་བསྟོན་ཞེ་ཡིན་སྟེ་མ་འདི་རྒྱ་བསམས་ལ་ཤར་ན། དེའི་རྒྱས་ལན་ནི་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་པོ་ཉི་བཙེ་བརྒྱད་ལ་ག་ལེར་གཟིགས་དང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གོང་གསལ་གྱི་གཞུང་ལུགས་བསྟན་བཅས་དེ་དག་ལ་ཐོས་བསམ་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་གནད་ཡོད་དང་མེད་ནི་གསུང་འབུམ་པོ་ཉི་བཙེ་བརྒྱད་རང་གིས་ལན་རྒྱག་ངེས་ཡིན།

མ་གཞི་དོགས་པ་དེ་འདྲ་འབྱུང་བར་ཁག་མི་འདུག རང་རེ་བོད་ལ་བར་སྐབས་ནས་ལུད་བསྟོན་བྱེད་རྒྱ་དར་བྱས་ཏེ། རྩོད་དང་ལུད་སྟོན་བྱིས་ཐལ་ཆེ་བས། རྣམ་ཐར་དང་ལོ་རྒྱས་རྣམས་ལས་དངོས་མ་གང་ཡིན་དང་རྩོད་མ་གང་ཡིན་གྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་མི་ཤེས་པའི་ཆད་ཏུ་ལྷུང་འདུག་པ་རེད། འོན་ཀྱང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཟབ་རྒྱས་གྱི་བསྟན་བཅས་དེ་འདྲ་མང་པོར་གཟིགས་རྟོག་དཔྱིས་ཕྱིན་མཛད་ཡོད་མེད་ནི། དཔང་རྟགས་གྱི་སྟོན་ནས་ཆད་གཅོད་ཆོག་པ་ཞིག་སྟེ། ཁོང་གི་བཅའ་སྟེན་རྣམས་སྟུ། གོང་ཏུ་མཆན་བྲངས་པའི་གཞུང་དེ་དག་གི་དོན་བཀའ་ཚུལ་དང་། དགོངས་པ་འབྲེལ་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་སྟབས་ཞིག་ཏུ་སྟེན་གྱི་འདུག

དེ་ནས་ཆལ་གྱང་ཐང་ཏུ་དཔེ་མཆའ་སྟེན་ལ་ལོ་འགར་བཞུགས་ཏེ། «བཀའ་འཁྱུར་རོ་ཅོག»དང་། «བསྟན་བཅས་འཁྱུར་རོ་ཅོག»གཉིས་ཀ་ཆ་ཆང་ལ་ཞིབ་གཟིགས་ཐེངས་རེར་གནད་ཚུལ་གྱང་གསལ་ལ། འདི་ཏུས་ཆ་ཁོ་དཔོན་པོ་དག་དཔང་གྲགས་པས་ཞབས་བྱི་ཞུས་ཡོད་པར་སྟེན།

15. དབུ་མའི་ཟབ་དོན་ལ་ཞིབ་ཏུ་དབུད་དགོས་དོན།

ཡང་《རྟོགས་བརྟུན་》ཙ་བ་ལས། “མདོ་ལྷགས་གཞུང་ལ་ངལ་བ་མང་བྱས་
ཀྱང་། ཟབ་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་དང་སྤྲོད་པ་ན། གང་ཡང་མ་བསྐྱབས་ཅི་ཡང་
མི་ཤེས་པའི། ལྷ་བའི་ཚུལ་ལས་རིང་ཏུ་མ་སོང་བར། མཐོང་ནས་ལྷག་པར་
ལྷ་སྤྲོད་གཞུང་ལྷགས་ཀྱི། ཟབ་མོ་འབྲེད་པའི་ཕྱ་བའི་རིགས་ལམ་ནས།
ཡང་དག་ལྷ་བ་འདྲིན་པའི་གནད་ཀྱན་ལ། ལེགས་པར་སྦྱངས་ཏེ་ཐེ་ཆོམ་ཆོད་
པར་བྱས།” ཞེས་གསུངས་ཡོད།

དེ་ཡང་《རྟོགས་བརྟུན་》འདིར། ཁོང་གིས་ཐོག་མར་བྱམས་ཆོས་ཀྱི་སྐོར་ལ་
སློབ་གཉེར་གནང་ཚུལ་དང་། དེ་ནས་རིགས་པའི་གཞུང་གི་དཀའ་གནད་
ཆད་མའི་སྐོར་ལ་སློབ་གཉེར་གནང་ཚུལ་སོགས་སྟེར་བཤད་ཟིན་པ་དེ་ལྟར་
དང་། ད་ནི་དབུ་མའི་སྐོར་ལ་ཐོས་བསམ་གནང་ཚུལ་གསུང་གི་འདུག་མོད།
《རྟོགས་བརྟུན་》རང་ཏུ་ནི་དབུ་མའི་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་མཛད་དགོས་པའི་
རྒྱ་མཆན་སོགས་མདོར་བསྟུས་ཤིག་གིས་ཡོད་པ་ལས། དབུ་མའི་གཞུང་ལ་རི་
ལྟར་བསྐྱབས་པའི་ཚུལ་ཞིབ་ཅིང་རྒྱས་པར་མེད་ནའང་། སྟེར་བྱས་པ་ལྟར། རྩེ་
བཅུན་རེད་མདའ་པ་ཆེན་པོའི་མདུན་ནས་《དབུ་མ་འདུག་པ་རང་འགྲེལ་》དང་
བཅས་པར་ལན་ཏུ་མར་གསན་པ་དང་། 《རིགས་ཆོགས་དྲུག་》གི་ལྷང་ཐོབ་
རྩེས། ལྷ་སྤྲོད་ཀྱི་གསུང་ནམས་ལ་ཞིབ་ཅིང་ཕྱ་བ་བརྟག་པར་མཛད་པ་སོགས་
ནི་དབུ་མ་ལ་འཆད་ཉན་གནང་བའི་ཚུལ་ཡིན།

གོང་གི་《རྟོགས་བརྟུན་》ཀྱི་ཆོག་དོན་དེས་ནི། འདིག་རྟོན་འདིའི་སྤྱི་པོ་ལ་
ཤས་ཀྱིས་མདོ་དང་ལྷགས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་གཞུང་གི་དོན་ཏུ་དཀའ་ལས་མང་
པོ་བརྒྱབ་ཡོད་ན་ཡང་། ཟབ་མོའི་དོན་ཏེ་དབུ་མའི་དཀའ་གནད་ཉམས་སུ་ལེན་

པ་དང་སྐྱ་བ་ལ་ཐུག་ཆོ། གང་ཡང་མ་བསྐྱབས་ཅི་ཡང་མི་ཤེས་པའི་ངང་ཆུལ་
འདིན་གྱི་འདུག་ཅེས་པའོ།

དེ་ལྟར་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཞིག་མདོ་སྐྱེས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་
ཐོས་བསམ་གྱི་ངལ་བ་མང་དུ་བསྐྱེན་ཀྱང་། ཟབ་མོ་དབུ་མའི་གཞུང་གི་སྤྱི་བའི་
གནས་ཆམས་རང་གིས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང་གཞན་ལ་འཆད་པ་སོགས་ལ་
རྫོངས་པར་མ་བྱད། ལྷག་པར་སྤྱི་སྦྱོབ་ཀྱི་《རིགས་ཆོགས་དུག》གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་
གཞུང་ཆམས་ཀྱི་ཟབ་དོན་ནི་ཅི་ཡང་དཔོག་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག་ཅེས་པ་ནི། ཁོང་
གི་དུས་རབས་དེར་རང་ཉིད་དངོས་སུ་སྤྲད་པའི་ཐོང་བ་མིན་ནམ་སྐྱེས་སྤྱི་
ཀྱི་དུས་《རིགས་ཆོགས་དུག》སོགས་ལ་སློབ་གཉེར་གྱི་རྒྱན་དར་ཡང་། སྐབས་དེ་
དུས་ཅམ་ལ་ནི་དེའི་རྒྱན་ཤིན་ཏུ་ཉམས་དམའ་བར་གྱུར་ཏེ་སྤྱེས་ལུང་ཅམ་
ཡང་ཁྱེས་རག་མི་རག་གི་ཆད་དུ་གནས་ཡོད་པར་མཐོང་བས་སོ།

གང་ལྟར་དེའི་དུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཅན་མང་པོ་ཞིག་གིས་མགོན་པོ་སྤྱི་སྦྱོབ་
ཀྱིས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་ཟབ་མོའི་དོན་དེ་སོ་སོས་ཉམས་སུ་ལེན་རྒྱུ་ཡིན་ན་
འདྲ། གཞན་ལ་འཆད་དགོས་ནའང་འདྲ། ངས་བསྐྱབས་ཀྱང་མ་ཐོང་ལ། ཤེས་
ཀྱང་མི་ཤེས་ཟེར་བའི་རྒྱལ་ཁྱེས་ལ་གནས་པའི་རྒྱལ་དེ་མཐོང་ནས། “ལྷག་
པར་སྤྱི་སྦྱོབ་གཞུང་ལུགས་ཀྱི། ཟབ་མོ་འབྱེད་པའི་སྤྱི་བའི་རིགས་ལམ་ནས། ཡང་
དག་ལྟ་བུ་འདྲན་པའི་གནད་ཀུན་ལ། ལེགས་པར་སྦྱངས་ནས་ཐེ་ཆོམ་ཆོད་པར་
བྱས།” ཞེས་ཏེ། གནས་རྒྱལ་དེ་མཐོང་བ་ན། ངས་ནི་ལྷག་པར་ནུས་ཤུགས་རྩལ་
འདོན་གྱིས་འཕགས་པ་སྤྱི་སྦྱོབ་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཆམས་ལ་ཐོས་བསམ་གློད་
མེད་ཀྱི་སློན་ནས། ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བར་ངེས་པ་འདྲན་པའི་སྤྱི་བའི་རིགས་
ལམ་ཆམས་ལ་དཔྱིས་ཐྱིན་པ་ཞིག་སྦྱངས་པ་ཡིན་གསུངས་པ་རེད།

དེ་ལས་ཅུང་ཟད་འཕྲོས་ན། ཉམ་རྒྱན་“ཞི་སྟོན་གཉིས་པ་མེད་པ་དང་” ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ལམ་མཐ་ཞི་བའི་སྟོན་ནི་གཅིག་མ་གཏོགས་
གཉིས་མེད་པ་རེད། རྒྱ་མཚན་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བར་འཁོར་
བྱེད་གྱི་ཅ་བའི་རྒྱ་གཅིག་ཡིན་པས་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་
མཐོང་བའི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་སེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་བར་འབྱམས་
ནས་ཡོང་བ་ཡིན་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྫོངས་པའི་མ་རིག་པ་ལ་འཛིན་སྟངས་
མི་འདྲ་བ་མང་པོ་འཛོག་རྒྱ་མེད། དཔེར་ན། བོད་ཀྱི་མ་རིག་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མ་
རིག་པ། རྒྱ་ནག་གི་མ་རིག་པ་ཞེས་མ་རིག་པ་ལ་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ཀྱི་
དབྱེ་བ་འབྱེད་རྒྱ་མེད། བདག་གི་དེ་ཉིད་གཅིག་ལས་གཉིས་མེད་པ་དེ་བཞིན་
དུ། བདག་གི་དེ་ཉིད་ལ་རྫོངས་པའི་མ་རིག་པར་ཡང་འཛིན་སྟངས་རིགས་
གཅིག་ལས་གཉིས་མེད་པ་རེད།

རང་ཅག་རྣམས་ཁམས་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་འཁོར་བའི་གནས་སུ། ཡང་
དང་ཡང་དུ་འབྱམས་པར་བྱེད་པའི་ལས་སྣ་ཚོགས་པ་བསགས་པའི་རྒྱ་དང་
རྒྱུན་ནི། རང་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡང་དག་པ་མ་ཤེས་པའམ། རང་ཉིད་ཀྱི་རང་
བཞིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་བརྒྱུང་བ་ལ་ཐུག་ཡོད་པས། ཞི་བའི་སྟོན་གཅིག་ལས་མེད་
དོན་ཡང་དེ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་དེ་ཉིད་དངོས་དང་རང་གི་རང་བཞིན་དངོས་མ་
ཤེས་པའི་སྟོན་དེའི་རྫོངས་པ་བརྟོག་རྒྱ་ལས་གཞན་དུ་ཐར་པ་མུང་ན་ལས་འདས་
པ་ཐོབ་པའི་ལམ་མེད་པ་རེད།

བདག་གི་དེ་ཉིད་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་སྟོན་ནི་རང་ཅག་སྐྱེས་ཅམ་ནས་
རྒྱུད་ལ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་ཡོད་པས། འཁྲལ་བ་དེ་བརྟོག་པའི་ཕྱིར་དུ། རྒྱ་གར་མཁས་
པ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་པ་ཞིབ་ཅིང་ཕྱ་བའི་ནང་བཟུང་དང་ལྡན་པའི་གཙུག་

ལག་མཐའ་ཡས་པ་མཛད་ཡོད་དེ། འདུལ་བ་ཀྱ་རི་ཀྱ་ནས། གསང་སྤྲུལ་སྤྲུལ་མེད་ཀྱི་བར་དུ་དེའི་ཐབས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཡོད་པ་རེད། སྤར་སྤྲུལ་པ་བཞིན། རྒྱན་དུག་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་ཀུན་ཏུ་འང་གནད་འགག་གཙོ་པོ་དེར་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཡོད་དེ། རྩེ་ཆེན་བྱས་ན། ང་ཆོའི་སྒོ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འབྲུལ་བའི་ཆུལ་དང་། འབྲུལ་བ་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱོག་པའི་ཐབས་གཉིས་ལ་དཔྱད་བསྟར་གནང་ཡོད།

ཡང་སྟེང་། བདག་ཅེས་པ་ཅི་ཞིག་རེད། ཡུལ་ཞེས་པ་ཅི་ཞིག་རེད། ཡུལ་ཅན་ཞེས་པ་ཅི་ཞིག་རེད། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཅི་ཞིག་རེད་སོགས་ལ་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དཔྱད་པ་ན། སྒྲོབ་དཔོན་སོགས་མེད་སོགས་ཀྱིས་ནི་མཆོག་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྟེང་ནས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་སོགས་ཤེས་བྱ་གཞིའི་གནས་ལུགས་ལ་གོ་བ་སྤངས། དེ་བཞིན་སྒྲོབ་དཔོན་སྤྲུལ་གྱི་སྤང་པོ་སོགས་ཀྱིས་ནི་ཤེས་བྱ་ལ་གཞལ་བའི་གནས་གསུམ་དུ་སྦྱེ་བ་ལྟ་བུ། ཤེས་བྱ་གཞིའི་ནམ་གཞག་ལ་དབྱེ་བའི་སྤྲེ་ཆེན་འབྱེད་སྤངས་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་བྱུང་ཡོད།

འཕགས་པ་སྤྱུ་སྤྱུབ་ཀྱིས། “རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ནི། །བདེན་པ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་བཞེན། །” ཞེས་སངས་རྒྱས་བཙམ་ལུན་འདས་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་མཐའ་ཡས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ནམ་གངས་ཇི་སྟེང་ཅིག་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཚུར་བསྐྱས་ཏེ། ཤེས་བྱ་གཞིའི་དེ་ཉིད་གཏན་ལ་ཐབ་ཡོད་པ་དང་། ཤེས་བྱ་གཞིའི་དེ་ཉིད་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་གཉིས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་ནང་དུ་འདུ་གསུངས་པ་རེད།

དེ་ཡང་རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནི། མགོན་པོ་སྤྱུ་སྤྱུབ་ཀྱིས་བཞེད་པའི་དབུ་མའི་ལྟ་བ་དེ་ཐར་པའི་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འདོད་མཁན་གྱི་སྟེས་བྱ་

དམ་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། ལྷ་སྐྱབ་ནི་དབྱ་མ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱི་མོའི་སློབ་དཔོན་ཡིན་
 པ་རེད། ཕྱིས་སྐྱབ་དབྱ་མ་པ་འདྲ་ཐལ་འཁྱུར་པ་དང་རང་རྒྱུད་པ་སོགས་སྐྱབ་མང་
 ཏུ་གྱེས་པས། ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འདྲ་མཁས་པ་སོ་སོས་འགྲེལ་ཚུལ་མི་འདྲ་
 བ་མང་ཏུ་བྱུང་ན། རྗེ་ཚོང་པས་དབྱ་མའི་མཁས་པ་དེ་དག་ལས་འཐད་ལྟན་
 ཏུ་འཛིན་པའི་སློབ་དཔོན་གསུམ་ཡོད་དེ། ལྷ་སྐྱབ་དང་། སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་སྤྱོད་
 རྒྱ་བ་གྲགས་པ་གསུམ་རེད། ཞི་བ་ལྟ་དང་། འཕགས་པ་ལྟ་སོགས་པ་ཡང་ལྟ་
 བ་ཐལ་འཁྱུར་ཏུ་གནས་པར་བཞེད་པས་ཁས་ལེན་མོད། གཙུག་པོར་ཆད་མར་
 འཛིན་པ་ནི་གོང་གི་དེ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚུལ་ནི། «ལེགས་བཤད་སྤྱིང་པོ་»
 ཡི་མཚུག་ཏུ། “འཛམ་གླིང་མཁས་པའི་རྒྱན་གྱུར་འདི་རྣམས་ཀྱི། ། ལེགས་
 བཤད་ཀྱན་ལ་སྤྱིང་ནས་གྲས་མོད་ཀྱང་། ། འཁོར་འདས་རྟེན་འབྱུང་མི་བསྐྱེད་
 གཏན་ཆེགས་ཀྱིས། ། མཆོན་འཛིན་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་འཛིག་བྱེད་པ།
 རྒྱ་བ་ལས་འོང་ལེགས་བཤད་འོད་དཀར་གྱིས། ། སློ་མིག་ཀྱན་དའི་ཆལ་རབ་
 བྱེ་བའི་ཆོ། ། སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ལམ་མཐོང་ནས། ། ལྷ་སྐྱབ་
 ལུགས་བཟང་གཙུག་པོར་མི་འཛིན་སྟེ། །” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རེད།

དོན་ནི། འཛམ་གླིང་རྒྱན་ཏུག་མཆོག་གཉིས་གཙུག་པོར་གྱུར་པའི་རྒྱ་གར་
 འཕགས་པའི་ལུལ་གྱི་མཁས་པ་དེ་སྟེད་ཅིག་གི་གསུང་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དད་
 གྲས་ཀྱི་ལུལ་ཏུ་བཀྱར་དང་བཀྱར་ཏེ། རྗེ་རང་ཉིད་ལྷ་སྐྱབ་ཡབ་སྐུ་ལ་དགའ་
 འགས་པ་རྒྱ་མཆོན་ཏུ་བྱས་ནས། དེའི་ལྟ་བ་དང་མི་མཐུན་པ་རྣམས་ལ་མ་
 གྲས་པའི་ཆེག་དེ་འདྲ་ལར་ནས་མི་སྣ་བར་“ཐིན་ཏུ་གྲས་” གསུངས་པ་རེད།
 འོན་ཀྱང་། མཆོན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་འཛིག་པར་བྱེད་པའི་
 རིགས་པ་ནི། ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་གཞུང་ལས་བསྟན་ཞིང་། དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་སྤྱོད་

དང་ཟླ་བ་ཤུགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་གསལ་བར་མཛད་པའི་ཚུལ་མཛུལ་ཆོ། ལྷོ་བ་
དཔོན་དེ་གསུམ་གཙོ་བོར་མི་འཛིན་པའི་རང་དབང་མ་བྱུང་ཞེས་གསུངས་པ་
རེད།

ཁྱུ་མཚན་དེར་བརྟེན་《རྟོགས་བརྗོད་》འདིར་ཡང་། ལྷ་ལྷུབ་ཀྱི་གཞུང་ནས་ས་
ལ་མེ་ཚོམ་ཚོད་པ་ཞིག་སྤྲངས་པ་ཡིན་གསུངས་ཡོད། དེ་ཡང་“མེ་ཚོམ་ཚོད་”
པ་” ཞེས་པ་ནི་ལམ་གྱི་གོ་རིམ་རིང་པོ་ཞིག་རྟེ། གོ་རིམ་དེའི་ཁྲོད་དུ་ནི་ལྷ་ལྷུབ་
ཀྱི་རྩེས་སུ་འབྲངས་པའི་མཁས་པས་སྤྱི་དགོངས་པ་ཐལ་རང་སོ་སོའི་ལུགས་སུ་
བཀའ་ཚུལ་དང་། དེ་དག་གི་ནང་ནས་《འགྲེལ་པ་བརྒྱ་ལྷ་ཉ་》དང་། དཔལ་
ལྷན་རྒྱ་བའི་《འགྲེལ་པ་ཆིག་གསལ་》 《འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་》
ལ་བརྟེན་ནས། མཐའ་བལ་དབུ་མའི་དོན་ལ་ངེས་པ་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་རྟེད་པའི་
ཚུལ་འདུས་ཡོད།

རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱོད་པའི་དུས་སྟེ། གང་ཟག་ལ་ལས་ནི་མདོ་སྟགས་ཀྱིས་
 དམུས་པའི་གཞུང་ལ་མང་ཐོས་རྒྱུ་ཟད་པེ་བྱེད་ནའང་། ལྷ་པའི་ཐད་ལ་སྒྲེབས་
 དུས། རྩོལ་གཉེར་མང་པོ་མི་བྱེད་པ་དང་བྱེད་མི་དགོས་པར་སྒྲུབ་ཏེ། ལས་སྒྲེལ་
 ཞིག་གི་ངང་ནས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དོ་སྟོན་གྱིན་པའམ། ཡང་། ལྷ་པ་ནི་སྒྲེ་
 རྟོག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པས། ཐོས་པས་མ་གྱི་རིགས་པས་གདན་ལ་
 དབབ་རྒྱ་མེད་མོགས་སྒྲས་ནས་སྟོང་ཉིད་ལ་དཔྱེད་པའི་རིགས་པར་རྒྱུང་སྒྲུང་
 རྒྱུ་མཛད་པ་ལྷ་པའི་གནས་ཚུལ་པེ་བྱེད་ཡོད་ས་པེ། ཡིན་ཡང་། རྩེ་ཙོང་ཁ་
 པ་ཆེན་པོས་བཞེད་ཚུལ་དེ་ལ་མོས་མཐུན་གནད་མེད།

ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཟབ་མོ་དགུ་མའི་སྣ་བ་དེའང་སྤྲ་ཞིང་སྤྲ་བའི་རིགས་ལམ་
ལ་བརྟེན་ནས་གཏུན་ལ་དབབ་དགོས་ཏེ། རིགས་ལ་སྤྲ་ཞིང་སྤྲ་བར་བརྟེན་ནས་

ཏ་གོ་རྒྱ་མེད་ན་དེ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་མིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། རྫོང་པ་
 ཉིད་ནི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཡིན་ལ། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གཏན་
 ལ་ཕབ་ཆེ་ཤེས་བྱའི་དོན་རགས་པ་ནས་སྤྲ་བ་དང་། སྤྲ་བ་ལས་ཀྱང་སྤྲ་བའི་
 བར་དབྱེད་པ་བཏང་ན། མཐར་རང་གི་སེམས་དང་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་
 རེ་ཉེར་འགོ་བ་ཡིན་གྱི། རགས་པའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་སྟེགས་བྱ་འདི་ག་བརྒྱད་
 དེ་སྤྲ་བའི་གནས་ལུགས་ལ་དབྱེད་ཐབས་མ་བྱས་པར། ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་གནས་
 ལུགས་རྫོང་པ་ཉིད་ནི། རིགས་ལམ་སྤྲ་ཞིང་སྤྲ་བར་སྦྱང་མ་མྱོང་ཞིང་། རྫོགས་
 གྱི་ཚལ་ཤིན་ཏུ་མ་རྒྱས་པའི་སྐབས་སུ་ཐད་ཀར་ངོ་སྤྲད་རྒྱ་ཡོད་མེད་ཏ་ཅང་
 ལག་པོ་ཡིན་པར་འདོད།

དེ་བཞིན། ལྷ་བར་ངེས་རྟོགས་སླིན་པ་ལ་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་ཉམས་ལེན་
 གྱི་ནང་ནས་ཀྱང་། གཙོ་བོ་ལྷག་མཐོང་གི་ཉམས་ལེན་ཚལ་དུ་འདོན་དགོས་
 ཏེ། སེམས་བརྟན་པོར་གནས་པའི་གནས་ཆ་ཅམ་རྟོགས་རིམ་གྱི་འོད་གསལ་
 མིན་ལ། དབུ་མའི་ལྷ་བ་ཡང་མིན། ཉིང་ངེ་འདྲིན་ཅམ་ཐོབ་ཅིང་སེམས་བརྟན་
 པོར་གནས་ཏེ་གཉིས་སྤྲང་ཤིན་ཏུ་རགས་པ་ལོག་པ་ཅམ་ལ་རྟོགས་རིམ་གྱི་
 འོད་གསལ་དང་། དབུ་མའི་ལྷ་བ་མཐར་ཐུག་ཏུ་བབྱུང་ན་ནོར་འཁྲལ་ཡིན་ས་
 རེད། གལ་ཏེ་དེ་འདྲའི་སེམས་བརྟན་པོ་ཞིག་ཐོབ་ན། དེ་ནི་གཞུ་ལྷ་བ་ཡིན་པས།
 གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་འཛོག་དགོས་པའི་འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཙོད་བྱེད་གྱི་མདའ་
 ནི། ལྷ་སྦྱབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ལས་རིགས་པ་ངི་མ་མེད་པའི་སྟོན་ནས་གཏན་ལ་
 ཕབ་པའི་དབུ་མའི་ལྷ་བ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་པར་བཞིན།

དེའི་ཕྱིར། “ལེགས་པར་སྦྱངས་ཏེ་ཐེ་ཚོམ་ཆོད་པར་བྱས། རྩལ་འདི་
 བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདལ། ། བཀའ་ངིག་ཆེའོ་རྩེ་བཙུན་མཐུན་

པའི་གཏེར། ། གསུངས་པ་རེད།

16. གསེར་ཕྱེད་ལྷགས་ཚྭ་མཚན་ཚུལ་ལས་འབྱོམ་པ།

དཀྱི་ཡང་། ལྷ་རྒྱལ་མཆོམས་ཀྱི་ནམ་ཐར་ལས་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། དགྲུང་
ལོ་སོ་གཉིས་སུ་སོན་པ་ན་《ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྱེད་བ》བཅུམས་པ་ཡིན་
ལ། དེ་ནི་ཁོང་གི་སྒྱུ་ཆོལ་དེའི་ནང་བཅུམས་ཆོས་རྒྱས་པ་ཞིག་བཅུམས་པའི་
ཐོག་མ་ཡིན། དེའི་ཐོན་དུ་སྒྲུབ་དག་གི་བྲིད་ཐོབ་སྟེ་《དབྱངས་ཅན་མའི་
བསྟོད་བ》བྲིས་པ་དང་། 《སྒྲོགས་ལ་བཁོད་པའི་ཐེམ་སྐྱེས་》དང་། 《ཀྱུན་གཞི་
རྒྱ་ཆེར་འབྱེལ་》ལྟ་བུ་ཕྱག་ཚུམ་བྱུང་དུ་འགའ་ལས་རྒྱས་པ་གནང་མེད།

རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ཐོས་བསམ་སྒྲོབ་གཉེར་དེ་འདྲ་ཞིག་གནང་བའི་
བདག་འབྲས་སུ་《ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྱེད་བ》ཚྭ་མ་པ་ལ་ཞུགས་པ་ན།
ཚྭ་མ་པ་པོ་ཁོང་ལ་དངོས་གནས་དང་གནས་བསྟན་བཅོས་ཚྭ་མ་པའི་རྒྱ་ཕུན་
སུམ་ཚུགས་པ་འཛོམས་པ་ནི། ཁོང་རང་གིས་ཀྱང་གསེར་ཕྱེད་ཚྭ་མ་སྐབས་
སུ། མཚན་བརྗོད་ཀྱི་ནང་དེའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། ཆིག་དེ་རི་
བཞིན་དཔྱད་ཀྱི་མི་འདུག ག་རེ་རེད་?

ཐོན་མ་མི་ཞིག་གིས་ང་ལ་གཞུང་ལུགས་ངེས་ཆ་ཞེ་པོ་ཡོད་ཅེས་སྒྲུས། དེ་
ལ་གཅིག་གིས། འོ་ན། ཡང་དག་སྒྲ་མའི་མགོ་གང་རེད་ཅེས་དྲིས་པ་ན། ཁོས་
བསམ་སྒྲོའི་ཅམ་བཤང་ཡང་མ་ཤེས་པ་རེད། དེ་ལ་མི་དེས་བྲོད་ལ་གཞུང་ངེས་
ཀྱི་མི་འདུག ཡང་དག་སྒྲ་མའི་མགོ་སྟེ་བ་ཀྱུན་ཏུ་རེད་ཅེས་སྒྲུས། སྟེ་བ་ཀྱུན་
ཏུ་ཡང་དག་སྒྲ་མ་དང་། ཞེས་པ་དེ་རེད། (དགོད་མུ) དེ་དང་འདྲ་བར་ངས་ཀྱང་
དཔྱད་ཀྱི་མི་འདུག

གང་ལྟར་སྒྲར་ཅིས་སྒྲར་མའི་ལུས་ཀྱི་སྟོབས་རྒྱས་པ་དང་དཔེ་སྒྱུར་ཡོད་

པ་རེད། འོ་རེད་རེད། “ཁེས་དོན་སྤང་ཆེད་བཞུད་གྱིས་སྒྲོབ་ཆུས་ཤིང་།” གསུང་རབ་
 པ་སྤོའི་མཚོ་ཆེན་ནང་ཞུགས་ནས། གཞུང་དོན་དར་དྲིལ་སྒྲོག་པའི་བྱང་བ་
 ལ། ཡོངས་འདུའི་ཤིང་བཞིན་འདི་ན་སྒྲ་ཡིས་དཔེན། “ཞེས་པ་རེད། དེས་
 བྱི་དུས་སྐབས་དེའི་སྤང་ཚུལ་ཞིག་སྟོན་གྱི་ཡོད་དེ། སྤང་མ་ཞིག་ལ་ཆ་བཞག་
 བ། གནས་དང་གནས་མིན་ལ་དཔྱད་པའི་སྒྲོ་གྲོས་གྱི་སྟོབས་ཆུས་ཤིང་། གསུང་
 རབ་པ་སྤོའི་མཚོ་ཆེན་གྱི་ནང་ལ་ངལ་མེད་དུ་བསྐྱོད་ནས། ཟབ་རྒྱས་གྱི་གཞུང་
 ལུགས་དག་གི་དོན་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྒྲོག་ཀླུ་མཁན་
 གྱི་བྱང་བ་ཞིག་ནི། ཡོངས་འདུའི་ཤིང་སྟེ་དཔག་བསམ་གྱི་སྟོན་པ་བཞིན་འདི་
 བ་ཤིན་ཏུ་དགོན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། དཔག་བསམ་གྱི་སྟོན་པ་མེད་པ་མིན་
 གུང་དགོན་པོ་ཡིན་པ་བཞིན། དེ་འདྲའི་མཁས་པ་འང་དགོན་པོར་བསྟན་པ་
 ལས་མེད་པར་གསུངས་པ་མིན།

“དེ་སྤང་རྒྱུ་བྱེད་སྒྲིག་དང་བརྗོད་བྱ་ལ། རང་ལ་ཡིད་ཉོན་ཅུང་ཟད་མེད་
 ལྟར་ཁྱུང་། གཞན་གྱི་ཟེར་སྒྲོས་འབའ་ཞིག་རྗེས་འབྲངས་པའི། གཞུང་ཚོམ་
 སྒྲ་བརྟན་དེ་དག་ངལ་གསོས་དང་།” གསུངས་པ་དང་། ཡང་། “ཟབ་བསྐྱིང་
 དོན་ཟབ་བདུན་ཅུའི་རིན་ཆེན་སྟེང་། རྟེན་པས་ལེགས་ཆོག་གི་སྤང་བྱ་ལ་
 བརྒྱས་ཤིང་། ལུང་རིགས་གཟི་འོད་བརྒྱ་ཡིས་བསྟར་བ་ཡི། སྒོ་གསལ་མགིན་
 པའི་རྒྱན་གཅིག་བདག་གིས་སྟེལ།” གསུངས་པ་རེད།

ཆོག་འདི་དག་ངས་འདྲེན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ་ན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་
 ཆེན་པོས་ཐོས་བསམ་སྟོབ་གཉེར་གྱི་རྒྱང་གཞི་དེ་འདྲ་ཞིག་འདོམས་པར་བྱས་
 ཏེ། «ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་སྟེང་བ»ཚོམ་པ་ལ་འདུག་སྐབས། སྤང་ཆ་འདི་
 འདྲ་བཤད་ཁྱུང་ན་བར་འགྲོ་བར་མ་ཟད་སྟན་པོ་ཞིག་ཁྱུང་རེད། དེ་འདྲ་མིན་

པར་ད་ལྟའི་རང་ཅག་བཞིན། ཚེས་ཡིག་རེ་བྲིས་ཏེ་ལ་བ་འདྲ་མི་འདྲ་ཅི་ཙམ་
བརྒྱབ་ཀྱང་འགའ་ཞིག་ལ་ནི་སྟོང་པོ་ཆེར་མེད། སྤྱིར་ན་བཤད་རྒྱུའི་སྐད་ཆ་
གཅིག་ཡིན་ཡང་། ལ་ལའི་ཁ་ནང་ནས་གྲགས་ན་སྟན་པོ་ཞིག་དང་། ལ་ལ་ཞིག་
གིས་བཤད་ཆེ་མི་སྟན་པར་འགྱུར་འགྲོ་བ་ནི་བཤད་མཁན་གང་ཟག་ལ་སྟོས་ཏེ་
བདེན་པའི་སྐད་ཆ་ཡིན་མིན་ལ་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཡོད་པས། འདི་ནས་ཇེ་ཙོང་
ཁ་པ་ཆེན་པོས། ཤར་བྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆའི་བརྗོད་བྱ་དངོས་བརྒྱད་དོན་
བདུན་ཅུ་ནི། ངས་ཆོག་གི་སྦྱོར་བ་ཏ་ཅང་སྟན་པའི་སྤྱད་བྱ་ལ་བརྒྱས་ཏེ། ལུང་
དང་རིགས་པའི་འོད་གྲིས་བརྒྱན་པ་ཞིག་གི་རྒྱ་ཡིན་ཞེས། རང་རྟོན་ཆེན་པོས་
གསུངས་པ་དེ་སྟན་པོ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་སོང་།

ད་ཀྱང་། ཁར་བྱང་དུ་དོན་སྟན་ཆོགས་ཤིག་ཞུ་འདོད་སྦྱེས་པ་ནི། ཁོང་
གིས་《ལེགས་བཤད་གསེར་སྤེང་》བཅུ་མས་པའི་སྐོར་སྤེང་དུས། ཉེ་དུས་ཤིག་
ལ་《ལེགས་བཤད་གསེར་སྤེང་》ཆོས་ཇེ་སྤོང་ཆེན་པས་བཅུ་མས་པ་ཡིན་མིན་
གྱི་སྐད་ཆ་ཞིག་བཤད་ཀྱིན་པ་དྲན་བྱུང་། སྐད་ཆ་དེ་ནི་གནའ་ནས་གྲགས་པ་
ཞིག་མ་ཡིན་པར། ཉེ་དུས་ཤིག་ལ་གསར་དུ་བྱུང་བར་སྟམ་ཡང་ཞིབ་གསལ་མ་
ཤེས། གཅིག་བྱས་ན་སྤེང་ཕྱོགས་དེ་འདྲ་སྤར་ནས་ཡོད་ཀྱང་སྤིད། གང་ལྟར་
དེའི་སྐོར་ལ་ལྟ་རྒྱུ་མདོར་བསྡུས་ཤིག་ཞུ་བས་མ་གྱི་འདུག

སྤྱིར་བཏང་། སྐད་ཆ་དེ་འདྲ་ཞིག་རྒྱ་མཆན་ཅིའི་སྤྱིར་བཤད་པ་དང་།
དགོས་པ་ཅིའི་སྤྱིར་སྤེང་བ་ཆ་མི་འཆལ་མོད། མཁས་པ་སྦྱེས་བྱ་དམ་པ་སོ་སོ་
ལ་བསྟན་བཅོས་ཚུམ་པའི་ཆོག་གཤིས་སོགས་ཤིན་ཏུ་མི་འདྲ་བ་ཡོད། ང་ལ་
མཆོན་ན། ཀུན་མཁྱེན་སྤོང་ཆེན་པའི་གསུང་ལ་མང་པོ་མཇུག་མ་ཆོར་ཡང་
《ཐུབ་མཐའ་མདོད་དུ་དང་། 《ཐེག་མཆོག་མདོད་དུ་ལ་སོགས་པར་སྟན་བྱ་སྟན་

བྱ་རེ་མངལ་ཐོང་།

དེ་དག་ལ་མངལ་ན། མཁས་པ་ཁོང་གི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཆོག་འབྲི་སྒྲུངས་
དང་《གསེར་ཕྱེད》གི་ཆོག་སྒྱུར་གཉིས་ཙམ་བཞིན་ནས་མཚུངས་ཀྱི་མི་འདུག
《གསེར་ཕྱེད》གི་ཆོག་སྒྱུར་ནི་《ལེགས་བཤད་སྒྲིང་པོ》དང་《ལམ་རིམ་ཆེན་མོ》
ལ་སོགས་པའི་ཆོག་སྒྱུར་དང་ཤིན་ཏུ་འདྲ་བས། མཁས་པ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན།
སོ་སོའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོག་གཤིས་ནི་བརྩམས་ཆོས་ཀྱི་མཚོན་ཀླགས་
གསལ་པོ་ཡིན་པས། དེའི་ཐོག་ནས་ཀྱང་སྒྲིང་ཆ་དེ་ནི་གཞི་འཛིན་ས་མེད་པ་
ཞིག་ཏུ་གསལ། དེ་རྒྱ་མཚན་གཅིག་ཡིན།

གཉིས་ན། 《ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྱེད》གི་དབྱུང་། ཆོས་རྒྱུ་ལྷན་སྐྱོང་
ཆེན་དང་། སར་ཕྱིན་གསན་པའི་ཡོངས་འཛིན་རྣམ་བཞི་སོགས་ལ་རེ་རེ་
ནས་མཚོན་བརྗོད་མཛད་ཡོད། གཞན་གྱི་གསུང་གི་དབྱུང་རང་གིས་མཚོན་
བརྗོད་ཅིག་བཏགས་ནས། རང་གི་བརྩམས་ཆོས་ཡིན་མདོག་བྱས་པ་རེད་ཟེར་
ན། གཞན་དང་མི་མཚུངས་པའི་བྱང་ཆོས་ཅན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་བོད་བརྒྱ་
དྲུག་ཚེས་ཐུབ་མཁན་ཞིག་གིས། བོ་དེ་གཉིས་རྒྱུན་མ་རྒྱུག་སྲིད་དམ། དེ་རྒྱ་
དགོས་དོན་གྱི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། ཚུམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཅི་ཡང་
མེད་པའི་སྐྱེ་སྐྱལ་ཆེན་པོའི་མིང་འཛིན་འགའ་རེས་ནི། ཚུམ་གཞན་ལ་འབྲི་རུ་
བརྒྱག་ནས་རང་གིས་བརྩམས་ཁུལ་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་བོད་ལ་ཡོད་ཐུང་ཡང་།
རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་གཞན་ཚུམ་དེ་འདྲའི་
རྒྱས་པ་ཞིག་བརྒྱས་དེ་རང་གི་ཡིན་ཁུལ་བྱེད་སྲིད་ཀྱི་མ་རེད།

གསུམ་ན། 《གསེར་ཕྱེད》གི་གཞུང་བཤད་ཐབས་ཀྱི་སྒྲིན་འབྲེའི་ནང་། 《རྒྱ་
འབྲེལ་ཉེར་གཅིག》གི་དོགས་དཔྱད་གནང་སྐབས། 《ཡུམ་གསུམ་གཞི་དོན་

འཛོམས་སྒྲོལ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བཅམས་པ་ཡིན་མིན་གྱི་དོགས་
 དཔྱད་གནང་སྐངས་དེ་དང་། ཤེས་པ་ཤེས་པ་ལྟར་སྒྲིམ་པོ་དང་། ཤེས་པ་ཤེས་པ་ལྟར་
 འཛོམས་སྒྲོལ་དཔོན་གཉེན་གྱིས་བཅམས་པ་ཡིན་མིན་གྱི་དོགས་དཔྱད་གནང་
 སྐངས་གཉིས་གཅིག་པ་གཅིག་རྒྱུ་ཡིན་ལ། ཁ་ཆེ་མཆེ་བའི་སྒྲིམ་བཅམས་
 པར་ཐུགས་ཞེས་སྒྲོལ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བཅམས་པ་མིན་པར་ཐག་
 བཅད་པ་སོགས་མཚུངས་པ་དེས་ཀྱང་། དེ་ནི་རྩེ་རིན་པོ་ཆེའི་བཅམས་ཆོས་
 ཡིན་པ་གསལ་པོ་རེད།

བཞི། གལ་ཏེ་གཞུང་བཤད་ཐབས་ཀྱི་སྒྲོན་འགྲོ་དང་། རྒྱན་འགྲེལ་ཉེར་
 གཅིག་གི་དོགས་དཔྱད་ནི་ཕྱིས་སུ་བསྒྲུབ་པ་རེད་ཟེར་ན། ཤེས་པ་ཤེས་པ་གྱི་
 དབྱུང་། ཞི་བ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་མཐོང་ལ་རྩེ་མཚམས་འབྲངས་དང་། ཤེས་པ་ཤེས་པ་
 གཞོད་འཛོམས་གཉིས་ཀྱི་ལྟ་བུའི་འགངས་མཐུན་ཆུལ་འཆད་འཇུག་བྱས་
 ཡོད་པ་དེ། འོག་ནས་ཆོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐབས་ཞིབ་ཅིང་སྤྲ་བར་གསུངས་ཡོད་པ་
 རེད། དེ་ཡང་བཅོས་པ་རེད་སོགས་ཟེར་ན་གང་མོའི་གཏམ་ལས་མ་འདས་པས།
 ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་གང་ཡིན་ལ་ང་ཆོས་ཞིབ་ཅིང་སྤྲ་བའི་སྒྲོན་ནས་དབྱུང་
 བརྒྱུད་བྱེད་དགོས།

མ་གཞི་ཀུན་མཁྱེན་གྲོང་ཆེན་པ་ནི། དངོས་གནས་བྱང་གནས་བསམ་གྱིས་
 མི་བྱུང་བའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དང་། སྒྲིམ་བྱ་དམ་པ་བོད་གངས་ཅན་གྱི་རྒྱན་དུ་
 ལྷུང་པ་ཞིག་ཡིན་པས། ཁོང་གི་ཚུམ་ལ་ནི་ཁོང་རང་གི་བྱང་ཆོས་དང་ཚུམ་གཤིས་
 ཤིག་གནས་ཡོད་ཅིང་། རྩེ་རིན་པོ་ཆེའི་ཚུམ་ལ་ཡང་ཁོང་གི་བྱང་ཆོས་དང་། ཆོག་
 གཤིས། དབྱུང་པ་རྒྱུ་སྐངས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་སོགས་ལ་མཁས་
 པས་དབྱུང་ན། ལས་སྒྲུབ་པོའི་རང་ཐག་ཆོད་སྒྲུབ་པའི་གནད་དོན་ཞིག་རེད་ཀྱང་།

ཟེར་སྒྲོས་དེ་འདྲ་ཐོས་པས་རུང་ཟད་བཤད་པ་ཡིན།

ལ། ད་རུང་། ཀུན་མཁྱེན་སྒོང་ཆེན་རབ་འབྱམས་པ་དགུང་ལོ་ལྔ་བརྒྱའི་
 རྒྱལ་སྐོང་དགོངས་པ་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཕྱི་ལོ་1363ལོ་
 རེད། ལོ་དེར་རེད་མདའ་པ་གཞོན་ཅུ་སྟོ་གྲོས་དགུང་ལོ་བརྒྱ་བཞི་དང་། ཉ་
 དཔོན་ཀུན་དགའ་དཔལ་དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ནས་བརྒྱ་དགུ་ཅམ་ལས་སླེབས་
 མེད། དེས་ན་《ལེགས་བཤད་གསེར་ཤེང་》གི་ས་བཅད་བཟམ་སྒྲངས་སོགས་
 ལ་ནི་ཉ་དཔོན་གྱི་གསུང་གི་ཤུགས་སྐྱེན་ཐེབས་ཡོད་པར་མ་ཟད། གཞུང་
 དོན་སྤྱི་འཇུག་ཆ་ནས་ཀྱང་། ཉ་དཔོན་དང་རེད་མདའ་པ་གཉིས་ཀའི་ཕར་ཕྱིན་
 གྱི་དགོངས་པ་འབྲེལ་ཚུལ་གྱི་ཤུགས་སྐྱེན་ཐེབས་ཡོད་པ་ཆེས་གསལ་བས་ན།
 《ལེགས་བཤད་གསེར་ཤེང་》ཆོས་རྒྱུ་སྒོང་ཆེན་པའི་བརྩམས་ཆོས་མིན་པ་ནི་
 ཚུངས་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཤེས་ཤིག་དུ་བརྗེ་འོས་སོ།

ཉེ་དུས་ཤིག་ལ། མི་ཞིག་གིས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་རྒྱུ་ལོ་བོད་དཔོན་པའི་
 ཆོགས་ལ་ཞུགས་ཐུང་ཞེས་སྒྲུས་པ་རེད་ཟེར། དེ་ལ་གཞན་གྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུ་མི་
 རིགས། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་རྒྱུ་ལོ་བོད་དཔོན་པའི་ཆོགས་ལ་ཞུགས་ཐུང་མེད་
 པ་གསལ་པོ་མ་རེད་དམ་ཞེས་སྒྲུས་པ་ལ། ཁོས། ཞོ་འཕོང་ནས་སྐྱེས་ཤིང་རྟེ་ཆར་
 སློབ་གཉེར་ལ་སོང་བ་རེད། གང་ལྟར་ཐག་ཉེ་བོ་རེད། དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་བཞག་
 བ་རྟོག་དྲ་ཞིག་འོང་བ་གཏན་ཁེལ་ཡིན་ཞེས་སྒྲུས་པ་རེད་ཟེར་བ་ཞིག་གོ་ཐུང་།
 དེ་བདེན་མིན་མ་ཤེས། ད་རེས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་འདི་ཡང་དེ་འདྲ་ཡིན་ན་ནི་ཉ་
 ཅང་གི་ཐབས་སྒྲུ་བོ་རེད། དེ་མིན་ངས་ཐོས་མ་ཐུང་བའི་རྒྱ་མཆན་གཞན་ཡང་
 ཡོད་སྟེད་དེ། གང་ལྟར་དེའི་སྐོར་ལ་ལྟ་ཚུལ་མདོར་བསྟུས་ཤིག་བཤད་པ་ཡིན།

17. ཐེག་ཆེན་དང་གསང་ཐུགས་བཀའ་ཡིན་མིན་གྱི་ཚུད་པ་དང་དེའི་མ་
རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱབ་ཚྭ་ས།

དེ་ནས་ཡང་། 《རྟོགས་བརྗོད་ཙ་བ་》ལས། “འདི་ན་རྟོགས་སངས་རྒྱས་སུ་
བཟོད་པ་ལ། ཟབ་མོ་དོ་མེ་ཐེག་དང་པར་བྱིན་ཐེག་། རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་གསང་
ཐུགས་པར་བྱིན་ལས། ། ཤིན་ཏུ་བྱད་པར་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། ། ཉི་མ་ཟླ་
བ་ལྟ་བུར་ཀུན་ཏུ་གསལ། ། ཆོག་དེ་བདེན་པའི་ཆོག་ཏུ་འདོད་བཞིན་དུ། ། ཟབ་
མོའི་ཐེག་དེ་དི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཅས། ། འཆོལ་བར་མི་བྱེད་མཁས་པའི་ཁུར་འཛིན་
པ། ། དེ་འདྲ་དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཅན་ཡིན་ན། ། དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་པོ་རྒྱལ་
པོ་གང་། །” ཞེས་བྱང་ཡོད།

འདིའི་གོང་དུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་མང་དུ་སྒྲོམ་པ་རྒྱ་ཆེན་བཅའ་པའི་
ལེའུའི་ནང་ནས། ཐུན་མོང་པ་པར་བྱིན་ཐེག་པའི་སྒྲོར་ལ་སྒྲོམ་བསམ་བྱས་
པའི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྟུན་པལ་ཆེན་སོང་བྱིན། མ་གཞི་ས་སྐྱ་པཎ་ཆེན་གྱིས།
“རིག་པ་ནངས་པར་འཆི་ཡང་བསྐྱབ་” གསུངས་པ་ནང་བཞིན། རྗེ་རིན་པོ་
ཆེན་མཆོན་ན། མང་དུ་སྒྲོམ་པ་ནི་དགྲང་ལོ་སྐྱམ་ཅུ་ལྷག་ཙམ་ནས་རྟོགས་ཏེ་
སྐྱས་ཆོགས་གཞན་ཞིག་ཏུ་བྱིན་པ་མ་ཡིན་པར་སྐྱ་ཆེ་གང་པོར་རྒྱན་ཆད་མ་
ཚོར་བའི་བྱ་བ་ཞིག་རེད། ཡིན་ཡང་། ས་བཅད་བཀའ་སྒྲུངས་ཀྱི་ཆ་ནས་དང་
པོར་མང་དུ་སྒྲོམ་པ་རྒྱ་ཆེན་བཅའ་པ་དང་། བར་དུ་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་
གདམས་པར་ཤར་བ། ཐ་མར་ཉིན་མཆན་ཀུན་ཏུ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པ་ཞེས་
བཀའ་པ་རེད།

སྤྱིར་ན། དེས་པ་དོན་གྱི་ཤེས་རབ་ཅན་གྱི་སྐྱེས་བུ་སུ་དང་སུ་ལ་མཆོན་
ནའང་། མང་སྒྲོམ་ལ་འདུག་རྒྱ་ནི་ཆེ་གང་པོར་བསྐྱར་མི་ཅུང་བའི་བྱ་བ་གལ་

ཆེན་ཞིག་ཡིན་ཏེ། དེར་སངས་སློབ་གསེའི་ཐེ་རུ་ཡང་“རིག་པ་ནངས་པར་འཆི་
ཡང་བསྐབ་”ཅེས་པ་ལྟར། རུབ་ཕྱོགས་པ་ཆོས་རྒྱ་སྐད་དུ་終生教育 རྟེན་ཆོག་གང་
སློབ་གསེའི་ཐེ་རུ་བཞུད་ཀྱིན་ཡོད། རྒྱ་ནག་པར་གནང་དུས་སྤྱི་ཆོག་གང་
སློབ་གསེའི་སློབ་མེད་ཀྱང་དེར་སྐབས་རྒྱ་ནག་ལ་ཡང་ཆོག་གང་སློབ་གསེའི་
སློབ་དེ་དར་ན་ལེགས་ཞེས་མི་ཆོས་འབོད་སྤྱི་ཆོག་གི་འདུག ཆོག་གང་པོ་སྟེ།
ལོ་བདུན་ཅུ་བརྒྱད་ཅུར་སོན་རྗེས་སློབ་ཆེན་དུ་སློབ་གྲུར་སོང་ཡང་རྒྱ་ནག་
ཞིག་ལས་ངོ་ཆ་རུ་མི་བཅི་བ་ལྟ་བུ་རེད།

རྒྱའི་རྒྱུད་གདམ་ཆོམ་པ་པོ་གྲགས་ཅན་ཅིན་ཡུང་(金勇)ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད།
ཁྱེད་ཆོས་ཀྱང་《རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་ལ་གྱིས་གནོན་པའི་གད་རྒྱུ་ཆེས་པའི་མུ་
འབྲེལ་བརྟན་འཕྱིན་ལ་བལྟས་ཡོད་སྟེ། རྒྱུད་དེ་ཆོམ་མཁན་རེད། ཁོང་དགྲུང་
ལོ་ལྷ་གཉིས་སྟེང་དེ་ཕྱིན་རི་རུ་སློབ་གྲུ་ཆེན་མོའི་སློབ་མར་ཁྱེད་གསུང་པ་རེད། ཁོང་
ཐེབས་སའི་སློབ་ཆེན་དེ་གསལ་པོར་མི་དྲན་ཏེ། ཕལ་ཆེར་གཏམ་པའི་རྩི་(剑桥大学)
ཡིན་པ་འདྲ།

མ་གཞི་དེའི་སྟོན་དུ་སློབ་གྲུ་དེས་ཁོང་ལ་འབྲུམ་རམས་པའི་ཆེ་མཐོང་
མཆན་ཐོབ་ཐུག་པ་རེད། སློབ་ཆེན་དག་ནས་མཁས་པ་གྲགས་ཅན་ལ་འབྲུམ་
རམས་པའི་ཆེ་མཐོང་མཆན་ཐོབ་འབྲུལ་སློབ་ཡོད་པ་ལྟར། ཁོང་ལ་ཡང་
འབྲུམ་རམས་པའི་མཆན་ཐོབ་དེ་ཐུག་སྐབས། ཁོང་གིས། ངས་མཆན་ཐོབ་དེ་
འདྲ་མང་པོ་ལེན་ཚུངས་པའི་ང་ལ་མི་དགོས། ད་ནི་ངས་སློབ་གྲུ་འདི་ནས་
འབྲུམ་རམས་པ་དངོས་མ་ཞིག་གི་མཆན་གནས་ལེན་འདོད་ཅེས་དགྲུང་ལོ་ལྷ་
གཉིས་སྟེང་སློབ་གྲུ་དེར་ཁྱེད་གསུང་པ་རེད། དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཆོག་གང་སློབ་གསེའི་དཔེ་
མཆོན་ཞིག་ཡིན་ལ། དཔལ་ལྷན་ས་སྤྱི་པས་རིག་པ་ནངས་པར་འཆི་ཡང་

བསྐབ་དགོས་ཞེས་པ་དང་འདི་གཉིས་དོན་མཚུངས། དེ་བཞིན་དུ་རྩི་རིན་པོ་
 ཆེར་མཆོན་ན་ཡང་། མང་ཐོས་ལ་བཙོན་པ་ནི་སྤྱི་ཆེ་གང་བོའི་འཆོ་བའི་གྲུབ་
 ཆ་ཞིག་ཏུ་སྦྱར་ཡོད་ཀྱི། སྤར་བཤད་པ་དེ་ཅམ་གྱིས་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་མོད།
 བྱམ་མོང་པ་པར་བྱིན་ཐེག་པའི་སྒྲོར་ལ་ཐོས་བསམ་མཛད་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་
 ཅམ་བཤད་བྱིན་པ་ལྟར་རེད།

དེ་ནས་བྱམ་མོང་མ་ཡིན་པ་གསང་སྤགས་དོན་རྩི་ཐེག་པའི་སྒྲོར་ལ་སྒོ་བ་
 གཉེར་གནང་ཚུལ་ནི། “འདི་ན་རྫོགས་སངས་རྒྱས་སྤྱི་བཤོད་པ་ལ། ཟབ་མོ་
 རྩི་རྩི་ཐེག་དང་པར་བྱིན་ཐེག་།” ཅེས་པའི་འདི་ན་བཟེར་བ་ནི། ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་
 བྱས་ན། རྩི་རིན་པོ་ཆེ་བྱོན་པའི་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་དང་། དུས་གྱི་དབང་
 དུ་བྱས་ན་ཡང་རྩི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བྱོན་པའི་དུས་དེ་ལ་བཟེར། དེ་དུ། བྱང་པའི་མཁས་
 པ་ཆོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ངམ། ཀུན་མཁྱེན་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་
 ལམ་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་བརྟེན་ཤིང་གཅོད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། སངས་རྒྱས་སྤྱི་བཤོད་
 པའི་ལམ་དེ་ལ་ནི་ཟབ་མོ་རྩི་རྩི་ཐེག་པ་དང་པར་བྱིན་ཐེག་པ་གཉིས་ཡོད་པར་
 བཤད་ཀྱི་ཡོད། དེ་གཉིས་ཀའི་ནང་ནས་ཀྱང་གསང་སྤགས་དོན་རྩི་ཐེག་པ་ནི་
 པར་བྱིན་ཐེག་པ་ལས་ཤིན་ཏུ་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་རེད་ཅེས་པའི་སྐད་ཆ་
 རྒྱང་ལྟར་གྲགས་ཆེ་བ་སྟེ། “ཉི་མ་རྒྱ་བ་ལྟ་བུར་ཀུན་ཏུ་གྲགས།” ཞེས་སོ། དེ་
 ལྟར་གྲགས་པའི་ཡུལ་དུས་ལ་ཁོང་བྱོན་དུས་ཀྱི་བོད་ཡུལ་འདོག་དགོས་པ་མ་
 གཏོགས་འཛམ་གླིང་གི་ནང་བསྟན་པའི་སྡེ་ཐམས་ཅད་འདོག་མི་རིགས་ཏེ།
 བྱང་བསྟན་པའི་སྡེ་གཞན་ན་གསང་སྤགས་ཁས་མི་ལེན་མཁན་མང་དུ་ཡོད་པ་
 རེད།

དེ་ལྟར་གསང་སྤགས་དང་པར་བྱིན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས། གསང་སྤགས་

ནི་པར་བྱིན་ལ་བསྟུན་ན་སངས་རྒྱུ་སྤྱོད་པའི་སྤྱར་ལམ་གྱི་ཏུ་བྱང་
 པར་ཅན་ཡིན་ཞེས་པའི་ཆོག་དེ་བདེན་པའི་ཆོག་ཏུ་འདོད་བཞིན་དུ། ཟབ་མོ་
 གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཐེག་པ་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་སྟུང་དུ་འཛོལ་བར་མི་བྱེད་པར། ད་
 དུང་མཁས་པར་རྫོམ་པ་རྣམས་ནང་འགལ་གྱི་ཁྱར་པོ་ཞིག་གི་འོག་ཏུ་ཡོད་པས།
 དེ་འདྲ་དག་གྱང་ཤེས་རབ་ཅན་ཡིན་ན་ནི། དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་པོ་རྒྱལ་
 པོ་ཞིག་གང་དུ་མཆིས་སམ་ཞེས་གསུངས་པ་རེད།

སྤྱིར་བཤད་ན། འཛིན་སྤྱིང་ཡུལ་གྱི་སོ་སོའི་ནང་བསྟན་པའི་སྡེ་དུ། གསང་
 སྤྲུགས་ཀྱི་རྒྱུད་རྣམས་པར་ཞོག མདོ་རྩོགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྐོར་
 རྣམས་ཀྱང་སངས་རྒྱུ་སྤྱོད་ཀྱི་གསུང་ཡིན་མིན་གྱི་ཚད་པ་ཞིག་ལོ་ངོ་སྟོང་སྤྲུག་
 གཉིས་ཅམ་གྱི་ཡར་སྟོན་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། ཚད་པ་དེ་དུས་ད་ལྟའི་བར་
 ལུ་མཐུད་གནས་ཡོད་པ་ཞིག་གྱང་རེད། ཅིའི་ཕྱིར་ཚད་པ་དེ་བྱུང་བ་རེད་ཅེ་ན།
 དེའི་སྐོར་ནས་མདོར་བསྟུན་ཤིག་ལྟ་འདོད་བྱུང་།

ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞུང་རང་ནས་གསུང་ཚུལ་ལྟར་ན། གསང་སྤྲུགས་དང་ཐེག་
 ཆེན་གྱི་སྐོར་ནི་སངས་རྒྱུ་སྤྱོད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གྱིན་ཏུ་དབང་པོ་རྣམས་པོའི་
 རིགས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་འགའ་ཤས་ལ་མ་གཏོགས། ཡོངས་གྲགས་བྱས་ཏེ་
 འཁོར་མང་པོ་བསྟུན་ནས་གསུངས་མེད། དེ་ལྟར་མ་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་
 ཀྱིས་སངས་རྒྱུ་སྤྱོད་བཅོམ་ལྡན་སྤྱོད་པ་ལས་འདས་པའི་བྱིས་སྤྱོད་ དག་བཅོམ་
 པ་ལྟ་བུ་འདུས་པའི་དབྱས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་
 འདུས་ནས། སངས་རྒྱུ་སྤྱོད་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་གསུངས་པའི་
 སྡེ་སྟོན་གསུམ་པོ་བཀའ་བསྟུ་མཛད་པའི་གས་སྤྱོད་། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་རྒྱུད་
 རྣམས་བསྟུས་མེད་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ཀྱང་བསྟུས་མེད་པ་རེད།

དེའི་ཕྱིས་སྟེ། ཐེག་ཆེན་དང་གསང་སྔགས་གཉིས་རིམ་གྱིས་ཡིག་ཐོག་ཏུ་
བྱང་བ་ན། འདི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མ་རེད། ཆོས་གསར་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱུང་མཐའ་འདྲིན་པ་ཆོས་བཀའ་པ་རེད། དེས་ན་སྐད་ཆ་དེ་ནི་
ཆོས་གནའ་པོའི་རྒྱ་གར་རང་ནས་གྲགས་པ་ཞིག་ལས། ལ་སང་དེ་རིང་ཞིག་ལ་
གསར་དུ་བྱང་བ་ཅི་ཡང་མ་རེད།

ཁོང་ནམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་དགག་དོན་གང་རེད་ཅེ་ན། གཅིག་ན། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཞལ་ཐིམ་པའི་ཉན་ཐོས་ནམས་ཀྱིས་བཀའ་བསྟུ་མཛད་སྐབས་བཀའ་བསྟུ་
བྱས་མེད་པ་དང་། གཉིས་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་འཁྲལ་མེད་དུ་གྱུར་པའི་
ལྟ་སྟོང་ནམས་སྟེ། བྱང་སོགས་བདེན་བྱུང་ཏུ་བསྟན་ཡོད་ནའང་། འདིར་དེ་ལས་
ལྟོག་ལྟེ་ཡོད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་མ་ཡིན་སོགས་རྒྱ་མཆན་ཤིན་ཏུ་མང་
པོ་བབས་ཡོད་ཀྱང་། གནད་འདྲ་ས་དེ་ལྟར་རེད།

རྒྱ་མཆན་དེའི་ཕྱིར་གནའ་པོའི་རྒྱ་གར་དུ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལྟ་སྟོང་
ནམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་མང་དུ་
བཅུམས་ཡོད་དེ། 《བྱམས་ཆོས་》སོགས་བསྟན་བཅོས་མང་པོར་ཐེག་ཆེན་
བཀའ་སྒྲུབ་བྱང་བ་ལྟ་བུ་རེད། ཐེག་ཆེན་བཀའ་སྒྲུབ་ཐད་《རྟོག་གི་འབར་བ་》
ནི་གཞུང་རྒྱས་ཤོས་ཤིག་མིན་ནམ་སྟེ། གང་ལྟར་དུ་ལྟའི་ཆར་རང་ཅག་གིས་
ཀྱང་ཐེག་ཆེན་བཀའ་ཡིན་མིན་གྱི་ཚུངས་ཞིབ་རྒྱུ་ལ་བསམ་སྒྲུབ་ཞིབ་དུ་བཏང་
ན། ལོ་རྒྱས་ཀྱི་ངོས་ནས་སམ། སྟེ་པོ་པལ་པའི་ངོར་ཀུན་གྱིས་ལས་མ་སྒྲངས་
ཐབས་མེད་ཀྱི་དཔང་རྟགས་དང་བཅས་ཏེ་ཐེག་ཆེན་བཀའ་ཡིན་པ་སྟོན་ཐབས་
དཀའ་མོ་རེད།

གནའ་པོའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་ཕྱོལ་རགས་ཅམ་མ་ཤེས་ན། ཚུངས་པ་དེའི་

འབྱུང་རྒྱུ་ཡང་ཉ་མི་གོ་བས་དེ་ལ་དབྱེད་དུས་གནང་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་
 རྒྱལ་ལ་གོ་བ་ཞིག་ལེན་དགོས། དེ་ཡང་གནང་བའི་རྒྱ་གར་དུ་ནི། གདམས་
 ངག་ཟབ་མོ་ཡིག་ཐོག་ལ་མི་འགོད་པའི་རྒྱལ་ཡོད་པ་དེ་ཉ་གོ་དགོས། དཔེར་
 བ། ལྷ་སྟེགས་པའི་གཞུང་དུ་འང་། རིག་བྱེད་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཡིག་ངོར་ཕབ་པ་
 ནི་བསྐྱལ་བ་ཆེས་སྟེགས་མར་གྱུར་པའི་དུས་ཡིན་པར་བཤད་ཡོད་སྟངས་འདྲག་
 དེ་འདྲའི་ཡུལ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོངས་འོག་དུ་དར་བའི་ནང་བསྟན་པས་ཀྱང་།
 གདམས་ངག་ཟབ་མོ་ཡིག་མི་འགོད་པའི་རྒྱལ་དེ་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོར་
 རྒྱན་བསྐྱངས་ཡོད་དེ། ད་ལྟ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་འབྲུལ་མེད་དུ་ཀྱན་གྱིས་
 ཁས་ལེན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྟོད་རྣམས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་སྐྱུ་མུ་ངན་ལས་
 འདས་པའི་རྗེས་ཀྱི་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཕྲག་འགའི་རྗེས་སུ་ཡིག་ཐོག་ལ་བཀོད་པ་མ་
 གཏོགས། སངས་རྒྱས་མུ་ངན་ལས་འདས་པའི་སྤྱི་ལོ་ཞིག་ལ་ཡིག་ཐོག་དུ་ཕབ་
 པ་མ་རེད།

སངས་རྒྱས་འདས་པའི་སྤྱི་ལོར་བཀའ་བསྟན་ཐོག་མར་གནང་བའི་སྐབས་སུ།
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞལ་སྐོབ་དབྱ་བཅོམ་པ་མང་པོ་ལྟན་དུ་འཆོགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་
 ཀྱིས་གསུངས་པའི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོད་ནི་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་ངག་ཐོག་ནས་ཆར་
 རེ་གསུངས། དེ་བཞིན་མདོན་པའི་སྡེ་སྟོད་འདིའོ་དང་། འདུལ་བའི་སྡེ་སྟོད་
 ཀྱང་འདིའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ན། སྤར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞལ་ནས་དེ་དག་དངོས་སུ་
 གསན་སྟེང་བའི་དབྱ་བཅོམ་པ་གཞན་དག་ཞིབ་མོར་ཉན་ནས། དེ་དེ་བཞིན་ནོ་
 ཞེས་བསྟགས་ཏེ་བཞག་པ་ལས། ཡི་གེར་འགོད་པ་སོགས་བྱས་མེད། རྗེས་སུ་ལོ་
 ངོ་བརྒྱ་ཕྲག་འགའ་འགོར་རྗེས་སུ། སྤར་གྱི་མདོ་རྣམས་ལས་ཆད་པ་དང་ལྟག་
 པ་སོགས་བྱུང་བས། ལྷ་སྟེགས་སྡེ་ལལ་ཆེར་བཀའ་བསྟན་གསུམ་པའི་དུས་ཚམས་ལ་

ཡིག་པོར་པར་སྤྲུལ།

དེའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མདོ་སྡེ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་འབྲུལ་མེད་དུ་ཡིད་ཆེས་བྱས་ཏེ་ཁས་ལེན་གྱི་ཡོད་ཅུང་། འོན་ལ་ནི་དེ་དག་གྲང་དག་ནས་དག་ཏུ་དང་། ཉན་ནས་སྤྲུལ་དུ་བརྒྱུད་དེ་མཐར་ཡིག་ཐོག་ལ་སྐབ་པ་ཞིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་གདམས་དག་ཟབ་མོ་ཡིག་པོར་མི་འགོད་པའི་སྲོལ་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་གར་ལ་མཆོན་ན། དེ་ནི་སྤྱིར་བཏང་གི་གནས་ཆུལ་རང་ག་བ་ཞིག་ཏུ་སྤྱར་ཡོད།

བརྒྱུད་རིམ་དེ་དང་མཆོངས་པར། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་དབང་བོ་རྣམས་པོའི་རིགས་ཅན་ཉུང་ཤས་ལ་གསུངས་པའི་ཐོག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་། ཉན་ནས་སྤྲུལ་དུ་བརྒྱུད་དེ་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ཅམ་གྱི་རྒྱུ་སྤྲུལ། གཞི་ནས་ཡིག་ཐོག་ཏུ་སྐབ་སྟེ་ཡོངས་གྲགས་སུ་སྤྱར་པ་དེ་ཡང་མི་སྲིད་པ་ཞིག་མིན་པ་ཤེས་དགོས། གལ་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཡིན་མིན་ནི་ཀུན་ལ་ཐུན་སྡེད་དུ་བྱུང་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཔང་རྟགས་གསལ་བོས་འབྱེད་དགོས་ཟེར་ན། དེ་ཐོག་ཆེན་གྱི་མདོ་རྣམས་ལ་སར་ཞོག ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྡོད་རྣམས་ལ་འང་མེད་པས། རྒྱ་མཆོན་དེའི་སྡོད་ནས་ཐོག་ཆེན་བཀའ་མིན་པར་འདོད་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མདོ་རྣམས་ཀྱང་བཀའ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཏེ་ཅང་ཁག་པོར་སྤྱར་ཡོད། གང་ལྟར་གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་ལ་མཆོན་ན། གསུང་པ་པོ་འདས་རྗེས་ཀྱི་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཕྲག་འགའི་རྗེས་སུ་དེའི་གསུང་ཡིག་པོར་འགོད་པ་ནི། དུལ་སྲོལ་དང་མཐུན་པའི་ལས་ཤིག་ཡིན་པ་ཏེ་གོ་དགོས་པར་འདུག

ལྷག་པར་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཁ་ཤས་ནི། རྡོ་རྗེ་ཐོག་པ་ལ་མཆོག་ཏུ་མོས་པའི་སྡོད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ལའི་དག་སྤང་གི་ངོར་བྱུང་བ་ཡིན་པས། དག་

སྒྲིབ་གི་ངོར་དེ་འདྲ་འབྱུང་རྒྱ་ཡོད་དང་མེད་སོགས་ཚུད་དགོས་ན་རྟོག་ང་ཏ་
 ཅང་ཆེ། གལ་ཏེ་དེ་འདྲ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན་ནི། དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 བཀའ་ཡིན་མིན་ཡང་པལ་པའི་སྒྲིབ་ཆོད་འདི་ཙམ་གཞིར་བཞག་སྟེ་ཐག་
 གཅད་ལུས་པ་ཞིག་མ་ཡིན།

དེ་ལྟར་བསམས་ན། ཐུག་ཆེན་གྱི་སྟེ་སྟོན་ནམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་
 རྒྱལ་འདིའོ་ཞེས། གནས་དང་། ཏུས་དང་། མི་ཡི་དབང་རྟགས་བཅས་བསྟན་
 བས་བསྐྱབས་དགོས་ན་ནི་བསྐྱབ་དཀའ་སྟེ། སངས་རྒྱས་རང་གིས་གདུལ་བྱ་
 ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་གསུངས་མེད་པས་སོ། །

འོན་ཀྱང་། ཏ་གོ་དགོས་པ་ཞིག་ལ། ཆགས་བྲལ་གྱི་སྟོན་པ་སྟོན་པའི་
 འདུལ་བ་ཀ་རི་ཀླ་ནས་བཟུང་། གསང་སྤྲུལ་སྟེ་མེད་བར་གྱི་མདོ་རྒྱད་ཡོངས་
 སུ་རྟོགས་པའི་ཆ་པའི་གཞུང་ཤིང་ནི་གཅིག་ལས་གཉིས་མེད་དེ། སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་འཁོར་བར་འབྱམས་བྱེད་དམ། སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱལ་
 ཀྱན་གྱི་ཆ་བ་ནི་དངོས་པོའི་གནས་ལྷགས་མ་མཐོང་བའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པ་
 དང་། དངོས་པོའི་གནས་ལྷགས་མ་མཐོང་བའི་མ་རིག་པ་ས་པོན་དང་བཅས་པ་
 མཐོང་དགོས་ན། དངོས་པོའི་གནས་ལྷགས་མཐོང་བའི་སྟོ་ལ་བརྟེན་པ་ལས་ལམ་
 གཞན་མེད་པར་འདོད་པ་ལ་ནི། བྱེ་བྲག་སྟེ་པ། མདོ་སྟེ་པ། སེམས་ཅན་པ།
 དབྱེ་མ་པ་སོགས་ཐུབ་མཐའ་བཞི་དང་། མདོ་སྤྲུལ་ཐམས་ཅད་དགོངས་པ་
 གཅིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པས། དེ་འདྲའི་ལྟ་བུ་ཆ་བར་བཟུང་བའི་གསང་སྤྲུལ་གྱི་
 ཆོས་འདི་ནི། འཛམ་གླིང་འདིའི་ཆོས་ལྷགས་གང་ཞིག་གི་གས་སུ་བརྩི་དགོས་
 ཕྱིན། བྱང་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱུང་ཁོངས་སུ་བསྟར་བ་ལས་གཞན་དུ་བསྟར་ས་མེད།

རྒྱ་མཚན་དེ་ལ་བསམས་ནས། ངས་ཀྱང་མཚམས་མཚམས་སུ། ཐུག་ཆེན་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་པ་བསྐྱབ་དཀའ་ཡང་། ཐེག་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཆོས་ཡིན་པ་བསྐྱབ་སྲ་ཞེས་ཀྱུ་རེ་དང་འདྲེས་པའི་སྐད་ཆ་བཤད་ཐུང་།

ཡང་བཤད་ན། ཐེག་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་མིན་དེ་གནད་འགག་
ཆེན་པོར་བཅི་བཞི་རང་རེ་དང་པ་ཡོད་མཁན་ཆོའི་གནས་ཚུལ་ཅམ་རེད། ལུ་
ཅག་གི་སེམས་ལ་ཐེག་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མ་རེད་ཅེས་ན། དེ་མ་ཐག་
སེམས་ལ་དཀའ་ངལ་ཞིག་འབྱུང་ཞིང་། བཀའ་རེད་ཅེས་ན་དེ་ཡིན་པ་ཅམ་
གིས་རིན་ཐང་ཆེ་དུ་འགྲོ་ཡི་ཡོད།

དེ་མ་གཏོགས་དད་པའི་ར་བའི་ས་རོལ་ནས་བསྐྱས་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་
རྒྱད་ཆོའི་རིན་ཐང་ཆེ་ཆུང་ནི་བཀའ་ཡིན་མིན་ཅམ་གྱིས་འདྲོག་ལུས་པ་ཞིག་
མིན། དཔེར་ན། «ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་ལྗེ་རིན་པོ་ཆེ་»དེ་བཅམས་ཆོས་སྐབས་
ཆེན་ཞིག་ཡིན་མིན་ནི། དེ་སངས་རྒྱས་ཤུག་སྐབས་པའི་གསུང་ཡིན་མིན་ཅམ་ལ་
ཐུག་མེད། དེའི་ནང་དུ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་ཐབ་པ་དང་།
དེ་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབ་པའི་རིགས་པའི་སྐབས་བྱེད་སྟོགས་ལ་རིན་ཐང་ཆེན་པོ་
ལྟན་ན། དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་མིན་ལ་མི་སྟོས་པར་དེ་ནི་རིན་ཐང་ཅན་
ཀྱི་གཞུང་ཞིག་ཏུ་བྱུང་ཡོད། དེར་བསྟན་པའི་ཤེས་བྱའི་རྣམ་གཞག་ལ་ཤེས་
རབ་ཀྱི་རིན་ཐང་ཅི་ཡང་མེད་ན་ནི། དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཡིན་ཀྱང་ཙུ་ཆེན་
པོ་ཞིག་ཏུ་བཅི་ཁག་པོ་ཡིན་པས། མཐར་ཐུག་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལྗེ་སྟོད་རྣམས་
ཀྱི་རིན་ཐང་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་མིན་ཁོ་ནས་འབྱེད་རྒྱ་མིན་པ་ཁྱེད་
རྣམ་པས་མཁྱེན་ན་ཡག་པོ་ཡོད།

འདི་དག་མདོར་བསྐྱས་ཅམ་གླེང་བ་ལས། རྒྱས་པར་བཤད་ན་མང་བས་
སྐབས་དོན་བསྐྱབ་འགྲོ། གནའ་དེང་གི་སྐྱེ་བོ་ཁ་ཅིག་གིས་ནི། ཐེག་ཆེན་སངས་

ཐུས་གྱི་བཀའ་མ་རེད། དེ་ནི་ལྷ་སྐྱབ་བམ། ཡང་ན། སློབ་དཔོན་མཁས་པ་ཞིག་
གིས་བར་དེར་བཅུམས་པའི་རང་བཟོ་ཞིག་གོ་ཟེར་གྱི་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་
གསང་སྤགས་ཀྱང་མུ་སྤྲེགས་གྱི་ཆོས་ལུགས་ལས་ཚུར་བྲངས་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་
སྔོན་སྒྲུབ་ལ་ད་ལྟའང་སྒྲ་བཞིན་པ་རེད།

གལ་ཏེ་གསང་སྤགས་མུ་སྤྲེགས་གྱི་ཆོས་ལུགས་ལས་ཚུར་བྲངས་པ་ཡིན་
ན། ཉན་ཐོས་གྱི་ཐེག་པ་ཡང་མུ་སྤྲེགས་པའི་ཆོས་ལུགས་ལས་ཚུར་བྲངས་པ་མ་
ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡང་མེད། དེ་གཉིས་རྒྱ་མཚན་མགོ་མཚུངས་ཡིན་ཏེ།
ནང་པའི་གསང་སྤགས་དང་མུ་སྤྲེགས་པའི་གསང་སྤགས་གཉིས་ལ་ཆ་འདྲ་
བ་མང་པོ་ཡོད་པ་བདེན་ས་རེད། བསྐྱེད་རིམ་སྐབས་ཀྱི་སྐྱ་གསུམ་ལམ་ཁྱེར་
སྤགས་ནི་མུ་སྤྲེགས་གྱི་གསང་སྤགས་ལ་ཡོད་མེད་མི་ཤེས་ཀྱང་། ཅ་རྒྱུད་ཐེག་ལེ་
ལ་སྤགས་པ་རྫོགས་རིམ་གྱི་བཤད་པ་སྒྲོར་ཞིག་ནི་མུ་སྤྲེགས་པའི་གསང་སྤགས་
ལའང་ཡོད་ས་རེད། འོན་ཀྱང་སྐྱ་ལུས་དང་འོད་གསལ་བྱུང་དུ་འཇུག་པའི་ལམ་
ནི། ནང་པའི་གསང་སྤགས་མ་གཏོགས་མུ་སྤྲེགས་པའི་གསང་སྤགས་ལ་རྩ་བ་
ཉིད་ནས་མེད་ཆོད་རེད།

གལ་ཏེ་འདྲ་མཚུངས་གཅིག་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་ནང་པའི་གསང་སྤགས་ནི་མུ་
སྤྲེགས་པའི་གསང་སྤགས་ལས་ཚུར་བྲངས་པ་རེད་ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་གྱི་མངོན་
པའི་གཞུང་དུའང་། གཙོ་བོ་བདེན་བཞིའི་འཇུག་ཐོག་གི་རིམ་པ་དེ་ནང་པ་
སངས་རྒྱས་པའི་སྤྱན་མོང་མིན་པ་ཡིན་གྱི། ཁམས་གསུམ་དང་། དམུལ་ཁམས་
བཙོ་བརྒྱད་དང་། རི་རབ་སྤྱིང་བཞི་དང་། ལྷ་ལུལ་ལ་སྤགས་པའི་བཤད་པ་མང་
པོ་ཞིག་ནི་མུ་སྤྲེགས་པ་ལ་སྤར་ནས་ཡོད་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་གར་གྱི་ཤེས་
རིག་གི་བྱང་ཆོས་སྤྱན་མོང་བ་དེ་དག་ནི་བྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་གཞུང་ན་ཡོད་པ་

རེད།

སྤྱིར་ན། ཕྱི་ནང་གཉིས་ལ་ལྟ་ཚུལ་དང་ངོས་འཛིན་སྤྱན་མོང་བ་ནི་མ་གཞི་
ནས་ཡོད་པའི་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། བུམ་པ་གཟུགས་རེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ཕྱི་ནང་
གཉིས་ཀས་སྤྱན་མོང་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་པས། ནང་པའི་འདོད་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་ཆོ།
ངེས་པར་སྤྱི་ལྟས་པའི་འདོད་པ་དང་ཆ་བ་ནས་རྒྱབ་འགལ་ཡིན་དགོས་པའི་
ངེས་པ་ག་ལ་ཡོད། སྤྱི་ལྟས་པའི་གྲུབ་མཐའ་དག་ཀྱང་པ་རྒྱུ་ཏ་ཏ་ཅང་མཁས་
པ་ཏུ་མས་བསྐྱངས་པ་ལགས་ན། དེ་དག་གི་གྲུབ་མཐའི་ནང་ལའང་དངོས་ཡོད་
གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་བཤད་པ་རབ་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་ངེས་རེད། དེས་ན།
ལྟ་གྲུབ་མི་མཐུན་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་ལའང་བཞེད་ཚུལ་སྤྱན་མོང་བ་ཡོད་
ངེས་ཡིན་ལ། འདོད་ཚུལ་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་གྲུབ་མཐའ་སོ་
སོར་འཛོག་དགོས་པ་རེད།

མདོར་ན། ནང་པའི་གསང་སྔགས་ནི་སྤྱི་ལྟས་པའི་ཆོས་ལས་བྱངས་པ་
རེད་ཟེར་བའི་ལྟ་ཚུལ་དེ་ནི། ང་ལ་མཆོན་ན་དང་ལེན་བྱེད་མི་གྲུབ་པའི་ལྟ་
ཚུལ་ཞིག་རེད། འོ་ན། གསང་སྔགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སོགས་པ་ནམས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་བཀའ་ཡིན་པ་དེ་ཀུན་ལ་སྤྱན་སྦྲང་ཏུ་གྲུབ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དབང་རྟགས་
སྟོན་ལ་སྐྱབས་ཤིག་ཟེར་ན། དེ་ལྟར་ཡང་བསྐྱབ་ཐབས་དཀའ་སྟེ། སངས་རྒྱས་
རང་གིས་གསང་སྔགས་ནི་ཤིན་ཏུ་གསང་བའི་སྟོན་མ་གཏོགས་གདུལ་བྱ་
ལ་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་ཏེ་གསུང་མེད་པ་དང་། ཡང་རྒྱུད་ཁ་ཤས་ནི་
སྤྱན་མོང་སྦྲང་ངོར་སངས་རྒྱས་ལྟ་བུ་འདས་ཆེས་སྟེ། མཆོག་གི་ཤེས་རབ་
དང་ལས་སྟོན་ལྟ་བུའི་གྲུབ་ཆེན་འགའི་དག་སྦྲང་གི་ངོར་བྱང་བའང་ཡོད་
པས་དེ་དག་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དབང་རྟགས་ཇི་ལྟར་འདྲིན་ལུས་སམ། དེ་རྟོག་སྟེ།

མཁན་ལ་པར། འོ་ན། གསང་སྤྲུལ་སངས་རྒྱལ་གྱི་བཀའ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབས་
དང་ཟེར་ན། དེ་ཡང་བསྐྱབ་མི་ལུས་པས། དེ་གཉིས་རིགས་པ་མགོ་མཚུངས་
རེད། དེ་དང་མཚུངས་པར་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་བཀའ་ཡིན་པ་དེ་ཡང་
སྐྱེ་བོ་པལ་པ་ཀུན་ལ་སྤྲོད་སྤྲོད་ཀྱི་ལྷན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཔང་རྟགས་དངས་ཏེ་
བསྐྱབ་ཁག་པོ་ཡིན་ལ། དེ་བཀའ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཡིད་རྟོན་འཕེར་ངེས་པའི་
སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་རྒྱུ་དང་མེད། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྒྱུ་བཤད་པ་ལྟར། གནའ་བོའི་
རྒྱལ་ཏུ་གདམས་ངག་ཟབ་མོ་རྣམས་ནི་སྤྲོད་ནས་སྤྲོད་ཏུ་བརྒྱད་པ་ལས་ཡིག་
ཐོག་ཏུ་མི་འགོད་པའི་ཡུལ་སྒོལ་ཡོད་པས་རེད།

ད་ལྟ་མི་ལ་ལས། དཔེར་ན། ཁ་སང་དེ་རིང་ཞིག་ལ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་
ཡིན་ཞེས་སྤྱད་མ་མཐོང་བའི་དཔེ་ཆ་གསར་པ་ཞིག་ཡོང་བའི་དབང་ཏུ་བཏང་
ན། དགེ་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་མི་སྲིད་པ་ལྟ་བུ་རེད་ཟེར་གྱི་ཡོད་ཀྱང་།
དེ་འདྲའང་མི་སྲིད་པ་མ་རེད། དཔེར་ན། «སྤྱི་མ་མཆོད་པ»ཡིག་ཐོག་ལ་འགོད་
མཁན་པར་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་དང་། «དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་བརྒྱུ་མ»ཡིག་ཐོག་
ཏུ་འགོད་མཁན་འདུལ་ནག་པ་དཔལ་ལྡན་བཟང་པོ་ཡིན་ནའང་། དེ་གཉིས་རྗེ་
རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་ངམ། རྗེའི་ཞལ་ནས་བརྒྱུད་པའི་གདམས་པ་འབྲུལ་མེད་ཏུ་
དགེ་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་བཞིན་པ་རེད།

སྤྱི་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་གདམས་པ་དེ་དག་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ནས་བསྐྱོད་སྤྲོད་
གྱི་རྒྱལ་མཚན་དང་། ཡང་ན། མཁས་སྐུ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་ལོགས་
ལ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་མཐར་ཡིག་ཐོག་ཏུ་པལ་པ་ཡིན་ཞེས་དགེ་
ལུགས་པའི་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་བཞིན་པ་རེད་མ་གཏོགས། དེ་
ནི་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་འབྲུངས་ནས་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་སུམ་བརྒྱ་ཞིག་འགོར་བའི་རྗེས་སུ་

ཡིག་ཐོག་ལ་བཀོད་པ་ཡིན་པས། རྗེའི་གསུང་མ་རེད་ཟེར་མཁན་གྱི་མཁས་པ་
 ཞིག་ལས་ཆེར་བྱུང་མེད། དེ་འདྲའི་སྲིད་པ་ནི་བོད་དུ་འང་ཡོད་པ་རེད། ལྷག་
 པར་རིགས་པ་ལ་དགའ་བའི་གང་ཟག་ཅིག་ཡིན་ཆོ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྡོད་དག་
 གི་དོན་གྱི་རིན་ཐང་ནི། བཀའ་ཡིན་དང་མ་ཡིན་ཁོ་ནའི་སྟེང་ན་མེད་ཅེས་ཞུས་
 ཟེན་པ་དེ་རེད།

ཡང་གཅིག་བཤད་ན། མདོ་གང་ཞིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་དང་མ་
 ཡིན་གྱི་ཚེད་པ་འབྱུང་དགོས་དོན་གྱི་རྒྱ་མཚན་གཅིག་ནི། སངས་རྒྱས་བཅོམ་
 ལུན་འདས་སྐྱེ་དངོས་ཀྱིས་ཕྱག་བྲིས་མཛད་པའི་བརྒྱམས་ཆོས་མེད་པ་དེ་ཡིན།
 དེར་སང་“འཕགས་མཆོག་གསུམ” ཞེས་པའི་བརྟེ་སྟོལ་ཞིག་ཡོད་པ་ལྟར་ན།
 གནའ་བོའི་ཀའི་སེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སོ་ཁྱ་ར་ཐེ་དང་། ཡེ་
 སྤུའི་སྟོན་པ་མ་ཤུ་ཀ་དང་། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལུན་འདས་ཤུག་ཕྱབ་
 པ་གསུམ་པོ་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་གསུམ་པོར་སྤུན་མོང་གི་མཆུངས་ཆོས་ཤིག་ཡོད་
 པ་ནི། རང་གིས་དངོས་སུ་ཕྱག་བྲིས་མཛད་པའི་བརྒྱམས་ཆོས་མེད་པ་དེ་ཡིན།

འདི་གསུམ་སུ་ཡིན་ཡང་། སྤུལ་བཞག་བརྒྱམས་ཆོས་རྣམས་ནི་སྟོབ་མ་
 རྣམས་ལ་ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་མན་ངག་དག་ཕྱིས་སུ་སྟོབ་མས་ཡིག་ཐོག་
 ཏུ་བཀོད་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་རིག་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སོ་ཁྱ་
 ར་ཐེར་མཆོན་ན། ཁོང་གི་སྟོབ་མ་པོ་ལ་སྤུལ་ཡིས། སྟོབ་དཔོན་སོ་ཁྱ་ར་ཐེ་དང་།
 བན་ཚུན་འབེལ་གཏམ་གནང་བ་རྣམས་ཡིག་ཐོག་ཏུ་བཀོད་པས་དེ་དག་སོ་ཁྱ་
 ར་ཐེའི་གསུང་འབྲུལ་མེད་དུ་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་བཞིན་ཡོད། དེ་
 བཞིན་དུ་ཁྱ་ཅག་གི་《ཤེས་རབ་སྣིང་པོ་》ལྟ་བུར་ཆ་བཞག་ནའང་། ལྷ་བས་དེར་
 བཅོམ་ལུན་འདས་གནས་གང་ལ་བཞུགས་པ་དང་། དེའི་ཆོ་འཁོར་སུ་དང་

ལྷོད་པ་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་དང་འཁོར་དེ་དག་ལྷན་ཚུན་བར་ལ་ཅི་
དང་གང་སྐྱེས་པ་ཐམས་ཅད་ཇི་བཞིན་ཡི་གེར་བཀོད་པ་ཞིག་ཡིན་པས། རང་
རེའི་མདོ་པས་མོ་ཆེ་ནི། ད་ལྟའི་ཚེས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཤད་ན་གྲིང་མོ་ལ་བྱིན་
ལྷོས” (谈话录) ཤ་སྟག་རེད།

དེས་ན། 《ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་》མགོན་པོ་སྤྱི་སྤྱོད་
ཀྱིས་གནས་གཞན་ཞིག་ནས་གསར་དུ་སྟུན་དངས་པ་ཡིན་པའི་བཤད་ཚུལ་
དེ་ཡང་དག་པ་ཡིན་མིན་ངས་མི་ཤེས་ཀྱང་། སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཚེས་སྤྱིག་གནང་བའི་
《མདོ་ཀྱན་ལས་བརྒྱས་པ་》ཏུ། མདོ་ཁྲུངས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་དངས་པར་བལྟས་ན།
སྤྱི་སྤྱོད་ཡར་ལྷོན་ནས་བཟུང་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་པ་གཏན་
ཁེལ་རེད་སྟེ། རྒྱལ་དབང་རིན་པོ་ཆེས། ང་ལ་མཆོད་ན། ཐེག་ཆེན་བཀའ་
སྤྱོད་ཡག་ཤོས་ནི་མགོན་པོ་སྤྱི་སྤྱོད་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན་གསུང་གི་འདུག་
གསུང་དེ་གོ་མ་ཐག་དེ་ཙམ་གོ་རྒྱུ་ཆེར་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་སྒྲུང་མོད། བསམ་
སློབ་ཁྱེད་ཀྱི་བཏང་ཆོ། གསུང་དེའི་དགོངས་པ་གཏིང་ཟབ་མོ་ཞིག་ཏུ་སྟུང་མོང་།

གང་ལྟར་མགོན་པོ་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱི་《མདོ་ཀྱན་ལས་བརྒྱས་པ་》ནི། སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱི་
ཡར་ལྷོན་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྟེ་སྟེ་ཆོག་སྤྱང་བྱིན་པའི་དཔང་རྟགས་ལྟ་བུ་
ཡིན་ལ། སྤྱོད་པའི་མཁས་པ་ཆོས་ཐེག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་མིན་
ལ་དཔྱད་ཆོ། ཁ་སང་¹《རྒྱལ་རབས་》ཁྲིད་དུས། ང་ཆོས་《མ་ནི་བཀའ་འབུམ་》
སྟོང་བཅའ་གྱི་གསུང་ཡིན་མིན་ལ་དཔྱད་པ་ལྟར། རྫོང་བྱེད་ཆོག་གི་ཆ་ནས་
ཀྱང་ཡིན་མིན་གྱི་དགག་པ་ཞིག་འོང་རིགས་པ་ལ། དུས་དེའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
མཁས་པ་ཆོས་ཐེག་ཆེན་བཀའ་ཡིན་པ་འགོག་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོས་རྣམས་བདེན་མེད་

1. སྤྱོད་པའི་དཔང་རྟགས་ལྟ་བུ་ལྟར་དུ། ལྟོ་རྫོང་ཆོག་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྲིད་དུས། ལྟོ་རྫོང་ཆོག་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྲིད་དུས།

དུ་བསྟན་པ་སོགས་བརྗོད་བྱའི་ཆ་རྒྱུ་བ་ནས་མ་གཏོགས། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ནས་
 ཉེ་ཆོག་སྦྱར་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་རེ་རེ་ནས་མ་བཀག་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་བསམ་
 གཞིགས་བྱ་རྒྱ་འདུག་སྟེ།

དཔེར་ན། ང་ཆོས་བོད་ཡིག་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པས། 《བཀའ་ཆེམས་ཀ་ལོལ་མ་》
 དང་། 《མ་ཁི་བཀའ་འབུམ་》ལ་སོགས་པར་བསྟན་ཆེ། དེ་དག་གི་ནང་དུ་གནད་
 བོའི་དུས་ཀྱི་བཤད་སྒྲོས་རིན་ཐང་ཅན་མང་བོ་ཞིག་ཡོད་པ་བདེན་ཡང་། གཏེར་
 ནས་འདོན་པ་བོའི་(དོན་ལ་ཆོས་མཁན་ཡིན)ཀྱང་སྒྲོང་གིས་བཤད་སྒྲོས་དེ་དག་ལ་
 བསྐྱད་བཅུག་པའི་ཚུལ་བཤད་བྱས་ལ། ལྷག་ཏུ་ཏུན་ཏུང་གི་ཡིག་རྟེན་དང་། རྩ་
 རིང་གི་ཡིག་སོགས་དང་བསྟར་ཉེ་བསྟན་ན། དེའི་ཆོག་སྦྱར་ཡང་གནད་དུས་
 ཀྱི་ཆོག་སྦྱར་མིན་པ་གསལ་བ་དང་། བརྗོད་བྱ་དོན་ཀྱི་སྟངས་ནས་ཀྱང་དེ་ལྟར་
 བསྟར་ནས་བཞུ་རྒྱ་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་གལ་ཉེ་ང་ཆོས་ལེགས་སྦྱར་དང་པ་
 ལའི་ཡིག་སོགས་ལེགས་པོ་ཤེས་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན། བཀའ་བསྟར་བྱས་པ་
 ཆེས་སྒྲ་བའི་མདོ་སྡེ་རྟེན་མ་རྒྱམས་དང་། ཕྱིས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྒྱམས་
 བསྟར་ན། རྗོད་བྱེད་ཆོག་གི་སྟངས་ནས་བསྟར་རྒྱ་ཡོད་པེས་སྟེ།

ཡང་། གསང་སྟགས་ལྟ་བུར་མཆོན་ན། ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་བྱུང་པར་ཅན་
 ལ་བརྟེན་ནས་འཆང་རྒྱ་བའི་སྦྱར་ལམ་དེ་ཉིད་མགོན་པོ་ལྷ་སྦྱབ་དང་། དཔལ་
 ལུན་རྩེ་བ་གཤགས་པ་ལ་སོགས་པའི་པར་རྩི་རྩ་རྒྱམས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཐབ་ཡོད་
 བ་དང་། ད་ལྟའི་རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་པ་རེ་འགས། བང་པའི་གསང་
 སྟགས་དར་དུས་ནི་ལྷ་སྦྱབ་ལས་ཀྱང་ཆེས་འགྱུར་པར་སྦྱ་བར་མ་ཟད། མི་
 མང་པོས་དེ་གཞིར་བཞག་ལྟ་བུར་བྱེད་ཀྱི་འདུག་མོད་དོན་ལ་ནི་དེ་འདྲ་ཆ་བ་
 ནས་མིན་པར་ངས་ཉེ། ཉེ་དུས་ཤིག་ཏུ་གནད་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་བརྗོད་རིག་

པའི་ཞིབ་འདུག་པ་ཞིག་གིས་ཀྱང་སྒྲུ་མདུན་ལ། 《ཙ་བ་ཤེས་རབ་》དང་《རིམ་
ལུ》གཉིས་ཀ་ཚོས་པ་པོ་མི་གཅིག་ཡིན་པ་ནི། ཆེན་འགྲོས་དང་ཆེན་སྒྲུར་
སོགས་ཀྱི་སྒྲེང་ནས་ཐག་གཅོད་བྱུང་ཚུལ་ཁྱས་འདུག གལ་ཏེ་ཁོས་སྒྲུས་པ་སྒྲར་
བདེན་ན་ནི་《རིམ་ལུ》མགོན་པོ་ལྷ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་བཅུམས་པ་གཏན་ཁེལ་
བར་གྱུར་པས། གསང་སྔགས་དར་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ད་ལྟ་རྒྱ་དང་བྱི་སྒྲིང་གི་
གསང་སྔགས་ཞིབ་འདུག་པ་ཚོས་བཀོད་པའི་གྲུབ་དོན་ལས་ལྡབ་ཀྱིས་སྔ་བར་
གྱུར་ཡོད། དེ་འདྲའི་རིགས་ལ་འདྲང་རྒྱག་དགོས་ས་མང་པོ་འདུག

རང་རེ་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱུ་ལྔ་མཐའ་རིས་སུ་མ་མཆིས་པ་
ཐམས་ཅད་ནི། བདེ་སྔགས་བྱང་འབྲེལ་གྱི་བསྟན་པའི་རྒྱན་འཛིན་གནང་
མཁན་ཤ་སྟག་ཡིན་ཕྱིར། གསང་སྔགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་མིན་དང་།
ཐེག་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་མིན་གྱི་ཚུན་པ་དེ་ཅུང་ཟད་རེ་ཉ་གོ་ན་
ཡག་པོ་ཡོད། ཚུན་པ་དེ་ལ་རང་རེ་ནམས་རྒྱུང་ལངས་དགོས་དོན་མེད་ལ། རྒྱུང་
ལངས་པས་པན་ཡང་མི་སོགས།

སྟོན་དུས་ཤིག་ཡིན་ན། ཆོས་གནའ་བོའི་དུས་རྒྱ་གར་དུ་དེ་འདྲའི་ཚུན་པ་
ཞིག་བྱང་སྒྲོང་བ་རེད་ཅེས་སྒྲུས་པ་ལས་མེད་ནའང་། ཁ་སང་དེ་རིང་འགྲིམ་
འབྲུལ་སྟབས་བདེར་བྱིན་ནས་ཐག་རིང་གི་མི་ནམས་ལ་འབྲེལ་འདྲིས་བྱེད་
སྔ་བར་གྱུར་ཏེ། རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་བསྟན་གྱི་ཆོགས་འདུ་སོགས་ཀྱང་ལྟན་ཅིག་
འཆོགས་སུབ་ཀྱི་ཡོད། དེ་འདྲའི་སྐབས་ལ། སྟོན་པ་གཅིག་གི་ཇེས་འདུག་དང་།
བདེན་བཞིའི་འགྲོ་ལུགས་གཅིག་སུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་མཁན་གྱི་ཆོས་གྲོགས་
ཀྱི་ནང་དུའང་། གསང་སྔགས་དང་ཐེག་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཁས་ལེན་
མཁན་དང་མི་ལེན་མཁན་མང་པོ་མཉམ་དུ་འཛོམས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

ཁོང་ཆོའི་འདོད་ཚུལ་ང་ཚོས་དང་དུ་ལེན་མི་ལེན་དང་། ཡང་ན་ང་ཚོས་
 ཚོད་པའི་སྒོ་ནས་ཁོང་ཅག་གི་འདོད་པ་བརྒྱུར་སྤྲེལ་མིན་སོགས་གནད་འགག་
 མ་ཡིན་པར། རང་གིས་རྒྱན་བཟུང་དང་འཛིན་བཞིན་པའི་ཆོས་རྒྱན་ལ། སོ་སོ་
 ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་ཞིག་རྟེན་པའི་ཕྱིར་དུ། རྟོགས་མང་པོ་ནས་བསམ་གཞིགས་
 བྱས་ན་ལེགས་པར་མཐོང་བས། དེའི་སྒོར་མདོ་ཅམ་ཞིག་བྱེད་ནམ་པ་ལ་ཁོར་
 འཕྲོས་སུ་བྱུངོན་ཡང་དེ་ཡིན།

ཉེ་དུས་ཏེ། ང་དགུ་མ་སླེབས་པའི་ཡར་སྡོན་དུ། དབུས་ཀྱི་གདན་སའི་
 མཁས་པའི་ཁྲིད་ན་ཡང་། གསང་སྤྲུགས་བཀར་ཁས་མི་ལེན་མཁན་ཡོད་པར་
 གྲགས་མོད་དེའི་ཐད་ཀྱི་བརྩམས་ཆོས་ནི་མི་སྤྲང་། དེང་སང་གཞི་ནས་གསང་
 སྤྲུགས་བཀའ་ཡིན་མིན་གྱི་ཚོད་པ་པོད་ཡིག་གི་སྟེང་ནས་འབྲི་མཁན་འབྱུང་
 གི་འདུག དུང་དཀར་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་། སྡོན་དུས་གྲུ་ས་མེ་ར་ནས་ཡིན་
 པའི་སོག་པོའི་དགེ་བཤེས་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་པར་བྱིན་ཐེག་པ་ཁས་ལེན་ཡང་།
 གསང་སྤྲུགས་ནི་མུ་སྟེགས་པའི་ཆོས་ལུགས་རེད་ཅེས་ཆ་བ་ནས་ཁས་མི་ལེན་
 པར་གསུངས་འདུག

ཡང་། དུང་དཀར་རིན་པོ་ཆེས། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་སྲོང་བཙན་
 ཏེ་མགིན་གྱི་སྤྱལ་པར་གསུངས་ཚུལ་ལ་བལྟས་ན། གསང་སྤྲུགས་ཁས་ལེན་གྱི་
 ཡོད་པ་འདྲ་ཞེས་གསུངས་ཡོད་ནའང་། དུང་དཀར་རིན་པོ་ཆེ་གཟིགས་རྒྱ་དེ་
 འདྲ་ཡངས་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་དེ་ལྟར་གསུངས་དོན་ཅི་ཡིན་ནམ་
 ལྟམ་གྱི་འདུག དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་གསང་སྤྲུགས་ནང་པའི་ཆོས་སུ་
 ཁས་ལེན་མིན་དང་། ཁོང་གསང་སྤྲུགས་ལ་མོས་པ་ཡོད་མེད་ནི་སྲོང་བཙན་ཏེ་
 མགིན་གྱི་སྤྱལ་པར་བསྤྲུགས་པའི་ཆིག་དེ་ཅམ་ལ་འཐམ་དགོས་དོན་ཆ་བ་ནས་

མེད་པར་མཐོང་སྟེ། «གང་མ་རྒྱུད་གསེར་ཐང་»ལ་བལྟས་ན། དགེ་འདུན་ཆོས་
འཕེལ་ནི་གསང་སྤྲུགས་ལ་མོས་པ་ཏུ་ཅང་ཡོད་མཁན་གྱི་གང་ཟག་ཅིག་ཡིན་
པ་གསལ་པོ་རེད་སྟེ། དཔེར་ན། བོད་ཀྱི་གསང་སྤྲུགས་ལ་འགྱུར་གསེར་རྟིང་
གཉིས་ཡོད་ལ། བཅན་པོ་དར་མའི་སྤྲུག་ཁྱེད་ཀྱི་དུས་འགྱུར་ཁོད། རྒྱུད་རྟིང་མའི་
ནང་ལ་ལྟ་སྟོན་ཉུང་ཟད་རེ་ཁྱེད་ཀྱི་བའི་བཤད་སྟོལ་ཐད། དགེ་འདུན་
ཆོས་འཕེལ་གྱིས། དེ་འདྲའི་ལྟ་ཉུང་ཏུ་རེ་ཁྱེད་ཀྱི་པ་བདེན་སྲིད་ཀྱང་། ཆིག་རེ་
འགར་ལྟ་སྟོན་བྱུང་བ་ཅེས་གྱིས་ནི་རྒྱུད་ལྡེ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་དག་ཆིས་མེད་ཏུ་
དོར་ན་ཆ་བཞི་དུས་མི་འགྲིག་ཚུལ་གསུངས་ཡོད། ཡང་ཁོང་གིས། དེར་མ་
ཟད། རྟོན་གྱིས་བསྐྱད་པ་འདྲ་བའི་ཆིག་དེ་འདྲ་ནི་གསང་སྤྲུགས་གསེར་མའི་
ནང་ལ་འདྲ་ཡོད་ཅེས་«བདེ་མཆོག་མ་རྒྱུད་»ཀྱི་ཆིག་ཁ་ཤས་བྱངས་འདུག དེ་
ལྟར་རྒྱུད་གསེར་རྟིང་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྲུགས་ནས་གཅེས་པའི་ངང་ཚུལ་མཐོང་
ཆོ། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསང་སྤྲུགས་ལ་ཤིན་ཏུ་མོས་པའི་གང་ཟག་ཅིག་
ཏུ་སྒྲུང་བས། དུང་དཀར་རིན་པོ་ཆེས་«དེ་བ་དཀར་»ལ་གཟིགས་ནས། དགེ་ཆོས་
གྱིས་གསང་སྤྲུགས་ཁས་ལེན་པའི་སྐབས་བྱེད་དེ་བྱངས་པ་འདྲ་ཡང་། རྒྱུད་གྱི་
དོག་པའི་བཤད་པ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་མེད་དམ་སྟེ།

དུང་དཀར་རིན་པོ་ཆེས་སོག་པོའི་དགེ་བཤེས་ཆོས་གྲགས་གྱིས་གསང་
སྤྲུགས་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གསུང་སྐབས། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ཞོར་ལ་བྱུང་
ཡོང་དོན་ནི། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་དང་སོག་པོའི་དགེ་བཤེས་ཆོས་གྲགས་
གཉིས་དགེ་སློབ་དང་གྲོགས་པོ་ཡིན་པས། སོག་པོ་ཆོས་གྲགས་ལ་ཡང་དགེ་
འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་ཤུགས་རྒྱུན་མིན་ནམ་སྟེ། དོགས་པ་སྐྱེས་པ་ཡིན་
སྲིད་དེ། མ་གཞི་ནས་སོག་པོའི་དགེ་བཤེས་ཆོས་གྲགས་ནི་དགེ་བཤེས་སྤྱིར་

བཏང་བ་ཅམ་ཞིག་ལས། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་དང་བསྐྱར་འོས་པ་ཞིག་མིན་
ལ། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ནི་མདོ་རྒྱུད་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་ལ་གཞན་
རིང་མི་འཛོག་པའི་མཁས་དབང་ཡིན་ཁར། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྒྲིབ་ཀྱང་མཐུན་
མཁན་ཞིག་ཡིན་པས། ཆོས་གྲགས་ཁོ་རང་ལ་ཐུན་མིན་གྱི་འདོད་ཚུགས་དེ་
འདྲ་ཡོད་དཀའ་བས་དགེ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྦྱོར་མིན་ནམ་དགོངས་པ་ཡིན་སྲིད་
དོ།

མདོར་དེལ་ན་སྤར་ཞུས་པ་ལྟར། གསང་སྤྲུལ་གྱི་རྒྱུད་རྣམས་དང་། ཐེག་
ཆེན་མདོ་སྡེ་ཐམས་ཅད་སྦྱེ་བོ་སལ་པ་ཀྱན་ལ་ཐུན་སྤང་དུ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་
དཔང་རྟགས་བཅུགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་པ་བསྐྱབ་རྒྱ་དཀའ་ན་འདྲ་
བཟོད་བྱ་དོན་གྱི་ཆ་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
ཡིན་པ་བསྐྱབ་རྒྱ་ནི་སྤར་བར་མཐོང་།

ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བདེན་པ་བཞི་དེ་སངས་རྒྱས་བཙུམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་སྦྱེ་བོ་
ཐུན་མོང་ལ་གསུངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་ཡང་། དངོས་གནས་བྱས་ན། བྱེ་
བྲག་སྒྲིབ་པས་བདེན་པ་བཞི་ལ་འགྲེལ་པ་ཡང་དག་པ་ཞིག་རྒྱག་སྤུང་མེད། ཐེག་
ཆེན་ལུགས་ཀྱི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟེང་ནས་བདེན་པ་བཞི་ལ་གོ་བ་
སྤངས་ན། ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ཡག་པོ་ཞིག་ཤེས་སྤུང་
གྱི་རེད་མ་གཏོགས། དེ་ཁས་མ་སྤངས་ན་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང་མཐུན་
པའི་བདེན་པ་ཞིའི་རྣམ་གཞག་ཅིག་འཛོག་མི་ལུས། རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་སྤྲུལ་
ཡབ་སྤྲུལ་གྱི་གཞུང་འདི་དག་ནི། སངས་རྒྱས་བཙུམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་
པའི་བདེན་པ་བཞིའི་དགོངས་པ་དངོས་གསལ་པོ་སྟོན་བྱེད་ཅིག་སྟེ། བདེན་
པ་ཞིའི་དོན་བྱེད་མདོ་གཉིས་ཀས་འགྲེལ་བཟོད་བྱས་པ་དེ་ཅམ་གྱིས་མ་ཆོམ་པར།

རིགས་པ་ཡང་དག་ལ་གཞི་བཙེལ་ནས་བདེན་བཞིན་དགོངས་དོན་དཔྱིས་
 ཕྱིན་པ་ཞིག་བཟུལ་ཆོ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིང་དུ་མི་འབབ་རང་འབབ་དུ་སྦྲར་
 པ་ལགས་ན། ཐུགས་ཆེན་གྱི་མདོ་བསྟན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་གཞིར་
 བཞག་སྟེ་བདེན་བཞིན་དོན་འགྲེལ་གྱི་ཡོད་པས། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནང་པ་
 སངས་རྒྱུས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟོག་ལས་ཏིལ་ཙམ་ཡང་གཟུར་མེད།

དེ་བཞིན་དུ། པ་རྒྱུད་གསང་བ་འདུས་པ་དང་། མ་རྒྱུད་བདེ་མཆོག་སྟགས་
 ཀྱི་སྐབས། སོ་སོས་ཙལ་དུ་བཏོན་ཚུལ་གྱི་བྱང་པར་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་ཡང་། ཐུན་
 མོང་དུ་བཤད་པའི་སྒྲུ་ལུས་དང་འོད་གསལ་བྱུང་དུ་འཇུག་པའི་ཉམས་ལེན་
 ཀྱི་གནད་ཀྱང་། མཐར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིང་ལ་བབས་ཡོད་པས། མདོ་རྒྱུད་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་དང་ཙམ་པ་ཡང་གཅིག་ལས་གཉིས་མེད། དེ་ལྟར། ལྷ་
 སྒྲུབ་ཀྱིས་ལྷ་ཡུལ་ནས་ཁྱེད་ཡོང་བེད་པ་དང་། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ལྷ་ཡུལ་ནས་
 ཁྱེད་ཡོང་བེད་པ་ཙམ་ལས་གཞན་དུ་ཐུགས་ཆེན་ལ་བྱངས་མེད་པ་སྟགས་བཤད་
 པ་ནི་དོན་ལ་ཆོག་གི་རྟོལ་ཆེད་ཙམ་ལས་མ་འདས་སྟམ་སྟེ། ང་དངོས་སུ་སྤྱི་
 ཡུལ་དུ་སོང་ནས་«ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ»འཁྱེད་ཡོང་བ་ཡིན་ཟེར་བ་
 ཞིག་མགོན་པོ་སྒྲུབ་ཀྱི་གསུང་གང་དུ་འང་བྱར་ཙམ་མི་གསལ། དེ་འདྲི་
 གཏམ་རྒྱུད་དང་གྲགས་ཆོད་ཡོད་པ་ནི་གནས་ཚུལ་ལོགས་ཤིག་རེད།

དེང་སང་གི་“གནམ་ཡིག” ཡིན་ཟེར་བ་ཞིག་ལ་ཆ་བཞག་ན། དེ་གནམ་
 བབས་བབས་པ་ཡིན་མིན་གཙོ་བོར་བཅེ་བ་ལས། དེ་ལ་རིགས་པས་དཔྱད་དུང་
 བའི་བརྗོད་བྱ་ནི་རྒྱུ་གཅིག་མེད་པས། གནམ་ནས་བབས་པ་མིན་ཆོ་རིན་ཐང་
 ཅི་ཡང་མེད། འོན་ཀྱང་སྒྲུབ་ཀྱིས་གཅིགས་སུ་འཛིན་པའི་«ཤེར་ཕྱིན་རྒྱུས་
 འཕྲིང་བསྟུས་གསུམ་»དང་། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཆད་མར་བཞེད་པའི་«བྱམས་ཆོས་

སྡེ་ལྷ་ལྟ་བུ་ནི། ལྷ་ཡུལ་དང་། ལྷ་ཡུལ་ནས་ཁྱེད་འོང་བ་ཡིན་མིན་གནད་འགག་
 ར་བ་ནས་མིན་ཏེ། དེ་དག་ནི། ར་ཆོ་སྡེ་པོ་སལ་པའི་རྗེས་དཔག་གི་རིགས་པ་དང་
 མཐུན་པར་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་རིགས་པའི་གཞུང་
 ལུགས་ཤ་སྟག་ཡིན་པས། གཞུང་ལུགས་དེ་དག་གི་རིན་ཐང་ཡང་དོས་དེ་ནས་
 ཆད་འཇལ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་གྱི། དེ་དག་ལྷ་ཡུལ་དང་། ལྷ་ཡུལ་ནས་ངངས་པ་
 ཡིན་ཟེར་མོད། དེ་འདྲ་ག་ལ་སྤྱད་ཅེས་པའི་ཆོག་ཙམ་གྱིས་ནི་《བྱམས་ཆོས་སྡེ་
 ལྷ་》དང་། 《ཤར་བྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་》སོགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་རིན་ཐང་དང་
 ཤེས་རབ་ཀྱི་འོད་མདངས་རྩེ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱེད་མི་རྣམས་། འོན་ཀྱང་། དེ་འདྲ་
 སྒྲ་མི་ཆོག་པ་གང་ཡང་མེད། དེ་གང་ཟག་སོ་སོའི་རང་དབང་གཙང་མ་རེད།

ཡང་གཅིག་བཤད་ན། ད་ལྟའི་ཆར་ཐོགས་མེད་གྱིས་ལྷ་ཡུལ་ནས་《བྱམས་
 ཆོས་》གདན་ངངས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ནི། མི་སལ་ཆེ་བས་རྒྱུངས་དད་དང་སྐྱགས་
 པའི་སྐད་ཆ་ཙམ་དུ་སྡེ་ཡི་ཡོད་ཆོད་རེད། ཡིན་ཡང་། 《རུལ་ཐུན་གཅིག་ཁོ་
 བའི་སྡེ་དུང་གི་འཛིག་རྟེན་》ཀྱི་ནང་། མཆོ་མ་མཆུངས་མེད་ཀྱི་རིགས་པ་སྟེ། མི་
 ལོ་ཆོད་མཉམ་པ་གཉིས་ལས་གཅིག་ས་སྡེ་འདིར་བསྐྱེད། གཅིག་འོད་ལྗར་
 མཁྱོགས་པའི་མཁའ་གྱའི་ནང་བསྐྱེད་ནས་ལོ་རྒྱུ་འདི་རིང་བྱིན་ཏེ་ཆུར་ཡོང་
 སྐབས། མཁའ་གྱའི་ནང་གི་མི་དེ་ཆས་མེད་ཀྱང་ཅིག་ཤོས་ཁོ་ལས་ལོ་རྒྱུ་སྟེ།
 ཆན་པ་ཆགས་པའི་ཆོད་ལྷ་གྲུབ་པར་བཤད། གནས་ལུགས་དེ་ནི་ཞེན་སྤོང་
 ཀྱི་སྟོན་བཅས་ཀྱི་རིགས་པ་ལ་སྟག་པར་བཤད་ཀྱི་འདུག

གང་ལྟར་གནས་ཆུལ་དེ་གསན་པའི་སྐབས་སུ། སྤྱི་མདུན་གྱི་སྐྱགས་ལ།
 ལམ་སང་དབྱིག་གཉེན་དང་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ཤར་འདུག
 ཐོགས་མེད་ལྷ་ཡུལ་དུ་བྱོན་ཏེ་ལྟའི་གོ་སྐད་གཅིག་གམ་ཇ་ཡུན་གཅིག་རིང་

《བུམས་ཆོས》གསལ་ནས་མི་ཡུལ་ལ་སླེབས་དུས། གཙུང་དབྱིག་གཉིན་ཤིན་ཏུ་
ཀླས་པར་ཆགས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་བྱང་རིམ་དང་། མཆོ་མ་མཚུངས་མེད་ཀྱི་
རིགས་པའི་ཆོད་ལྷ་གཉིས་འདྲ་བར་དགོངས་ནས་མཚར་སྣང་སླེབས་འདུག།

དེ་འདྲ་ཡིན་དུས། དེ་སྲིད་ཀྱི་མ་རེད། འདི་སྲིད་ཀྱི་མ་རེད། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་
སྒྲུགས་པ་རེད། འདི་ལྟར་འདོད་པ་ཆོངས་པ་རེད་ཅེས་ཐག་གཅོད་སྒྲུབ་ཀྱི་བྱང་
པར། ཤེས་བྱའི་འཛིག་རྟེན་མཐའ་ཡས་པ་དང་། གཏིང་ཟབ་པ་དང་། ལུ་མེད་
པའི་སྤྱན་ན། ང་ཆོའི་ཤེས་རབ་ནི་ཞག་སྒྲོན་ཚུང་ཚུང་ལྷ་བྱ་ཞིག་ལས་མིན་པ་
ངོས་ཟིན་པའི་སྤྲོད་ནས། ག་ལེ་ག་ལེར་རྩད་གཅོད་དང་བརྟག་ཞིབ་གནང་རྒྱ་
ཤིན་ཏུ་གལ་ཏེ། དེ་ལྟར་གནང་ན་ནི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐད་བསྐྱར་དུ་
ངེས་ཤེས་གསར་པ་འཁྲུང་རྒྱ་ཡོད་ངེས་རེད། དེ་རིང་ཁར་བྱུང་གི་སྐད་ཆ་མང་
དུགས་སོང་།

དེ་ནས་《རྟོགས་བརྗོད་ཆ་བ》ལས། “དེ་འདྲ་དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཅན་ཡིན་
ན། དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་གང་། ཤིན་ཏུ་འཕྲད་དཀའ་གོང་
ན་མེད་པའི་ལམ། ཁངས་རྒྱས་ལས་ཀྱང་དགོན་པའི་རྩི་ཆེ་ཐེག་། དངོས་སྤྱུབ་
གཉིས་ཀྱི་གཏིང་གྱུར་ཟབ་མོ་དེར། ཞུགས་ནས་འབད་པ་མང་པོས་རིང་དུ་
སྦྱངས། རྒྱལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ། བཀའ་རིན་
ཆེའོ་རྩི་བཅུན་མཐུན་པའི་གཏིང་།” ཞེས་སངས་རྒྱས་ལས་ཀྱང་དགོན་པའི་
རྩི་ཆེ་ཐེག་པ་སྟེ། ཐུན་མོང་དང་མཆོག་གི་དངོས་སྤྱུབ་གཉིས་ཀྱི་གཏིང་དུ་གྱུར་
པའི་ཟབ་མོའི་གཞུང་ལ་འབད་པས་སྦྱངས་པར་བསམས་ན་མདུན་མ་ལེགས་
ནས་གདའ་གསུངས་པ་རེད། དེས་ན། ཁོང་གིས་གསང་སྤྱུགས་ལ་སྒྲོབ་སྒྲོང་
གནང་ཚུལ་ནི་སྒྲོབ་བྱིད་གཞུག་མའི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་བྱའོ།

18. གཞུང་ཆེན་བཅུ་བདུན་དུས་གཅིག་ལ་འཆད་པ་དང་། གསང་སྐྱབས་
རྩི་ཆེ་ཐོག་པར་མང་ཐོས་མཛད་ཚུལ་སྐྱབས་ཀྱི་སྒྲོར།

དེ་ལ་རྩི་ཆེ་ཐོག་པ་ཆེན་པོས། སངས་རྒྱས་ལས་ཀྱང་དགོན་པའི་ཟབ་མོ་རྩི་
རྩི་ཐོག་པ་ལ་ཐོས་བསམ་མཛད་ལྟར་དུས་པའི་ཚུལ་རྣམས་ཐར་དང་སྐྱར་ནས་མདོར་
བསྐྱུང་ཐོག་ཐོས་ན། སྐར་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། ཁོང་གིས་སར་བྱིན་ཐོག་པ་ལ་
སློབ་གཉེན་དུས་པའི་སྐབས་དེ་དག་དུ་གསང་སྐྱབས་ལའང་མཉམ་དུ་སྐྱབས་
ཡོད་པར་མ་ཟད། སྐར་ཆོས་རྩི་ཆེན་གྱི་པ་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་གསང་སྐྱབས་
རྩི་ཆེ་ཐོག་པའི་དབང་དང་བཀའ་ཆོས་དུ་མ་གསན་ཏེ་བྱིས་པའི་དུས་ནས་
གསང་སྐྱབས་རྩི་ཆེ་ཐོག་པ་ལ་བག་ཆགས་ཟབ་མོ་བཞག་ཡོད་པས། རྩི་ཆེན་
པོ་ཆེས་གསང་སྐྱབས་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་མཛད་པའི་དུས་ཆོད་ཀྱི་མགོ་
དབུས་སུ་མ་བྱོན་གོང་ནས་བཅུགས་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། ཁོང་ལ་གསང་སྐྱབས་
རྩི་ཆེ་ཐོག་པར་ཐོས་བསམ་གཏིང་བྱིན་པ་ཞིག་མཛད་དགོས་སྐྱེས་པའི་ཐུགས་
ཀྱི་འདུན་པ་གཙོ་བོ་ནི་དགྲའ་ལོ་སུམ་ཅུ་སྟོན་པའི་སྤྲུངས་འདུག

འདིའི་གོང་དུ། རྩི་ཆེ་ཐོག་པ་ཆེན་པོས་དགྲའ་ལོ་སྟོན་གཉིས་ལས་མས་སུ་
《ལེགས་བཤད་གསེར་སྤྲེང་》ཆོས་གནད་མཛད་པའི་བར་སོང་བྱིན། དགྲའ་
ལོ་སྟོན་གཉིས་ཀྱི་སྤྲེང་ཅམ་ལ་ཆལ་པ་སྤྲེང་མ་རྟོགས་ལྟན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆན་ཀྱི་
མདུན་ནས་《དུས་འཁོར་འབྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་》ལ་སྐྱབས་པ་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོར་
མང་པོ་གསན་ཅིང་ཐོས་བསམ་སློབ་གཉེན་མཛད། དེ་ནས་ཡར་ལུང་སློན་
མཁར་ན་ཆོས་སྡེ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་བྱིན་ནས། སར་བྱིན་དང་། དབུ་
མའི་སྒྲོར་ཀྱི་དཔེ་བྲིད་གནང་།

གནས་དེར་བཞགས་སྐབས་ཀྱི་དགོང་མོ་ཞིག་ལ། ཁོང་གིས་སློབ་མ་རྣམས་
ལ་ཞལ་བརྗེ་མཛད་དེ། སྡོན་ཆད་བོད་ལ་མཁས་པ་ཇི་འདྲ་བྱོན་པ་དང་། ལྷག་
པར་དེ་དག་གི་འཆད་པའི་ཡོན་ཏན་གང་འདྲ་ཡིན་མིན་གྱི་སྒྲོར་ལས་འཕྲོས་ཏེ།
“སྡོན་བཀའ་བཞི་པ་ཤེས་རབ་སེང་གེས་ཆོས་ཐོག་གཅིག་ལ་པོ་ཏི་བརྩ་གཅིག་
གསུངས་འདུག ཏུས་ཕྱིས་བོད་ཏུ་པོ་ཏི་ཏུས་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་ལ་དེ་མང་
ཤོས་འདུག” གསུངས་པ་དང་། སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས། འོ་ན། བྱིད་ཀྱིས་ཀྱང་དེད་
ཅག་ལ་གསུང་ཆོས་དེ་འདྲ་གནང་བར་འཆལ་ཞེས་རེ་འདུན་ཕྱགས་དྲག་སྤུལ་
བ་ན། ཁོང་གིས། “ཚུལ་བ་བྱས་ན་དེ་ཙམ་འཆད་ཐུབ་པ་འདྲ་” གསུངས། ཅིས་
ཀྱང་ཕྱགས་ལ་འདོགས་པར་མཁྱེན་ཞུས་པས། ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ་ཆོས་བརྩ་
ནས་སྐྱ་མཚམས་ལ་བཞགས་ཤིང་ཉིན་ཉི་ཤུའི་རིང་དཔེ་སྟོག་མཛད་པ་དང་།
ཉིན་ཉི་ཤུ་སྔོང་མཚམས་སྟུ། དྲག་དཔེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུམ་བརྟུག།

ཆོས་གཅིག་ལ་གསུང་ཆོས་ཀྱི་དབུ་འཛུགས་ཅིས་བྱས་ཀྱང་། རྗེ་འདིས་
གསུང་ཆོས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞིག་བསྐྱེད་དེས་ཀྱི་གཏམ་དབུས་སུ་མཆེད་པས།
དབུས་ནས་ཀྱང་གསང་སྤྱད་དང་། བདེ་བ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ནས་དགེ་བཤེས་དོན་
གཉེར་ཅན་མང་པོ་ཕེབས་ཀྱིན་པ་གསན་ཏེ། དེ་དག་གི་ཆེད་ཏུ་གསུང་ཆོས་
ཉིན་གསུམ་གྱི་རིང་བྱིར་བསྐྱར། ཉིན་གསུམ་པོ་དེའི་ཡུལ་ལ། སྐྱ་སྐྱར་མར་པ་
ལོ་རྒྱུ་པ་དང་། རྗེ་བརྩན་མི་ལ་རས་པ་སོགས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུ་ཐོར་བུ་རེ་གསུངས་
ནས་བསྐྱེགས།

ཆོས་ལྡན་ནས་བརྩུང་། ཞོགས་པའི་སྐྱ་རེངས་ཤར་ཙམ་ནས་སྔོན་གྱི་བར་
ལ་ཆོས་ཐུན་བཙོ་ལྡན་གསུངས། ཆོས་ཐུན་བཙོ་ལྡན་ཞེས་པ་ནི་དཔེ་བྲིད་ཐེངས་
བཙོ་ལྡན་རེད། དེ་ཡང་རྒྱ་གར་རྒྱུ་དུ་བཙོ་ལྡན་མགོ་ཉིན་གཅིག་ལ་བརྩན་གས་

ཏེ། དེ་ནས་བཟུང་ཟླ་གསུམ་གྱི་རིང་དཔེ་བྲིད་ཆག་མེད་དུ་མཛད་པ་རེད། བྲིད་
 གྱི་དངོས་གཞིའི་སྐབས། བོ་དེ་བཙུ་ལྷ་བའི་ནང་ནས་གཞུང་གཉིས་ཅུང་ཐུང་
 བས། གཞན་རྣམས་མ་ཆར་སྡོན་ལ་ཆར་བ་ན། ཡང་བོ་དེ་གཞན་གཉིས་གྱི་དབུ་
 བཅུགས་ཏེ་གསུངས་ཤིང་། བསྐྱེམས་པས་བོ་དེ་བཅུ་བདུན་གྱི་དཔེ་བྲིད་མཛད་
 པ་ཡིན་འདུག བོ་དེ་བཅུ་བདུན་པོ་གང་ཞེ་ན། «བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྷ» «རིན་
 ཆེན་གླེང་བ»མ་ཐེ་བའི་«དབུ་མ་རིགས་ཆོགས་ལྷ» «མངོན་པ་གོང་འོག་
 གཉིས་» «སྟོད་འཇུག»ལ་སོགས་པ་རེད། ཆ་ཆར་དན་གྱི་མི་འདུག་པས། «རྣམ་
 བར»ལ་གཞིགས་པར་འཆའ།

ཁོང་གིས་དེ་ལྟར་བོ་དེ་བཅུ་བདུན་ཆོས་ཐོག་གཅིག་ལ་གསུངས་པ་ན། ག་
 ས་གང་གི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཐེབས་ཡོད་པ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་། གཞུང་
 ཆེན་དེ་འདྲ་མང་པོ་ལ་འདི་ལྟ་བུའི་བཤད་པ་དབྱིས་བྱིན་པ། ཆེག་དོན་ལ་
 ཞུགས་པ། སྤེལ་ཞིབ་པ་ཞིག་དུས་གཅིག་དུ་གནང་ཐུབ་པ་ནི། གཟུངས་ཐོབ་
 པའི་རྒྱལ་སྐས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཞིག་མིན་ན་ག་ལ་རུས་ཞེས་ཏ་ལས་
 ཤིང་ཡིད་སྟོགས་པར་ལྟར། རེའི་ཡར་སྡོན་གྱི་བོད་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་ལོ་རྒྱུས་ནང་
 དུ་ཆོས་ཐོག་གཅིག་ལ་བོ་དེ་བཅུ་བདུན་གྱི་དཔེ་བྲིད་གནང་བ་ཞིག་བྱང་མྱོང་
 མེད་ས་རེད། དེའི་རྗེས་སུ་བྱང་ཡོད་མེད་ནི་ཞིབ་འཇུག་གནང་དགོས་པ་ལས་
 ཁ་ཆོན་གཅོད་མི་སྟོབས། དེ་ལྟར་ཆོས་ཐོག་གཅིག་ལ་བོ་དེ་བཅུ་བདུན་འཆད་
 པའི་གནས་ཚུལ་དེ་ནི་དགུང་ལོ་སོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲད་དམ་སོ་གསུམ་གྱི་སྟོད་དུ་
 བྱང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་འདྲ།

དེའི་དབྱར་ཁར་ཡར་ལུང་ཞི་དཀར་བྲག་དུ་རྗེ་ཉིད་ལོ་བྱེད་ཅམ་ལ་དཔལ་
 འཁོར་ལོ་སྟོམ་པའི་བསྟེན་མཆམས་དམ་པོར་བཞུགས་ཏེ། ཐུན་བཞིའི་རྣལ་

འཕྱོར་ཆག་མེད་དུ་མཛད་ཅིང་བདག་འཇུག་མང་པོ་སྤངས་པ་དང་། ལྷག་པར་
མཆན་མོད་དུས་གཅི་པོ་སྒྲོམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་འབད་དེ། ཞག་རེར་གཏུམ་
མོད་རྒྱང་སྒྱུར་ཐེངས་བརྒྱ་རེ་མཛད་པས་གཏུམ་མོད་ཉམས་ཤིན་ཏུ་བཟང་པོ་
བྱུང་བ་སོགས་ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་འགྱུས་པར་མཛད།

དགྲའ་ལོ་སོ་བཞིར་སོན་པའི་སྤྱིང་ཁོང་གི་སྤྲུགས་ལ། ངས་ད་སྡོན་དཔལ་
དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་། གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་སྣ་ཆོགས་
གསན་ནའང་། རྒྱུད་ཀྱི་ལག་ལེན་དང་། བཤད་པ། ཐིག་གར། དབྱངས་ལ་
སོགས་པ་ཆ་ཆང་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་ཞིག་སྤྱང་བྱུང་ཐེད་པས། དེ་དག་མཐེལ་ཕྱིན་
པ་ཞིག་བསྐྱབ་དགོས་དགོངས་ཏེ་གཙང་རོང་རྒྱུབས་སུ་སྤྲོ་མ་གྲགས་པ་བཤེས་
གཞིན་གྱི་བྱང་ནས་《རིམ་ལྔ》ཡི་བཤད་པར་ཞིབ་ཏུ་གསན།

དུས་དེར་ཁོང་གི་རྗེས་སུ་སློབ་མ་འགའ་འབྲངས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་དགེ་
བཤེས་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་དང་། མདོ་སྨྲད་པ་ཤེས་རབ་གྲགས་པ་རྣམ་
གཉིས་ཡུལ་དེའི་ཉེ་འཁྲིལ་གྱི་རི་ཁྲོད་ཅིག་ཏུ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་
ལ་མི་དང་མི་འགྲོགས་པ་ནང་བཞིན་ཡིན་པར་གྲགས་པའི་སྤྲོ་མ་དབྱུ་མ་པ་
ཟེར་བ་ཞིག་བཞུགས་པ་དེའི་བྱང་དུ་ཐེབས་ཤིང་། ཆོས་འགའ་ཞུས་པ་ན། སྤྲོ་
མ་དབྱུ་མ་པའི་ཞལ་ནས། བྱེད་གཉིས་ཀྱི་སྤྲོ་མ་དེ་འདི་གར་ཐེབས་ཡོད་ན།
ངས་ཀྱང་ཁོང་གི་བྱང་ནས་དབྱངས་ཅན་མའི་ཆོས་སྒྲོར་ཞིག་ཞུ་དགོས་འདུག་
གསུངས་པ་དང་། སློབ་མ་དེ་གཉིས་ཕྱིར་ཐེབས་ཏེ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེར་དེ་ལྟར་ཞུས།
རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས། སྤྲོ་མ་དབྱུ་མ་པ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་སྤྲོ་མ་
ཞིག་ཡིན་པས་ངས་ཁོང་ལ་དབྱངས་ཅན་མའི་ཆོས་སྒྲོར་ཕུལ་ཆོག་པར་མ་ཟད།
ང་ཡང་ཁོང་ལ་མཛལ་བར་འགྲོ་དགོས་གསུངས་ཏེ་སྤྲོ་མ་དབྱུ་མ་པ་བཞུགས་

སའི་རི་ཁྲོད་དུ་ཕེབས།

ནམ་པག་ཉེས་ཞལ་འདྲེ་མས་སྒྲུབས། སྒྲ་མ་དབུ་མ་པའི་ཞལ་ནས། སྤྱོད་ཁོང་གིས་མདོ་ཁམས་ན་ཕུགས་ཇི་གནང་བཞིན་པའི་དུས། ཉེན་ཞིག་སྒྲོ་བྱུང་སྤྱིང་གི་ནང་ནས་སྒྲ་ཞིག་གྲགས་ཏེ་བརྒྱལ་པ་དང་། བརྒྱལ་བ་ལས་སད་པ་ནས་ན་བར་སྒྲ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བ་ཞིག་གྲག་གིན་པའི་ཉམས་སྒྲུང་བྱང་བར་མ་བཟད། སར་ཅི་བཤད་ན་ཚུར་ལན་འདེབས་པ་དང་། ལན་འདེབས་པོ་ཇི་བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཡིན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱུང་བ་དེ་ད་ལྟའི་བར་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནི་བདུད་ཀྱི་བར་ཆད་འདྲ་ཡིན་ནམ། ཡི་དམ་གྱི་སྤྱང་བ་ནལ་མ་གང་ཡིན་ཆ་མི་འཆལ་བས། བརྟག་པ་ཞིག་བྱ་དགོས་པས་ཇི་ལྟར་བྱས་ན་ལེགས་ཞེས་ཇི་ན་པོ་ཆེར་བྱས།

སྤྱིར་བཏང་འདི་རིགས་གསང་བའི་ནམ་ཐར་ཡིན་པས། གང་བྱུང་དུ་སྒྲ་ཆོག་གི་མ་རེད་ལ་བཤད་ན་མི་བཟང་སའང་ཡོད་ཡོད། 《རྟོགས་བརྗོད་》འདིའི་ནང་ཇི་ན་པོ་ཆེས་“བཀའ་དྲིན་ཆེའོ་ཇི་བཅུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར་” ཞེས་སྒྲོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གང་གནང་སྟབས་ཐམས་ཅད་ཇི་བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་དྲིན་ཡིན་པར་ལན་གཅིག་མིན་པར་གསུངས་ཡོད་པས། ཇི་ཙམ་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཇི་བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་ཉམས་ལེན་མཛད་ཚུལ་ཅུང་ཟད་ཅིག་མ་བཤད་ཐུ་མེད་དུ་སྒྲུམ་གྱི་འདུག་མ་གཞི་ཇི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ཡི་དམ་མང་པོའི་ཞལ་གཟིགས་ཚུལ་སྟགས་《ནམ་ཐར་》གཞན་ནམས་སུ་རྒྱས་པར་ཡོད་ལ། ཤེས་འདོད་ཀྱི་མོས་པ་ཡོད་ན་རང་རང་གིས་གཟིགས་ཆོག་པས། དས་ནི་ད་རེས་མང་པོ་བཤད་ཀྱི་མིན། སྤྱིར་གསང་བའི་ནམ་ཐར་འདི་རིགས་ཇི་ན་པོ་ཆེ་དངོས་སུ་བཞུགས་པའི་དུས་སུ་ཤིན་ཏུ་གསང་བ་

ཡིན་པས། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་སྟོན་ལྡན་གྱི་སྒོ་བ་མ་ཉུང་ཤས་ཤིག་མ་
གཏོགས་གཞན་སྤྱོད་ཀྱང་མི་ཤེས། གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རྣམས་གཞན་གྱིས་གོ་
ན་ཡིད་ཆེས་ལ་མི་ཆེས་པ་དུ་མ་འབྱུང་བས་དགག་བྱ་ཆེ་ལ་དགོས་པ་ཆུང་ན།
གསང་དགོས་དོན་ཡང་དེ་རེད། འོན་ཏེ་ཐུས་སྤྱོད་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྒྱུ་
ཤིས་དཔལ་ལྡན་པས་《རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་》བཅུ་མས་ཤིང་། དེ་ཉིད་རིམ་
པས་དགོན་པ་སོ་སོའི་ཆོགས་འདོན་དུ་འང་ཚུགས་ཏེ་ཡོངས་གྲགས་ལྟ་བུར་
གྱུར་པས་གསང་རྣམ་དག་ཀྱང་ཆང་མའི་རྣ་ལམ་དུ་བྱལ་བ་རེད།

གང་ལྟར་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་ཁོམ་དུ་སྒྲིལ་མི་རུང་ཡང་། 《རྟོགས་
བརྗོད་》འདྲིར་ཡང་ནས་ཡང་དུ་“བཀའ་ངིན་ཆེའོ་རྗེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་
གཏེར”གསུངས་དགོས་དོན་གྱི་རྒྱབ་ལྗོངས་མདོར་བསྟུན་ཤིག་མི་བཤད་ཀྱི་མེད་
ལྟ་བུར་མཐོང་སོང་།

སྤྱི་བཤད་མཆམས་ནས་ཁྱེས་ན། ལྷ་མ་དབུ་མ་པས་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་
པོར་དེ་ལྟར་ངེས་པ་ན། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས། དེ་ལ་བརྟག་ཐབས་ནི་བྱིད་གྱི་སྤྱང་
བར་བྱུང་བའི་སྤྱོད་མ་གཞུགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ལྟ་བུ་གྱི་གནད་ཕྱི་ཁོང་ཕྱི་
བ་རྣམས་ངེས་ན་དེ་བརྟག་ཐབས་གཙོ་བོར་མཐོང་བས། འདི་དག་ལ་ལན་
ཅི་གསུང་སྟོན་དང་ཞེས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱོད་མ་ལ་ཡོད་པའི་གཞུང་གི་དཀའ་
གནད་མང་པོ་སྤྱོད་གཞུག་དུ་འདི་རུ་བཅུག། རྗེ་ནི་ངེས་དོན་གྱི་མཁས་པ་ཆེན་
པོ་ཡིན་པས་དེས་བརྟོན་པའི་དཀའ་གནད་གྱི་དེ་བ་རྣམས་གང་བྱུང་གིས་ལན་
རྒྱུ་ལྟས་པ་ཞིག་ག་ལ་ཡིན།

ཅང་མ་འགོར་བར་དེ་བ་རྣམས་ལ་རེ་རེ་བཞིན་ལན་འདི་དང་འདི་སྤྱོད་
སོང་ཞེས་ལྷ་མ་དབུ་མ་པས་གསུངས་པ་ན། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས། ཡ། འདི་ནི་བདུད་

ཀྱི་བར་ཆད་སོགས་ཅ་བ་ནས་མིན་པར་ཡི་དམ་འཁྲུལ་མེད་ཡིན་པར་འདུག་
 པས། བྱིད་ཀྱིས་ཀྱང་མོས་གུས་དྲག་པོས་གསོལ་བ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཏབ་ན་
 ལེགས་གསུངས། དེ་ནས་མེ་རིན་པོ་ཆེས་དབུ་མ་པ་ལ་དབྱངས་ཅན་མའི་མེས་
 གནང་བསྟུལ་ཅིང་། སྐབས་དེ་དུས་སྤྲུལ་པ་ལའི་དྲུང་ནས་མེ་རང་གིས་
 བྱི་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་པལ་ཆེར་ཁྱུས་མེད་པ་འདྲ། མེས་མར་ག་ལེར་
 བཀྲོ་བར་བྱ། ད་རེས་ང་སྤྲུལ་པ་རེད་མདའ་པའི་དྲུང་དུ་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་ཁྱེ་
 བར་འགྲོ་དགོས་གསུངས་ཏེ། སྤྲུལ་པ་རེད་མདའ་པ་སྟག་ཆང་མོང་ཁ་ན་བཞུགས་
 པའི་དྲུང་དུ་ཐེབས།

གནས་དེར་མེ་བཙུན་རེད་མདའ་པ་དང་། སྤྲུལ་པ་དོན་བཟང་པ། མེ་ཅོང་
 ཁ་པ་ཆེན་པོ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་བཅས་དེ་དུས་
 དབུས་གཙང་ན་ཤིན་ཏུ་གྲགས་པ་ཆེ་བའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་བཞི་
 མཉམ་དུ་འདུས་པ་དང་། དེ་ནམས་རང་རང་གི་མེས་སུ་ཡང་སློབ་མ་མཁས་
 པ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཐེབས་ཡོད། སྐབས་དེ་དུས་དགེ་ཆན་མང་པོས་རང་རང་གི་
 སློབ་མ་ནམས་ཁྲིད་དེ་གནས་གཅིག་ཏུ་འདུས་ནས་སློབ་གཉེར་གནང་རྒྱུ་
 སློལ་ཡོད་པ་བཞིན། ལྷ་བ་འགའི་རིང་དེ་ལྟར་སློབ་གཉེར་མཛད་པ་དང་། དེ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱིན་བདག་ནི་ལོ་རྒྱུ་པ་སྦྱབས་མཆོག་དཔལ་བས་གནང་། དེ་
 ལ་དགེ་ཆན་ནམས་ཀྱིས་གཞུང་ཆེན་སྟོ་ཆོགས་ཁྲིད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཐོས་
 བསམ་སློབ་གཉེར་ཆ་ཆ་ལྷུང་ལྷུང་བྱུང་། མེ་བཙུན་རེད་མདའ་པ་ཆེན་པོས་
 《ནམ་འགྲེལ་རྒྱན་》དང་《གསང་བ་འདུས་པའི་ཅ་རྒྱུད་》ཀྱི་བཤད་པ་གནང་
 བ་ན་མེ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་གསན་དུ་ཐེབས། དུས་འདི་ག་ཙམ་ལ་ནི་མེ་རིན་པོ་
 ཆེའི་མཁས་པའི་གྲགས་པ་ཆེས་ཆེར་རྒྱས་ཟིན་ཀྱང་། མེ་རེད་མདའ་པར་ཤིན་

ཏུ་ཐུགས་ཅིས་ཆེ་བས་སློབ་ཁྲིད་ལའང་མ་ཆག་པར་ཕེབས་པར་བལྟས་ན། ཁོང་གིས་ “ཆོས་པར་མ་བྱས་ཀྱན་ལ་ཞིབ་ཏུ་སྦྱངས་” ཞེས་པའི་ཆོག་བྱར་གྱི་ “ཆོས་པར་མ་བྱས་” ཟེར་བའི་དོན་གསལ་པོར་མཐོང་གི་འདུག།

ད་ལྟའི་ང་ཆོ་ལྷ་བྱ་ཡིན་ན་ནི་《རྣམ་འགྲེལ་》དང་། དབུ་མ་སོགས་ལ་སློབ་ཆོ། གཞུང་ལ་ཆོག་འགྲེལ་ཙམ་སོང་བ་ནས་དེ་ལ་གོ་བ་འདྲ་ཞིག་རྟེན་པའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེས་ཏེ། ཁས་ལེན་འདྲིན་ཚུལ་དང་། རྟགས་གསལ་གཏོང་ཚུལ་སོགས་ལ་ཅུང་ཟད་བྱང་བ་ན་དེས་ཆོས་ནས་སྡོད་གྱི་རེད། ད་ཅུང་། གཞུང་ཆེན་མོའི་དོན་ལ་དཔྱད་པའི་སྟེང་དུ་དཔྱད་པ་བརྒྱབ་ན། གོ་བའི་སྟེང་ལ་གོ་བ་རྟེན་རྒྱ་ཡོད་པའི་ཚུལ་མི་ཤེས་པར། དེ་ཙམ་གྱིས་ད་ནི་ངས་《རྣམ་འགྲེལ་》དང་། དབུ་མ་ཡག་པོ་ཤེས་ཡོད་སྟམ་དུ་རང་ཉིད་རང་གིས་ཆོས་པའི་ང་རྒྱལ་ལ་གནས་བཞིན་པ་དེ་དང་གི་དགོན་སྡེའི་ནང་གི་སློབ་གཉེར་པ་དང་མཁས་པའི་མིང་ཐོགས་པ་པལ་མོ་ཆེའི་ནང་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། ངས་ཤེས་ཡོད་སྟམ་པའི་ང་རྒྱལ་དེ་ནི་སོ་སོའི་ཤེས་རབ་ཡར་རྒྱས་ལ་འགོ་བའི་བཀག་དོག་ཅོ་བོ་སྟེ། གཞུང་ཆོག་གཅིག་ལ་མཆོན་ན་ཡང་། དེར་ཆོག་འགྲེལ་རྒྱག་ཤེས་ཤིང་དོན་ཡང་ཅུང་ཟད་གོ་བར་མ་ཟད། དེ་ལས་འཕྲོས་ནས་ཚོད་ཤེས་ལ་ཁས་ལེན་ཡང་ཟིན་པར་གྱུར་ཅུང་། དེ་ལ་ལོ་ངོ་མང་པོར་བསྐྱར་དཔྱད་ཡང་དཔྱད་མང་དུ་བྱེད་ཐུབ་ན། རྒྱར་མ་གོ་བའི་ནང་དོན་གསར་པ་ནས་གསར་པ་གོ་རྒྱ་ཡོད་པ་གཏན་ཁེལ་རེད་སྟམ།

ཐུན་རང་གི་ཉམས་ཐུང་ལ་བསམས་ཀྱང་། ང་ལྷ་བྱ་ནི་སློབ་གཉེར་པ་ཆེས་དཀྱུས་མ་ཐབས་ཆག་ཅིག་ལས་མིན་ནའང་། རྒྱར་དེའི་དོན་གོ་ཡོད་སྟམ་པ་དག་ལའང་བསྐྱར་དུ་འདང་ཞིབ་མོ་རེ་བརྒྱབ་དུས་མཆོམས་རེར་གོ་དོན་གསར་པ་རེ་རྟེན་གྱི་འདུག་པས། བྱིད་རྣམ་པས་ཀྱང་སློབ་གཉེར་གྱི་སྐབས་

གཞུང་དོན་ལ་ཅི་ཅམ་དབྱད་ཐུབ་ན། དེ་ཅམ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་
ཐག་ཉེ་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་པ་མཁྱེན་དགོས། གནས་སྐབས་རེར། ཆོས་གྲུའི་ནང་
དུ་རྟགས་གསལ་རེ་གཏོང་ཐུབ་པ་དང་། ཁས་ལེན་རེ་འཛིན་རྒྱས་པ་ཅམ་གྱིས་
གཞུང་དེའི་དོན་གཏིང་ནས་གོ་ཡོད་སྟམ་ན་ནི་ནོར་འཁྲལ་ཡིན་སྟེ། རྗེ་ཅོང་
ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་ལ་བལྟས་ཆོངས་། “ཆོས་པར་མ་བྱས་ཀྱན་ལ་ཞིབ་
དུ་སྦྱངས་” ཞེས་པ་དེ་ནི་ཁོང་གི་སློབ་གཉེར་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་གཞུགས་ཅན་དུ་
བསྐོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད།

གང་ལྟར་སྐབས་ཆང་ཆོང་ཁ་རུ། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་པ་ཆེན་པོའི་བྱང་དུ།
ཁོང་གིས་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཁྲིད་ལྟ་ཞོར་དུ། སློབ་མའི་ཆོགས་གཞན་ལའང་
དཔེ་ཁྲིད་གནང་བཞིན་བཞུགས། ཉིན་ཞིག་རེད་མདའ་པ་དང་རྣམ་པ་གཉིས་
ཞལ་བཟང་བྱང་བ་ན། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་རེད་མདའ་པ་ལ། ངས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་
སྤྲོངས་ན་ཡོད་པའི་གསང་སྟགས་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་སྒྲོར་གྱི་བཤད་པ་དང་། ལག་
ལེན། གར་ཐིག་དབྱངས་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་བྱུག་ལེན་བཅས་ཆ་ཆང་བ་
ཞིག་བསྐྱབ་འདོད་ཞུས། དེ་ལ་རེད་མདའ་པས། “སྟགས་ཀྱི་ཆད་གཅོད་དེ་ཅམ་
མཛད་ན་ཡུན་རིང་འགྲུང་། ད་ལྟ་ཕྱི་སྤོང་གྱི་བཤད་པས་ཕན་ཐོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་
འོང་གིན་འདུག་པས་རེ་ཞིག་བཤད་པ་མཛད་པ་མི་འཐད་དམ” གསུངས་ཆོ།
ཡང་རྗེའི་ཞལ་ནས། ངས་གསང་སྟགས་ཀྱི་དབང་ལྱང་མན་ངག་ཐམས་ཅད་
འཆོལ་འདོད་ཀྱི་འདུན་པ་དྲག་པོ་ཡོད་པས། སྤོན་ལ་དེ་ཆད་གཅོད་བྱེད་པ་
ལགས་ཞུས།

ཆོས་ཐོག་དེ་གོལ་བ་ན། རེད་མདའ་པ་འཁོར་བཅས་ཕྱིར་ས་སྐྱར་ཕེབས་
ཤིང་། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་སྤྲ་མ་དབྱུ་མ་པའི་བྱང་དུ་སྐར་བྱོན་པ་རེད། སྤྲ་མ་དབྱུ་

མ་པ་ལ་ནི་ཡི་དམ་གྱི་སྒྲུང་བ་བྱུང་པར་ཅན་ཡོད་པས། དེ་ལ་ཁོང་གིས་གཞུང་
 འོན་གྱི་དཀའ་གནད་མང་དུ་བྱུང་བཅུག་པར་མ་ཟད། སྤྱི་མ་དགུ་མ་པའི་
 མདུན་ནས་ཇེ་བརྩན་འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱི་ཆོས་སྒྲོར་ཡང་མང་དུ་གསན།
 ཉིན་ཞིག་ཇེ་རིན་པོ་ཆེས། ངས་ད་ལྟའི་བར་སློབ་གཉེར་བྱས་པའི་འབྲས་བྱར་
 དགུ་མའི་ལྟ་བུ་ནི་འདི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་སྒྲུབ་གྱི་ཡོད་ཅེས་དགོངས་ཚུལ་གསུངས་ཏེ།
 འདི་ཐལ་རང་གང་གི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་ཡི་དམ་ལ་ཁྱེད་གས་གསུངས། སྤྱི་མ་དགུ་
 མ་པས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཞུས་པ་ན། ཡི་དམ་གྱི་ཞལ་ནས། བྱེད་གྱི་ད་ལྟའི་དགོངས་
 ཚུལ་དེ་ནི་ཐལ་རང་གང་གི་ལྟ་བུ་ཡང་མ་རེད། བྱེད་གྱིས་དགུ་མའི་ལྟ་བུ་རྟེན་
 འདོད་ན། ད་ལྟའི་ཐོས་བསམ་འདི་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་སྟེ། དགུ་མའི་ལྟ་བུ་རྟེན་པ་
 ལ་རྒྱ་བྱུང་པར་ཅན་གསུམ་ཆང་དགོས། གསུམ་པོ་ནི། ཆོགས་གསོག་སྤྱི་བ་སྤྱོད་
 བྱེད་པ་དང་། སྤྱི་མ་དང་ཡི་དམ་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་
 དང་། མགོན་པོ་སྤྱི་བ་ཡལ་སྤྱོད་ཀྱི་ཟབ་མོའི་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་དཔྱིས་
 ཕྱིན་པ་གནང་རྒྱ་གསུམ་རེད། འདི་གསུམ་བསྐྱེད་ཏེ་ཉམས་སྦྱངས་ན་དགུ་
 མའི་ལྟ་བུ་རྟེན་པེས་གསུངས།

དེ་ལ་ཇེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ཀྱང་། ཡི་དམ་གྱིས་གསུངས་པ་འདི་ལྟར་ན།
 ད་ནི་བདག་བྱ་བལ་ཏུ་འགྲོ་དགོས་པར་འདུག་གསུངས་པ་ན། སྤྱི་མ་དགུ་མ་
 པས། བྱེད་འདི་ལྟའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་འགྲོར་པན་ཐོགས་ཆེ་བ་ཞིག་བྱ་
 བལ་དུ་འབྱོན་མི་རུང་། གལ་ཏེ་བྱེད་བྱ་བལ་ཏུ་ཐེབས་ན་ངའི་ཁར་ཉན་ནས་
 བྱད་སོང་ཟེར་བས་གཞན་རྣམས་ང་ལ་ཁ་བཏང་འོང་གསུངས། དེ་ལ་ཇེ་བདག་
 ཉིད་ཆེན་པོས། བྱ་བལ་ལ་ཅིས་ཀྱང་འགྲོ་དགོས་པེས་ཏེ། རེ་ཞིག་རྒྱུད་གྱི་དབང་
 ལུང་སོགས་རྩད་གཅད་དགོས་ཕྱིར་མི་ཁོམ་གསུངས།

སྤར་ཁོང་གིས་ཇི་བཅུན་རེད་མཉམ་པའི་བྱང་དུ་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་
གསན་སྐབས་ལུབ་གཅིག་མི་ལམ་ཞིག་མིས། སྤྲུག་ན་དེ་དུས་ཁོང་གི་སྤྲུགས་ལ།
དུས་འཁོར་གྱི་སྒྲོར་ལ་ངས་ཐོས་བསམ་བྱེད་མྱོང་ཡང་། བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་
སྤྲུགས་སྤྲུག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་གསང་བ་སྤྲུགས་ཀྱི་བཀའ་བབས་ལྟ་བུ་
སྟེ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་ཏེ་ཅང་མཁས་པའི་སྤྲུག་ཆོས་ཇི་དཔལ་པའི་
མདུན་ནས་དུས་འཁོར་ཞིག་ལྷ་རྒྱ་བྱང་ན་སྤྲུག་དུ་ཡང་ཡང་སྤྲུགས་ལ་འཆར་
ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་ཡིན་ནམ། གང་ལྟར་མཆོན་ལམ་དུ། སྤྲུག་ཆོས་
ཇི་དཔལ་བ་ཡིན་ཟེར་བ་ཞིག་དང་མངལ། དེ་ལ་ཇི་ཉིད་ཀྱིས། བྱ་སྟོན་རིན་པོ་
ཆེའི་མདུན་ནས་ཉིད་ཀྱིས་དུས་འཁོར་ངི་འདྲ་གསན་མྱོང་ཞུས་པ་ན། སྤྲུག་ཆོས་
ཐེངས་བཅུ་བདུན་ལ་ཉན་མྱོང་གསུངས་པ་ཞིག་མིས།

དེ་ནས་ཇི་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་སྟོན་ནས་ཡར་སྤྲུག་ཆོས་ཇི་དཔལ་པའི་བྱང་དུ་
ཐེབས་ཆོ། ལམ་བར་དུ་སྤྲུག་མོ་སྤྲུག་པའི་དམག་འཁྲུག་ཅིག་གི་དུས་ལ་ཁེལ་ནས་
སྤྲུག་སྤྲུག་ལ་ཐེབས་མ་སྤྲུག་པས། དེའི་རིང་ལམ་བར་དུ་མཆོམས་ལ་བཞུགས།
དམག་འཁྲུག་ཞི་བ་དང་སྤྲུག་ཆོས་ཇི་དཔལ་པའི་བྱང་དུ་འཕྱོར་ཞིང་། ཁ་
བདུགས་སོགས་སྤྲུག་ནས། བྱེད་ཀྱིས་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་དུས་
འཁོར་ཅི་ཅམ་གསན་མྱོང་ཞུས་ཆོ། ཐེངས་བཅུ་བདུན་ལ་གསན་མྱོང་གསུངས་
པས་སྤར་གྱི་མི་ལམ་དང་ཐོད་སྤྲུག་པར་སྤྲུག།

ཇི་རིན་པོ་ཆེ་དེར་འཕྱོར་དུས། སྤྲུག་ཆོས་ཇི་དཔལ་པས་ནི་དུས་འཁོར་
ཀྱི་ཁྲིད་གནང་ནས་ལེའུ་གཉིས་པའི་མཆོམས་སུ་སྤྲུག་ཐེབས་ཟེན་ནམ་དང་། ཇི་རིན་
པོ་ཆེ་ལ་སྤྲུག་པའི་སྤྲུགས་ཏེ་ཅང་མཁས་པས་ཇི་སྤྲུག་བཟུང་སྟེ། མདུག་ཇོགས་
ཇི་སྤྲུག་ཡང་ལེའུ་དང་པོ་ཇི་རིན་པོ་ཆེ་གཅིག་ཕུར་ཁགས་བ་དུ་ཁྲིད་པར་མ་

ཟད། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་ལ་སོགས་པ་སྒྲ་མེད་གྱི་ཆོས་སྐོར་གཞན་ཡང་
མང་དུ་གནང་། དུས་དེར་ཆེ་ཙམ་ཁ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་བསྐྱེད་རྫོགས་གང་ཡིན་
ཅུང་རྒྱུད་མེད་པ་ལ་མཁས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར་གྱུར། གར་ཐིག་དབྱངས་
ལ་སོགས་པ་ཕྱག་ལེན་གྱི་སྐོར་ནམས་སྤར་སྤྱང་ལོང་མ་བྱུང་བར་ལུས་ཡོད་
པས། དེར་ཆ་ཆང་ཞིག་སྤྱང་འདོད་བྱུང་སྟེ། སྤར་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་མཆོད་
གཏོག་ཏུ་རྒྱུད་མེད་ཆོག་འདི་ཕྱག་ལེན་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་
སྟོབ་མ་ཞིག་གི་མདུན་ནས། གར་ཐིག་དབྱངས་གསུམ་དང་། གཏོར་མའི་བཅའ་
བཟོ་ཚུན་ཆད་རྒྱུད་མེ་སོ་སོའི་ཕྱག་ལེན་ཆད་ལྷག་མེད་པ་ཞིག་སྤྱངས་ཏེ་མཐར་
ཕྱིན་པ་ན། ད་དུང་། རྒྱུད་མེ་འོག་མ་གསུམ་གྱི་དབང་དང་རྗེས་གནང་ལུང་
སོགས་མང་དུ་ཞུ་དགོས་དགོངས་ནས། དེ་དུས་གསང་སྟགས་གྱི་རྣལ་འབྱོར་
པ་ཆེན་པོ་སྒྲ་མེད་པོ་ལྷན་པ་ཞུ་ལུང་བཞུགས་པའི་དུང་དུ་བཅར་བ་ན། སྒྲ་
མས་ཀྱང་རྒྱུད་མེ་འོག་མ་གསུམ་དང་། སྒྲ་མེད་གྱི་སྐོར་སོགས་ཁོང་ལ་མངའ་
བའི་རྒྱུད་མེའི་དབང་ལུང་མན་ངག་ཡོད་ཆད་ལྷག་ལུས་མེད་པར་རྗེ་ཉིད་ལ་
གནང་། སྒྲ་མ་ཁྱུང་པོ་ལྷན་པ་ཁོང་སྐྱེན་ཤིན་ཏུ་བགྲས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། རྗེ་
ཉིད་ལ་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་དགྲེས་ནས་ “ད་ནི་ཆོས་བདག་པོ་ལ་འཕྲོད་པས་འགྱུད་པ་
མེད” གསུངས་པ་རེད།

དེ་དག་ནི་རྗེ་པོ་ཆེས་གསང་སྟགས་གྱི་སྐོར་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པའི་
སྐོར་རགས་ཙམ་ཞིག་ཞུས་པའི་ཁྱལ་ཡིན་ལ། ཞུད་རྣམ་པས་ཞིབ་ཅིང་ཕྲ་བ་
ཞིག་མཐུན་འདོད་ན་《རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་》སོགས་ལ་མངའ་ཆོག་པ་རེད། དེ་
ནས་གསང་སྟགས་རང་གི་དོན་ལ་ནི་ངས་མ་གཞི་ནས་བཤད་པ་མང་པོ་རྒྱག་
མི་ཤེས་ལ། རེ་གཉིས་རེ་ཤེས་པའང་འདི་འདྲའི་གནས་སྐབས་ལ་བཤད་འོས་

པ་དང་བཤད་རུང་བ་མིན་པས། རྗེ་སྤྲུལ་མས་གསང་སྤྲུགས་ལ་སྒྲོམ་བསམས་སྒྲོབ་གཉེར་མཛད་ཚུལ་རུང་ཟད་ཅིག་ཞུས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལས་གསང་སྤྲུགས་རང་གི་ནང་དོན་བཤད་ཨེ་བྱས་བཟུ་རྒྱ་མིན།

རྗེ་རིན་པོ་ཆེར་གསང་སྤྲུགས་སྐོར་གྱི་བཤད་ཁྲིད་སྐོབ་པ་དང་། སྒྲོམ་བསམས་གནང་སའི་གཞུང་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོ་རགས་ཙམ་ཞིག་《རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ》རུ་ཡོད་པ་དེ་ངས་གཅིག་བསྟགས་ན། རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་གྱི་སྐོར་ནས། 《གསང་བ་སྤྲུག་ཏུ་》《ལེགས་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་》《དབྱུང་བ་ཟུང་གིས་ཞུས་པ་》《བསམ་གཏུན་གྱི་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་》《འཇམ་དཔལ་ཙུ་རྒྱུད་ཀྱི་》《རིག་པ་མཆོག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་》《ལག་ན་དོ་རྗེ་གཏུམ་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་》《རྣམ་འཛོམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་》《རྣམ་སྤྲང་མཛོན་བྱང་ཀྱི་》《དཔལ་མཆོག་ཀྱི་》《དཔལ་མཆོག་གི་འགྲེལ་པ་》《ཀོ་ས་ལའི་རྒྱུན་ཀྱི་》《ཙུ་རྒྱུད་དེ་ཉིད་བསྟུས་པ་》《བཤད་རྒྱུད་དོ་རྗེ་ཆེ་མོ་》《དོར་དབྱིངས་ལ་སོགས་པར་གསན་བསམ་མཛད།

རྒྱུད་སྡེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཏོག་ལྟར་འཕགས་པ་སྤྲོ་ན་མེད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ནང་ནས། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་ཆོས་སྐོར་ལ། 《གསང་བ་འདུས་པའི་ཙུ་རྒྱུད་ཀྱི་》དང་དེའི་འགྲེལ་བ་སྒྲོབ་དཔོན་ལྷ་བ་གྲགས་པས་མཛད་པའི་《སྒྲོན་མ་གསལ་བ་》《དགག་པའི་དོ་རྗེའི་སྤྲོང་གཞིའི་རྒྱུ་ལྷ་ཀ་ར་མཆོན་མཛད་པའི་》《རྒྱན་བདུན་གྱི་འགྲེལ་པ་》རྗེ་ལུ་པས་མཛད་པའི་《འགྲེལ་པ་རིན་ཆེན་རྒྱུན་ཤིང་》དེ་མེད་སྤྲུག་པས་མཛད་པའི་《བཤད་འགྲེལ་》དོ་རྗེ་བཞད་པས་མཛད་པའི་《འགྲེལ་པ་》ལྷ་སྤྲེལ་པས་མཛད་པའི་《བཤད་སྤྲུར་སྤྲེལ་པའི་མེ་ཏོག་》《སྤྲོད་བསྟུས་》《མདོར་བྱས་》ཀུན་སྤྲིང་གིས་མཛད་པའི་《ལྷ་མོ་བཞིས་ཞུས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་》《བཤད་རྒྱུད་འགྲེལ་ཚུང་》མི་ཏིས་མཛད་པ།

《ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེའི་བསྐྱེད་རྒྱུ་ལྟར་འཇུག་པ་ལ། 《རྣམ་གཞག་རིམ་པ་》
《དགོངས་པ་ལྟར་སྟོན་གྱི་འགྲེལ་པ་》 《རིམ་ལུང་བསྐྱེད་གསལ་》སོགས་དང་།

བདེ་མཆོག་གི་སྐོར་ནས། 《བདེ་མཆོག་ཙ་ཁུད་》 《ཨ་མྱེ་རྩ་ནའི་ཁུད་》
《མཁའ་འགྲོའི་རྒྱ་མཚོ་》 《རྣལ་འབྱོར་མའི་ཀུན་སྟོན་》 ལག་ན་རྡོ་རྗེས་མཛད་
པའི་《བསྟོན་འགྲེལ་》 《སྟོན་འབྲུང་》 《བདེ་མཆོག་གི་འགྲེལ་པ་》 སྐལ་ལྷན་
གྲགས་པས་མཛད་པའི་《བདེ་མཆོག་གི་འགྲེལ་པ་》དཀའ་རྒྱལ་སྐྱབས་མཛད་
པའི་《བདེ་མཆོག་གི་འགྲེལ་པ་》ལྟ་བུ་བདེ་མཆོག་གིས་མཛད་པའི་《བདེ་མཆོག་གི་
འགྲེལ་པ་》ལྟ་བུ་སྟོན་མཛད་པའི་《རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོའི་འགྲེལ་པ་》དཔལ་ལོ་
རྡོ་རྗེས་མཛད་པའི་《དཀའ་འགྲེལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་》 པུམ་བཟོ་གྱིས་
མཛད་པའི་《བདེ་མཆོག་གི་རྟེན་གྱི་》 པུམ་ཉིད་ལྟར་བཟང་གིས་མཛད་པའི་《མཁའ་
འགྲོ་རྒྱ་མཚོའི་འགྲེལ་པ་》ལ་སོགས་པ་འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་ཙ་བཤད་མ་ལུས་པ་
ཐུགས་སུ་ཁུད་པར་མཛད།

ཞེ་སྒང་ཐབས་ཁུད་གཤེན་རྗེ་གཤེད་གྱི་སྐོར་ནས། 《གཤེན་རྗེ་གཤེད་
དམར་པོའི་ཁུད་》 《དག་ནག་གི་ཁུད་རྟོག་བདུན་གྱི་དུམ་བུ་སོ་སོའི་འགྲེལ་
གཞུང་》 ལ་ལི་ཏས་མཛད་པ་དང་། རྡོ་རྗེ་ཡོད་རྡོ་རྗེས་མཛད་པ། ཞེ་བ་ཡེ་ཤེས་
གྱིས་མཛད་པ། མཚོ་སྟེན་རྡོ་རྗེས་མཛད་པ་སོགས་《རྒྱ་འབྱུར་གྱི་བཤད་ཁུད་》
དང་། གཞན་ཡང་རྩ་ལོ་རྩ་པ་སོགས་མཁས་བླ་པ་མས་མཛད་པའི་གཤེན་རྗེ་
གཤེད་གྱི་ཁུད་རྡོ་རྗེ་ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་ཐུགས་སུ་ཁུད་པར་མཛད་དོ། ། དེ་
ལས་གཞན་དུ་ཡི་དམ་གྱི་དབང་དང་རྗེས་གནང་ཅི་ལྟར་ཐོབ་པའི་སྐོར་སོགས་
ནི་《རྣམ་ཐར་ཆེན་མོར་》ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པས་དེར་གཟིགས་ན་ལེགས།

གོང་དུ་མདོ་སྟོན་གྱི་དཔེ་གཟིགས་གནང་ས་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ཐོ་སྟོན་

དུས། རས་ཁྱེད་ནམ་པར་ཁྱས་ཟེན་པ་ལྟར། ད་རེས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྒྲོར་ལ་སློབ་གཉེར་དེ་འབྲུག་ནང་ཨེ་ཡོད་དམ་སྟེ་པའི་དོགས་པ་ཡོད་ན། ཁོང་གིས་མཛད་པའི་གསང་སྤྲུགས་སྒྲོར་ཀྱི་བཅམས་ཆོས་ནམས་ལ་གཟེགས་ན་བཅམས་ཆོས་རང་གིས་ཁ་གྲག་ཡོང་གི་རེད་ལུ་རྒྱ་ལས་ཅང་མེད་དེ། ཁོང་གིས་གསུངས་པའི་《རིམ་ལྗེ་གསལ་སྟོན་》དང་། 《སྤྲུགས་རིམ་ཆེན་མོ་》སོགས་སྤྲུགས་ཀྱི་བཅམས་ཆོས་ནམས་ལ་ཞིབ་དུ་གཟེགས་ན། སྒྲ་མ་ཉིད་ཀྱིས་གསང་སྤྲུགས་ལ་ཐོས་བསམ་སློབ་གཉེར་བྱས་པའི་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་ཉགས་མཛུགས་སྤྱབ་པ་རེད།

མདོར་ན། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྒྲོར་ལ་ཐོས་བསམ་མཛད་པའི་ཚུལ་རགས་བསྟུན་ཤིག་ནི་དེ་ག་ཙམ་སྟེ། 《རྟོགས་བརྟུན་》ཙམ་པ་ལས། “རྟུན་སྟེ་འོག་མ་གསུམ་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་ཚུལ། མི་ཤེས་དེ་ཡིས་ནལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་རྟུན་༥ རྟུན་སྟེ་ཀུན་ཀྱི་མཆོག་དུ་ཐག་བཅད་ཀྱང་། ། དམ་བཅའ་ཙམ་དུ་བཟད་པར་ལེགས་མཐོང་ནས། །” ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རྟུན་སྟེ་བཞིའི་ནང་གི་རྟུན་སྟེ་འོག་མ་གསུམ་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་ཚུལ་ལེགས་པོར་མ་ཤེས་ན། ནལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་པའི་རྟུན་དེ་རྟུན་སྟེ་ཀུན་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་ཞེས་སྒྲས་ཀྱང་། མཆོག་ཡིན་ཚུལ་དང་། བྱང་དུ་འཕགས་ཚུལ་ཅི་ཡང་ཏ་མི་གོ་བས། རྟུན་སྟེ་འོག་མ་གསུམ་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་ཚུལ་ལེགས་པར་སྦྱངས་ན་ད་གཟོད་ནལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་ཀྱི་བྱང་ཆོས་ནམས་རེ་རེ་ནས་མཐོང་ངེས་ཀྱི། དེ་མ་རྟོགས་པར་ནལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་པའི་རྟུན་ནམས་སྒྲ་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་འང་དམ་བཅའ་ཙམ་དུ་བཟད་པར་མཐོང་ནས། རྟུན་སྟེ་འོག་མ་གསུམ་ལ་ཡང་ལེགས་པར་སྦྱངས་པ་ཡིན་གསུངས་པ་རེད།

“གསང་བ་སྤྱི་རྟུན་ལེགས་པར་སྤྱབ་པ་དང་། ། དཔུང་བཟང་གིས་ཁྱས་

བསམ་གཏན་གྱི་མ་སོགས། ། བྱ་རྒྱུད་རིགས་གསུམ་གྱི་དང་ཕྱེ་བྲག་གི། རྒྱུད་ཐེ་
 རྣམས་ལ་རིང་དུ་འདིས་པར་བྱས། ། ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་
 བས་གངལ། ། བཀའ་རིན་ཆེའོ་ཆེ་བཅུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར། ། རྒྱུད་ཐེ་གཉིས་
 པ་སྟོན་པའི་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི། ། གཙོ་བོར་གྱུར་པ་རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང་གི། །
 རྒྱུད་ལ་སྦྱངས་པས་སྟོན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས། ། “ཁྱེད་རྣམ་པའི་དགོན་པ་འདིར་རྣམ་
 སྣང་མངོན་བྱང་ཚུགས་ཡོད་པ་རེད་དམ།” “ཚུགས་ཡོད་པ་མ་རེད་” “འོ་རེད། དེ་མ་
 གཞི་ནས་འདི་ཕྱོགས་སུ་ཚུགས་པ་ཅུང་དགོན་གྱི་འདུག” གང་ཡིན་དེ་ཡང་ལེགས་པར་
 དེས་པར་བྱས། ། ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་བས་གངལ། ། བཀའ་
 རིན་ཆེའོ་ཆེ་བཅུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར། ། རྒྱུད་ཐེ་གསུམ་པ་རྣལ་འཕྱོར་རྒྱུད་
 རྣམས་ཀྱི། ། གཙོ་བོ་དཔལ་ལྷན་དེ་ཉིད་བསྐྱས་པའི་རྒྱུད། ། བཤད་རྒྱུད་དོ་ཆེ་
 ཅེ་མོ་ལ་སོགས་པ། ། སྦྱངས་པའི་རྣལ་འཕྱོར་རྒྱུད་ཀྱི་དགའ་སྟོན་མྱོང་། ། ཚུལ་འདི་
 བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་བས་གངལ། ། བཀའ་རིན་ཆེའོ་ཆེ་བཅུན་མཁྱེན་
 པའི་གཏེར། ། བཞི་པ་རྣལ་འཕྱོར་སྒྲ་ན་མེད་པ་ལ། ། འཕགས་ཡུལ་མཁས་པ་
 རྣམས་ལ་ཉི་ཟླ་ལྟར། ། ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་པ་རྒྱུད་འདུས་པ་དང་། ། རྣལ་
 འཕྱོར་མ་རྒྱུད་ཀྱི་དོར་བདེ་མཆོག་གི། ། ཅ་རྒྱུད་བཤད་པའི་རྒྱུད་ལ་སོགས་པ་
 དང་། ། མདོ་རྒྱུད་གཞན་དང་བཤད་སྟོལ་མི་འདྲ་བའི། ། ཤིང་རྟའི་སྟོལ་འབྱེད་
 དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད། ། གསལ་བྱེད་རི་མ་མེད་པའི་འོད་ལ་སྦྱངས། ། ཚུལ་
 འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་བས་གངལ། ། བཀའ་རིན་ཆེའོ་ཆེ་བཅུན་
 མཁྱེན་པའི་གཏེར། ། དང་པོ་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཐོས་པ་མང་དུ་བཅུལ་བའི་སྐལ་བས་
 དེ་དང་པོའ། ། ཞེས་པ་སྟེ། ཆེ་རིན་པོ་ཆེས་གསང་སྐྱགས་ལ་སྟོབ་གཏེར་བྱས་
 པའི་རྣམ་ཐར་མདོར་བསྐྱས་ཤིག་ཁྱེས་ཟེན་པ་ཡིན་ནོ། །

འདིའི་ཡན་ཏེ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དགྲུང་ལོ་སྐྱུ་མ་ཙུ་མོ་དྲུག་ཙམ་ལ་ཕེབས་པའི་
 བར་ནི་《རྟོགས་བརྗོད་》ཀྱི་དགོངས་པ་གཞིར་བཞག་སྟེ་དང་པོ་མང་སྒོས་ཀྱི་
 ཆེན་བཅའ་པའི་ལེའུ་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན། 《རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་》སྟོགས་སྐྱུ་མང་
 སྒོས་ལ་བརྗོད་པའི་གནས་སྐབས་གཙོ་བོ་དགྲུང་ལོ་ནི་ཤུའི་ནང་ཙམ་ལ་བྱས་
 ཡོད་ཀྱང་། འདིར་གསང་སྟགས་དང་བཅས་པར་སློབ་གཉེར་མཐེལ་བྱིན་པ་
 ཞིག་མཛད་པའི་ཚུལ་ནི་དགྲུང་ལོ་སྐྱུ་མ་ཙུ་མོ་དྲུག་ཙམ་གྱི་བར་དུ་བཞག་ན་
 འགྲིག་པར་མཐོང་། མ་གཞི་སྤར་ཁྱེད་པ་ལྟར་མང་སྒོས་ཀྱི་བྱ་བ་ནི་རྗེ་ཙོང་
 ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་ཆེ་གང་གི་འཆོ་བའི་བྱ་བ་ཆ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པས། དགྲུང་ལོ་
 མོ་དྲུག་སྟེང་མཐུག་རྟོགས་པ་ཞིག་མིན་ཡང་། ལེའུའི་མཆམས་དེ་ལྟར་ཕྱེན་
 ལེགས་པར་སྐྱུ་མོ། །

ཐུང་གི་གཞུང་ཕྱག་ལ་ཐུང་ལ་ཅན་གྱི་གྲུང་ལ་ཐུང་ཐུང་སྒྲུང་།

1. འབད་པ་ཆེན་པོས་སྒྲིང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བ་རྟོགས་པ།

དེ་ནས་དབྱང་ལོ་སྐྱུ་མ་ཅུ་མོ་དྲུག་ལ་མེད་པས་པའི་ཡོང་། སྐར་ཡང་སྐྱུ་མ་དབྱེ་
མ་པར་མཛལ་ནས། རྣམ་པ་གཉིས་གཅིག་ཕུར་སྐྱུ་མ་ཚམས་ཤིག་ཏུ་དམ་པོ་ཞིག་
ལ་བཞུགས་ཏེ། རྩེ་བཅུ་ན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་ཆེ་གཅིག་
ཏུ་བཙོན་པར་མཛད། པར་སྐྱབས་ཤིག་ནས་རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོར་ཡང་རྩེ་
བཅུ་ན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་བྱུང་། སྐུར་ན་ཁོང་ཉིད་རྒྱུད་སྡེ་མོ་མའི་
རྣལ་འབྱོར་ལ་བཙོན་པའི་སྐྱབས་སུ་ཡིད་དམ་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱི་གཟིགས་སྒྲུང་ཏེ་ཅང་
མང་པོ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་རྩེ་བཅུ་ན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྒྲོར་ཞིག་
དགོས་དབང་གིས་བཤད་འདོད་པ་ཅམ་ལས་གཞན་རྣམས་སྒྲིང་རྒྱ་མིན། སྐར་
བཤད་པ་བཞིན་«ཆོགས་བཟོད»འདི་འཁྲིད་སྐྱབས། ཁོང་དང་རྩེ་བཅུ་ན་འཇམ་
པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྒྲོར་ནི་རྩུང་བྲད་ཅིག་མ་ཞུས་སྐྱེད་ལྟ་བུར་བྱུང་ཡོད།

གནས་དེར་ཆེ་བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ནལ་འཕྱོར་ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་
བཅུན་པས། ཁོང་ལའང་ཆེ་བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྒྱུ་དང་གསུང་གི་
སྒྲུང་བ་ཅི་རིགས་ཐོན་ཏེ། དེ་བཀང་ཁྱུས་ལ་ལན་འདེབས་པ་སོགས་ཀྱི་ཉམས་
སྒྲུང་དངོས་སྒྱུ་བྱུང་། སྒྲ་མ་དབྱུ་མ་པས་ཀྱང་ངང་ཚུལ་དེ་མཁྱེན་ནས། ད་ལྟ་
ཁྱེད་རང་ལའང་ཡི་དམ་ཀྱི་སྒྲུང་བ་ཡོད་པ་འདྲ། གསུངས་པ་ན། ཆེ་རིན་པོ་
ཆའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། དེ་དེ་བཞིན་ལགས་ཞེས་ཁྱུས། དེའི་སྡོན་ནས་བྱ་བལ་ལ་

ཐེབས་རྒྱའི་ཐུགས་ཐག་བཅད་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་ཤིག་རིང་རྒྱུད་སྡེའི་མན་ངག་
ནམས་ཅད་གཅོད་ཕྱིར་ཡར་མར་ལ་ཐེབས་པས་ཁོམ་ལོང་མ་བྱུང་བ་རེད། ད་ནི་
དེ་དག་ཐུགས་རེ་བཞིན་དོན་སྨིན་བྱུང་བས། དགྲུང་ལོ་སོ་བརྒྱུད་ལ་སོན་པའི་
སྤེང་འོལ་ཁ་ཆོས་ལུང་དུ་ཐེབས་སོ། །

མཚམས་འདིར་《རྟོགས་བརྗོད་》དུ། “དེ་ནས་གདུལ་བྱའི་སློ་ལྷན་སེལ་
བའི་མཆོག ། འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཐུགས་དྲག་རྒྱན་རིང་གི ། དད་པ་བརྟན་
པོས་གཞུང་ལུགས་གདམས་པ་རུ། ། འཆར་ཕྱིར་གསོལ་བ་བྱེད་རྒྱུ་ཆོགས་ཀྱན་
ལ་འབད། ། རྒྱལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ། ། བཀའ་
རིན་ཆེན་རྗེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར། །” ཞེས་གསུངས་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་རྗེ་
ཉིད་སྤར་ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་རིན་པོ་ཆའི་མདུན་སར་བཞུགས་དུས། ད་ལྟ་བུ་ག་
བྱ་བྱུང་དགོན་དུ་ཡོད་པའི་ཨ་ར་པ་རྒྱའི་རྒྱལ་ཐུག་ཏུ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་
དབྱངས་ཀྱི་བསྟེན་རྒྱལ་ལ་བཙོན་པ་ནས་བཟུང་ཡི་དམ་འཇམ་པའི་དབྱངས་
ལ་གསོལ་བ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཏབ་པའི་རྒྱན་ཆད་མ་ཟོང་ནའང་། ཡི་དམ་གྱི་སྐུར་
དངོས་སུ་མཇུག་པའི་སྤང་བ་ནི་དགྲུང་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་གི་སྐབས་འདིར་བྱུང་
བ་འདྲ།

དེ་ལྟར་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཐུགས་དྲག་དད་པ་བརྟན་པོའི་སློ་
ནས་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གཅིག་འཆར་རྒྱ་བའི་ཆ་རྒྱུན་
གྱི་གདམས་པར་འཆར་བའི་ཕྱིར་དུ་གསོལ་བ་བྱེད་ཅིང་། “རྒྱུ་ཆོགས་ཀྱན་
ལ་འབད” གསུངས་པ་འདིས་ནི། ཡི་དམ་ལ་གསོལ་བ་བྱེད་པ་གཅིག་ལྟས་
མི་འགྲིག་པར་བསྟན་ཏེ། རྒྱུ་ཆོགས་ཀྱན་ལ་འབད་ཅེས་པ་ནི། གཅིག་ལྟ་མ་
དང་ཡི་དམ་དབྱེར་མེད་དུ་གསོལ་བ་འདེབས་པ། གཉིས། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་

བསགས་པའི་སྒྲིག་ལུང་གི་སྒྲིབ་པའམ། ང་ཆོའི་ཤེས་རབ་དང་བཙུན་འགྲུས་
སོགས་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དག་ལས་སུ་རུང་བར་ཆགས་པ་ལ་བར་
དུ་གཙོད་བྱེད་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་གོམས་གཤིས་ངན་པ་ཐམས་ཅད་སྦྱོང་བའི་
ཐབས་ལ་འབད་པ། གསུམ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སྤྱུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་སོགས་མཁས་
པ་སྤྱི་མའི་ལེགས་བཤད་གཙུག་ལག་རྒྱ་མཆོའི་དོན་ལ་ཉིན་ནས་ཉིན་དང་།
མཆན་ནས་མཆན་མཐུད་དེ་སློབ་གཉེར་བྱེད་པ་བཅས་རེད།

དེ་གསུམ་ཁོང་གིས་ཉམས་སུ་སྒྲངས་ཚུལ་རི་ལྟར་ཞེ་ན། འོ་ལ་ཁ་ཆོས་ལུང་
དུ་ཐེབས་ཏེ་བརྒྱུད་ཕྱག་འཆལ་བ་དང་། མཚུལ་འབྲུལ་བ་སོགས་སྒྲིབ་སྦྱོང་རྒྱ་
ཆེན་མཛད་ཆེ། ས་གཞི་དོ་ཡིས་བྱས་ཏེ་མཚུལ་སྤུལ་པས་བར་སྐབས་ནས་བྱག་
མཐིལ་བཞོལ་ཏེ་ཁྱག་ཐོན་པ་རེད། ད་རུང་མཆོམས་མ་བཞག་པར་བཙུན་པ་
དྲག་པོས་མཚུལ་སྤུལ་པས་ཡུན་གྱིས་བྱག་མཐིལ་གྱི་རྒྱའང་སོས་པ་ལྟར་སྤར་
ཏེ་ཆེན་བྱ་ཆགས། དེ་བཞིན་《ལུང་བཤགས་》དང་སྒྲེལ་ནས་བྱག་ཤིན་དུ་མང་
པོ་འཆལ། འགའ་རེས་བྱག་འབྲུམ་སོ་ལྟ་དང་། ལ་ལས་བྱེ་བ་གཅིག་འཆལ་
བར་སྤྱ། གང་ལྟར་བྱག་ཤིན་དུ་མང་པོ་སྤུལ་པས་མཆོམས་ཤིག་ནས་ལུས་ཤིན་
དུ་སྒྲུངས་པ་ཐོབ་སྟེ། གཞན་གྱིས་པར་བལྟས་ན་སྤར་ལས་མཁྱོགས་སུ་མ་སོང་
ཞིང་དལ་དུ་འང་མ་བྱིན་པ་འདྲ་ན་འང་། ཁོང་རང་ཉིད་ལ་དཀའ་བའི་སྤང་བ་
ཅི་ཡང་མེད་པར་《ལུང་བཤགས་》ཆར་རེའི་ཡུན་ལ་བྱག་བརྒྱ་རེ་འཆལ་བ་རྒྱན་
ལན་དུ་སྤར། དེ་ལྟར་གནས་དེར་སུམ་སྒྲིལ་གྱི་སློན་ནས་ཉམས་ལེན་ལ་བཙུན་
བཞིན་པའི་དུས་སྟེ། བྱག་བྱི་རུ་འཁོར་དག་པ་རྣམ་བརྒྱད་ཁྱིད་གནང་ཡོད།

འཁོར་དག་པ་རྣམ་བརྒྱད་ཀྱང་ངེས་དོན་གྱི་སྒྲེས་བྱ་དམ་པ་མཁས་པ་ཤ་
སྟག་ཡིན། ཁོང་རྣམ་པ་མཉམ་དུ་རི་ཁྲོད་དེར་བཞགས་སྐབས། མཆན་བྱེད་

ཅམ་ནས་ཡར་བཞེངས་ཏེ་རང་རང་གི་སྤྱབ་སྤྱག་དུ་སྤྱག་མཆོད་མཐུལ་དང་། ཁ་
བཏོན་བསྐྱས་བརྗོད། བསམ་གཏན་སྒྲིམ་པ་སོགས་ལ་བཙོན་ནས་ཉིན་གུང་བར་
དུ་བཞུགས། ཕྱི་རྩོད་གོང་ཁར་དེའི་རི་གཤམ་ན་སྤང་ཐེམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་
ཐེབས་ཤིང་། སྐབས་རེར་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལས་འཕྲོས་པའི་འབེལ་གཏམ་
མཛད་པ་དང་། ལན་རེར་ལྟ་བ་བསྒྲོམས་པའི་ཉམས་ཐྱོང་གི་སྒྲོར་སོགས་ལ་
བཀའ་ཚལ་རྒྱུད་དུ་གནང་། འོན་ཏེ་དེ་དུས་ད་རུང་ཟེ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་
གིས་ལྟ་བའི་ཟབ་གནད་མཐར་ཐུག་པ་ནི་མཁྱེན་མ་ཐུབ་པའི་ངང་ལ་གནས་
ཡོད་པར་བཤད་འདུག།

དེ་ལྟར་བཞུགས་ན། དབུ་མའི་ལྟ་བ་ཟེར་བ་ནི་ཆོས་གྲུའི་ནང་ནས། གཅིག་དུ་
བལ་གྱི་གཏན་ཆིགས་དང་། རྗེ་མེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཆིགས་སོགས་འགོད་
ཤིས་པ་ཅམ་དང་། དེ་དག་ལས་འཕྲོས་ནས་རྟགས་གསལ་འགའ་རེ་གཏོང་བྱས་
ཤིང་། ཁས་ལེན་འདྲིན་ཚུལ་རེ་མགོ་ཆོས་པ་ཅམ་གྱིས་རྟགས་ཡོང་བ་ཞིག་
མིན་པར་ངེས། ང་ཆོའི་ད་ལྟའི་རྟག་པ་འདི་དག་མ་གཞི་དབུ་མའི་ལྟ་བ་འཕམ་
དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྤྱི་བ་བྱེད་ཡིན་ཡོད། ད་ལྟར་ནི་རྟག་པ་འདི་
ལ་བཞེན་ཏེ་རྒྱ་མཆན་གྱི་སྒྲོ་ནས་དངོས་པོའི་གཤིས་ལུགས་ལ་དབྱེད་དེ། རང་
སེམས་དངོས་པོའི་གཤིས་ལུགས་དང་ཐག་ཉེ་བུ་གཏོང་བ་ལས་ཐབས་གཞན་
མེད། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བདག་དུ་འདྲིན་པ་ས་སོན་དང་བཅས་པའི་བག་
ཆགས་ཤིན་དུ་རྩམ་མཐུག་པའི་རང་ཅག་ལ་མཆོན་ན། དབུ་མའི་གཞུང་གི་
ཁྲིད་རེ་ཐོབ་པ་ཅམ་དང་། ཆོས་གྲུར་འགྲིམ་སྟེ་ཆོད་པ་འགའ་བྱས་པ་ཅམ་གྱིས་
དབུ་མའི་ལྟ་བ་གོ་བར་འཇུག་ན་ནི་དབུ་མའི་ལྟ་བ་འང་སྤྲ་ཐག་ཆོད་པ་དང་།
འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཅོད་རྒྱ་དེ་ཡང་སྤྲ་ཐག་ཆོད་པ་མ་རེད་དམ། དེ་འདྲ་རྩ་བ་

ནས་ཡིན་ས་མ་རེད།

ཇི་ཙམ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་ཆེའི་བྱང་བ་ལ་བལྟས་ན། ཁོང་གིས་དབུ་མའི་
ལྷ་བ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་དཀའ་ལས་སྐྱེ་ཆེགས་སྒོ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་བསྟོན་
འདུག་པས། རང་གི་ཐུགས་བསམ་གྱི་ཆེད་དུ་དཀའ་ངལ་དེ་འདྲ་ལ་བཟོད་
སྤྱོད་པའི་སྤྲོད་སྟོབས་ནི་ཉ་ལས་པ་ཞིག་རེད། ཇི་རིན་པོ་ཆེས་དབུ་མའི་ལྷ་བའི་
དོན་དུ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱིས་སྤྲུག་རྩས་གནང་བའི་སྤྲོད་སྟོབས་དེ་འདྲ་
ཞིག་གལ་ཏེ་ཆོན་རིག་ཞིབ་འདུག་ལྟ་བུའི་ལས་རིགས་གཞན་པ་ཞིག་གི་ཆེད་
དུ་བསྟེན་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བཏང་ནའང་། འཛམ་གླིང་ལ་ངོམ་དུ་རི་བའི་
སྤྱོད་འབྲས་སྒྲ་ན་མ་མཆིས་པ་ཞིག་ལེན་ངེས་པར་ཐེ་མི་ཆོམ་ཨང་སྟམ་པ་ཞིག་
ལགས་པས། ཁོང་གིས་ཆོས་ནམས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གི་གཤིས་ལུགས་འཆོལ་རྒྱ་
ལས་གཞན་དུ་ཁི་བའི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པར་ཤེས་ཤིང་། དེའི་དོན་དུ་འབད་
བརྩོན་དེ་འདྲ་གནང་བའི་སྤྲོད་སྟོབས་ནི་ང་ཆོ་སུས་ཀྱང་མིག་ལྟོས་ཕྱེད་འོས་པ་
རེད།

ཐེངས་འདིར་ཁོང་གིས་བསགས་སྐྱངས་མཛད་སའི་གནས་གཙོ་བོ་འོལ་
ཁ་ཆོས་ལུང་ཡིན་ཀྱང་། ལྷན་དུ་གནས་དེ་གཅིག་ཕུར་བཞུགས་པའང་མ་ཡིན་
པར། ལྷ་སྤྲིངས་སོགས་ཉེ་འཁོར་གྱི་ཆོས་སྤེམ་མང་པོར་བྱོན་པར་མ་ཟད། གཉལ་
སྟོད་སྒྲིད་སོགས་སྟོ་ཁའི་ཡུལ་ལུང་ཡར་མར་ནམས་སུའང་ཐུག་ཐེབས་གིས་ལོ་
ངོ་གསུམ་བཞི་ཙམ་ལ་བཞུགས།

ཉིན་ཞིག་ཁོང་གིས་འདུལ་བའི་དཔེ་བྲིད་གནང་སྐབས། འཕྲོས་བཤད་དུ་
ཁོང་རང་གིས་འདུལ་བར་ཉམས་ལེན་ངེ་ལྟར་མཛད་པའི་ཚུལ་ཡང་ཞལ་ནས་
ཐལ་བ་ནི། ངས་བསྟེན་རྟོགས་ཀྱི་སྟོམ་པ་སྤངས་པ་ནས་ཐམ་པ་དང་། ལྷག་

མ། དེའི་སྒོམ་པོ་སྟགས་གཏན་ནས་བྱང་མ་ཐོང་ལ། ལྷུང་བྱེད་དང་ཉེས་བྱས་
བག་རེ་བྱང་ཐོང་ནའང་། སྤར་རྩོལ་ཐོ་རྩེས་ལྷུང་བ་ཞག་དང་འགྲོགས་མ་ཐོང་
གསུངས་པ་བཞིན་ངས་ཀྱང་ལྷུང་བ་དུས་ཐོག་ལ་སྤྱིར་བཙོས་མཛད་པ་ཡིན་
གསུངས་པས། སྤར་ཞལ་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མ་གོ་བས་སྒོ་བ་མ་རྣམས་ཀྱང་
མོས་གུས་ཆེན་པོ་འབྱུངས། རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་བུའི་དགེ་སྦྱོང་རྣམ་དག་ཅིག་ནི་ལྷ་
མཛོང་འདྲེ་མཛོང་གི་གཏམ་གང་བྱང་སྤྱོད་བ་རྣམས་དང་ཁྱོན་ནས་མི་འདྲ་བས་
རྒྱུན་སྤྱོད་པ་སྟགས་གཏན་ནས་མི་སྲིད་ལ། སྤྱིར་བཏང་འདུལ་བའི་ཉམས་ལེན་
ནི་ལུས་ངག་གི་ཉམས་ལེན་ཅམ་ཡིན་པས། ཁོང་ལྷ་བུར་མཚོན་ན་བཅུན་པའི་
ཉམས་ལེན་དེ་ཅམ་ནི་ཡོན་ཏན་རྒྱུ་དུ་ཞིག་ལས་མིན་ལས་ཆེ་ནའང་། ད་
ལྟའི་ང་ཆོའི་ངོས་ནས་བསམས་ཆེ་འདུལ་བའི་ཉམས་ལེན་དེ་ཅམ་ཡང་ཤིན་ཏུ་
ཡིད་འཕྲོག་པའི་གནས་སུ་སྒྲམ་གྱི་འདུག

སྐལ་བཟང་དེ་ཤིང་ཅམ་དུ། ཁོང་ཉིད་སྟོ་བྲག་མཁན་ཆེན་ལ་མཇལ། མཁན་
ཆེན་འདི་དང་། སྤར་གྱི་རྩེ་བཅུན་རེད་མཇལ་པ་དང་། ཆོས་རྩེ་ཉ་དཔོན། སྤར་
མ་དབུ་མ་པ། ཆོས་རྩེ་དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན། སྤར་མ་ཆོས་རྩེ་དཔལ་བ་སྟགས་ཁོང་
ལ་ཕྱགས་རྒྱུན་ཆེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འགའ་ཞིག་《རྣམ་ཐར་》རྣམས་སུ་ཞིབ་
ཅམ་བྱང་ཡོད་པ་རེད་མ་གཏོགས་སྤྱིར་ན་རྩེ་རིན་པོ་ཆེས་དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་བརྒྱ་ལྷག་བརྩེན་ཡོད། སྟོ་བྲག་མཁན་ཆེན་གྱི་མདུན་ནས་ནི། ཁོང་གིས་
ཕྱག་རྩོར་གྱི་ཆོས་སྒྲོར་ཅམ་ལས་བཀའ་ཆོས་མང་པོ་གསན་མེད་ཀྱང་སྟོ་བྲག་
མཁན་ཆེན་འདི་པ་རྩེའི་རྣམ་ཐར་ནང་ནས་ཀུན་གྱིས་བརྩེད་དཀའ་བ་ཞིག་ཏུ་
གྱུར་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་སྟོ་བྲག་མཁན་ཆེན་དང་མཇལ་བ་དེ་རྩེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱོད་
ཆེའི་དཀྱོགས་མཚམས་གཞན་ཞིག་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པས་རེད།

རི་ལྷ་ཁེ་ན། འདི་དུས་ཙམ་ན་རྒྱ་གར་ན་པ་རྩི་ཏུ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྤྲུལ་པའི་
 རྒྱལ་གྱིས་བཞུགས་པའི་གཏམ་ཡང་ཡང་གསན་པས་རྒྱུན་བྱས་ཏེ། ཁོང་ཉིད་རྒྱ་
 རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་པའི་འདུན་པ་ཤུགས་དྲག་པོ་ཞིག་འཁྲུངས། རྩི་རིན་པོ་ཆེའི་
 རྒྱ་དུས་སུ་སྤྱིར་རྒྱ་གར་ན་ཡོངས་བྱལ་དུ་ནང་པའི་བསྟན་པ་ཉམས་ཆར་ཡོད་དེ།
 དུས་རབས་བརྒྱ་པ་དང་བརྒྱ་གཅིག་ཙམ་ནས་བརྒྱུད། མི་མི་ལམ་གྱི་དམག་རྒྱ་
 གར་དུ་སྤེལ་ནས་ནང་པའི་བསྟན་པ་བསྐྱབས་ཟིན་པ་རེད། འོན་ཀྱང་པ་རྩི་
 ཏུ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་རེ་འགའ་ནི་རྩི་རྒྱ་དུས་སུ་འང་ནགས་ཆལ་སོགས་
 སུ་སྤྲུལ་པའི་རྒྱལ་ཞུགས་གྱིས་བཞུགས་ཡོད་དེས་པས། རྩི་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་དེ་
 འདྲའི་རྣལ་འབྱོར་པ་པ་རྩི་ཏུ་ཞིག་བཞུགས་པ་གསན་ནས། དེའི་མདུན་སར་ལྷ་
 པའི་དཀའ་གནད་ལ་བརྟེན་ནས་གཅོད་སྤང་ཕེབས་པར་བཞེད་པ་ན། ལྷོ་བྲག་
 མཁན་ཆེན་གྱིས་ཁོང་ལ་རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་ན་དགོས་པ་རྒྱུད་ལ་དགག་བྱ་ཆེ་
 པའི་རྒྱ་མཆན་མང་དུ་གསུངས་པས། ཁོང་གིས་ཀྱང་རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་འདོད་
 པའོལ་ནས་བོད་དུ་བཞུགས་པ་རེད།

གལ་སྲིད་ཁོང་ཉིད་རྒྱ་གར་ལ་ཕེབས་ཡོད་ཆེ། ཁོང་གི་སྐྱ་ཆེ་སྤྲད་ཀྱི་ནམ་
 བར་ཡང་ཕལ་ཆེར་གཞན་ཞིག་ཡིན་དེས་ཏེ། བང་བསྟན་ཉམས་ཟིན་པའི་ཁོར་
 ཡུག་དེ་དུ་ཁོང་གི་སྐྱ་ཆེ་ཡང་ནགས་ཁོད་དུ་སྒྲིམ་ལ་བཙོན་ནས་འདའ་སྤྲོད་ལ།
 དེ་ལྷར་ལྷར་ན་སྤྲུལ་དེར་ཁོང་ལ་བརྩམས་ཆོས་ཀྱང་ཉུང་དུ་ཞིག་ལས་མེད་
 པས། ད་ལྟའི་ང་ཚོའི་སློབ་གཉེར་གནད་སའི་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་འདི་དག་
 བློ་འཕྲུང་བར་དེས་ན། ལྷོ་བྲག་མཁན་ཆེན་མཆོག་རྩི་རྒྱ་ཆེའི་ཁོད་ཀྱི་མི་
 ལྷ་གལ་ཆེན་ཞིག་དུ་འཕྱར་དོན་ཡང་དེ་རེད། དེར་ལྷུག་གཅིག་ཡི་དམ་གྱི་སྤྲང་
 པ་བྱུང་སྟེ། ཁྱོད་དབུ་མའི་ལྷ་བརྟོགས་རྒྱུར་མ་བྲེལ་བར་སྤར་བཞིན་འབད་པ་

ཆེན་པོས་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱད་དང་། བཅ་ཞིག་པཌི་ཏ་ཞིག་གིས་ཁྱི་
ཀྱི་སྒྲོ་འདྲིགས་ལྷག་མེད་དུ་གཙོད་པའི་གྲོགས་བྱེད་འོང་ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ནས་དགུང་ལོ་ཞེ་གཅིག་ཡས་མས་ཤིག་ལ་སོན་པའི་དུས་སུ། 《གསང་
ནམ་》ལས། “རྒྱལ་སྲས་ལྷ་སྦྱབ་ཡབ་སྲས་གཙོ་འཁོར་ལ། ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་
གཏམ་གྱིས་བཏོ་བ་མཛད། དེ་ཡི་ནང་ནས་དཔལ་ལྷན་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས།
རྒྱ་དཔེས་བྱིན་རྒྱབས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་འབྱུངས། །” ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། རུབ་གཅིག་མནལ་ལམ་དུ་སྒོལ་དཔོན་ལྷ་སྦྱབ་དང་། འཕགས་པ་ལྷ།
སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས། ལེགས་ལྷན་འབྱེད། ཟླ་བ་གྲགས་པ་ནམས་ཀྱིས་དབུ་
མའི་ལྷ་བའི་སྐོར་ལ་བརྒྱལ་བརྟག་བཏོ་སྒྲེང་འབྲུག་ཆ་དོད་པོ་གནང་བཞིན་
པའི་འབྲིས་སུ་ཁོང་ཡང་སྟེབས་ཏེ་གསན་བཞིན་པ་ལ། ཅུང་ཅམ་ནས་པཌི་ཏ་
དེ་དག་གི་ཁྱོད་ནས། སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཡིན་ཟེར་པའི་པཌི་ཏ་སྟོ་བསངས་
པ་ཞིག་གིས། དཔེ་ཆ་ཞིག་ཁྱེད་ཡོང་ནས་རྩེ་རིན་པོ་ཆའི་དབུ་ཐོག་དུ་བཞག་
པ་ཞིག་ཆིས། ཕྱི་ཉིན་མལ་ལས་སང་དུས། དེ་ནི་ལྷས་བྱུང་པར་ཅན་ཞིག་དུ་
དགོངས་ཏེ་《འབྲེལ་པ་བརྒྱ་ལྷ་ཡི་ཏ་》ལ་གཟིགས་ཤིང་དབུད་པ་ན། རབ་བྱེད་
བཙོ་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ། ད་ལྟའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྤང་བ་འདི་ཐམས་ཅད་ཡོངས་
སུ་འགགས་ནས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤང་བ་དངོས་སུ་ཤར་རོ། །

ཁོང་གིས་སྤར་ནས་སུ་སྦྱབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ལ་སོས་བསམ་རྒྱ་ཆེན་
པོ་མཛད་ཀྱང་། དབུ་མའི་མཐར་ཐུག་གི་ལྷ་བ་དབྱིས་ཕྱིན་པ་རྟེན་པ་ནི་དུས་
དེར་བྱུང་བ་ཡིན་པས། དེ་ནས་བརྒྱུང་རྩིས་ཐོབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
སྤང་བ་ཤར་བ་ཡང་ད་ལྟའི་ང་ཚོའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཀྱི་སྤང་བ་འདི་དང་མི་
མཚུངས་པ་ཞིག་དུ་གྱུར་སོང་།

དེ་ལ་ང་ཚོས་དོགས་པ་འདི་ལྟར་སྤོང་སྤྱོད་དེ། ལྟ་བུ་མ་རྟོགས་ན་ཆོགས་
ལམ་གྱི་ཡན་ཏུ་འགོ་མི་རུས། ཆོགས་ལམ་ནས་སྤོང་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་
པའི་བར་གྲངས་མེད་ཀྱི་ཆོགས་འགོ་དགོས་འདུག་པས་ཇེ་རིན་པོ་ཆེས་སྤོང་
ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་ངེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནམ་སྟམ་ན། ཇེ་རིན་པོ་ཆེ་གསང་
སྤགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱུང་པ་ཡིན་པ་དེ་ཏ་གོ་དགོས། གསང་སྤགས་ནི་བསྐྱལ་ཆེན་
གྲངས་མེད་ཀྱི་ཆོགས་སྤྱར་བར་རྫོགས་པའི་ཐབས་མཁས་ཀྱི་བྱད་པར་ལྡན་
པས་ཡིན། ལྟག་པར་གསང་སྤགས་ཀྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་ཞིག་
ནི། གཞུག་མ་ལྟན་ཅིག་སྟེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ་པར་བྱིན་ཐེག་པའི་ནང་ཏུ་གསུང་
མེད་པའི་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱང་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་འདྲའི་
ཐབས་མཁས་ཀྱི་བྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གང་ཟག་
ཅིག་ལ་མཆོན་ན། གོང་གི་དེ་དག་འགལ་བ་མེད་པ་རེད།

མདོར་ན། ཁོང་གིས་སྤོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཇི་བཞིན་གཟིགས་པ་ནི། གསུང་
རབ་ཐམས་ཅད་གདམས་པར་ཤར་ཚུལ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། 《རྟོགས་བརྗོད་》
འདིའི་ལུ་འགྲེལ་གཉིས་པ་བར་ཏུ་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་གདམས་པར་ཤར་ཚུལ་
ཀྱི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ཡང་དེ་ལས་མ་འདས་སོ། །

2. གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་ཤར་ཚུལ་གོ་སྐྱབས་བར་བཤད་ན།

སྐབས་འདིར་ང་ཚོས། སྤྱིར་བཏང་ནས་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་གདམས་
པར་ཤར་ཞེས་པའི་དོན་ལ་གོ་བ་མདོར་བསྐྱུས་ཤིག་ལེན་དགོས་པར་མཐོང་བས་དེ་
བཤད་ན། གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་འཆར་ཚུལ་ལ་ནི་སྤྱན་མོང་བ་དང་། སྤྱན་
མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་དགོས་སྟམ་སྟེ། སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། སངས་

རྒྱལ་བཙེམ་ལྷན་འདས་དང་དེའི་རྗེས་འབྲངས་མཁས་པ་དག་གིས་ཆོས་རི་
 སྟེང་ཅིག་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་གྲོལ་དོན་གཉེར་གྱིས་མངོན་མཐོ་དང་
 དེས་ལེགས་ཐོབ་པའི་ཐབས་སྟོན་བྱེད་དུ་གོ་བ་ལ་བྱ་སྟེ། རྒྱ་གར་གྱི་སྐབ་མཐའ་
 བཞི་དང་། བོད་གྱི་ཆོས་རྒྱུད་སྐབ་མཐའ་རིས་སུ་མ་མཆིས་པ་ཀུན་གྱིས་གཏན་
 ལ་ཐབ་པའི་ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་རི་སྟེང་ནི། རྣམ་གྲོལ་དོན་གཉེར་གྱི་གར་
 ཟག་རྣམས་གྱིས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྐྱབ་པའི་གྲོགས་སུ་འགྲོ་
 བའི་དེས་པ་སྟེང་རྒྱ་ནི། སྐལ་མ་འདིར་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་
 གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་གདམས་པར་འཆར་ཚུལ་ཡིན། དེ་ཤར་བ་ནི་ཡིག་ཤི་
 གཞུགས་སུ་བྱུང་བའི་བཀའ་བསྟན་འདི་དག་ལ་མང་ཐོས་བྱས་ཤིང་། ཤེས་བྱ་
 རྣམས་གྱི་གནས་ལུགས་ཡང་དག་པ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་ཤེས་རབ་འཕེལ་བ་ལ་
 རག་ལས་པ་རེད།

དེ་ནས། སྤྱོད་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་འཆར་
 ཚུལ་བཤད་ན། འུ་ཆོས་སངས་རྒྱལ་གྱི་གསུང་དང་། རྗེས་འབྲུག་མཁས་པ་
 ཐམས་ཅད་གྱི་གཞུང་ལ་སློབ་གཉེར་གནང་གི་ཡོད་པ་ཡིན་དུས། དེ་དག་གི་
 སྤྱོད་མོང་མིན་པའི་དགོས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱལ་གྱི་གསུང་རབ་དགོངས་འབྲེལ་
 དང་བཅས་པས་རྣམ་གྲོལ་དོན་གཉེར་ལ་ལམ་སྟོན་གྱི་ཡོད་པ་ཤེས་གཤམ་ཆེ་
 ཡང་། ལམ་དེ་རི་བཞིན་མི་ཆེ་འདིའི་ནང་ལ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནི་མི་རེ་བྱུང་མ་
 གཏོགས་ཡོང་བུའི་མེད་པས། རྣམ་གྲོལ་འཐོབ་པའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་མ་
 ལུས་ཀྱང་དེ་ཚུན་དུ་རང་གི་སློབ་ལ་དང་འཆམས་པའི་གཞུང་ལུགས་གདམས་
 པར་འཆར་ཚུལ་ཞིག་ཀྱང་ཤེས་ན་ཡག་པོ་ཡོད།

དེས་ན། གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་འཆར་ཚུལ་ལ་ནི། ད་ལྟའི་སློབ་ལྟར་

ན་བྱང་ཆད་སློབ་གསོའམ་འབྱུང་སྤྱུལ་སློབ་གསོའི་སྤེང་ནས་གོ་བ་ལེན་ཆོག་
 རྟེ། དཔེར་ན། འུ་ཅག་གིས་《ཆད་མ་ནམ་འགྲེལ་》དང་། 《དབུ་མར་འཇུག་པ་》
 《ཅ་བ་ཤེས་རབ་》ལྟ་བུར་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་འདི། རྒྱང་དོར་འཇུག་ཞེས་
 གི་ཤེས་རབ་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་རེད། ཐོག་མར་རྒྱང་དོར་གྱི་དབྱེ་བ་བྱེ་
 རྟེ་གཞི་ནས་འཇུག་ཞེས་བྱེད་པ་ནི་མི་ཆེ་འདིའི་ནང་གི་བྱ་བ་ཆེ་རྒྱུད་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ངེས་པར་བརྟུན་དགོས་པས། རྒྱང་དོར་གྱི་གནད་མི་
 འཇུག་པའི་ཕྱིར། ལས་དང་བྱ་བ་གང་དང་གང་གིས་རང་ཉིད་ལ་ཕན་ཐོགས་པ་
 དང་། གང་དང་གང་གིས་རང་ཉིད་ལ་གཞོན་བསྐྱལ་བའི་རྩལ་ལེགས་པར་ཤེས་
 དགོས་པ་རེད། གཞུང་ལུགས་ལ་མང་ཐོས་ཀྱིས་བརྩོན་པའང་དེ་འདྲའི་ཤེས་
 རབ་རྒྱས་ཕྱིར་ཡིན་པས་ན་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཅི་ཅམ་འདྲོམས་ཀྱང་། སྤྱི་
 སྤྱོད་གཉེས་ཀའི་ཐད་ནས་རྒྱང་དོར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་རྒྱུད་ཟད་ཀྱང་མ་རྒྱས་
 བ། གཞུང་ལུགས་ལ་སྦྱངས་པ་དེས་མི་ཆེའི་ནང་ལ་ཕན་ཐོགས་མ་བྱུང་བར་
 བརྩི་ཆོག།

ནང་ཆོས་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱས་ཏེ་མི་ཆེའི་ནང་ལ་ཕན་ཐོགས་བྱུང་དང་མ་བྱུང་
 བ། ལམ་སང་ངེས་འབྱུང་དང་། བྱང་སེམས། སྦྱོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཐོགས་སེམས་
 བྱང་ལ་སྦྱེ་སྤྱུལ་མི་སྤྱུལ་གྱི་གནད་དོན་ཞིག་མ་ཡིན་པར། དེའི་ཕན་འབྲས་
 ལའང་མི་རེ་རེའི་སློ་སྦྱོབས་དང་། ཤེས་རྟོགས་ཀྱི་མཐོ་དམན་ལྟར་གོ་བ་ལེན་
 འོས།

ང་ཆོས་གཞུང་ལུགས་འདི་འདྲའི་ཟབ་མོ་དག་ལ་སློབ་གཉེར་བྱས་ན། སློབ་
 གཉེར་གྱི་རྒྱུད་རིམ་ནང་སོ་སོའི་ཤེས་རབ་ལ་སྦྱོང་བརྟུན་བྱས་ནས་མཉེན་ཆ་
 དོད་པོ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་དགོས། གལ་ཏེ་ལས་རུང་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་དེ་འདྲ་

ཞིག་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་ཆེ། དེས་གནས་དང་གནས་མིན་ལ་འདྲག་ཞོག་བྱས་ནས། མི་
 ཆེད་ནང་སེམས་བཟང་པོ་ནི་གང་ལས་ཀྱང་གལ་ཆེ་བ་ལྟ་བུའི་གནད་ནམས་
 རྟོགས་གལ་ཆེ་སྟེ། བྱམས་བཅེ་དང་ལྷན་པའི་མི་སུ་ཡིན་ན། དེའི་མི་ཆེ་ནི་འོད་
 ལྷང་གི་འདིག་རྟེན་ཞིག་ཡིན་པས་དེའི་འཁྲིམ་སྲུ་མི་གཞན་ཞིག་བཏུང་ནའང་
 སྦྱིད་ཅིང་དྲོ་བའི་ཆོར་བ་བསྦྱེད་པར་བྱེད། བྱམས་བཅེ་མེད་པའི་མི་ལ་ནི་རང་
 ཉིད་སྦྱིད་པའི་ཆོར་བ་ཉུང་བར་མ་བྱེད། དུང་དུ་གཞན་ཞིག་བཏུང་གྱང་མི་
 སྦྱིད་པའི་ཆོར་བ་ཤུགས་དྲག་པོ་འོང་བ་མངོན་སུམ་ཡིན།

མི་སེམས་བཟང་པོ། གཤེས་ཀ་འཇམ་པོ་ཅན་ཞིག་དང་འགྲོགས་ནས་ཉིན་
 བརྩུར་བསྟུང་བ་དང་། མི་ཁོང་སློ་ཆེན་པོ་ཆེག་གཅིག་ཀྱང་བཤད་ས་མི་འགོ་བ་
 ཞིག་ལ་ཉིན་བརྩའི་རིང་འགྲོགས་ནས་བསྟུང་བ་གཉིས་ལ་སྦྱིད་མི་སྦྱིད་ཀྱི་བྱང་
 པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ནི་ང་ཆོ་མི་རང་རང་གི་སྤྱོད་བས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པས།
 རང་གཞན་སུ་ལ་མཆོན་ནའང་སེམས་བཟང་པོ་ལྷན་རྒྱུ་ནི་མི་ཆེད་བདེ་སྦྱིད་
 ཀྱི་ཅ་བ་ལྟ་བུར་སྦྱར་ཡོད།

དེའི་ཕྱིར་མང་ཕོས་ཀྱི་སྐབས་སུའང་། གཞུང་ལུགས་ནམས་སུ་ཐིག་པ་ཆེན་
 པོའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། སྦྱོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ། སྤང་དོར་འབྱེད་པའི་ཤེས་
 རབ་སོགས་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་མང་དུ་བསྟན་པ་མཐོང་ནས་དེའི་
 ཆུལ་ལ་ངེས་རྟོགས་ཤིག་རྟེན་དེ། སོ་སོའི་མི་ཆེ་དེ་རང་གཞན་གཉིས་སན་ཀྱི་
 ལམ་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་བྱུང་ན། གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་ཤར་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་
 སྲུང་ཆད་སློབ་གསོ་དང་། བྱང་ཆད་སློབ་གསོ་མཉམ་པའང་ཡིན་ནོ།

དེ་ལྟར་ཡིན་པར་མཆན་ཉིད་གཞུང་ལུགས་ནམས་ལ་སློབ་གཉེར་བྱས་པ་
 ནི་ཤེས་བྱ་རྒྱུད་པ་ཞིག་ལ་ཆང་ཅིས་བརྒྱབ་པ་ལྟ་བུས། ཆོས་སྲུང་ནང་དུ་ཆད་

འཁོར་གསུམ་བསྐྱོར་བ་ཙམ་གྱིས་ཕན་ཐོགས་ཆུང་། སྤྱིར་བཏང་ཆོས་གྲུའི་ཚོད་
 པ་ཡང་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་སྦྱོར་ཐབས་ཡག་པོ་ཞིག་ཡིན་པས་དགོས་གཤམ་
 ཆེན་པོ་འདྲ་། སྤྱོད་གཉེར་གང་བྱས་ཐམས་ཅད་ཚོད་མཐན་ཞིག་ཏུ་འཕྱར་རྒྱུའི་
 དགོས་པ་ཙམ་ལས་མ་འདས་ན་སྤྱིར་པོ་མི་འདུག་ཟེར་བ་ཡིན།

ཅེའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། ང་ཆོས་དགོན་པའི་ནང་དུ་གསུང་རབ་ལ་ཐོས་བསམ་
 བྱེད་གྱི་ཡོད་ལ། རང་རེའི་ཉེ་འབྲིས་གྱི་རོང་འབྲོག་མང་ཆོགས་གྱིས་མང་ཐོས་
 སོགས་ཏིལ་ཙམ་ཡང་བྱེད་གྱི་མེད་པས། གཤམ་ཏེ་ཁོང་ཅག་དང་བསྐྱར་ན། ང་
 ཆོས་གནད་དོན་གང་ཞིག་ལ་དབྱེ་ཞིབ་བྱས་ན་འདྲ། བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ཐག་གཅོད་
 བྱས་ན་འདྲ་འདྲ། མི་གཞན་ལ་འབྲོགས་འདྲིས་བྱས་ཆེ་བྱམས་བཅེ་དང་ལྡན་
 མིན་བསྐྱར་ན་འདྲ་འདྲ་སྟེ། ཐུགས་ཀྱན་ནས་ཅུང་ཟད་ལྷག་པ་དང་བཟང་བའི་
 རྒྱད་པར་ཞིག་འཐོན་ཐུབ་ཆེ། རང་གིས་གང་སྦྱངས་པའི་གསུང་རབ་དེ་མི་ཆེའི་
 ལམ་སྟོན་དུ་ཕྱར་སྤྱོད་ཐོང་བ་ཡིན་པས། དེ་ནི་གསུང་རབ་གདམས་པར་འཆར་
 སྤངས་ཤིག་ཏུ་བཅི་རུང་ལ། དེ་ལྟར་མ་སྤྱོད་ཆེ་སྦྱང་བའི་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་
 བར་བཅིས་ཆོག

མཁས་པ་ཞིག་གི་གསུང་སྟོས་ལས་ཀྱང་འདི་སྐད་ཐོས་ཏེ། ཚན་རིག་པས་
 མཁའ་དབྱིངས་དང་སྐར་མ་སོགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་གྲུབ་དོན་དེ་མི་
 རེ་རེའི་མི་ཆེའི་ནང་ལ་ཕན་ཐོགས་པའི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་འཕྱར་ཐབས་ནི་ངས་
 གནད་འགག་ཅིག་ཏུ་མཐོང་ཞིས་པའོ། ། གནམ་རིག་ཞིབ་འཇུག་ལྟ་བུར་ཆ་
 བཞག་ན། དགྲ་ཆོགས་དང་། ཉི་མ། ལྷ་བ་སོགས་གྱི་གནས་སྤངས་མང་པོ་ཞིག་
 ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ལ་ཕན་བདེ་འབྱུང་མི་རྒྱས་པས། ནང་པའི་ཐོག་པ་ཆེན་
 པོའི་མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་དང་པོར་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་བྱའི་ཡིན་

ལུགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ་དང་། ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་
ནས་ཤེས་བྱའི་ངང་ཚུལ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་མི་ཆེའི་སྒྲུང་དོར་གྱི་འདམ་ག་
འབྱེད་པའི་གྲོགས་ལ་ཅི་ལྟར་འཁྱེར་ཚུལ་དེ་གནད་འགག་ཅིག་ཏུ་ཆེ་དོན་ཡང་
དེ་རེད།

དེ་གནད་འགག་ཏུ་བཅིས་ནས་གཏན་ལ་འབེབ་མཁན་གྱི་སྒོ་བ་དཔོན་གཙོ་
པོ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཡིན་ལ། ཁོང་གིས་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྤྱོད་པའི་ཆོས་སྐོར་
ལེགས་པར་གསུངས་ཏེ་གཙོ་པོ་སྒྲུང་དོར་གྱི་ལམ་བསྟན་པ་རེད། ནམ་ཡིན་
ཡང་། ཤེས་རབ་ནི་མི་ཆེའི་ལམ་སྟོན་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་པ་ལས། ཤེས་རབ་
ནི་ཡིག་རིགས་ཅི་ཞིག་ཤེས་བྱེད་ཅམ་དང་། རིག་གནས་གང་ཞིག་རྟོགས་བྱེད་
ཅམ། ཆེད་ལས་ཤེས་བྱ་ཅི་ཞིག་ཁོང་ཏུ་ཆུད་བྱེད་ཅམ་ཏུ་གྱུར་ན་སྤྱིར་པོ་ཆུང་
བས། མི་ཆེའི་བདེ་སྤྱོད་ཀྱི་ལམ་ཏུ་འཁྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཅིག་ཞིང་འབྱུང་ལ་
འབད་རྒྱ་ནི་གཞུང་ལུགས་ལ་བསྐྱབ་པའི་དགོས་པ་གཙོ་པོར་བརྒྱུད་ཡོད།

ཇི་ཙམ་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་། ཡི་གེའི་གཞུགས་སུ་ཡོད་པའི་བསྟན་བཅོས་
རྣམས་ཀྱི་ནང་ཏུ་མཁས་པ་སྟོན་མ་ཆེའི་སྒོ་གོས་དང་། མི་ཆེའི་ཉམས་སྦྱོང་།
ཤེས་བྱའི་གྲུབ་དོན་སོགས་ཡོད་པར་བསམས་ནས། དེ་དག་ལ་མང་ཐོས་གནང་
བ་རེད་མ་གཏོགས་དཔེ་ཆའི་ཆེད་ཏུ་དཔེ་ཆར་སྦྱངས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིག་
འབྲུ་དེ་དག་རྒྱུད་བ་སྒོར་བརྒྱུད་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པར། ཡིག་འབྲུ་དེ་དག་གི་
ལྷག་རྒྱབ་ན་ཡོད་པའི་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་དང་སྒོ་གོས་ལ་སྦྱངས་པ་རེད།
《ཆད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ》ལྟ་བུའི་གཞུང་ལུགས་རེ་རེ་ནི། མཐའ་ཡས་པའི་
ཤེས་བྱའི་འཛིག་རྟེན་ལ་ལྟར་མོར་ལྟ་སའི་སྐྱེུ་ཁུང་རེ་རེ་ཡིན་པས། སྐྱེུ་ཁུང་
དེ་དག་གི་ནང་ནས། རིགས་དང་རྣམ་གྲངས་ཐ་དད་པའི་ཤེས་བྱའི་འཛིག་རྟེན་

གྱི་ལྷན་མོ་མི་འདྲ་བའང་རེ་རེ་མཐོང་རྒྱས་པ་དང་། ལྷན་མོ་དེ་དག་མཐོང་བ་
ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་རེ་རེ་བཞིན་མི་ཆོད་ཉམས་ལེན་ནང་
ཁྱེད་ཡོང་རྒྱས་ན་ནི། ད་གཞིར་གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་ཤར་བ་ཡིན་ནོ།

ཇི་ཙམ་ཁ་པ་ཆེན་པོར་གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་དེ་ལྟར་ཤར་འདུག་
ཅེ་ན། 《བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་》ནི་ཁོང་ལ་གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་
ཤར་བའི་དཔང་རྟགས་ཤིག་རེད། དེའི་ནང་དུ་སྤྲུགས་ཀྱི་རྟགས་པ་མཐོན་པོར་
སོན་མདོག་གིས་དབང་རྩལ་གྱི་ཆོས་ཁྲིམས་ཆགས་བྲལ་གྱི་སྦྱོང་བའམ། འདུལ་
བའི་ཉམས་ལེན་སོགས་ལ་བྱང་གསོད་བྱས་མེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉན་
ཆོས་པའི་ཆོས་དང་འདུལ་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་མོས་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་གསང་
སྤྲུགས་སོགས་ལ་ལོག་ཆོས་ཁྲིམས་ཀྱང་བཀག་མེད་པར། འདུལ་བ་ཀ་རི་ཀ་ནས་
སྤྲུགས་སྤྲེལ་མེད་བར་གྱི་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་དེ་སྟེང་ཅིག་མཆིས་
པ་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་ཅིག་འཆང་རྒྱ་བའི་གདམས་ངག་ཏུ་གཏན་ལ་ཐབ་སྟེ་
བྱིས་ཡོད།

རྒྱ་མཚན་དེར་བརྟེན། ཇི་ཙམ་ཁ་པ་ཆེན་པོར་དངོས་གནས་དགའ་ཞིང་
དད་ན་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་བྱུང་མཐའ་བཞི་དང་། བོད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུད་རིས་གྲུ་མ་
མཆིས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དག་སྤང་སྤང་རྒྱ་ལས་གལ་ཆེ་བ་མེད་དེ། ཇི་ཙམ་ཁ་
པར་དགའ་ཞེན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བྱུང་དང་ཁོང་གི་བྱུང་མཐའི་རྒྱན་འཛིན་བྱུང་གིས་
བྱུང་མཐའ་གཞན་དང་ཆོས་བརྒྱུད་གཞན་ལ་སྤང་སེམས་བྱེད་མཁན་དག་གིས་
ནི་དོན་ལ་ཇི་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་དང་། བསམ་སྒྲོའི་སྟིང་སྟོབས་ལ་
རྟོག་བརྩིས་བྱས་ཤིང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཇི་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་
དངོས་ལ་སྟོས་དང་། ཁོང་གིས་སྐབས་དེར་བོད་ཁ་བ་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་ན་

བསྟན་འཛིན་གྱི་སྒྲིལ་བུ་གང་ཡོད་ལ་རིས་མེད་དུ་ཆོས་འབྲེལ་བཞག་ཅིང་།
 རིས་མེད་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྒྲིལ་བུ་དེ་དག་ལས་ཐོབ་པའི་ཆོས་རྒྱན་ཉམས་སུ་
 བྲངས་འདུག་པ་རེད། ལྷག་པར་མཉམ་མེད་རྩོམ་ཆེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤའི་
 ལུགས་ལྟར། བཀའ་ཐམས་ཅད་གདམས་པར་ཤར་བའི་ཆོས་རྒྱན་གཙོ་བོར་
 བཟུང་བའི་སྐབས་ཀྱིས་བཀའ་གདམས་གསར་མ་ཞེས་པའི་མཆན་ཡང་ཐོགས་
 པ་རེད།

ང་ཚོ་ནམ་རྒྱུན་རྩོམ་པོ་ཆེར་དགའ་ཞིང་དེའི་རང་ལུགས་འཛིན་ཁུལ་
 ཀྱིས། ཆོས་རྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་གཞན་ལ་སྤང་སེམས་བྱེད་པ་དང་། དག་སྤང་མི་
 བསྟེན་པ་ནི་རྩོམ་པོ་ཆེའི་ཐུགས་དགོངས་དང་འགལ་བ་ལྷག་སྟོང་དུ་གྱུར་
 ཡོད་པ་དེ་ཉ་གོ་དགོས། རྩོམ་པོ་ཆེ་ནི་ཆོས་བརྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ལ་
 གུས་བཀྱར་གྱི་སྦྱིང་སྦྱོབས་མངའ་བའི་དར་ཆ་ཞིག་ཏུ་བསྒྲགས་པར་རིགས་
 པས། དེའི་རྩོམ་འདུག་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་དར་ཆ་དེ་ཕྱར་ནས། ཞེན་ཕྱོགས་དང་
 ཆགས་སྤང་རིས་ཆད་ཀྱི་ལས་སུ་ཁྱེད་ཀྱི་ཐུགས་དང་། དཔེར་ན། དར་ཆ་
 ཞིག་གི་སྦྱིང་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་བྲིས་ཏེ་ལག་ཏུ་ཕྱར་ནས། དམག་རྒྱག་
 ཏུ་སོང་བ་ལྟ་བུ་ལས་མ་འདས་སོ། །

ང་ཚོས་ད་རེས་རྟོགས་བརྟུན་མཉམ་པ་ལྟ་བུ་གཉེར་བྱས་པའི་
 དགོས་པ་ཡང་། གཅིག་ན་རྩོམ་པོ་ཆེའི་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་སྒྲིལ་བུ་རྩོམ་
 ཐར་ལ་རྩོམ་སུ་ཡི་རང་ཞིག་སྒྲིལ་བའི་ཆེད་དང་། གཉིས་སུ་ཁོང་དང་ཁོང་ལྟ་
 བུའི་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲིལ་བུ་ཆེན་ཆེའི་སྒྲིལ་བུ་རིམ་གྱི་སྦྱིང་ནས། འབྱུང་
 འབྱུང་བོད་ཀྱི་དགོན་པའི་ལམ་ཕྱོགས་དང་། གྲུ་པའི་མི་ཆེའི་བཀོད་ལམ་བཅས་
 ལ་རེས་རྟོགས་གསར་པ་ཞིག་སྒྲིལ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེས་ན། ཆོས་བརྒྱུད་གྲུབ་

མཐའ་རིས་སུ་མ་མཆིས་པར་ཀུན་ལ་གྲས་བཀྲར་ཞུས་ཏེ། སོ་སོ་རང་ཉིད་གང་
ལ་མོས་པའི་ལྟ་གྲུབ་དེ་རྒྱ་མཚན་ལྡན་པའི་ངང་ནས་འཛིན་སྐྱོང་གནང་རྒྱ་ནི་
ཟེ་རིན་པོ་ཆེའི་དོན་གྱི་སྒྲིང་སྒྲོབས་ལགས་ན། གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་ཤར་
པའི་ཚུལ་ཡང་གནད་དེ་དག་གི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྐབས་འདིའི་《རྟོགས་བརྟུན་ཅ་བ་》ཡི་ཆེག་ནི། “དེ་ལྟར་འབད་པས་སྤྱ་
སྤྱབ་ཐོགས་མེད་ལས། ། རིམ་བཞིན་བརྒྱུད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ལ། ། རུན་
མོང་མིན་པའི་ངེས་པ་རྟེན་ལྷུར་ནས། ། ཟབ་མོའི་གཞུང་མཆོག་པར་བྱིན་
གདམས་པར་ཤར། ། ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ།
། བཀའ་རིན་ཆེའོ་ཟེ་བཅུན་མཁུན་པའི་གཏེར། །” ཞེས་ཏེ། དེ་ལྟར་སྤྲོ་མ་དང་
ཡི་དམ་དབྱེར་མེད་ཏུ་གསོལ་བ་བཏབ། ཆོགས་བསགས་སྤྱི་བ་སྤྱུང་ལ་བཙོན།
གཞུང་ལུགས་རིས་མེད་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པ་སོགས་ཀྱིས་འབད་དེ། སྤྱ་སྤྱབ་
དང་ཐོགས་མེད་གཉིས་ལས་རིམ་བཞིན་བརྒྱུད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་
ལ་རུན་མོང་མིན་པའི་ངེས་པ་རྟེན་བྱང་ཞེས་པ་རེད།

དེ་ཡང་《བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་》ཡི་ལྷག་མཐོང་ནི་འཕགས་པ་སྤྱ་
སྤྱབ་ནས་བརྒྱུད་པའི་མན་ངག་ལས་བྱང་བ་དང་། དེ་མན་གྱི་སྤྱིས་བྱ་གསུམ་
ཀའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཐད་སྒོ་བ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ནས་བརྒྱུད་པའི་
གདམས་པས་བྱར་བརྒྱན་པས་ན། སྤྱ་སྤྱབ་དང་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཀྱི་མན་ངག་
ལ་བརྟེན་ནས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བཞུགས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཆ་ཆང་ལ་རུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་ངེས་པ་རྟེན་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་རི་ལྟར་རྟེན་པའི་ཚུལ་ནི་《ལྟ་བའི་
ལེགས་བཤད་ལྟ་》སོགས་ཀྱི་སྒྲིང་ནས་འགྲེལ་བཤད་ཀྱག་དགོས་པ་ལས། སྐད་
ཆ་ཉུང་ཏུ་ཞིག་གིས་བརྟུན་ཆར་བ་ཞིག་མ་ཡིན་ནོ། །

2. ཚད་མའི་གཞུང་དོན་ལ་ངེས་ཤེས་འབྱུངས་ཚུལ།

དེ་རིང་གི་ཁྱིད་མཚམས་ནི། 《རྟོགས་བརྗོད》ཙམ་ལས། “བྱང་ཕྱོགས་འདི་
ན་ཚད་མའི་གཞུང་ལུགས་ལ། སྤངས་དང་མ་སྤང་དུ་མ་མགྱོན་གཅིག་ཏུ། མདོ་
དང་སྡེ་བདུན་ཀུན་ལ་བྱང་ཚུབ་ཏུ། བཀོད་པའི་ཉམས་ལེན་རིམ་པ་ཡོད་མིན་
ཟེར།” ཞེས་ཏེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་མ་བྱོན་པའི་ཡར་ཐོན་དུ། བྱང་ཕྱོགས་
གངས་རིའི་སྤྱངས་འདི་ན། ཚད་མའི་གཞུང་ལུགས་སྤངས་སྤྱོད་མཁན་དང་མ་
སྤྱོད་མཁན་ཀུན་ལ་ངོས་འཛིན་སྟུན་མོང་བ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། ཚད་མའི་གཞུང་
འདི་དག་ཐམས་ཅད་སྤར་རྒྱ་གར་དུ་སྟུ་སྟེགས་ཀྱི་མཁས་པའི་ཚོད་པ་བསྒྲིག་
བྱེད་ཅམ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་གཏོགས་འདིའི་ནང་དུ་ནང་པ་སངས་རྒྱུས་པའི་ལྟ་
སྟུབ་ཟབ་མོ་དང་། ནང་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྣམ་
གཞག་སྟེ། རྣམ་གྲོལ་དོན་གཞེར་རྣམས་ཀྱི་འཕྲུག་དོགས་ཅི་ཡང་བསྟན་མེད་
ཅས་པ་དེ་རེད། དེ་ནི་རྣམས་དེའི་ཡོངས་ཁྲབ་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་ས་རེད།

འོན་ཀྱང་། “འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་བོ་ལ། དངོས་སུ་འདི་
ཚུམ་འདི་ནི་མ་འོངས་དུས། འགོ་བ་ཀུན་ཀྱི་མིག་ཏུ་འཇུར་རོ་ཞེས། ཁག་ལྟ་གི་
གནང་བསྟུལ་པའང་ཚད་མར་བྱེད། དེ་ནི་མི་རིགས་སྤྱི་པའི་སྤུལ་བྱང་དུ། མཐོང་
ནས་ལྟག་པར་ཚུལ་དེར་དབྱད་པ་ན། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པའི་མཚོད་བརྗོད་
དོན། ཚད་མར་སྟུབ་པར་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་སྟོག་གི། རྣམ་གྲོལ་དོན་དུ་གཞེར་
ལ་བཅོམ་ལྟན་འདས། ཚད་མར་བསྟུབས་ཤིང་དེ་ལས་དེ་ཡི་ནི། བསྟན་པ་ཁོན་
ཐར་འདོད་འཕྲུག་དོགས་སྟུ། དེས་པ་གཏིང་ནས་རྟོག་པའི་ཐེག་གཉིས་ཀྱི། ལམ་
ཀྱི་གནད་ཀུན་འདྲིལ་བར་རིགས་ལམ་ནས། ལེགས་པར་ཐོན་པས་ལྟག་པར་

དགའ་བ་རྟེན། ། ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདམ། ། བཀའ་
དེ་ཆོད་ཆེ་བཙུན་མཁུན་པའི་གཏོར། ། ཞེས་བྱང་།

དེ་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཆད་མའི་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་ནས་
མྱོང་བ་ཐོན་ཚུལ་དང་གྲུབ་དོན་རྟེན་ཚུལ་ནི། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ལྷ་མ་རྣམས་
ཀྱིས་ངོས་འདིན་གནང་ཚུགས་དང་ཚུང་མི་མཚུངས་པར་གྱུར་པ་རེད། རི་ལྷོར་
ཞེ་ན། ཁོང་གི་ཐུགས་ངོར། ཆད་མའི་གཞུང་འདི་དག་ནི་མཁུན་གསུམ་པའི་ཙོང་
པ་རྒྱུག་བྱེད་རིགས་འཕུལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཅན་མ་ཡིན་པར། བྱང་པ་སངས་
རྒྱས་པའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་གནད་ཤ་ཞིང་ཤ་བ་རྣམས་རིགས་པའི་སྟོན་ནས་བསྟན་པའི་
གཞུང་ལུགས་ཤིག་ཏུ་ཤར་བས་རེད། མཚམས་འདིར། སྟོབ་དཔོན་ཚུགས་ཀྱི་
སྒྲུང་པོས་«ཆད་མ་གུན་ལས་བཏུས་པ»ཐོག་མར་ཚུལ་དུས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ཅིག་
བཤད་དགོས་པར་འདུག དེ་ནི་དུས་ད་ལྟའི་བར་སྟན་ནས་སྟན་དུ་བརྒྱུད་པའི་
གཏམ་རྒྱུད་ཅིག་རེད།

དེ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་ཚུགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོ་ནི་ནམ་རྒྱུན་སྟོབ་མའི་འཁོར་གྱིས་
བསྐྱོར་ཡོད་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། གཙོ་བོ་རི་ཁྲོད་འགྲིམ་སྟེ་ཕེབས་མཁན་ཞིག་
ཡིན་པ་རེད། ཁོང་གིས་«ཆད་མ་གུན་བཏུས་པ»མ་བཅམས་པའི་ཡར་ཕྱོན་དུ་རྒྱུང་
གི་རབ་དབྱེ»ལ་སོགས་པའི་རྟོག་གཤིལ་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་བཅམས་པས།
ནམ་ཞིག་ཐུགས་ལ། དས་གཞུང་ཐོར་བྱ་མང་དུ་བྲིས་པ་འདི་དག་ལས་མཁོ་བ་
རྣམས་བཏུས་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཤིག་བཅམས་ན་དོན་ཆེ་དགོངས་ནས། «ཆད་
མ་གུན་ལས་བཏུས་པ»ཚུལ་རྒྱ་ཐག་བཅད།

དེའི་ཉིན་གྱང་། ཁྱོད་ལ་བསོད་སྟོམས་སུ་ཕེབས་ཁར་ཉེ་འབྲིས་སུ་ཕ་བོང་
ཞིག་ཡོད་པའི་སྟེང་དུ། “ཆད་མར་གྱུར་པ་འགོ་ལ་ཕན་བཞེད་ལ། སྟོན་པ་

བདེ་གཤེགས་སྒྲོབ་ལ་ཕྱག་འཆལ་ནས། ། ཆད་མར་བསྐྱབ་མྱིར་རང་གི་གཞུང་
ཀྱན་ལས། ། བརྟམ་ཏེ་སྒྲ་ཆོགས་འཁོར་ནམས་འདིར་གཅིག་བྱ། ། ཞེས་པའི་
མཆོད་བཟླ་དང་རྩེ་མ་པར་དམ་བཅའ་བྲིས་ནས་བྱིན།

མྱིར་ཐེབས་དུས་གང་བྲིས་པ་དག་བསྐྱབས་ནས་མེད་པར་གྱུར། ཉེན་
བཞིན་བསོད་སྒྲོམས་སུ་ཐེབས་ཁར་དེ་ལྟར་བྲིས་ཀྱང་ཐེངས་འགར་དེ་ལྟར་
བསྐྱབས་པ་ན། ཉེ་མ་གཅིག་ཁོང་གིས། ཡང་སྤར་གྱི་ཆོགས་བཅད་དེ་བྲིས་པའི་
འོག་དུ། མཆན་ཞིག་བཞག་ནས་གལ་ཏེ་སུ་ཞིག་གིས་ཆེད་མཆར་དུ་བསྐྱབས་
པ་ཡིན་ན་བདག་ལ་དགོས་པ་བྱད་པར་ཅན་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་མི་གནང་བར་
འཆལ། རྟོག་གེའི་མཁས་པ་གང་ཞིག་ཆོད་འདོད་པའི་མྱིར་ཡིན་ན་ནི། སྐྱགས་
དང་རྩེ་མ་ཆོག་ཅེས་བྲིས། ཁོང་ཉིད་བསོད་སྒྲོམས་ལས་སྤར་འོག་པ་ན། སུ་
སྐྱགས་པའི་དྲང་སྤང་བྱུང་དཀའ་ནག་པོ་ཞེས་པ་དེས་ཤིན་ཏུ་འཛིགས་པའི་
ཉམས་དང་བཅས་བསྐྱགས་ཡོད་པ་དང་ཕྱད་དོ། །

ཁོང་གཉིས་གཏན་ཆོགས་གྱི་སྒྲོན་ས་ཆོད་པ་ཐེངས་མང་པོར་བྱས་ཀྱང། སྒོ་བ་
དཔོན་གྱིས་ཕྱ་ཞིབ་གྱི་རིགས་པ་མང་དུ་བཏང་བས་བྲམ་ཟེ་བྱུང་དཀའ་ནག་པོ་
པམ་པར་བྱས། གནའ་པོའི་རྒྱ་གར་དུ་ཆོད་པ་མ་བྱས་སྒོན་ལ། སུ་པམ་ན་དེ་ནི་
གཞན་གྱི་བསྐྱན་པ་ལ་ཞུགས་པའམ། ཡང་ན་གདུགས་དང་གདན་འབྲལ་རེས་
བྱེད་པ་སོགས་གྱི་ཁ་ཆད་འཛོག་པའི་སྒོ་ལ་ཡོད་པ་བཞིན་བྱས་ཀྱང། བྲམ་ཟེ་ཁ་
ཆད་གྱི་ཐོག་དུ་མ་གནས་པར། ཆོད་པས་ཁྱོད་རྒྱལ། དེ་དང་གཉིས་རྩེ་འབྲལ་
འགུན་ནོ་ཞེས་ཁ་ནས་མེ་ཞགས་ཤིག་འཕངས་པས་སྒོ་བ་དཔོན་གྱི་ན་བཟའ་
དང་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་ཆོག་གོ། རྒྱན་དེས་སྒོ་བ་དཔོན་ཕྱགས་ཤིན་ཏུ་སྒྲོ་
ནས། གྱི་མ། སྒྲེ་བོ་དག་ནི་འདི་ལྟར་རིགས་པས་པམ་པར་བྱས་ཀྱང། རིགས་པ་

ལས་མི་ལེན་པར་མ་ཟད་ད་རུང་གནོད་སྒྲིལ་གྱི་འདུག་ན། གཟུ་བོར་མི་གནས་
པའི་སེམས་ཅན་ནམས་ལ་གནས་ལྷགས་ངོ་སྤྲད་དེ་པན་བདེ་བསྐྱབ་རྒྱ་ཤིན་
ཏུ་དཀའ་བས། ད་ནི་《ཆོད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ》ཚཱ་པའི་དམ་བཅའ་ཡང་
འདོར་དགོས་པ་མིན་ནམ་སྒྲུལ་པ་རེད།

མ་གཞི་ཁོང་གིས་《ཆོད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ》བཙམ་འདོད་པ་ནི་འགྲོ་བ་
སེམས་ཅན་གྱི་སྒོ་གོས་རྒྱས་ཕྱིར་ཡིན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པའི་
ཉམས་ལེན་གྱི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་ཡོད། འོན་ཀྱང་། བསྟན་བཅོས་བཙམས་པས་
གཞན་དོན་འོང་དཀའ་བ་འདི་ལྟ་ན། ད་ནི་རི་ཁྲོད་ཏུ་བསམ་གཏན་བསྒོམས་
ནས་ཆེ་གཅིག་ཏུ་ཁི་བ་ཐུང་འདས་འབའ་ཞིག་དོན་ཏུ་གཉེར་ན་ལེགས་སྒྲུལ་
སྟེ། རྡོ་ཐོད་ལེ་གོར་འདི་སར་སྤྱང་མ་ཐག་ངས་གཞན་དོན་ཏུ་བསྟན་བཅོས་
བཙམ་རྒྱ་འདོར་རོ་ཞེས་བདེན་ཆོག་བོར་ནས། རྡོ་ཐོད་ལེ་གོར་དེ་བར་སྤྱང་ལ་
གཡུགས་ཀྱང་། ཡུན་རིང་བོར་སར་མ་བབས་པས་ཅི་ཡིན་སྒྲུལ་ཏུ་ནམ་མཁར་
བསྟན་པ་ན། རྡོ་ཐོན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་ཞལ་མངོན་སུམ་ཏུ་བསྟན་ཏེ།
རྡོ་ཐོད་ལེ་གོར་དེ་ཕྱག་ཏུ་བསྒྲུམས་ནས། “མ་བྱེད་མ་བྱེད་རིགས་ཀྱི་བྱ། བསྟན་
བཅོས་ཚཱ་མས་དང་། འདི་ནི་མ་འོངས་པ་ན་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་གྱིས་དངོས་
པོའི་གནས་ལྷགས་ལ་ལྟ་བའི་མིག་ལྟ་བུར་འགྱུར་རོ” ཞེས་གསུང་གི་གནང་བ་
དངོས་སུ་བསྐྱལ་པར་གྲགས།

འདིར་རྡོ་ཐོན་ཅོང་ཁ་པས། རྡོ་ཐོན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་སྒོ་བ་
དཔོན་ཚུགས་ཀྱི་སྤང་བོར་དངོས་སུ་འདི་ཚཱ་མས་དང་། མ་འོངས་པར་འགྲོ་བ་
ཀུན་གྱི་མིག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་དབུགས་དབྱང་བ་ལ་བསམས་ཀྱང་། འདི་ནི་ད་
སྟེ་གསུང་བའི་ཚོད་པ་རྒྱེག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་འཕྲུལ་ཙམ་མིན་པའི་ཡིད་ཆེས་བྱང་

ཞེས་གསུངས་དོན་དེ་རེད། རྒྱ་མཚན་དེའི་དབང་གིས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་འབད་
 པ་ཆེན་པོས་《ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་》དང་《སྡེ་བཏུན་》སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་
 ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་པ་ན། དེ་དག་ནི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྒྱུ་དང་བཅས་
 མིན་པར། དེའི་ནང་དུ་ནང་པའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་སྡིང་པོ་དག་རྒྱ་མཚན་དང་རིགས་
 ལམ་ཀྱི་སློན་ནས་གཏན་ལ་ཐབ་ཡོད་པར་གཟིགས།

ལྷག་པར་“ཚད་མར་གྱུར་པ་འགོ་ལ་ཕན་བཞེད་པ། ། སྟོན་པ་བདེ་གཤེགས་
 སྦྱོབ་ལ་བྱག་འཛལ་ནས། །” ཞེས་པའི་མཚོད་བཞིན་ཆིག་རྒྱུ་གཉིས་པོའི་དོན་
 འགྲེལ་བའི་ཆེད་དུ་དང་། ཆིག་རྒྱུ་གཉིས་པོའི་ནང་དུ་སྦྱུས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་
 འདིག་རྟེན་དེ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྦྱོབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་བཅུམས་
 པའི་ཚད་མར་གྲུབ་པའི་ལེའུ་གཟིགས་ཆོ། དེ་དུ་ལུགས་འབྱུང་དང་། ལུགས་
 རྟེན་གྱི་སློན་ནས་ནམ་གྲོལ་དོན་དུ་གཉེར་མཁན་ནམས་ལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་
 ཚད་མར་བསྐྱབས་ཡོད་པ་དང་། དེའི་སློན་ནས་སངས་རྒྱུས་བཅོམ་ལྷན་འདས་
 ཀྱི་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཐར་འདོད་ནམས་ཀྱི་འདུག་དོགས་སུ་ངེས་པ་རྟེན་པ་ལ་
 བརྟེན་ནས། ཐེག་པ་ཤོང་འོག་གཉིས་ཀའི་ལམ་ཀྱི་གནད་ཀུན་རིགས་ལམ་ནས་
 འགྲེལ་བྱུང་བ་བྱུང་ཆེ་དགའ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་སྦྱེས་སོང་ཞེས་པའོ། །

ཁོང་གི་དཔེ་སྟེན་རབ་ཅན་ཀྱི་སྦྱེས་བྱ་ཡིན་པས། དད་པའི་དབང་གིས་ཆོས་
 ལ་ཡིད་ཆེས་སྦྱེས་པ་དང་། རྒྱ་མཚན་དང་རིགས་པར་བརྟེན་ནས་ཆོས་ལ་ཡིད་
 ཆེས་སྦྱེས་པ་གཉིས་ལ་དགའ་ཆོར་ཀྱི་བར་ཐག་ཆེན་པོ་ཤོར་བ་རེད། སྐབས་
 འདིར་“ལྷག་པར་དགའ་བ་རྟེན་” གསུངས་དོན་ནི་རང་གི་དགའ་ལ་དད་པའི་
 ལྷ་གྲུབ་དེའི་རྒྱབ་རྩེངས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་མཐོང་བས་ཏེ། སྤར་གོང་ནས་ལྷན་ཟིན་
 པ་བཞིན། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྡིང་མདོ་སྦྱང་དུ་ཐེབས་རྒྱུ་ལས་བཤོལ་

ནས། དེའི་དགུན་ཁར་《རྣམ་འགྲེལ》ལ་དཔེ་གཟིགས་མང་དུ་པས། ལེའུ་གཉིས་
པ་སྟོག་གིན་སྟོག་གིན་ཐུགས་འགྲུལ་ཐེབས་དེ་སྦྱར་ཆབ་འགོག་མེད་ཏུ་བཞུར་
པའི་ཚུལ་ཞུས་ཟིན་པ་དེའོ། །

ཆད་མའི་བསྟན་བཅོས་བོད་ལ་དར་ཚུལ་ཡང་ཆོས་རྒྱུད་ཐུབ་མཐའི་དབང་
ཏུ་བྱས་ན། ས་སྐྱའི་མཁས་པའི་ཁྲིད་ཏུ་སྟོན་ཏུས་ཆད་མའི་བསྟན་བཅོས་གྱི་
འཕྲིན་ལས་ཉ་ཅང་དར་བ་རེད། སྤྱིར་བོད་ལ་ཆད་མའི་འཆད་ཉན་དར་སྟེལ་
གྱི་ཐད་བཀའ་འདྲིན་ཆེ་ཤོས་ནི་རྟོག་ལོ་རྩ་བ་སྟོ་ལྟན་ཤིས་རབ་རེད། ཁོང་གི་སྟོབ་
རྒྱུད་ཕུ་པ་ཆོས་གྱི་སེང་གེ་ལ་སོགས་པ་དང་། ལུ་ཡུག་པ་རིགས་པའི་སེང་གེ་ལ་
སོགས་པ་བརྒྱུད་དེ་ས་སྐྱའི་ཁྲིད་ཏུ་ཆད་མའི་འཆད་ཉན་དར། ཡིན་ཡང་། སྟོན་གྱི་
ས་སྐྱའི་ཆད་མའི་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་པལ་ཆེར་ཆད་མའི་གཞུང་
ལུགས་རྣམས་ནི་གཏན་ཆིགས་རིགས་པ་རྒྱུད་བ་ཞིག་ཡིན་པའི་ངོས་ནས་
འགྲེལ་གྱི་ཡོད་ས་རེད། དེ་ལ་རྣམ་པ་ཆོས་གཤེད་དཔྱད་རོགས།

དེ་ཡང་གཏན་ཆིགས་རིག་པ་ཞེས་པ་ནི་ཤེས་བྱ་ཡུལ་ལ་དཔྱད་ཐབས་གྱི་
རིག་ཆན་ཞིག་ཡིན་པས། དཔེར་ན། ལག་ཆ་ཞིག་དང་མཚུངས། དེས་ན་གཏན་
ཆིགས་གྱི་དཔྱད་ཐབས་དེ་སྦྱད་ནས་ནང་པའི་ལྟ་སྟེན་ལ་དཔྱད་ཆོག་ཅིང་།
དོན་བྱ་གཞན་དང་གཞན་ལ་དཔྱད་ནའང་ཆོག་སྟེ། ཅིས་དངོས་རྒྱུས་གསུམ་ལ་
སོགས་པའི་ཤེས་བྱ་སྟོན་ཆོགས་ལའང་དཔྱད་ཐབས་དེ་སྦྱད་ཅུང་བ་ཡིན། དབང་
པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་མི་རུས་པའི་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་
ལྟག་ཏུ་གཏན་ཆིགས་གྱི་སྟོན་ནས་དཔྱད་དེ་ཁོང་ཏུ་རྒྱུད་དགོས་པས། ཆད་མའི་
གཞུང་རྣམས་སུའང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཞེ་ཆན་གསུམ་ཏུ་བགོས་པ་ལ་གཞུང་
བྱའི་གནས་གསུམ་ཞེས་ཟེར། གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་རམ།

མིག་སྟོགས་དབང་པོའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱའི་སྡེ་ཚན་གཅིག་ཅུང་ཟད་
སྒྲོག་གྱུར་རམ། དབང་མངོན་གྱི་ཡུལ་ལས་འདས་ཀྱང་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་
པས་དབྱད་རྩས་པའི་གཞལ་བྱའི་སྡེ་ཚན་གཅིག་གི་ནང་དུ་སྒྲོག་གྱུར་རམ། དབང་
པོའི་མངོན་སུམ་དང་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་གཉིས་ཀ་འདུག་མི་སྟབ་
པར། ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་ལེན་པའི་གཞལ་བྱའི་སྡེ་ཚན་གཅིག་བཅས་སོ།

འཛིག་རྟེན་འདིའི་མི་དང་མིའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུར་མཆོན་ན་ཡང་། ཤེས་
བྱའི་སྡེ་ཚན་དེ་གསུམ་ཆད་ཡོད་པས་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་ཞེས་པ་ནི་
ཆོས་ལུགས་ཀྱང་པའི་སྐད་ཆ་ཞིག་གཏན་ནས་མིན། བཅ་རྒྱན་གྱི་འཆོ་བའི་
ཁྲོད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ནམས་ཀྱང་སྡེ་ཚན་དེ་གསུམ་དུ་མ་བཀར་བྱ་མེད་ལྟ་བུར་མཐོང་
སྟེ། དཔེར་ན། མི་ཞིག་གི་གདོང་མདོག་དམར་པོར་གྱུར་ཅིང་། གདོང་ཆ་ཁྲག་
གིས་འབྱར་ཆོ། ཕྱིའི་ནམ་པ་དེ་ང་ཆོས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་སྟབ་པས་དེ་ནི་
གཞལ་བྱའི་གནས་དང་པོ་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་རེད། མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་
པའི་ཆོས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་དེ་ཁོང་ཁྲོ་ལངས་འདུག་སྟམ་དུ་ཐག་ཆོད་པ་
ནི། ཕྱིའི་ནམ་པ་དེ་རྟགས་སུ་སོང་སྟེ་ཏ་གོ་བ་ཡིན་པ་ལས་དབང་མངོན་གྱིས་
རྟོགས་པ་མིན་པས། དེ་ནི་གཞལ་བྱའི་གནས་གཉིས་པ་ཅུང་ཟད་སྒྲོག་གྱུར་རེད།
ཡང་མི་དེ་ལ། ཁྲོད་ཅིའི་ཕྱིར་ངས་སྟེང་དུ་ཁོང་ཁྲོ་ལངས་པ་ཡིན་ཞེས་དྲིས་ཆོ།
མི་དེས། སྟོན་དུས་ག་གེ་མོ་ཞིག་ལ་ཁྲོད་ཀྱི་ས་འདས་པོས་བདག་ལ་གཞོད་པ་
འདི་དང་འདི་བྱས་པས་སོ་ཞེས་ཟེར་ན། དེ་བདེན་མིན་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་བལྟ་
མི་རུས་ཤིང་། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་གྱིས་ཀྱང་དཔོག་ཐབས་མེད་པས།
ཆོག་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་མི་ཆེས་ཁོ་ནས་ཐག་གཅོད་དགོས་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཡོད། དེ་
ནི་གཞལ་བྱའི་སྡེ་ཚན་གསུམ་པ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་ཡིན་པས། གཞལ་བྱའི་སྡེ་

ཚན་དེ་གསུམ་པོ་ནི་ང་ཚོའི་འཆོ་བའི་ཚུང་བ་དངོས་ཀྱི་ནང་དུ་གྱུབ་ཡོད།

དེ་ལྟར་ཚད་མའི་གཞུང་དུ་གཞལ་བའི་གནས་གསུམ་གྱི་གྲངས་དེས་
མཛད་པ་ལས། གཉིས་པ་རུང་བའི་སྒྲོག་གྱུར་ནི། སྒྲེ་བོ་རང་ག་བའི་མངོན་
སུམ་གྱིས་གཞལ་མི་རྒྱས་པས་ན་གཏན་ཆིགས་གྱིས་དབྱད་དགོས་ལ། གཏན་
ཆིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱད་པ་ཞེས་པ་ནི་རྟགས་ཤིག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་བྱ་
དཔོག་པ་ལ་ཟེར་གྱི་ཡོད། གང་རྒྱ་མཚན་དུ་བཀོད་པ་འཇགས་སུ་བཀོད་པ་
དེ། བསྐྱབ་བྱ་དེ་དཔོག་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་སོང་དང་མ་སོང་གི་བྱུང་པར་
ནི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་དང་མ་ཡིན་གྱི་སྒྲོ་ནས་འཛོག་དགོས་ཞེས་བཤད་ཡོད། དེ་
ལྟར་《ཚད་མ་ཀུན་ལས་བརྒྱས་པ》རྩ། ཤེས་བྱར་དབྱད་ཐབས་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་
ཀྱི་གོ་དོན་དེ་ཚུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟེང་ནས་བཀྲལ་པ་དང་། 《ཚད་མ་
རྣམ་འགྲེལ》ཀྱི་ལེན་གཉིས་པ་རྩ་《ཀུན་བརྒྱས་》ལས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་གཏན་
ཆིགས་ཀྱི་དབྱད་ཐབས་དེ་དག་བརྒྱད་ནས། སྒྲེ་བ་སྒྲེ་བྱེ་སྟགས་ནང་པ་སངས་
རྒྱས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆེ་སྟོག་གི་ལྟ་བ་དང་། ཐར་པ་དང་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པའི་རྣམ་གཞག་བཅས་ལ་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་
བསྟན་པས། བསྟན་བཅོས་དེས་ནི་ནང་པའི་ལྟ་བུ་ལ་སྤར་ན་མེད་པའི་འོད་
མདངས་གསར་པ་ཞིག་སྤུལ་ཡོད།

སྒྲིར་བཏང་། རིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ལྟ་བུ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་
སྟངས་དེ་ནང་བསྟན་གྱི་ཐོག་པ་གོང་འོག་གི་མཁས་པ་ཀུན་ལ་ཡོད་ཀྱང་། ཚུལ་
གསུམ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་དབྱད་ཐབས་སྤྲིང་སྤྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ནང་པའི་
ལྟ་བུ་ཀྱི་དོ་སྙེད་བཤད་བྱེད་དང་བཅས་པ་འཐད་སྟོགས་སུ་བསྐྱབས་པ་ནི་《ཚད་
མ་རྣམ་འགྲེལ》ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་ཆོས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པས། 《རྣམ་

འགྲེལ་ལེའུ་གཉིས་པ་ནི་ང་ཚོས་ཡང་དང་བསྐྱར་དུ་ཐུགས་བསམ་བཞིས་ནས་
དཔུང་དགོས་པའི་གཞུང་ལུགས་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྟེ། བར་པའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་གཞི་
ཅའི་གནད་འགག་ཐམས་ཅད་ཚུར་བསྐྱུས་ནས་གནད་ཆེགས་ཀྱི་དཔུང་ཐབས་
སྤྱད་དེ། གནད་ལ་ཕབ་པའི་ཆ་ནས་དེ་ནི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་རྒྱས་ཤོས་དང་འབྲས་
སྒོ་ཆང་ཤོས་སུ་གྱུར་འདུག་པས་སོ། །

ནམ་འགྲེལ་ལེའུ་གཉིས་པ་ནི། ཀུན་བདུས་ཀྱི་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་
ཡིན་པ་རེད། མ་གཞི་ཚོས་ལུགས་པ་སུ་དང་སུ་ལ་མཆོན་ནའང་། རང་རང་
ཡིད་ཆེས་བྱེད་སའི་སྟོན་པ་དང་། ལྷ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ནི་མཐར་ཐུག་གི་ཆད་
མ་ཡིན་སྟམས་པའི་ལྷ་བ་ཞིག་ཡོད། ལྷ་ག་པར་གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་ལ་མཆོན་ན་
ལྷ་བ་དེ་འདྲ་ཐུགས་ཆེན་པོ་ཡིན། རྒྱ་གར་གྱི་མ་ལུགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་།
བར་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་ཆད་མའི་སྐྱེས་བུ་འདོད་པ་མཚུངས་ཀྱང་།
མི་འདྲ་ས་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། བར་པའི་འདོད་སྤངས་ནི་“ཆད་མར་གྱུར་པ་” ཞེས་
པའི་ཆོག་དེས་མཆོན་ཡོད་དེ། སྤར་ཆད་མའི་སྐྱེས་བུ་མིན་པ་ཞིག་ལམ་གོ་མས་
པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆད་མའི་སྐྱེས་བུར་གྱུར་པར་འདོད་པ་དང་། མ་ལུགས་ཀྱི་
གྲུབ་མཐའ་ནམས་ཀྱིས་ནི་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པོའམ་ལྷ་རྩས་པ་ཀུན་ལྷན་དེ་
ཉིད་ཉག་པ་རང་བྱུང་གི་ཆད་མ་ཡིན་པར་འདོད་ཀྱི་འདུག།

དེ་ཡང་ཆད་མ་མིན་པ་ཞིག་ཆད་མར་གྱུར་པ་སྟོན་པའི་ཆོག་འདིས་ནི། ད་
ལྟའི་མཐོང་ཐོས་ཀྱི་ཆོས་རགས་པ་གཟུགས་སྒྲི་རྩི་རོ་རེག་བྱ་ལ་སོགས་པ་ནས་
བཟུང་། འབྲས་བུ་སྐྱེ་གསུམ་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་པོ་རྟེན་ཅིང་འགྲེལ་འབྱུང་
གི་རང་ནས་འཕོ་འགྱུར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། རྟེན་ཅིང་འགྲེལ་འབྱུང་གི་རང་
བཞིན་ཅན་དུ་འདོད་པ་ནི་བར་པའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་བ་ཡིན་པ་སྟོན་ཀྱི་ཡོད།

སངས་རྒྱུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་། “དགེ་སློང་དག་སྲུང་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་དེས་ཆོས་མཐོང་ངོ་། ། སངས་རྒྱུ་མཐོང་ངོ་། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

དེས་ན། ང་ཚོ་དགོན་པར་འོངས་ཤིང་སངས་རྒྱུ་གི་ན་བཟའ་གྱེན་ནས་
བསྐྱད་ཡོད་ནའང་། སངས་རྒྱུ་གི་བསྟན་པར་མཇུག་མ་མཇུག་ནི་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་འབྱུང་ཙུ་བ་བྱས་པའི་ལྟ་བྱུ་གི་རྣམ་གཞག་ལ་མཇུག་མ་མཇུག་གིས་
འཛོག་དགོས་པ་འདྲ་བས། དུས་རྟག་ཏུ་འདུ་ཁང་གི་གྲུ་མགོ་ཏུ་སངས་རྒྱུ་
གི་གསེར་སྒྲུ་ལ་བཞུགས་བསྐྱད་པ་ཅིམ་གྱིས་ནི། སངས་རྒྱུ་ལ་མཇུག་མེད་ཅིང་།
སངས་རྒྱུ་གི་བསྟན་པར་ཡང་མཇུག་མེད། མདོར་ན། སངས་རྒྱུ་གི་བསྟན་
པ་དང་སངས་རྒྱུ་ལ་མཇུག་འདོད་ན་ནི། ཁོང་གི་གསུང་གི་འཕྱིན་ལས་བརྒྱད་
ནས་མཇུག་དགོས་ཞེས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རང་གིས་གསུངས་ཡོད།

ཡང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་པའི་ཆོག་གི་གོ་དོན་ལའང་། བར་
པའི་བྱུ་བ་མཐའ་སྒྲུ་པ་སོ་སོར་བཤད་ཚུལ་ཐ་དད་པ་མང་ཏུ་མཆིས་ཏེ། འདུས་
བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཐམས་ཅད་རྟེན་འབྲེལ་ཏུ་འདོད་སྤངས་སྤུན་མོང་
མ་ཡིན་པ་ཞིག་དང་། རྒྱ་རྒྱེན་ལས་སྒྲེ་ཞིང་འཇིག་པའི་རྣམ་གཞག་གི་སྟེང་
ནས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གོ་དོན་འཛོག་ཚུལ་སོགས་ཅི་རིགས་ཡོད་པ་ལྟར། བར་
པ་སངས་རྒྱུ་པའི་ལྟ་བྱུ་གི་ཙུ་བ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས། རྟེན་འབྲེལ་
གྱི་རིགས་པའི་ཐོག་ནས་བར་པའི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ལ་གོ་བ་སྤངས་ན།
སངས་རྒྱུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱང་ཐོག་མར་འུ་ཅག་འདྲ་བ་ཞིག་ལམ་གསར་
པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བྱ་གསར་པ་ཞིག་ཐོབ་མཁན་ཡིན་པ་ཤེས་སྟབས།

དེ་ལྟར། “ཆད་མར་གྱུར་པ་” ཞེས་པས་བར་པ་སྟན་པའི་ལུགས་ཀྱི་འཕྲོ་བ་

བྱ་ནི་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་འཕྲོ་བ་དགོས་པར་བསྟན་པས། རང་ཅག་ནམ་
གྲོ་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲིམ་བུ་ཐམས་ཅད་ལ་རེ་བ་ཡོད་པའང་ཆིག་དེས་བསྟན་
ཡོད། ཚད་མ་མིན་པ་ཞིག་ཆད་མར་འགྱུར་རྒྱ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཡང་རྒྱ་དང་
རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྱུར་དགོས་པས་ན། རྒྱ་པོ་སྒྲིམ་གྱི་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་དང་
རྒྱུ་བསྒྲུབས་ན་ནི་ཚད་མར་འགྱུར་རྒྱ་ཡོད་ཅེས་པ་སྟེ། ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་
འཆང་རྒྱ་ལྷན་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ།

3.ནང་པའི་འཛིག་རྟེན་ལྟ་ཚུལ་དང་། ཆེ་ཆུག་ལྟ་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་འཕྲོས་
བཤད།

ཡང་བཤད་ན། 《ནམ་འགྲེལ་》ཀྱི་ལེའུ་གཉིས་པར་སློབ་གཉེར་གནང་ཆེ།
ནང་པའི་འཛིག་རྟེན་ལྟ་ཚུལ་དང་། མི་ཆེད་ལྟ་ཚུལ། རིན་ཐང་ལྟ་ཚུལ། ཆེ་
སློག་ལྟ་ཚུལ་སོགས་རགས་ཅམ་ཞིག་ཤེས་པར་བྱེད་རྒྱ་གཤམ་ཆེ་སྟེ།

སྤར་སྤྲོ་མ་བདག་ཉིད་ཆེན་མོ་མཆོག་ཆན་རིག་གི་བཤོ་སྤྲོད་ལ་སོག་མར་
ཞུགས་པའི་སྐབས། ཆོགས་འདུ་དེར་ཞུགས་པའི་ཆན་རིག་པ་བྱད་མེད་ལོ་
ན་རྩེད་ཟུང་བཤེས་པ་ཞིག་གིས། ཁོང་ལ་བསྟན་ནས། ཆན་རིག་པའི་ཆོགས་
འདུའི་སྤྲོད་སྐབས་ཞིག་ཅི་བྱེད་དུ་ཡོང་བ་རེད་ལྟ་བུའི་ནམ་འགྱུར་མི་ལེགས་
པ་ཞིག་བསྟན་རབས་གསུང་གི་འདུག་བྱུང་མེད་དེ་ལ་ཆོས་པ་དང་ཆན་རིག་
པ་ནི་མེ་རྩེ་ལྟ་བུའི་འགལ་བ་ལྟག་སྤོང་གི་སྤྲོད་ཆན་གཉིས་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་
ཡོད་ས་རེད། དེ་ནས་ཁོང་གིས་གཏམ་བཤད་གནང་བའི་དུས་ཚོད་ལ་སྤེལ་ས་
པ་ན། གཏམ་གྱི་བརྗོད་གཞི་རིགས་གསུམ་དུ་བཀར་ནས་གསུངས་ཏེ། གཅིག་
ནང་པ་སངས་རྒྱུས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་ཁས་མི་ལེན་པར།

ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ཡིན་པ་བཤད་གྱི་ཡོད་པ་དང་། གཉིས།
ནང་པས་བདག་ཅེས་པ་ནི་མྱོང་བ་པོ་ཙམ་ལས་གཞན་དུ་ཚུགས་སྤོང་རང་རྒྱ་བ་
ཞིག་མི་འདོད་པ། གསུམ་པ་ནི་.....ངས་བྲན་གྱི་མི་འདུག།

གང་ལྟར་དོན་ཆེན་དེ་གསུམ་གྱི་སྟེང་ནས་གཏམ་བཤད་གནང་རྒྱུ་ལྟར་
ཚུགས་ཡེ་ཤུ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལྟ་ཚུལ་དང་། བྱང་པའི་འཇིག་
རྟེན་ལྟ་ཚུལ་གཉིས་མི་འདྲ་བའི་མཐོང་སྣང་ཞིག་དེ་གའི་ཆེན་རིག་པ་ཆོ་ལ་
བྱུང་ཡོད་ས་རེད། རྟེན་གྲུང་གསལ་ཆོགས་སྐབས། སྤར་ནམ་འགྱུར་མི་ལེགས་
པ་སྟོན་མཁན་གྱི་བྱད་མེད་ཆེན་རིག་པ་དེ་ཁོང་གི་གམ་དུ་བཅར་ནས། འོ་ན།
ཁྱེད་ཆོའི་ཆོས་ལུགས་ནང་འདི་དང་འདི་ལ་འབྲེལ་པ་ག་འདྲ་རྒྱག་གི་ཡོད་
པ་རེད་ཅེས་དོ་སྣང་ཆེན་པོའི་སྟོན་མང་པོ་དྲིས་སོང་ཞེས་གསུངས་འདུག།
གནས་ཚུལ་དེ་ནི་ཁོང་གི་དྲན་པའི་དངོས་ཡོད་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་ཡིན་པ་ལས་རྒྱ་
སྤྱོད་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཆེ་བ་བརྟེན་པ་ཅི་ཡང་མ་རེད།

ངས་འདིར་གཏམ་རྒྱུ་དེ་བྲངས་ནས་ཅི་ཞིག་བཤད་འདོད་པ་ཡིན་ཞེ་
ན། བྱང་པ་སངས་རྒྱུས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ནང་དུ། དད་པ་དང་ཡིད་ཆེས་རྒྱུང་བའི་
ལུགས་རི་ལས་བཞུགས་ཏེ། རིགས་ལམ་དང་གཏན་ཆོགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཐབ་
པའི་ཤེས་བྱའི་སྟེ་ཆེན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་རིན་ཐང་ཆེ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། བོང་
དུ་བཤད་པའི་འཇིག་རྟེན་ལྟ་ཚུལ་དང་། ཆོ་སྟོན་ལྟ་ཚུལ་སོགས་ཐམས་ཅད་
ལའང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གི་གནས་ལུགས་དེའི་སྟེང་ནས་གོ་བ་ལེན་
དགོས་པ་རེད།

ཐོག་མར་བྱང་པའི་འཇིག་རྟེན་ལྟ་ཚུལ་ལ་མཆོན་ན། འཇིག་རྟེན་ལ་མཐའ་
མེད་ཅིང་ཐོག་མའང་མེད་པར་འདོད་ཀྱི་རེད། ད་ལྟའི་ཆེན་རིག་པའི་ནང་དུ་

འཛིག་རྟེན་འདིའི་ཐོག་མ་འབར་གས་ཆེན་མོ་འམ་གྱ་རྒྱུད་ཀྱི་大爆炸ནས་
 འཛིག་མཁན་ཡོད་ལ། ཁོང་ཅག་གིས་འབར་གས་ཆེན་མོ་ནི་ད་ལྟའི་གཞུགས་
 ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་འདིའི་ཆེས་ཐོག་མར་ངོས་འཛིག་གྱི་འདུག འོ་ན། འབར་
 གས་ཆེན་མོའི་སྤྱི་ལོ་ཡོད་དམ་ཞེས་བྲིས་ཆོ། འབར་གས་ཆེན་མོ་འཛིག་རྟེན་
 གྱི་ཐོག་མ་ཡིན་པས་དེའི་སྤྱི་ལོ་ཞེས་པ་གཞག་ཏུ་མེད་པར་སྤྱི་ཡོད་ཆོད།

འོན་ཀྱང་། དེ་ལ་ང་ཚོས་གལ་ཏེ་འབར་གས་ཆེན་མོ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐོག་
 མ་ཡིན་ན། དེའི་སྤྱི་ལོ་ནས་མཁའ་ཡོད་དམ། རྒྱུད་ཡོད་དམ། རྩལ་ཡོད་དམ།
 བར་སྤྱོད་ཡོད་དམ། རྩལ་ཡོད་དམ། དེ་དག་མེད་ན་འབར་གས་ཆེན་མོ་ནི་གང་
 ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་གཏན་ཆོག་གས་ཀྱི་སྟོན་ནས་བཞག་ན། འབར་
 གས་ཆེན་མོ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐོག་མར་བཞག་པ་ལ་རིགས་པའི་གཞོད་པ་འབབ་
 པར་སྟམ། དེ་ལ་ཆོད་རིག་པ་ཞིག་གིས་ཀྱང་། འབར་གས་ཆེན་མོ་འཛིག་རྟེན་
 གྱི་ཐོག་མར་བཞག་ན་གོ་བ་ལེན་བདེ་ཡང་གཏན་ཆོག་གས་ཀྱི་གཞོད་པ་ཡོད།
 དངོས་པོའི་འཛིག་རྟེན་འདི་ལ་ཐོག་མ་ཚ་བ་ནས་མེད་ཅེས་སྒྲིམ་ན་གཏན་
 ཆོག་དང་མཐུན་སྲིད་ཀྱང་ཞེས་པར་འབབ་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག་སྟེ། གཞུགས་
 ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཚ་བའི་མགོ་ཁུངས་ཤིག་གཏན་ནས་མེད་ཟེར་བ་དེ་ཡིད་
 ལ་འཆར་མི་རུས་ཞེས་ཟེར་གྱི་འདུག།

ནང་པའི་མཆོད་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ལྟར་ན། གཞུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་
 འདི་དག་ལ་འང་ཐོག་མ་མེད་དེ། གཞུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན་དེ་ལ་
 ཉེར་ལེན་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ཤིག་འཛིག་མི་ཤེས་པས། རྩལ་སྤྱོད་པ་མང་ཏུ་
 ཆོགས་ནས་རགས་པར་སྐྱར་ཅིང་། རགས་པ་ཐོར་ནས་སྤྱོད་པ་བྱུང་། སྐར་ཡང་
 སྤྱོད་པ་རྣམས་ཆོགས་ནས་རགས་པ་བྱུབ་པ་ལྟ་བུའི་འཁོར་བ་སྤྱོད་པ་དུས་ཀྱི་

ཐོག་མཐའ་མེད་པ་རེད། དཔེར་ན། ད་ལྟའི་ང་ཚོའི་གཞུགས་ཀྱི་སྤང་པོར་གས་
པ་འདིའི་རྒྱལ་ཡར་དེད་ནའང་། ཏར་སྤུན་གྱི་འཕེལ་འཁྱར་རིགས་པ་ལྟར་ན།
མཆམས་ཤིག་ལ་བསྐྱེད་གྱི་སྟོག་ཆགས་ཤིན་ཏུ་སྤ་བ་ལ་ཐུག་ཅིང་། ཡང་བསྐྱེད་
གྱི་སྟོག་ཆགས་ཤིན་ཏུ་སྤ་བ་དེའི་གཞུགས་སྤང་གི་རྒྱལ་ཡར་དེད་ན་མཆམས་
ཤིག་མེམས་མེད་ཀྱི་འབྱུང་བ་ལ་ཐུག་པས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐོག་མ་ནི་དགའོ།

ཇི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། འཇིག་རྟེན་ལ་མཐའ་
དང་གངས་ཀྱང་མེད་དེ། མཆན་མོའི་ནམ་མཁའི་སྐར་ཚོགས་སྤྲ་ལམ་མེ་བར་
ལྟོས་དང་། གངས་མེད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བར་སྤང་གི་ངོ་མཆར་
ལྟར་མོ་ནི་སློ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཞིག་ཡིན། འོ་ན། ངོ་མཆར་གྱི་འཇིག་རྟེན་
འདི་དག་སྤྲ་ཞིག་གིས་བསྐྱེད་པ་རེད་ཅེ་ན། འདི་ཐམས་ཅད་རྒྱ་དང་རྒྱེན་གྱིས་
བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཞིང་། སྐར་ཡང་རྒྱ་དང་རྒྱེན་གྱིས་འཇིག་ངེས་པས། ཡོད་ཆད་
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གི་ངང་འཁོར་སྐྱོད་བྱེད་པའི་ཆོས་སྤྱི་འདོད་པ་ནི་རང་
རེའི་འཇིག་རྟེན་ལྟ་ཚུལ་ཡིན།

གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་འདོད་མཁན་ནམས་གྱིས།
ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངང་དུ་རྟེན་འབྲེལ་སྤྲ་ཚོགས་ཀྱི་འཕོ་འཁྱར་བྱེད་རྒྱ་མེད་པར་
སྟེ། དཔེར་ན། རྒྱངས་འཁོར་ནི་འཕྲུལ་ཆས་ཀྱི་ལྷ་ལག་མང་པོ་ཞིག་མཉམ་དུ་
བསྐྱེགས་ནས་བཞོས་པ་ཡིན་ལ། མིའི་རིགས་གྱིས་རྒྱངས་འཁོར་གསར་གཏོད་
མ་བྱས་པའི་སྤྱི་རྣམས་རྒྱངས་འཁོར་གྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྩལ་སྤར་གས་ཆ་ཆར་
འཇིག་རྟེན་འདིར་ཡོད་ནའང་། གསར་གཏོད་མཁན་པོས་རྒྱ་ཆ་དེ་དག་ཕྱོགས་
གཅིག་ཏུ་བསྐྱེགས་ནས་རྒྱངས་འཁོར་མ་བཞོས་བར་དུ། རྒྱ་ཆ་དེ་དག་ཆོས་ཉིད་
གྱིས་ཚོགས་ནས་རྒྱངས་འཁོར་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་གྱི་འདུག

དེ་བཞིན་དུ་འཕུལ་ཆས་ཤིག་དང་མཚུངས་པའི་མི་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་།
ཁ་མིག་སྐྱོན་དང་པོ་དང་སྒྲིམ་ཆེད་འདི་ཐོག་ཐོག་པའི་ལཱ་ཆུང་ལ་ཆ་བཞག་
པ་ནི། བྱེད་པོ་ཞིག་གི་བཀོད་སྒྲིག་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་བྱུང་དུ་བྱུང་བ་མི་སྲིད་
དེ། གལ་ཏེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དག་ལྟོས་ཅིག་ཆོག་པ་སྲིད་ན། གནམ་གྱུ་དང་
མི་འཁོར་ལ་སྐྱོན་པ་རྣམས་ཀྱང་གསར་གཏོད་བྱེད་མི་དགོས་པར་བྱུང་བྱེད་
ཀྱི་རྒྱ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཆོག་པ་མི་བྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡང་མེད་ཅེས་
སྒྲིབ་སྐྱོན་རིགས་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་ཤིན་ཏུ་མང་བས། འཛིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོའི་
རྣམ་གཞག་ཀྱང་ལས་སྒྲིབ་པོས་ཆར་གཅོད་ཆོག་ཆོག་ཅིག་མེད།

ཡང་། ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ཀྱི་ནང་འཛིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོའི་རྣམ་གཞག་ཐད་
རྒྱ་གར་གྱི་ལྷ་སྐྱོན་པ་ནང་བཞིན་གྱི་རིགས་པ་སྤྲ་ཞིང་སྤྲ་བ་དེ་འདྲ་ཡོད་ས་
མ་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོ་ཆོ་ལའང་ཁོ་ཆོའི་སྒྲིབ་བྱེད་འགོད་སྒྲུབ་ཡོད། དཔེར་
ན། ང་ཆོས་འཛིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོའི་རྣམ་གཞག་ལ་རིགས་པའི་གནོད་བྱེད་
མང་དུ་བསྟན་པ་ན། ཁོང་ཅག་གིས། བྱེད་པོ་འཛིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་མི་འཐད་
པར་སྒྲུབ་ཞིང་། གཏན་ཆོག་ཀྱིས་གནོད་པར་སྒྲུབ་གིན་པ་འདི་ཡང་བྱེད་པོས་
བཅོས་པ་སྟེ། བྱེད་པོ་རང་གི་དོ་བོ་ནི་ད་ལྟོའི་མིའི་སྒྲོ་ཡུལ་ལས་འདས་པས་མིས་
བརྟགས་ན་འགལ་འདུ་ཅན་དུ་སྒྲུབ་དོན་ཡང་དེ་ཡིན་པར་མ་ཟད། མིས་ནམ་
ཡང་བྱེད་པོའི་རང་ཞལ་མཇལ་མི་བྱས་པ་ཞིག་བྱེད་པོ་རང་གིས་བཅོས་པས། དེ་
ལ་མིའི་སྒྲོ་གྲོས་ཀྱིས་ཞིབ་འདུག་བྱེད་མི་བྱས་སྐྱོན་སྒྲིབ་པར་བྱེད་ན། བྱེད་པོའི་
རྣམ་གཞག་ཀྱང་ཆོག་གཅིག་གཉིས་ཤིག་གིས་སུན་འབྲིན་ཆོག་ཆོག་དེ་འདྲ་
ཞིག་ལར་ནས་མིན་པ་རེད།

ད་དུང་། ཉེ་དུས་ཅམ་ལ་རྒྱ་གར་དུ་བྱུང་བའི་བྱུང་མཐའ་ཞིག་གིས། ཡེ་

ཤུའི་ཆོས་པ་ཆོས་འདོད་པའི་ལྷ་ཆེན་དང་། མོ་བེ་ལམ་པ་ཆོས་སྐྱབས་ལུལ་
དུ་འཛིན་པའི་ཨན་ལ་དང་། ཉང་པའི་སངས་རྒྱས་དང་། དམ་ཟེ་ནམས་ཀྱི་
དབང་ལྷག་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ང་ཞེས་བྱ་བའི་དབྱིངས་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་གོ་བ་འདྲ་བ་ཞིག་གི་སོག་ནས་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་མཁན་
ཡང་བྱང་ཡོད་ས་རེད།

གང་ལྟར་ཀྱང་། ང་ཆོ་ནི་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་མི་འདོད་པར་ཆོས་ཐམས་
ཅད་རྒྱ་ཆེན་རྟེན་འབྱུང་གིས་གྲུབ་པར་འདོད་མཁན་ཡིན་ཕྱིར། རྟེན་འབྱུང་
ལ་མཐའ་མེད་པས་ན་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ལའང་མཐའ་མེད་པར་སྒྲུ་མཁན་
ཡིན་ཏེ། ང་ཆོ་ནི་ས་གཞི་རིལ་མོ་འདི་ནི་མཐའ་དང་། གངས་དང་། ལུ་མེད་པའི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆ་ཤས་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད་པ་
སོགས་རང་རེའི་འཇིག་རྟེན་ལྷ་རྒྱུལ་རེད།

དེ་བཞིན་དུ། གང་ཟག་གི་སྐྱེ་བའི་སྤྱ་སྤྱི་ལ་སོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པར་
འདོད་པ་དེའང་། ང་ཆོ་ནི་ཆོ་སྟོག་གི་ལྷ་བ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཞིག་རེད། ངས་
ཆོན་རིག་ཏིལ་ཅམ་ཡང་མི་ཤེས་ནའང་། རྣ་སོས་ཐར་ཐོར་རེ་བྱུང་བ་ལྟར་ན། ད་
ལྟའི་རུབ་སྟོགས་ཆོན་རིག་གི་སྤྱེ་ལ་མཆོན་ན། ཞིབ་འཇུག་པ་སལ་མོ་ཆེ་ཞིག་
གིས་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་རྣོག་འདྲིང་ཅན་མང་པོ་འདྲུ་འཕྲོད་བྱས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས། སློ་བུར་སྟེས་དབང་གིས་ཐོང་སྤང་ཅན་གྱི་ཆོ་སྟོག་སོག་མར་བྱུང་
བ་དང་། བཅའ་ཞིག་ལུས་ཞིག་པ་དང་ལྷན་དུ་ཐོང་ཆོར་གྱི་རྒྱན་ཡང་ཆད་དེ་
ཆོ་སྟོག་མཇུག་རྫོགས་པར་སྒྲུ་ཡི་ཡོད་ཆོད་རེད། གནའ་བོའི་རྒྱགར་གྱི་རྒྱང་
འཕེན་པས་ཀྱང་ཆོ་སྟོག་ལ་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་སྐངས་དེ་དང་རིགས་མཚུངས་
ཀྱང་། ད་ལྟའི་དངོས་ཁམས་ཆོན་རིག་པ་ནམས་ལ་རྒྱང་འཕེན་པའི་སློ་ལུལ་

དུ་མི་ཤོང་བའི་རྩལ་རྒྱལ་ཞིབ་འདུག་གི་ཐུབ་འབྲས་སྟོན་རྒྱ་ཡོད་པས། འགྲེལ་
བཤད་རྒྱལ་སྤངས་ཀྱང་ཁོང་ཆོ་ལས་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་ཆགས་པའི་ཁྱད་ཆོས་ལྟན།

འོན་ཏེ་ནང་བསྟན་མཆན་ཉིད་རིག་པས། ཆེ་སྟོག་ནི་ལུས་དང་སེམས་ཞེས་
ཐུབ་ཆ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ངོས་མ་བཟུང་ན་ངོས་འདིན་ཆ་ཆང་ཞིག་འོང་
ཐབས་མེད་པར་སྒྲུལ། ཆེ་སྟོག་གི་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཡོད་
ཆད་གཞུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་འབའ་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་གོ་བ་བླངས་ན། མཁས་
པ་རྣམས་འགལ་འདུ་མང་པོ་ཞིག་དང་འཕྲད་ཀྱིན་པའང་དངོས་ཡོད་གནས་
ཚུལ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་། དེ་ཡང་《ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་》སོགས་སྟུ། གཏན་ཆིགས་
ཀྱི་དབྱུང་ཐབས་སྟུང་དེ། ལུས་སེམས་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། རྣམ་པ།
དབྱེ་བ། བྱེད་ལས་སོགས་ལ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ཞིབ་འདུག་བྱས་ཤིང་། ལུས་དང་
སེམས་གཉིས་རྩལ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཐུབ་དོན་བཏོད་དེ། དེ་འདྲའི་རྩལ་ཐ་དད་
ཀྱི་ཆོས་གཉིས་ལྟན་དུ་ཆོགས་པས་ཆེ་སྟོག་གི་ངོ་བོ་བྱུང་བ་དང་། དེ་གཉིས་
ལྟན་དུ་ཆོགས་ཤིང་སྒྲར་ཡང་སོ་སོར་བུལ་བ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་ཐབས་ཅན་
ཀྱང་ལས་ཞེས་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་རྟེན་འབྱུང་ཞིག་ལ་རག་ལས་པའི་འགྲེལ་བཤད་
བརྒྱབ་ཡོད།

ཁྱེད་རྣམ་པས་《ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་》སོགས་ལ་གཟིགས་ཆེ། ཡང་དང་
བསྐྱར་དུ་དབྱུང་ཞིབ་གནང་རྒྱ་གལ་ཆེ། གཞུང་ལ་ཆིག་འགྲེལ་རེ་འགྲོ་བྱུབ་
པ་ཅམ་དང་། ཚུར་བཅད་ན་ཁས་ལེན་མཁྲེགས་པོ་རེ་འདིན་ཤེས་པའམ་ཕར་
རྟགས་གསལ་བཏང་ན་འང་དམ་བཅའ་པར་ཆ་རེ་རྒྱལ་བྱུབ་པ་ཅམ་གྱིས་《ཆད་
མ་རྣམ་འགྲེལ་》ཤེས་ཡོད་སྟམ་པའི་ང་རྒྱལ་སྐྱེ་མི་རུང་། དེའི་ནང་དུ་རི་ལྟར་
བཤད་པའི་དོན་རྣམས་ལ་ངོས་དང་བྱུར་མང་པོ་ནས། རྟགས་དང་། རྩོད་བ།

དཔེ། གཞུང་སོགས་མང་པོ་བསྐྱར་ཏེ་དབྱེད་པ་མཆམས་མི་ཆད་པར་གནང་
ན། ད་གཞི་དཔྱད་ཆེན་པོ་རག་ངེས་ཀྱི། གཞན་དུ་ན་ནི་གཞུང་གི་ཆེད་དུ་
གཞུང་སྐྱབས་པ་ཅམ་དུ་འགྱུར་ཉེན་ཆེ།

ངས་འདི་ནས་དཔེ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཞིག་བཤད་ན། 《ནམ་འགྲེལ་》དུ། ལུས་སྒོ་
ཡི་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་ནམ། སྒོ་ལུས་ཀྱི་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་སོགས་
དབྱེད་ནས་ལྟོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱད་པར་ཅན་བཤད་པའི་སྐབས། ད་ལྟོ་ཆེ་སྟོག་
དབྱགས་ལ་བརྟེན་ནས་འཆོ་བསྐྱད་ཡོད་ན་འང་། དབྱགས་ཀྱི་རྟེན་ནི་རྟོག་པས་
བྱེད་ཀྱིན་པའི་རྒྱལ་ཞིག་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། ང་ནི་ལོ་གཞོན་པའི་སྐབས་
དགག་པ་རྒྱག་རྒྱར་ཤིན་དུ་དགའ་བས། རྟོག་པས་དབྱགས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་ཅེས་པ་
དེ་འདྲོད་པས་བཅོས་པའི་ཤུ་རྒྱུགས་ཅམ་ལས། སྤྱིང་པོ་དང་རིན་ཐང་ཆེར་མི་
འདུག་སྐམ་ཞིང་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱང་མྱོང་།

བར་སྐབས་ཤིག་དུ། ངས་དངོས་བྱུང་གཏམ་རྒྱུད་ཅིག་གོ་སོང་། དེ་ནི་རྒྱལ་
ཁབ་ཅིག་དུ། སྟོག་ཁྲིམས་གཅད་རྒྱ་ཐག་བཅད་པའི་བཅོན་པ་ཞིག་ལ་ཆོད་
ལྟ་བུས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ཅིག་རེད། སྤྱིར་བཏང་བཅོན་མར་སྟོག་ཆད་གཅོད་
སྐངས་ལ། མེ་མདས་རྒྱག་པ་དང་། ཁབ་རྒྱག་པ། ལག་ཅ་འབྲེག་པ། སྒྲི་བསྐྱུག་
པ་སོགས་རིགས་མང་པོ་ཡོད། གང་ལྟར་སྟོག་ཁྲིམས་གཅད་རྒྱར་བསྐྱུགས་
བསྐྱད་པའི་བཅོན་མ་དེའི་དྲང་དྲུ་ཆོད་ལྟ་མཁན་ནམས་ཕྱིན་ཏེ། ཁོ་ཆོད་ཆ་
བྱད་དང་ནམ་པ་གང་ལ་བསྐྱུས་ཀྱང་། སྟོག་ཁྲིམས་གཅོད་མཁན་གྱི་རྒྱལ་ཞུགས་
བཟུང་བར་མ་ཟད། བཅོན་མ་དེའི་མཐོང་སར་ལག་པའི་ཁྲག་བཟུར་སའི་སྟོད་
སོགས་ཀྱང་བཞག་སྟེ་གསྐྱིག་བྱས་མཐར། ཁོའི་མིག་གཉིས་རས་ཀྱིས་བདུམས་
ཤིང་། ལག་ཅའི་ཐད་དུ་རྒྱུང་ཅམ་བྱད་མ་ཐག ལག་ཐོག་ནས་རྒྱའི་ཐིགས་པ་

ཟགས་སུ་བརྟག་ནས་ཁྲག་བཞུར་པའི་ཚོར་བ་བྱིན་པ་ན། མི་དེ་དུས་ཚོད་སྐར་
མ་ཁ་ཤས་ལས་མ་འགོར་བར་ཤི་འདུག་ཟེར།

དོན་ལ་ནི་ཁོའི་ལག་མགོའི་རྩ་བ་ཅད་མེད་པར་མ་ཟད། ལུས་ཀྱི་སྤྱང་འཆི་
དགོས་པའི་ཉེས་སྒྲོན་ཅི་ཡང་བཏང་མེད་ནའང་། ཁོས་སེམས་གཏིང་ནས་རང་
གི་ལག་པའི་རྩ་བ་ཅད་སོང་སྟམ་དུ་བསམས་ཤིང་གསོན་པའི་སྒོ་རྩད་ནས་ཟད་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤི་བ་རེད། དངོས་བྱུང་གཏམ་རྒྱུད་དེ་གོ་རྗེས་ངས་བསམ་སྒོ་
མང་པོ་བཏང་བ་ན། རྟོག་པས་དབུགས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་ཅེས་པ་ལའང་གོ་རྒྱུ་ངས་
ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་ཚོར་བྱུང་། སེམས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ལ་དམིགས་རྣམ་གྱི་འགྱུར་
བ་བྱུང་ཐེངས་གཅིག་གིས་ཆེ་སྟོག་ཅིག་མཐུག་བསྟར་རུས་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་
ཐོན་པར་ཏ་ལས་པས། རྟོག་པས་དབུགས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་ཅེས་པའི་ནང་དོན་
ལའང་བསྐྱར་དུ་ངོས་འཛིན་གསར་པ་བྱེད་དགོས་བྱུང་། དེ་ལྟར་གཞུང་ལྷགས་
ཀྱི་དོན་ལ་དབྱུད་པ་བསྐྱར་མ་བརྒྱབ་ན། གོ་རྒྱུ་ཡང་བསྐྱར་མ་ཡོད་པར་སྟམ།

དེ་ལྟར། ང་ཚོ་ལ་སྒྲེ་བ་སྒྲེ་བ་རྒྱུད་མར་འཁོར་པའི་ཆེ་སྟོག་གི་ལྟ་བ་དེ་
འདྲ་ཡོད་པའི་རྒྱུན་གྱིས། ལས་བབས་ངན་གང་དང་གང་བསགས་པ་ལ། དེ་
དང་རིགས་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་བདེ་སྟུག་ཀྱང་ཆུད་མི་ཟ་བར་འབྱུང་བར་
འདོད་ཅིང་། དེ་ལས་ནི་རང་རེའི་ཐུན་མིན་གྱི་རིན་ཐང་ལྟ་བུ་བྱུང་བ་ཡིན།
གང་ཞེ་ན། ང་ཚོས་ཐན་པའི་ལས་ཀྱི་མིང་ལ་དགེ་བ་དང་། གཞོད་པའི་ལས་ཀྱི་
མིང་ལ་སྤྲིག་པ་ཟེར་བས། དགེ་བ་བསྐྱབས་ན་བབས་པོར་བཆི་ཞིང་། སྤྲིག་པ་
བསྐྱབས་ན་ངན་པར་བལྟ་བ་ནི་རང་རེའི་རིན་ཐང་ལྟ་ཚུལ་ཡིན། དགེ་བ་ཞེས་
པའང་གཞན་ལ་ཟས་གོས་ཀྱིས་རོགས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཁ་བཏོན་བྱེད་པ་ལྟ་
བུ་ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་པར། ཀུན་སྒྲོང་གི་འགྱུར་བ་སྤྲོ་མོ་ཅམ་གྱི་

སྤྱི་མཐུན་ཡོད་པས། དགེ་སྤྲིན་གྱི་རྣམ་གཞག་གྲུང་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་ལ་
སྤྱི་མཐུན་འཛོག་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན།

སྤྱི་འགོ་བ་མིའི་རིགས་ལ་དགེ་སྤྲིན་གྱི་ལྷ་ཚུལ་ནི། སངས་རྒྱས་ཆོས་
ལུགས་མ་དར་བའི་སྔོན་ནས་བྱང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། མིའི་རིགས་ལ་
དགེ་སྤྲིན་གྱི་ལྷ་བ་ནམ་བུར་བ་ནི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་སྤྱུབ་བྱུང་བའི་རྟགས་གྲུང་
ཡིན་ཏེ། དེ་ནས་བཟུང་མིའི་ཀུན་སྦྱོང་སྒྲུང་དོར་གྱི་དབྱེ་བའང་བྱུང་བ་རེད།
འོན་ཀྱང་། ཡང་སྤྱི་དགེ་བ་ནི་གང་ཡིན། སྤྲིན་པ་ནི་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཆོས་
ལུགས་སོ་སོས་འཛོག་ཚུལ་མི་མཚུངས་ཏེ། ལ་ལ་ཞིག་གིས་ལུས་ལ་དཀའ་
སྤྱོད་པ་ལྟར་ལྟོན་ན་དགེ་བར་བཅི། ཡང་ཁ་ཅིག་ནི། འཛིན་ཉེན་བཀོད་པ་
པོའི་བཀའ་ཉན་ན་དགེ་བའི་མཚོག་ཏུ་བསྒྲགས་པས། འཛིན་ཉེན་བཀོད་པ་
པོའི་བཀའ་ལྟར་གཞན་གྱི་སྟོན་བཅད་གྲུང་དགེ་བར་བཅི་བ་ལྷ་བྱ་སོགས་སྤྱི་
ཆོགས་ཤིག་ཡོད་པ་ཀུན་གྱིས་མཐོང་གསལ་ལྟར་རེད།

ནང་ཆོས་ལྟར་ན། དགེ་བ་དང་སྤྲིན་པའི་ངོ་མོ་ནི། རང་འབྲས་རྣམ་སྤྲིན་
བདེ་བ་འབྱིན་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པ་དང་། རང་འབྲས་རྣམ་སྤྲིན་སྤྱུག་
བསྐྱེད་འབྱིན་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པ་ལ་འཛོག་ཟེར་བས། མདོར་ན། བན་
པའི་ཀུན་སྦྱོང་དང་བྱ་བ་ནི་དགེ་བ་ཡིན་ལ། གནོད་པའི་ཀུན་སྦྱོང་དང་བྱ་བ་
ནི་སྤྲིན་པ་ཡིན། དེ་གོ་བ་རགས་ཅམ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་བྱུང་བ་ཆོད་པ་ཞིག་ཡིན་
རྒྱུ་མ་རེད།

གཞན་ལ་ཕན་བདེ་གང་བསྐྱབས་པ་རྣམས་དང་། གཞན་ལ་མི་གནོད་པར་
བྱས་ཏེ་རང་ལ་ཕན་བདེ་སྐྱབ་པ་ཚུན་ཆད་དགེ་བའི་ལས་རེད། ཆོས་ལ་གཏན་
ནས་མི་དད་པ་ཞིག་ཡིན་ཅུང་། རང་གཞན་ལ་ཕན་བདེ་རྣམ་དག་བསྐྱབས་

ན་དཀར་བོ་དགེ་བའི་ལས་གསོག་གིན་ཡོད་པས། དགེ་སྤྲིག་གི་ལས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་ནི་འབྲས་བུ་པན་གཞོད་གང་འབྲུང་གི་སྟེང་ནས་འཛོག་རྒྱུ་ཡིན་པ་རེད།
འདི་དག་ཐམས་ཅད་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་ཞིབ་ཅིང་ཕྲ་བ་བྱས་ཏེ། «ནམ་
འགེལ»སོགས་སུ་བཀའ་ཡོད་པས་རྒྱས་པ་དེར་གཟིགས་ན་ལེགས།

ད་ལྟ་ལ་ལས་«ནམ་འགེལ»སོགས་སུ་ལུས་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་བར་བརྟག་
རྒྱལ་དེ་རིགས་ལམ་མིན་ཏུ་རགས་པ་ཞིག་གོ་ཞེས་སྒྲུ་ཡི་ཡོད་པ་དེ་ལ་བདེན་ཆ་
རེ་ཡང་ཡོད་སྟེ། རིགས་པའི་བརྟག་རྒྱལ་རེ་བྱང་ལ་ཅིང་རགས་ཀྱི་སྟོན་ཅུང་
ཟད་ཡོད་སྟེ་ཁྱད་ཀྱང་། སྤྱི་ཆ་ནས་གཞུང་དེར་ལུས་དང་སེམས་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་
ལས་དང་། རྩེད་རྒྱལ། རོ་བོ་བཅས་ལ་རེ་རེར་དབྱེད་དེ། དེ་གཉིས་རྣམས་སོ་སོ་
པ་ཡིན་པའི་རོས་འཛིན་བྱུང་བ་ནི་ཆོ་སྟོག་ཞིབ་འཇུག་གི་སྟོན་ཆེན་ལྟ་བུ་ཞིག་
ཏུ་སྒྲམ་ཀྱི་འདུག བྱང་པས་ཆོ་སྟོག་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཆོ། སེམས་དང་ཤེས་པ་
དེ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ཀྱི་ཆོས་ཤིག་ཏུ་ངེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོད་དེ། རོ་བོ་གསུགས་
སུ་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྣམ་པ་ལྟལ་ལ་འཕྲད་ན་འཆར་བྱུབ་པ། རྒྱུན་སྡུ་བྱི་མ་ཆད་
པར་མཐུད་དེ་འགྲོ་བ་བཅས་རེད། དེ་བཞིན་ད་ལྟའི་ཆོན་རིག་གིས་གཞུགས་
ཅན་རྒྱལ་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། རྣམ་པ། བྱེད་ལས་སོགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་
པའི་ཁྱབ་དོན་ཡང་ཆད་ངེས་ཅན་ཞིག་ལ་སྟེབས་ཡོད་པས། ཆོན་རིག་གིས་
གཞུགས་ཅན་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་ཁྱབ་དོན་དང་། བྱང་པས་ཤེས་པར་
ཞིབ་འཇུག་གི་ཁྱབ་དོན་གཉིས་བསྐྱར་ནས་དབྱེད་ན། ཆོ་སྟོག་གི་དོན་ཀྱི་རང་
བཞིན་ལ་ངེས་རྟོགས་འཕེལ་སྲིད་པར་སྒྲམ་མོ། །

དེ་ཡང་རང་ཅག་མི་རེ་རེ་ཆོ་སྟོག་ཅན་ཏུ་འདོད་པ་དང་། མདུན་ཀྱི་ཤིང་གི་
ཀ་བ་འདི་ཆོ་སྟོག་ཅན་མིན་པའི་ཁྱད་པར་གཙོ་བོ་ནི་རྩེད་ཆོར་ལྡན་མིན་ཀྱི་

སྤྲོད་ནས་ཐུ་ཡི་ཡོད་པས། མྱོང་བ་ནི་ཆོ་སྲོག་གི་ཁྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་མ་
 ཟད། ཆོ་སྲོག་ལ་གཞུགས་ཅན་མིན་པའི་བྱ་བ་ཆ་ཞིག་ཡོད་པའི་རྟགས་མཚན་
 ལྟ་བུ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པར་སྒྲམ། དཔེར་ན། ཚན་རིག་པ་འགའ་རེས། གྲུང་པའི་
 ཅ་དང་ཁག་གི་འཁོར་བསྐྱོད་སྟགས་ཀྱི་སྤྲོད་ནས་མྱོང་སྤྲོད་ལྟར་པའི་སེམས་ཀྱི་
 རོ་བོ་རོས་འཛིན་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ལ། དེར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་སྐབས་ཀྱང་།
 གྲུང་པའི་སྤྲོད་ལ་སྤྱད་སྟེ་སྤྲོད་ཆོགས་ཡོད་པའི་ད་རྒྱ་ཞིག་བཟུང་། ད་རྒྱ་དེ་ལ་
 བརྟེན་ནས་གྲུང་ཅའི་འགྲུལ་བསྐྱོད་ནམས་བརྟན་སྐམ་ཞིག་ཏུ་ཤར་བ་ལ་བརྟག་
 གིན་པའི་ཚུལ་བརྟན་འཕྲིན་སྟགས་ལས་མཐོང་བྱུང་། འོན་ཀྱང་། འཕྲུལ་ཆས་
 ལ་བརྟེན་ནས་ཞིབ་འཇུག་གནང་སྟངས་དེས་སེམས་རང་གི་རོ་བོ་མཐོང་མི་
 བྱས་ཏེ། གྲུང་ཅའི་འགྲུལ་བསྐྱོད་དང་རྒྱ་ཚུལ་སྟགས་ལ་བརྟན་སྐམ་ལས་དངོས་
 སུ་བལྟས་ཀྱང་། དེའི་ནང་ཏུ་ཤར་བ་ནི་གང་ཟག་དེའི་སེམས་སུ་དགའ་སྐྱོའི་
 མྱོང་སྤྲོད་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས། གཞུགས་ཅན་ལུས་ཀྱི་ཅ་ཁམས་སྟགས་ལ་
 འགྲུལ་བསྐྱོད་བྱུང་ཚུལ་དེ་ཡིན་པ་ལས་མྱོང་སྤྲོད་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཁོར་མིན།

གལ་ཏེ་ཁོ་ཆོས་ཤེས་པ་མཐོང་ཡོད་ཟེར་ན། ཤེས་པའི་དམིགས་རྣམ་ཡང་
 མཐོང་དགོས་ཏེ་དམིགས་རྣམ་དང་ཁ་བྲལ་ནས་ཤེས་པ་མཐོང་ཚུལ་ཞིག་ནི་
 ལར་ནས་མེད་པ་རེད། དཔེར་ན། མེ་ལོང་ཞིག་ཏུ་མེ་ཏོག་ཅིག་ཤར་བསྐྱེད་ཡོད་
 བ། གནས་སྐབས་དེར་སྲས་མེ་ལོང་མཐོང་ན་མེ་ཏོག་གི་གཞུགས་བརྟན་དེ་
 ཡང་མཐོང་གི་ མེ་ཏོག་གི་གཞུགས་བརྟན་དེ་མི་མཐོང་བར་བྱས་ནས་མེ་ལོང་
 ལ་བལྟ་ཐབས་མེད་དེ། སྐབས་དེའི་མེ་ལོང་ནི་མེ་ཏོག་གི་རྣམ་ལྟན་ལྟ་བུར་གྱུར་
 པའི་ཕྱིར་རོ།

དེ་བཞིན་མི་གསུམ་གྱི་ནང་ནས། གཅིག་གིས་སྤྲོད་པ་ཉིད་བསྐྱོམས། གཅིག་

རང་གིས་རང་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒོ་ཆེན་དེ་མི་གཏན་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
 རྒྱ་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གཤམ་པའི་རིགས་པས་བྱེ་བའི་སྒོ་ཆེན་འདི་རང་ཅག་གིས་
 རྒྱ་ལས་ཀྱང་རྗེ་ཡངས་དང་། རྗེ་ལེགས་སུ་གཏང་ནུས་ན། ད་གཟོད་ང་ཆོས་
 «ཆད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ»ལ་སློབ་གཉེར་བྱས་པར་དོན་ཡོད་པར་བཙེ་ཆོག་མོད།
 དེ་ལྟར་མི་རྒྱས་པར་ཕྱོགས་སྒྲུང་གིས་སྟོན་པ་ལ་མཆོད་བཞིན་ཅིག་བྲིས་ཤིང་།
 དེ་ལ་ཆོས་གཤམ་གྱིས་འགྲེལ་བ་ཞིག་བཙམས། ང་ཆོས་དེ་དག་ལ་བལྟས་ནས་
 ཕྱོགས་སྒྲུང་ལ་ཆེ་བསྟོད་རེ་བྱེད་པ་ཅམ་ལས་དགོས་པ་གཞན་མ་བྱུང་ན་ནི།
 བྲིས་པའི་ཆེད་མོ་ཅམ་ལས་མ་འདས་སོ། །

ཡང་། ཆོས་གཤམ་ལ་སྒྲིང་པོ་མི་འདུག ཕྱོགས་སྒྲུང་གིས་ཅིག་ལ་བ་པར་
 གཙམ་གསག་དང་རྗེས་སྒྲོས་བྱས་པ་ཅམ་རེད་ཅེས་སྒྲིམ་ཁན་ཡང་ཡོད་ཆོད་
 འདུག་ལ། དེ་སྐད་སྒྲུང་དང་མི་སྒྲིའི་གང་ཟག་སྒྲེར་སོ་སོར་རང་དབང་ཡོད། འོན་
 ཀྱང་དེ་ནི་རྒྱ་མཆོན་དང་མཐུན་པའི་སྐད་ཆ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་མེད། དཔེར་ན།
 སྒྲིལ་པར་སྒྲིལ་བའི་རང་དབང་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལྟར་སྒྲིལ་བའི་རང་དབང་ཡོད་མེད་
 དང་། སྒྲིལ་པ་དེ་དོན་དངོས་ཡིན་མིན་ནི་གནས་ཚུལ་གཉིས་རེད།

བྱིད་རྣམ་པར་མཆོན་ན། «ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ»སོགས་ལ་རྒྱན་དུ་སློབ་གྱི་
 ཡོད་པས། རང་གིས་གང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་གཞུང་དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཤེས་
 རབ་རྟེན་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། བསྐྱབ་གཞིའི་ཕྱི་རོལ་ནས་ཀྱང་ཤེས་བྱ་མང་
 པོ་བསྐྱད་གོས་པ་རེད་དེ། རང་གི་སྤྱང་བྱའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་རབ་ཡར་
 རྒྱས་སུ་སོང་ན། དེའི་ཕྱི་རོལ་ནས་ཤེས་བྱ་རྗེས་སྟོན་ཅིག་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱང་ཆ་བའི་སྤྱང་བྱ་ལ་དབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་རྒྱས་པའི་རྒྱན་དུ་འཁྱར་གྱི་
 རེད། འདྲམ་མགོན་ལྷ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་འདིར་གང་གསུངས་པ་དག་

ཀྱང་། མདོར་དེལ་ན་དེའི་སྤྱིང་དུ་བབས་ཡོད།

ང་ཚོའི་སྐད་ཆ་དེ་ཙམ་པའི་བཤད་བྱ་ལས་ཅུང་ཟད་འཕྲོས་སྤང་བས་སྤྲོར་
འཁོར་ན། སྤར་སྤྲོས་པ་ལྟར། བོད་པའི་ནང་བསྟན་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་
«ཆད་མ་སྤེ་བདུན»སོགས་ནི་གཏན་ཆེགས་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཅམ་དུ་
མ་ཟད། ཡོངས་ཁྱབ་ཏུ་ནང་པའི་ལྟ་བུ་བསྟན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་ཏུ་བཅི་
བའི་སྤང་ཆུལ་དེ་ནི་མེ་རིག་པོ་ཆེ་བྱོན་པའི་མེས་སུ་བྱུང་བར་སྤྲོས་མོད་ཡིན་
མིན་དཔྱད་པར་འཆལ། ངས་མཆམས་རེར། རྒྱལ་ཚབ་མེས་«རྣམ་འགྲེལ»ལ་
རྣམ་བཤད་ཅིག་བྲིས་ཏེ་“ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད” ཅེས་པའི་མིང་བཏགས་པ་དེ་
ནི། བོད་ཀྱི་མཁས་པས་ཆད་མའི་གཞུང་དོན་ལ་ངོས་འཛིན་གནང་ཚུགས་ཀྱི་
འགྱུར་བ་མཆོན་པའི་མིང་འདོགས་སྤངས་དམིགས་བསལ་བ་ཞིག་ཏུ་སྤྲོས་ཀྱི་
འདུག དེའི་ཡར་སྤོན་དུ་བོད་མིས་བཅུམས་པའི་ཆད་མའི་གཞུང་ཐམས་ཅད་
ལ། རིགས་པ་དང་ལྡན་རབས་དང་། གཏན་ཆེགས་ཟབ་ལུགས་སོགས་ཀྱི་ཆེ་བ་
མཆོན་ཐབས་ཀྱི་མཆོན་བཏགས་ཡོད་པ་ལས། “ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད” ཅེས་པ་
ལྟ་བུ་ནང་པའི་ལྟ་བུ་བསྟན་བྱེད་ཅིག་ཏུ་བཅིས་པའི་ཆ་ནས་མཆོན་བཏགས་པ་
ཞིག་ལལ་ཆེར་མེད་པ་འདྲའོ། །

མེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཁོང་རང་ཉིད་ལ་ནི།«ཆད་མའི་ལམ་བསྐྱིགས»དང་།
སྤྲོས་གཉིས་ཀྱིས་སོ་སོར་བཏབ་པའི་«མདོན་སྤྲོས་ལེའུ་བྲིན་བྲིས»གཉིས་ཀ་ལྟ་བུ་
འགའ་ཞིག་ལས་ཆད་མའི་སྐོར་ཀྱི་བཅུམས་ཆོས་རྒྱས་པ་མེད། འོན་ཀྱང་། སྤྲོས་
གཉིས་ཀྱིས་ཆད་མའི་གཞུང་ཆེན་«ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད»དང་། «འྲིག་ཆེན་
རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོ»ལ་སོགས་པ་མང་དུ་མཛད་ཅིང་། ལེའུ་གཉིས་པར་ནང་
པའི་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་རྣམ་གཞག་ལ་གཏན་ཆེགས་ཀྱི་དཔྱད་ཐབས་སྤྱད་ནས་བཀོད་

ཡོད་པ་ནམས་ཚལ་དུ་བཏོན་ནས་བཤད་པ་དེ་ཉིད་ནི། ཁོང་ནམ་གཉིས་གྱིས་
 «ཆད་མ་ནམ་འགྲེལ»སོགས་གང་ལས་གསན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
 རྗེ་བཙུན་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཆད་མའི་བསྟན་བཅོས་ནམས་ལ་གོ་
 བ་ལེན་ཚུལ་གྱི་ཤུགས་ཞུན་དང་ཁ་འབྲལ་ཐབས་མེད་དེ། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ནི་
 སྤྲུལ་མཆོག་ནམ་པ་གཉིས་ཀ་སོ་སོའི་གསུང་དུའང་དངོས་སུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་
 རོ། ཚུལ་དེ་དག་ལ་«རྟོགས་བརྗོད»ཙམ་ལས། “ལམ་གྱི་གནད་ཀྱན་འདིལ་
 བར་རིགས་ལམ་ནས། ལེགས་པར་ཐོན་པས་ལྷག་པར་དགའ་བ་རྟེན། ཚུལ་
 འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ། ། བཀའ་དྲིན་ཆེའོ་རྗེ་བཙུན་
 མཆོག་པའི་གཏེར།” ཞེས་བྱང་ཡོད་པ་རེད།

5. ས་རྒྱན་གཉིས་དང་བསྐྱབ་སྦྱོང་གཉིས་སོགས་གདམས་པར་ཤར་ཚུལ།

“དེ་ནས་བྱང་ས་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གཉིས་པོ། ལེགས་པར་སྦྱར་ཏེ་ཚུལ་བཞིན་
 རབ་འབད་པས། ། མི་པམ་ཆོས་རྗེའི་གཞུང་དང་རྗེས་འབྲང་གི། གཞུང་ཀྱན་
 ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གདམས་པར་ཤར།” ཞེས་ཏེ། ཡང་ཁོང་གིས། སློབ་དཔོན་
 ཐོགས་མེད་གྱིས་བཅུམས་པའི་«བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ས་ཀྱང་། རྗེ་བཙུན་
 བུམས་པའི་«མདོ་སྡེ་རྒྱན་གཉིས་སྦྱར་ཏེ་འབད་པས་བརྟགས་པ་ན། “མི་པམ་
 ཆོས་རྗེའི་གཞུང་དང་རྗེས་འབྲང་གི། གཞུང་ཀྱན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གདམས་
 པར་ཤར།” ཞེས་«ས་རྒྱན་གཉིས་སྦྱར་ནས་དབྱུང་པས། མི་པམ་ཆོས་རྗེ་དང་
 རྗེས་འབྲངས་མཁས་པའི་གཞུང་གཞན་པ་ཐམས་ཅད་ལའང་གོ་བ་ལོགས་ཆོད་
 དུ་སྟེར་བྱུང་བ་བྱུང་གསུངས་པ་རེད།

«བྱང་ས་ཀྱི། «མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་ཆོག་བྱངས་ཏེ། དེ་ལ་འགྲེལ་པ་བརྒྱབ་

པའི་གཞུང་ཞིག་མིན་ནའང་། གཉིས་ཀའི་ནང་དོན་པལ་ཆེར་གཅིག་ས་རེད།
དེ་ཡང་འདི་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སའི་རྣམ་གཞག་
ནི་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ལུགས་ཏེ། ཉན་ཐོས་པའི་ལུགས་སྤྱང་ས་ཡི་
ཐ་སྟད་ཅམ་ཡོད་ཀྱང་ས་བརྩའི་རྣམ་གཞག་ནི་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་
ལུགས་སྤྱོད་པ་ཞིག་རེད།

འོ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞུང་དུ་བཤད་པའི་ས་ཞེས་པའི་དོན་ཅི་ཞེ་ན། དེ་
ནི་མི་དང་། གང་ཟག་ཅིག་གི་རྟོགས་པའི་འཕེལ་རིམ་སྟོན་པའི་མིང་ཞིག་རེད།
སློ་རབ་དང་ལྷན་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་ཞུགས་ཏེ། སླ་རྟོག་གི་
སློ་ནས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངས་པའི་སྟོད་
པའི་ཉམས་ལེན་ལ་བརྩོན་པ་ན། བླ་ཞིག་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གསེགས་
ཤིང་། རྣམ་རྟོག་གི་རྒྱ་བ་ཐམས་ཅད་འགག་དུས་ས་དང་པོ་ཐོབ་པར་འཛིག་
ལ། དེ་ནས་བརྩུང་། རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྟོད་པའི་རྩ་བ་པས་ཆོས་ཉིད་
གསེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིམ་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་ཏེ། ས་རེ་རེ་བཞིན་
བསྟོད་པ་ཡིན།

དཔེར་ན། རི་མཐོན་པོ་ཞིག་གི་ཆེ་མོར་འགོ་ན། རིའི་འདབས་ནས་རིམ་
པ་བཞིན་ས་སྟར་ཏེ་འགོ་དགོས་པ་དེ་བཞིན་དུ། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་
དཔྱད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྩ་བ་གོང་འཕེལ་དུ་སོང་བའི་གོ་རིམ་ཡང་དེ་དང་
མཚུངས་པར། བསམ་སྟོའི་ནང་གི་ས་རིམ་བཞིན་སྟར་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
ས་དེ་དག་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ནི་ཕྱི་ནས་བསྟན་ན་ཁྱུ་ཅག་དང་འདྲ་ཡང་
ནང་གི་རྟོགས་པའི་གནས་རིམ་མི་འདྲ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཁོང་ཆོར་སྤང་བའི་
ཡུལ་གྱི་འཛིག་རྟེན་དང་། ང་ཆོར་སྤང་བའི་ཡུལ་གྱི་འཛིག་རྟེན་ཡང་གཏན་

ནས་མི་མཚུངས་པ་ཡིན།

དེ་འདྲའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལའང་། ཐོག་
མར་གཞིའི་གནས་ལུགས་སྟོན་པ་གལ་ཆེ་བའི་དབང་གིས་《བྱང་ས》ལས་ཀྱང་
རིགས་ཀྱི་ལེའུ་དང་པོར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་
ལ་ལྟན་སྐྱེས་སུ། ས་དང་པོ་སོགས་ནང་གི་ཉམས་རྟོགས་བྱུང་པར་ཅན་དེ་དག་
སྐྱེ་ཆོག་པའི་རྩ་བའི་རྒྱ་ཡོད་པར་བཤད་པས་སོ། ། གལ་ཏེ་གཞིའི་གནས་སྐབས་
སུ་དེ་འདྲའི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་མཐུན་ཁྱེན་ཅི་ཡང་མི་ཆང་ན། ལམ་ལ་ཅི་
ཅམ་བཅོམ་ཡང་ཡར་རྒྱས་སུ་འགོ་མི་ཐུབ་པས་གཞིའི་རང་བཞིན་ནི་གཙོ་བོར་
གྱུར་ཡོད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གཞིའི་གནས་སྐབས་སུ། རྟོགས་པ་དེ་
དག་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རྩ་བའི་ཁྱེན་ཆང་བས་ནི། རྟོགས་གཅིག་ནས་བཤད་
ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་ཀྱི་བདེ་སྦྱིད་མཐར་ཐུག་དང་། བསམ་
སློབ་ལོངས་སྦྱོང་མཐར་ཐུག་ལ་རོལ་ཐུབ་པའི་མཐུན་ཁྱེན་འདྲ་མཉམ་དུ་ཆང་
བའི་དབང་རྟགས་བྱས་ཡོད།

སྦྱིར་བཏང་། འཇམ་སྒྲིང་འདིའི་རིག་གཞུང་སོ་སོས་བདེ་སྦྱུག་ལ་རོས་
འཇིན་བྱེད་སྒྲངས་མི་མཚུངས་པས། བདེ་སྦྱིད་སྦྱུབ་པའི་ཐབས་སྟོན་སྒྲངས་
ཀྱང་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མི་འདྲ་སྟེ། བདེ་སྦྱིད་ཀྱི་གོ་དོན་ནི་ཁྱིམ་ཆང་འཆམ་མཐུན་
ངང་གནས་རྒྱ་དང་། རྒྱ་ལོར་ལོངས་སྦྱོང་ལྟན་རྒྱ། སོ་སོའི་བསྦྱུབ་འདོད་པའི་
བྱ་བ་དེར་ལམ་འགོ་རྒྱག་རྒྱ་སོགས་ཕྱིའི་མཐུན་ཁྱེན་འབའ་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་
འཇོག་ན། བདེ་སྦྱིད་ནི་ནམ་ཡང་མི་རྣམས་ལ་རིས་ཆད་པའི་ཚུལ་དུ་འབྱུང་རྒྱ་
ཞིག་ཡིན་པ་ལས། འདྲ་མཉམ་དུ་སྦྱོང་རུས་པ་ཞིག་མིན་ཏེ། མི་དང་མིའི་ཕྱིའི་
མཐུན་ཁྱེན་ལ་ག་དུས་ཡིན་ན་ཏེ་བག་ཡོད་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྒྲངས་

ཤིག་ཡིན་པས་སོ།

ང་ཚོའི་ད་ལྱིེ་བདེ་སྤྱད་གི་འབྲས་བྱ་མང་པོ་ཞིག་ཕྱིའི་མཐུན་ཁྱེན་ལ་
བརྟེན་ནས་བྱང་དང་འབྲུང་བཞིན་པ་བདེན་ཡང་། ལུས་ཚོར་དང་སེམས་ཚོར་
གཉིས་ལས་སེམས་ཚོར་གཅིགས་སུ་འཛིན་པའི་ལྷགས་ལྟར་དཔྱད་ན། གལ་ཏེ་
ཁྱེད་ལ་དབང་ལྷགས་རྒྱས། ལོངས་སྤྱོད་རྒྱས། སྟན་ཀྱགས་དར་ན་ཡང་། བཟའ་
ཚང་མ་མཐུན་པ་དང་། བ་མ་བུ་ལྷག་ཤི་བ་ལྟ་བུ་བྱུང་ཆོ། ཕྱིའི་མཐུན་ཁྱེན་གྱིས་
བསྐྱེད་པའི་བདེ་བ་དེ་ནི། སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ་ནང་གི་སེམས་ཚོར་སྤྱད་བསྡུ་
གིས་གཞོམ་འཁྱོབས། ནང་པའི་གཞུང་ལྷགས་རྒྱམས་སུ་ཅ་བ་སེམས་ཚོར་གྱི་
སྟོང་ནས་བདེ་སྐྱིད་བསྐྱབ་ཐབས་མང་པོ་བཤད་དོན་ཡང་དེ་ཡིན།

སེམས་ཚོར་གཞིར་བཞག་སྟེ་བདེ་སྐྱིད་བསྐྱབས་ན། མི་ཅམ་བྱ་མ་ཟད།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འང་གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་འབྱུང་བྱུང་པའི་
ཅ་བའི་ཟུང་གཞི་ལྟར་ཉེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱ་ཁྱེན་གྱི་དབང་གིས་
སེམས་ཚོར་བདེ་སྤྱད་གཉིས་རེས་མོས་སུ་འབྱུང་གི་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་ཁྱེན་དེ་དག་
ཀྱང་སེམས་རང་གི་འཛིན་སྟངས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པས། སྤྱད་བསྡུ་གྱི་
འབྱུང་ཅར་གྱུར་པའི་འཛིན་སྟངས་དང་བག་ཆགས་ཡོད་ཚད་རིམ་པས་སྟོག་
པ་ན། སེམས་ཚོར་བདེ་བ་འབའ་ཞིག་ལས་མེད་པའི་ཁྱོད་རྟོགས་ལ་གནས་སྤུབ་
པར་བཤད་གྱི་ཡོད་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ས་བརྩ་རིམ་བཤོད་གྱིས་འཆང་
རྒྱ་བྱུང་པའི་ཅ་བའི་ཟུང་གཞི་འམ་རིགས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ལྟན་
སྟེས་སུ་ཡོད་པར་བསྟན་ནོ།

གལ་ཏེ་ང་ལ་སྒོར་དུང་ལྷུར་གཅིག་ཡོད་པ་དང་། ཁྱེད་ལ་སྒོར་མོ་སྐར་གང་
མེད་ན། ལུ་གཉིས་གྱིས་ཚོང་ལས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་སྐྱིད་འཚོལ་འདོད་

ན་མང་གཞི་ཆེ་ཆུང་གི་བར་བྱ་དག་ནས་ས་ལྟ་བུ་ཡིན། འོན་ཏེ་འུ་གཉིས་ཀྱིས་
རང་སེམས་ཆགས་སྒྲུང་གི་དབང་དུ་མི་གཏོང་བའི་སེམས་ཀྱི་ཁི་བ་དོན་དུ་
གཉེས་བའི་དབང་དུ་བཏང་ན། དེའི་མང་གཞིའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ནི་
གཅིག་མཆུངས་སུ་ཡོད་པས། ལམ་དེ་ལས་འབྲས་བྱ་འཐོབ་མིན་ཡང་། དེ་
གཉིས་རང་སྤྲོད་གི་བཙོན་སེམས་དང་སྒྲོ་གྲོས་ཁོ་ནར་སྟོན་ཡོད་པས། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་སྦྱིད་འཐོབ་པའི་རྩ་བའི་མཐུན་ཁྱེན་དེ་འདྲ་ཡོད་པར་
བསྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ། དབང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་འཆད་སྐབས་ཀྱང་། ཐོག་མར་
རིགས་ནས་བཟུང་སྟེ་སྟོན་འདུག་གི་སེམས་བསྦྱིད་པ་ལ་སོགས་པ་རིམ་པར་
གསུངས་ཡོད། ད་བཤད་རྒྱ་མང་ན་ཉོག་འགྲོ་ཡི་འདུག།

ཡང་། “ལྷག་པར་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་གསུང་རབ་ཆོག་ས། ། བསྐྱེགས་པའི་
གོ་རིམ་ཉིད་ལས་ལམ་གྱི་གནད། ། ཀུན་ལ་ངེས་སྟེར་བསྐྱབ་པ་ཀུན་བརྟུས་ལ། །
བརྟེན་ནས་མདོ་ཞེ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་སོགས། ། ལྷ་སྐྱབ་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་མཆོག་
དུ་མའི་དོན། ། ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པ་ལེགས་པར་མཐོང་། ། ཚུལ་འདི་
བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ། ། བཀའ་ངིན་ཆེའོ་རྩེ་བཙུན་མཁྱེན་
པའི་གཏེར། ། ཞེས་ཏེ། 《བསྐྱབ་པ་ཀུན་བརྟུས》ནི། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་གསུང་
རབ་ཀྱི་ཆོགས་རྣམས་བསྐྱེགས་ཏེ་ལམ་གྱི་གནད་སྟོན་བྱེད་ཅིག་ཡིན། སྦྱར་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ཞེས་ཆོགས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་མཐའ་ཡས་པས། དེ་
དག་གི་ནང་ནས་དབང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་རྣམས་སྟོན་
པའི་ཆོག་དོན་མ་ཞོར་བར་བསྐྱེག་རྒྱ་དེ་ཤེས་རབ་ལྡན་པ་དང་། གཞུང་ལུགས་
ལ་ལྟ་རྒྱ་ཡོད་མཁན་ཞིག་མིན་ན་ལས་སྐྱ་བོར་མི་འདོན་པས། རྒྱལ་སྐྱས་ཞི་བ་
ལྷན་གྱང་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་ནང་ནས་དབང་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་

པར་བྱ་བའི་གནས་ཏེ། ས་ལམ་གྱི་གནད་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་
ནས་གསུངས་པའི་《བསྐྱབ་པ་ཀུན་ལས་བདུས་པ་》དང་། 《སྒྱིད་འདུག་ཆེན་
མོ་》གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས། 《མདོ་ཀུན་ལས་བདུས་པ་》སོགས་བླ་སྐྱབ་ལུགས་ཀྱི་
གཞུང་མཆོག་དུ་མའི་དོན་ཡང་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པ་ལེགས་པར་མཐོང་
བས་ན། “ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ། བཀའ་རིན་
ཆེའོ་ཟླ་བཅུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར།” གསུངས་པ་རེད།

ད་འདིའི་མན་ནི་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྐོར་གདམས་པར་ཤར་ཚུལ་ཡིན་པས།
དེ་མར་ཐོག་ཙམ་བྱེད་རྒྱ་མ་གཏོགས། ཞིབ་ཕྲ་མ་གཞི་ནས་བཤད་མི་ཤེས་ལ།
ཁྱེད་ཟད་རེ་བཤད་རྒྱ་རྟེན་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྲུགས་མི་རུང་། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་གསང་
སྤྲུགས་ལ་མང་ཐོས་མཛད་ཚུལ་དང་། གསང་སྤྲུགས་བཀའ་ཡིན་མིན་སོགས་ཀྱི་
སྐོར་མདོར་བསྐྱུས་ཤིག་གོང་དུ་ཁྱེད་ཟུམ་པས། དེ་ལས་གཞན་དུ་གསང་སྤྲུགས་
ཀྱི་དོན་རྣལ་མ་ནི་ཆོགས་པའི་དབུས་སུ་སྤྲུང་མི་རུང་གི་ཆོད་བཀག་ཡོད་
པས་འདིའི་སྐོར་བཟླགས་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་བྱེད་ཀྱི་ཡིན།

“དེ་ནས་བསམ་གཏན་སྤྱི་མ་རྣམ་སྤང་གི། མདོན་པར་བྱང་ཚུབ་སངས་
རྒྱས་གསང་བ་ཡི། ལེགས་པར་བཤད་པའི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས། ལམ་གྱི་
གནད་ཀུན་ལེགས་པར་གདམས་པར་ཤར། ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་
ལེགས་ནས་གདའ། བཀའ་རིན་ཆེའོ་ཟླ་བཅུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར། དཔལ་
ལྷན་དེ་ཉིད་འདུས་པའི་ལམ་གྱི་གནད། ཉིང་འཛིན་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པར་
མཐོང་བ་ན། ཁྱེད་ཟད་སྤར་ཡང་ལམ་དེར་ཟབ་མོའི་དོན། སྒྲོམ་ཚུལ་ཉོགས་
པར་དཀའ་བ་པར་ཆེན་ནི། སངས་རྒྱས་གསང་བའི་ཆ་བཤད་ཆ་མཐུན་རྒྱུ། །
རྣམ་གསུམ་རྒྱུད་ལྟེ་ཚུལ་བཞིན་བཤད་པ་དང་། རྒྱུད་ལྟེ་གསུམ་གྱི་ཟབ་མོའི་

ཉམས་ལེན་ནམས། སྒྲོམ་རིམ་རིམ་བཞིན་བཤད་པས་སྒྲོ་མིག་སེལ། ཚུལ་
འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ། བཀའ་རིན་ཆེན་རྒྱུ་བཅུ་
མཁུན་པའི་གཏེར། སྤུང་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ། དཔལ་
ལྷན་ནལ་འཕྱོར་སྒྲུབ་མེད་པའི་རྒྱུ། དེ་ཡི་ནང་ནས་ཤིན་ཏུ་ཆེས་ཟབ་པ།
དཔལ་ལྷན་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུ་རྒྱལ་ལ། སྤུང་པའི་དམ་པ་ལྷ་སྤྱོད་འདི་
སྐད་གསུངས། ཅ་བའི་རྒྱུ་དུ་ལམ་གྱི་གནད་ནམས་ནི། མཐར་ཐུག་ཚུལ་
བཞིན་རྒྱ་ཡིས་བདེ་བ་ལྟོ་གནས། དེ་ཕྱིར་བཤད་པའི་རྒྱུ་གྱི་རྒྱུ་འབྲངས་
ནས། སྤུང་པའི་མན་ངག་ལས་ནི་ཤེས་བྱར་གསུངས། ཚུལ་དེ་གནད་དུ་བཟུང་
ནས་མན་ངག་གི། མཐར་ཐུག་མདོར་བྱས་སྤྱོད་བསྐྱེད་ནམ་གཞག་སྒྲིགས།
འདུས་པ་འཕགས་པའི་སྒྲོམ་གྱི་ཕན་ཀྱན་ལ། རིང་དུ་འདིས་པར་བྱས་ཏེ་ཅ་
བའི་རྒྱུ། སྤུང་པའི་ལྷ་སྤྱོད་ཀྱི་ཕན་ཀྱན་ལ། བཞེན་ནས་བཤད་རྒྱུ་
ཆེན་པོ་ལྟོ་གདའ་ནི། ལེགས་པར་སྤྱོད་པ་འབད་པ་ཆེན་པོས་སྤྱོདས། སྤུང་པའི་
འདུས་པའི་རིམ་གཉིས་ལྷི་དང་ནི། བྱུང་པར་རྒྱུས་པའི་རིམ་པའི་གནད་ཀྱི་
རྒྱུ། ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ། བཀའ་རིན་
ཆེན་རྒྱུ་བཅུ་མཁུན་པའི་གཏེར། དེ་ཡི་མཐུ་ལས་བདེ་དབྱེས་དུས་འཁོར་
སྒྲིགས། རྒྱུ་སྤུང་པའི་གནད་དོན་གདམས་པར་ཤར། དེ་དག་བདག་གིས་
གཞན་དུ་བཤད་པས་ན། འདི་ནི་རྒྱུ་དཔྱད་ཅན་ལ་སྒྲོ་ཅམ་ཞིག ཚུལ་འདི་
བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ། བཀའ་རིན་ཆེན་རྒྱུ་བཅུ་
མཁུན་པའི་གཏེར། བར་དུ་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་གདམས་པར་ཤར་བའི་སྐབས་
ཏེ་གཉིས་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཐ་མར་ཉིན་མཚན་ཀྱན་ཏུ་ཉམས་སྒྲིབ་སྒྲུབ་པ་དང་། ཀྱན་ཀྱང་
བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ་བསྒྲུབ་ཚུལ།

1. རང་གིས་ཉམས་བཞེས་གནང་ཚུལ།

ལེའུ་གསུམ་པ་ནི་ཐ་མར་ཉིན་མཚན་ཀྱན་ཏུ་ཉམས་སྒྲིབ་སྒྲུབ་པ་དང་། ཀྱན་
ཀྱང་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་ལེའུ་རེད། འདིའི་གོང་དུ་ཆེ་ཚོང་ཁ་
པ་ཆེན་པོས་མང་དུ་ཐོས་པ་རྒྱ་ཆེན་བསྟེན་ཚུལ་དང་། གང་ལ་མང་ཐོས་གནང་
བའི་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་གཞུང་དེ་དག་ཀྱང་གང་ཟག་གཅིག་ལ་སྒྲུབ་དོར་སྟོན་པའི་
གདམས་ངག་བྱུང་པར་ཅན་དུ་མཐོང་ཚུལ། མགོན་པོ་སྐུ་སྤྱད་ཡབ་སྲས་ནས་
བརྒྱད་པའི་ཟབ་མོའི་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་གཏིང་ཟབ་པ་བྱས་ནས་མཐའ་བྲལ་
དབུ་མའི་ལྷ་བ་རྟེན་ཚུལ། མཐའ་བྲལ་དབུ་མའི་ལྷ་བ་དེ་ཡང་སྒྲགས་ཀྱི་ཐབས་
མཁས་ཀྱི་སྟོད་པ་དང་བྱུང་དུ་སྟེལ་ནས་ཉམས་སྒྲིབ་སྒྲུབ་ཚུལ་བཅས་མོང་ཆར་
བ་རེད།

དེ་ནས་ཡང་། “དེ་ལྟར་གདམས་པའི་གཏེར་དུ་གྱུར་པ་ན། ཐེག་ཆེན་གཉིས་
ཀྱི་ཐུན་མོང་ལམ་དང་ནི། ཐུན་མོང་མིན་པའི་ལམ་ཀྱི་རིམ་པ་གཉིས། གནད་
བསྟུས་ཆང་བའི་ལམ་ལ་འདྲིས་པར་བྱས། ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་
ལེགས་ནས་གདའ། བཀའ་དྲིན་ཆེའོ་ཆེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར། །” ཞེས་
ཏེ། དེ་ལྟར་ཆེ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ཉིད་ནི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་བཀའ་བསྟན་
བོད་རྒྱུད་དུ་འགྱུར་བ་པོ་ཏི་སྟུམ་བརྒྱ་དང་། དེ་དག་གི་དགོངས་འགྲེལ་བོད་ཀྱི་

མཁས་པས་བཅམས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱངས་པ་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་གདམས་པའི་གཏེར་དུ་གྱུར་པ་ན། རྒྱལ་པོ་ལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་དང་། འབྲས་བུ་དོན་རྗེ་ཐེག་པ་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་པའི་ལམ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་གནད་བསྟུན་ནས་ཡོངས་སུ་ཆང་བའི་ལམ་ལ་འདྲིས་པར་བྱས་པ་ཡིན་གསུངས་པ་རེད། སྤྱིར་བཏང་འདི་ལ་ཆོག་མཁུང་དུ་ཞིག་ལས་མེད་ཀྱང་། འདིས་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གསུང་རབ་དང་གདམས་ངག་གི་དོན་ཐམས་ཅད་མདོ་སྟགས་གཉིས་ཆ་ནས་ཉམས་བཞེས་གནད་བར་བསྟན་ཡོད།

ཆོགས་བཅད་ཕྱི་མ་ནི། “རྒྱལ་སྲས་སྟོན་ལམ་གང་གྱའི་ཁྱེད་ནམས་ནི། །
དམ་ཆོས་འདིན་པའི་སྟོན་ལམ་ནང་འདུས་པར། ། གསུང་ཕྱིར་དགེ་ཅ་ཇི་
སྟེད་བསགས་པ་ནི། ། ཀྱན་ཀྱང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ་བཞུགས། ། ཚུལ་
འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདལ། ། བཀའ་བྲིན་ཆེའོ་རྗེ་བཙུན་
མཁུན་པའི་གཏེར། །” ཞེས་ཏེ། ཆོགས་བཅད་ཤོ་ལོ་ཀ་སྟེ་ཕྱི་འདི་གཉིས་ཀྱི་
ནང་དོན་ནི། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་གཙུག་
ལག་གཞུང་ལུགས་ལ་ཐོས་བསམ་སྟོབ་གཉེར་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་དེ། རང་དོན་
དུ་སློབ་ཚུལ་དང་། གཞན་དོན་དུ་སློབ་ཚུལ་གཉིས་བསྟན་ཡོད་པར་སྟམ་གྱི་
འདུག

ཅི་ལྟར་ཞེ་ན། ཆོགས་བཅད་དང་པོས་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྟོབ་འདོགས་བཅད་བས། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་
ལ་ཐོགས་པར་རིགས་ལམ་གྱི་སྟེང་ནས་སུ་ཐག་ཆོད་པའི་ཤེས་རབ་སྟེས་པ་དེ།
འདི་དང་འདི་འདྲ་བྱས་ན་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་རྒྱར་འགྱུར་བྱུང་
གྱི་རེད་ཅེས་གཞུང་ཆོག་གི་བཤད་པ་ཅམ་དུ་མ་ལུས་པར། གང་ཟག་རང་གི་མི་

ཆེད་བརྒྱད་རིམ་དངོས་ཀྱི་ནང་ཉམས་ལེན་དུ་སྦྱར་བ་སྟེ། ཆོས་ཉིད་གཟིགས་
པའི་ཤེས་རབ་དེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། རིམ་གཉིས་ཀྱི་ནལ་འབྱོར་ལ་
བརྩོན་པའི་སྒྲོན་པ་འབད་བརྩོན་དག་པོས་ཉམས་སྒྲུབ་སྒྲུབ་པ་བསྟན་ཡོད།

རྗེ་སྐུ་མ་ཁོང་གི་སྐུ་ཆེད་སྦྱད་དུ་སྒྲིབ་གྱིས་ཉམས་ལེན་གནང་བ་ཐམས་
ཅད་མདོར་དེལ་ན། ཟབ་མོ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་བསམ་གཏན་གྱི་ཉམས་
ལེན་བྱང་པར་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་གོང་འཕེལ་དུ་བཏང་བ་དེ་ཡིན། ནང་པའི་
གཞུང་ལུགས་ནམས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་པ་གོང་འཕེལ་དུ་
གཏོང་བ་ལ་ནི། བསྐྱེད་སྦྱང་གི་བསམ་གཏན་གྱི་གྲོགས་ལ་མ་བརྟེན་སྦྱ་མེད་
ཡིན་ལ། ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ཉམས་ལེན་དེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྒྱར་
འགྱུར་དགོས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་གྲོགས་དང་མ་བཅས་ཐབས་མེད་ཀྱང་
ཡིན་ནོ། །

སྦྱིར་ན། བསྐྱེད་སྦྱང་གི་སྒྲོ་ཅམ་ནི་རང་རེ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་
ལུགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བྱང་ཆོས་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་པར་སྦྱར་གྱི་སྦྱེགས་
པའི་ཆོས་ལུགས་སལ་མོ་ཆེས་ཀྱང་བསྟན་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཡེ་སྤྱི་ཆོས་པ་
ལའང་ཉིང་དེ་འདྲིན་བསྐྱེད་སྦྱང་ཡོད་མིད་ལ། དེང་སང་ད་དུང་ཅག་ནང་པ་
ནམས་ལས། ཕྱི་རེལ་གཅེར་བུ་པའི་རྒྱན་འདྲིན་པ་མོགས་སྒྲོམ་གྱི་ཉམས་ལེན་
ལྷག་པ་ཡོད་རབས་ཐོས། སྦྱེགས་པ་ལ་གངས་ཁོད་དུ་ཉིན་མང་པོར་བས་
མི་བར་སྟོང་རྣམས་མཁན་ལྟ་བུ་སྒྲོམ་གྱི་རྣམ་པ་ཐོན་པ་རེ་བྱང་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་
ནའང་། ནང་པའི་ནང་ནས་སྒྲོམ་གྱི་ཚུང་བ་བྱང་པར་ཅན་ཐོབ་འདུག་ཟེར་བ་
ཤིན་ཏུ་དགོན་པས། དེའི་ཆ་ནས་ང་ཆོས་འཁྱུང་ཤོར་འགོ་ཡི་མེད་དམ་སྟེ།
ཞེས་སྐུ་མདུན་གྱིས་གསུངས་སོང་སྟེ་མ་ཞིག་ཀྱང་དན་གྱི་འདུག

སྒྲིམ་ཟེར་བ་ནི་དོན་དོག་དོག་བྱས་ན། སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ཏེ་ནང་གི་སྒོ་སྒྲོབས་འཕེལ་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ལག་པ་གཉིས་སོ་སོས་ཅ་ལག་རེ་བཟུང་ན་ཤུགས་གཅིག་ཏུ་སྦྱང་ཐབས་མེད་ལ། ལག་པ་གཉིས་ཀ་མཉམ་དུ་ཅ་ལག་གཅིག་ལ་འཇུས་ན་ལྷས་ཤུགས་ཡོད་ཆད་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་སྐབ་པ་བཞིན་དུ། ང་ཆོའི་ད་ལྟའི་སེམས་འདི་ཉིད་ཀྱང་ཡུལ་སྣ་ཆོགས་ལ་འཕྲོ་ཞིང་གཡེངས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། ཡུལ་ལ་འཇུག་ཆེ་ཡང་རྣམ་པ་དེ་ཅམ་ལས་མེད་པ་རེད། སེམས་འདི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་སྣ་ཆོགས་ལ་འཕྲོ་ཞིང་གཡེངས་པ་ལས་ཚུར་བསྐྱུས་ཏེ། ཡུལ་གཅིག་གི་སྟེང་ལ་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིམས་ཤིང་གོམས་པར་བྱས་ནས་ཐྱོང་བ་ཐོན་ན་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡང་ཕྱོགས་ཀུན་ནས་འཕེལ་གྱི་རེད།

དེའི་ཕྱིར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་གཞུང་དོན་སྟོན་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཐབ་ནས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མཐུན་པའི་ཤེས་རབ་སྒྲིམ་པ་དེ་ཡང་འཁོར་བའི་ཙ་བ་གཅོད་བྱེད་དམ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ས་བོན་དང་བཅས་པའི་ཙ་བ་གཅོད་བྱེད་དུ་འགྲོ་དགོས་ན། སྒྲིམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་གནས་ཏེ་བསྒྲོམ་བྱའི་དོན་ལ་གསལ་སྒྲུང་འབྲུང་ཐབས་སུ་བརྩོན་པ་ལས་ལམ་གཞན་མེད་པ་རེད། ཡང་གཅིག་བཤད་ན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱན་མིན་གྱི་བཞེད་ཚུལ་གཅིག་ནི་མདོ་སྔགས་གཉིས་ལ་ལྟ་བ་གཅིག་ལས་མེད་ཅེས་པ་དེ་ཡིན། མདོ་སྔགས་ཡིན་ན་འདྲ། སྔགས་སྔགས་ཡིན་ན་འདྲ་འདྲ་སྟེ། སེམས་ཅན་འཁོར་བར་འབྱམས་བྱེད་གྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་གཅིག་མ་གཏོགས་མེད་པས། མ་རིག་པ་དེ་སྤོང་བྱེད་གྱི་དངོས་པོའི་གནས་སྔགས་མཐོང་

བའི་ཤེས་རབ་ཀྱང་གཅིག་མ་གཏོགས་མེད་པར་གསུངས་ཡོད།

དེའི་ཕྱིར་སྤྱི་སྤྱོད་ལ་པ་སྤྱོད་ཀྱིས་《རིགས་ཚོགས་》མོགས་སུ་གཏན་ལ་
ཐབ་པའི་ལྟ་བུ་དེ་ལས་གཞན་དུ་མདོ་སྤྱོད་གཉིས་ཀར་ལྟ་བུའི་ནམ་གཞག་
དམིགས་བསལ་དུ་མེད་པས། མདོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལྟ་བུས་མི་འབྱེད་སྤྱོད་
པས་འབྱེད་པ་དེ་ནི་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་ལུགས་ལྟ་བུར་
བརྟེན་པ་འདྲ། ཁོང་རང་གིས་ཀྱང་དབྱ་མའི་ལྟ་བུ་ཐབ་མོ་དེ་ལ་སྤྱོད་ཀྱི་
གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་གསོས་བཏབ་ནས་ཉམས་
སུ་བྱངས་པས་མཆོག་གི་དངོས་སྤྱོད་བརྟེན་པ་ནི་ལྱད་བསྟོད་ཅམ་མ་ཡིན་པས་
ཞིབ་པར་ནམ་ཐར་ལ་མངལ་ན་ཤེས་ཐུབ། གང་ལྟར་འདིའི་ཆོགས་བཅད་དང་
པོས་ནི་རྒྱ་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ཐོག་པ་ནས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་ལྟ་བུ་དང་། འབྲས་
བྱུང་དྲེ་ཐོག་པ་ནས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀ་
བྱུང་དུ་སྦྱོལ་ནས་ཉམས་སུ་བྱངས་པར་གསུངས་ཡོད།

ད་ཅུང་འཕྲོས་ན། བསྟོམས་བྱུང་གི་ཤེས་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གོང་
འཕེལ་དུ་འགྲོ་བར་ཤིན་ཏུ་མཁོག་ལ་ཆེ་བར་མ་ཟད། སྤྱི་བ་སྤྱིའི་གནད་དོན་
ཐད་ནས་ཀྱང་བརྟག་རིན་ཆེ་བའི་གནས་ཤིག་ཡིན། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ང་ཚོའི་
གཞུང་ནམས་སུ་ལུས་སེམས་གཉིས་རྩིས་ཐ་དད་ཡིན་ཚུལ་ལ་རྗེས་དཔག་གིས་
དཔྱད་ནས་སྤྱི་བ་སྤྱིའི་ནམ་གཞག་གསུང་གིན་པ་དང་། དེ་ལ་འབྲེལ་བཤད་
ཀྱང་རྒྱག་རྒྱ་ཡོད་ངེས་ན་འདྲ། རང་ཅག་ལ་ད་ལྟར་མདོན་དུ་སྤྱར་པའི་ཤེས་པ་
རགས་པ་འདི་དག་ནི་དབང་པོ་ལ་ལྟོས་ཆབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་སྤྱོད་འབྲེལ་ཞིག་
ཡིན་པ་རེད། དེའི་ཕྱིར་སྤྱོད་དང་། ཤེས་པ། རིག་པ་སོགས་གཞུགས་སུ་མ་སྤྱོད་
པའི་གསལ་རིག་གི་ཆ་ཅམ་མོ་ཞེས་ང་ཚོས་ངེ་ལྟར་སྤྱོད་ཅུང་། ཤེས་པ་རགས་

པ་འདི་དག་གི་འཕྲོ་འདུ་དང་འཁྱར་ཤོག་སོགས་ནི་དབང་པོ་དང་། བྱུང་དང་།
ཅུ་ལ་སོགས་པའི་གཞུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་མང་པོ་ཞིག་ལ་འབྲེལ་བ་ཤིན་ཏུ་ཟབ་
པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཚན་རིག་པས་གཞུགས་ཅན་དེ་དག་གི་སྤྲོད་ནས་ཤེས་པའི་
ཚྭ་ཚར་ལ་འབྲེལ་བ་རྒྱག་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ལ། ད་ལྟ་མངོན་ཏུ་རྒྱར་པའི་
ཤེས་པ་དག་ནི་གཞུགས་ཅན་དེ་དག་གི་སྤངས་འཛིན་ལ་མ་སྟོས་པར་གནས་
ཀྱང་མི་ཐུབ་པས་སོ། །

རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར། ང་ཆོས་གཏན་ཆེགས་ཀྱི་དཔྱད་ཐབས་སྤུད་དེ་ཤེས་
པའི་ངོ་བོ་ལ་འབྲེལ་བཤད་རི་ལྟར་རྒྱག་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཁོ་ཆོས་ཀྱང་བསམ་
སློབ་འཁྱར་བག་མཚན་པའི་གཞུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་ཆོད་
ལྷ་བྱས་ཏེ། དེའི་སྤྲོད་ནས་ཚྭ་ཚར་གྱི་ངོ་བོ་ལ་འབྲེལ་བཤད་བསྟོན་ཀྱི་འདུག་
པས། འུ་ཆོས་ཁོང་ཅག་ལ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ལུས་སེམས་གཉིས་རྩ་ཐ་དང་
རེད་འདུག་སྟམ་པ་ཞིག་ད་ལྟའི་ཤེས་པ་རགས་པ་འདི་དག་གི་སྤྲོད་ནས་ངོ་
སློང་རྒྱ་བེར་ན་ཤིན་ཏུ་དག་འཕྲོ་ཡིན་པ་རེད། གལ་ཏེ་དབང་པོ་སོགས་ལ་ཆེར་
མི་བསྟོས་པའི་བསྟོམས་བྱུང་གི་སློ་ཞིག་མཐུན་སྣང་དུ་ཡོད་ཆེ། གཞུགས་ཅན་
གྱི་དཔང་རྟགས་ཅམ་གཙུ་བོར་འཛིན་པའི་ད་ལྟའི་ཚན་རིག་གི་ཆོད་ལྟའི་
བྱུང་ཁོངས་ལས་འདས་པར་རྒྱར་པས། སློ་དེའི་སྤྲོད་ནས་ལུས་སེམས་གཉིས་
ཀྱི་འབྲེལ་བ་སོགས་ངོ་སྤྲོད་ན་སྟབས་བདེ་པོ་ཡོད་པ་ལགས་ན། སྟོམ་གྱི་ནམ་
གཞག་ལ་ནི་ཚྭ་གས་མང་པོ་ནས་བརྟག་དཔྱད་དང་ཞིབ་འདུག་གནང་གལ་
ཆེད། །

དེར་བརྟེན། ཐོན་གྱི་བཀའ་གདམས་སྟེན་བྱ་དམ་པ་ནམས་ཀྱི་ནམ་ཐར་ལ་
མཇལ་ན་འདྲ། རྩེ་ཙོང་ཁ་ཆེན་པོ་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་བྱུང་རབས་ལ་མཇལ་ན་འདྲ་

འདྲ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལུས་པ་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བའི་སྟོ་ནས།
ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་གཞུང་ལས་བསྟན་པའི་མཐའ་བལ་དབུ་
མའི་ལྷ་བ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་ཉམས་ལེན་
མཛད་པའི་ཆུལ་གསལ་པོར་བཀོད་ཡོད། མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་མཐུན་པའི་
འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ཡིན་པས། ཁོང་ནམ་པའི་རྒྱད་ལ་ས་ལམ་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཁྱད་
པར་ཅན་སྟེས་པ་ནི་སྟོ་འདོགས་དང་ཁྱད་བརྗོད་ཅམ་མ་ཡིན་པར་དངོས་ཡོད་
གནས་ཆུལ་རང་ཡིན་པའི་དཔང་རྟགས་མང་པོ་ཡོད།

རེད་དེ། ཤིན་ཏུ་སྒྲོ་བ་ཞིག་ལ། རྗེས་སུ་རིམ་གྱིས་པོད་ལུལ་ཏུ་བྲམ་སྒྲུབ་ཆོའི་
 རྣམ་ཐར་བརྗོད་ཆོ་སྒྲོ་བ་ཏགས་དང་རྩོན་འདོམ་མེད་ཏུ་ཅི་ཙམ་སྒྲུབ་ཀྱང་རྩོན་
 ལུན་ལྟ་བུར་བཅི་བའི་གོམས་སྒོལ་བ་ཆད་ཅིག་བྱུང་བས། ཡོན་ཏན་ཅི་ཡང་
 མེད་པ་མཐུན་སྣང་ཏུ་བྱུང་བའི་སྒྲུབ་གཟུགས་རྣམས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་སྟོན་པ་
 ཡིན་རབས་དང་། བྱང་ཐེམས་ནལ་མ་ཡིན་ཚུལ་སོགས་གིས་པའི་སྒྲིགས་པམ་
 གྱི་སྒྲིགས་རོ་མང་ཏུ་སྦྱངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། བར་སྐབས་ཤིག་ནས་རེས་པ་
 དོན་གྱི་སྒྲིགས་བྱ་དམ་པ་ཆོའི་རྣམ་ཐར་རྣམས་ཀྱང་རྩོན་བཤད་པ་ཞེ་ཡིན་ནམ་
 སྒྲུབ་པའི་དོགས་པ་སྒྲེ་གཞིར་བྱུང་། བྱུར་ནས་ནི་སྒྲིགས་བྱ་དམ་པ་ཆོའི་བྱང་
 རབས་དངོས་ཀྱི་འོད་མདངས་ཀྱང་རེ་ཞིག་བསྐྱབས་པོང་།

རི་ལྷ་ར་ཞེ་ན། བོད་མི་ཚོས་རང་ཉིད་དགའ་སའི་རྒྱལ་མིང་འདིན་པ་ཚོའི་
 རྣམ་ཐར་གྱིས་ཚོ། གཞི་མེད་གྱི་རྩུབ་བཤད་དེ་ལྟར་བསྟོད་ཏེ་ལས་པ་བྱེད་པར་
 མ་བྟུང། རྗེ་བསུན་ཚོང་ཁ་པ་ལྟ་བུའི་མ་ཁས་བྱལ་དམ་པ་ཚོའི་རྣམ་ཐར་ནང་གི་
 ཚེ་བ་དང་། རོ་མཆར་གྱི་མཛད་པ་ཅི་ཡོད་པ་རྣམས་ཁོ་ཚོའི་སྤྱིང་བྱ་པར་སྦྱར་
 ཏེ་འགན་མི་འཁུར་བའི་རྩུབ་གཏམ་གྱི་ཡི་གེའི་གད་སྤྱིགས་སྤྱང་མ་པ་རེད། དེ་

འབྲེེ་ལས་སྒྲིུར་མང་པོ་སྒྲེལ་བའི་འབྲས་བུར། ཟུལ་སྐས་བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའ་ནམས་ཀྱི་དཀའ་སྟུག་དང་རྩལ་རྒྱས་ཤིས་པའི་བྱང་རབས་ཀྱི་གཟི་འོད་
ཉམས་པར་བྱས་ཏེ། གང་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་དགོས་མི་སེས་པའི་ཆད་ཏུ་སྒྲིང་ཡོད།

ད་ནི་ཁྱ་ཅག་ལ་མཆོད་ན། གློ་གཟུ་པོར་གནས་པའི་ཐོག་ནས་སྟོན་གྱི་བྱང་
རབས་ནམ་ཐར་ནམས་ལ་བསྟན་ཏེ་བདེན་རྒྱུན་གྱི་དབྱེ་བ་ཅི་ལུས་རེ་འབྱེད་
གལ་ཆེ་ལ། ལྷག་པར་སྤང་བྱིན་དོན་མེད་སྟོང་འདྲགས་བྱེད་པའི་སྟོལ་རང་དེའི་
རྩིས་སྲུ་མི་འབྲང་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་གཙོ། རས་བྱེད་ནམ་པར་ད་རེས་འཇམ་མགོན་ལྷ་
མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ནམ་ཐར་ལུས་པ་འདི་རིགས་སྟོང་བདགས་ཡིན་མིན་གྱི་
དཔང་རྟགས་གཙོ་པོ་ནི་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་པོ་ནི་བཙོང་བརྟུད་ཡིན་ནོ། །

2. གུན་གྱང་བཞུག་པ་སྐྱུལ་པའི་ཆེད་དུ་བཞུག་ཆེད།

དེ་ལྟར་གོང་གི་ཆོག་ལས་བཅད་དང་པོའི་དོན་ནི་འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཁོང་
རང་གིས་ཆོས་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པའི་རིམ་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན་
འདི་འདྲའི་ཆོག་ཐུང་ཏུ་ཅམ་གྱིས་བརྗོད་ནུས་པ་ཞིག་མིན་པས་དེ་ཅམ་གྱིས་
ཆོག་ལས་བཅད་ཀྱི་མའི་དོན་ནི། རྒྱལ་སྤྱིའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། བད་
པའི་སྦྱེས་བྱ་དམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྒྲོན་ལམ་གང་བཏབ་པ་རྣམས་ཆུ་པོ་
གཤེད་ལྟར་དང་མཆོངས་ཤིང་། ཆུ་པོ་གཤེད་ལྟར་ནི་མཐར་ཆུ་མཆོ་ཆེན་པོ་
ལས་གཞན་དུ་འབབ་ས་མེད་པ་བཞིན། རྒྱལ་སྤྱིའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲོན་ལམ་རྣམས་ཀྱང་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ན། སངས་རྒྱལ་
ཀྱི་བསྟན་པ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་ནང་དུ་འདུ་བས། རྗེ་རིན་པོ་
ཆེས་ཁོང་གིས་ཀྱང་སྐྱེ་ཆོང་གང་པོར་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ལས་ལ་བརྟེན་

ནས་དགེ་བའི་ཆ་བའི་སྡེད་ཅིག་བསགས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་
 རིན་པོ་ཆེ་ཡུན་ནས་ཡུན་དུ་གནས་པའི་ཆེད་དུ་བསྟོན་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་
 པ་རེད། འདིའི་སྐབས་སུ། རྩོམ་པ་པོས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསགས་པའི་དགེ་ཆ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱན་སྟོང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྟོན་པ་གཞན་དོན་དུ་བསྟོན་པར་
 བསྟན་ཡོད།

དེས་ན། ར་ཆོས་མཛུགས་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་ཆེའི་སྡེད་ཀྱི་མཛད་པ་པལ་ཆེར་ནི།
 གཙོ་པོ་ནང་དོན་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་བསྟན་ན་ཆོག་པར་སྟམ་སྟེ། གཅིག་ཁོང་
 གིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་བསྟོམས་པ་དང་། རིམ་གཉིས་
 ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྩོན་པ་སྐོས་གང་ཟག་སྟེར་གྱིས་ཉམས་ལེན་མཛད་པའི་
 རིམ་པ། གཉིས། རྣལ་ལྷན་སྟོབ་མའི་ཆོགས་ལ་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་བྲིད་གནང་བ།
 གསུམ། ཕྱི་རབས་པའི་སྟོ་གྲོས་འཕེལ་བའི་རྟེན་དུ་བྱུག་རྩོམ་མང་དུ་མཛད་པ་
 བཅས་སོ། །

དེ་ནམས་ལས་དང་པོ་སྟར་ཁྱེད་ཟེན་ལ། ཕྱི་མ་གཉིས་ཏེ། སྟོབ་མར་དཔེ་
 བྲིད་གནང་བ་དང་གསུང་རྩོམ་མང་པོ་བརྩམས་པ་གཉིས་ནི། རྒྱལ་བའི་བསྟན་
 པ་ཡུན་ནས་ཡུན་དུ་གནས་པའི་ཆེད་དུ་བྱུག་ལས་མཛད་པ་ཡིན་པས། དེ་ནི་
 ཀྱན་ཀྱང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ་བསྟོན་པའི་དགེ་བའི་ཆ་ཤས་གཙོ་པོ་
 ཞིག་དུ་བཙུག་དགོས་པར་སྟམ་གྱི་ཡོད།

འོ་ན། རྒྱལ་སྐས་སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་ཆོས་ཅིའི་བྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་
 ཡུན་ནས་ཡུན་དུ་གནས་པའི་སྟོན་ལམ་བཟབ་པ་རེད། ཁོང་ཅག་གིས་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་གནས་རྒྱ་ནི་དེ་འདྲའི་གལ་ཆེན་ཞིག་དུ་བཙུག་དོན་ཅི་རེད།
 ཁོ་ཆོས་ཡུན་རིང་དུ་གནས་ན་ཅི་མ་རུང་སྟམ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་

ཞེས་པ་གང་ལ་བྱ་སོགས་འདྲི་ན། ཁོང་ནམས་ཀྱིས། སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་ནི་
 དང་ཆང་གི་པ་མེས་ཡང་མེས་ཀྱི་སྒོལ་ལུགས་ཡིན་པས་འདྲིན་དགོས་ཟེར་གྱི་
 མེད། དེ་ནི་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ཚོངས་
 པའི་མ་རིག་པ་སེལ་ཐབས་བྱེད་པའི་ཤེས་རིག་ཅིག་དང་། དངོས་པོའི་གནས་
 ལུགས་མཐོང་བའི་ཤེས་རབ་དེ་ཡང་བསམ་པ་བཟང་པོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
 ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་བེད་སྤྱོད་གཏོང་དགོས་པར་སྒྲུལ་མཁན་གྱི་ཆོས་ལུགས་
 ཤིག་ཡིན་པར་བསམས་ཏེ། དེ་ཉིད་འཛམ་བྱ་གླིང་གི་འགྲོ་མིའི་སྤྱི་ཆོགས་ནང་
 ལ་དེ་སྤྱིད་ནས་དེ་སྤྱིད་ཀྱི་གནས་ན། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་བྱེད་
 ཅིག་ཏུ་མཐོང་ནས་ལུན་རིང་ཏུ་གནས་པའི་སྒོ་ནས་ལམ་བཟང་པ་རེད།

ནང་ཆོས་རང་གི་ངོ་པོའི་ཆ་ནས་དེ་འདྲའི་ཤེས་རབ་དང་བཅེ་བའི་རིག་
 གནས་ཤིག་ཡིན་ཏུང་། མི་འགའ་རེས་ནི། ཆོས་དང་ཆོས་དད་བེད་སྤྱོད་བཟང་
 བས་མི་གཞན་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱས་ཏེ། ཆོས་ཟེར་བ་དེ་རང་ཉིད་སྤེར་གྱི་ཁི་
 བན་ལ་ཞབས་ཞུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཅམ་ཏུ་འཁྱེར་གྱི་ཡོད་པས། དེ་འདྲའི་སྐབས་ལ་
 བློ་ཆོས་ཀྱི་རུས་པ་ནལ་མ་ཤོར་ནས་ངོ་པོ་གཞན་ཞིག་ཏུ་ཆགས་འགྲོ་ཡང་སྤིད།
 སྤྱིར་ན། ཤེས་རིག་གང་དང་གང་ཡིན་ཏུང་། དབང་སྐྱར་མཁན་གྱི་དབང་
 ལུགས་ལ་ཞབས་ཞུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཏུ་ཟུར་ཆོ། རིག་གནས་དེའི་གཟི་མདངས་ཤོར་
 འགྲོ་བ་ནི་གནའ་དང་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་ཟིན་པའི་
 བདེན་དོན་ཞིག་ཡིན་པ་རེད།

དེ་ལྟར་མ་བྱས་པར་རིག་གནས་གཙང་མའི་རྒྱན་ལེགས་པར་བསྐྱངས་
 ཆོ། མ་འོངས་པ་ན་བོད་ཁ་བ་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་འདིར་རང་དབང་དམངས་
 གཙོའི་ལམ་ལུགས་ཚུགས་ཀྱང་ཏུང་། སྤྱི་ཆོགས་དེའི་ཁོད་ཏུ་འང་ནང་ཆོས་

རིག་གནས་ལ་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་བར་སྟོང་ཞིག་ཏན་ཏན་ཡོད་པེས་པས། བདེ་
 བར་དང་ལུགས་མཐུན་ཀྱི་ངང་ནས་རིག་གནས་འདི་གནས་སའི་བར་སྟོང་ནི་
 ང་ཆོས་ཚུད་ཆོག་ལ། འཛིན་ཡང་ཆོག་པ་ཡིན། གཙོ་བོའི་ནང་གི་གཙོ་བོ་ནི་ཁུ་
 ཆོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཞེས་པ་ཅི་ཞིག་ཡིན་པའི་གོ་དོན་མི་ཁོར་རྒྱ་དེ་ཡིན། ལྷ་ར་
 ལྷས་པ་ལྷར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ནི་འགྲོ་བའི་རྫོང་ས་པ་སེལ་ཐབས་དང་། མིའི་
 བྱམས་བརྩེ་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་ཐབས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་བའི་ཤེས་རིག་
 ཅིག་སྟེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གསུང་འབུམ་པོ་ཉི་བཙེ་བརྒྱད་བརྩམས་པའང་
 གནད་དོན་དེ་གཉིས་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེ་བཞིན་ཁོང་གིས་
 སྐྱེ་ཆེ་གང་པོར་སྐལ་ལྷན་སྐྱེ་བོ་མཐའ་ཡས་པར་སྤང་དོར་གྱི་གནས་ཕྱིན་ཅི་མ་
 ལོག་པ་ཤེས་པའི་སློབ་ཁྲིམ་འཕེལ་ཕྱིར་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་གདམས་ངག་རི་སྟེད་བསྟན་
 པ་ཡང་དེའི་ཆེད་དུ་རེད་མ་གཏོགས། ང་ཙོང་ཁ་པ་ཟེར་བ་དེ་ཁྱོད་ཆོས་རྒྱལ་
 པོར་བརྩི་དགོས། དཔོན་པོར་བཀུར་དགོས། ངའི་དབང་ཤུགས་བརྟན་དགོས་
 ཟེར་ནས་ཐུག་ལས་དེ་དག་མཛད་པ་མིན་ལ། ཁོང་གིས་དེ་འདྲའི་ལས་ཀ་ཉི་ལ་
 ཅམ་ཡང་བསྐྱབས་སྟུང་མེད།

ད་ཅུང་། 《ནམ་ཐར་》ནམས་སྟེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་ཆེ་སྤྲད་ལ་
 མཛད་ཆེན་བཞི་ཞེས་རྗེ་ཕྱིར་བྱམས་ཆེན་ཞིག་གསེ་གནང་བ་དང་། ཆོ་
 འཕྱལ་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ་གསར་དུ་བཅུགས་པ་སོགས་བརྩིས་ཡོད་ཀྱང་། ངས་
 བསྟན་ན་ནི་རྗེ་རང་གི་ཞལ་ནས། “མཛད་པ་ཀུན་ལས་གསུང་གི་ནི། །མཛད་
 པ་མཆོག་ཡིན་དེ་ཡང་ནི། །འདི་ཉིད་ཡིན་ཕྱིར་མཁས་པ་ཡིས། །འདི་ལས་
 སངས་རྒྱས་རྗེས་བྲན་བྱོས། །” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཙོང་
 ཁ་པའི་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་ཀྱང་ཆོས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་གསུང་

འབྲམ་པོ་ཉི་པའི་བཞུད་བཅམས་པ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་སྟེ། འཇམ་མགོན་ལྷ་མའི་
 རིན་ཐང་འཇམ་བྱེད་ཀྱང་དེ་དག་ཡིན་ལ། ཁོང་གི་སྤྱིང་སྤྱོད་བས་དང་། དགོངས་
 པའི་རྒྱན་འཛིན་འདོད་ན་ཡང་དེ་དག་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་བྱས་ནས་
 འཛིན་པ་ལས་ལམ་གཞན་མེད་དོ། །

དེའི་ཕྱིར་ན། ཁོང་གིས་གསུང་འབྲམ་པོ་ཉི་པའི་བཞུད་བཅམས་པ་ནི་
 རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཡུན་རིང་གནས་པའི་ཆེད་ལག་ལེན་དངོས་ཀྱི་
 རྟེན་ནས་མཛད་པ་སྐབས་པོ་ཆེ་སྤྱོད་གས་གནང་བའི་ཆ་ཤས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་
 ང་ཆོས་ངོས་འཛིན་ཞུས་ན་འགྲིག རྗེ་རང་གི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། “རང་གིས་ངི་
 བཞིན་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱི་གནད། ། རྟུགས་དྲག་བཅེ་བས་དྲངས་པའི་ཐབས་
 མཁས་ཀྱིས། ། འགྲོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་ཕྱན་པ་སེལ་བྱས་ནས། ། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་
 ཡུན་རིང་འཛིན་གྱར་ཅིག །” ཅས་གསུངས་པ་བཞིན། འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་
 ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་མ་གཞི་ནས་ལྟན་སྒྲིམ་གྱི་ཤེས་རབ་མེ་ལྟར་འབར་
 བ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱང་གཞིའི་རྟེན་ལ། སྒྲེ་བོ་བལ་པའི་སྒོ་ཡུལ་ལ་མི་ཤོང་བའི་
 དཀའ་སྤྱད་སྒྲུག་རུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབད་འབྱངས་མཛད་དེ། སངས་རྒྱས་པའི་
 ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་གཙུག་ལག་གསུང་རབ་དགོངས་འབྲེལ་དང་བཅས་པར་
 ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཤིང་། དེའི་འབྲས་བུར་སྤང་དོར་གྱི་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
 འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཅིག་རྟེན་པ་དེའི་ཆེ། ཁོང་གི་སྤྱགས་ལ། ང་རང་གིས་ཟབ་
 མོའི་ལམ་ཡང་དག་པ་མཐོང་བས་ཆེ་རབས་ནས་ཆེ་རབས་སུ་འཕྲ། གཏན་གྱི་
 མདུན་མའི་རྩ་བ་ཚུགས་པར་གྱུར་ནའང་། ད་རུང་ཟབ་མོའི་ལམ་དེ་མ་མཐོང་
 བའི་སྒྲེ་བོ་སྒོ་མིག་ལྟོངས་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བས་འདི་དག་སྤྱིང་རྗེ་ཨང་སྒྲུམ་ཏུ་
 རྟུགས་དྲག་བཅེ་བས་དྲངས་ནས། ངས་ནམ་ཡང་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྒོ་ནས་

འགྲོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་སྟན་པ་སེལ་བྱས་པར་ཤོག་ཅེས་སྟོན་ལམ་བཟུང་བ་རེད།

འདིར “ཐབས་མཁས་ཀྱིས” ཞེས་པ་དེར་གོ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཡོད། ང་ཚོས་ཀྱང་
དུས་རབས་གསར་པའི་ནང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་འདོད་ན། འདི་ནི་
ཅིས་ཀྱང་ཡིད་ལ་འཛིན་དགོས་པའི་ཟབ་གནད་ཅིག་ཡིན་ཏེ། ཐབས་མཁས་
ཀྱིས་ཞེས་པ་ནི་ཡུལ་དུས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་མི་བསྟོན་པར། འགྲོ་མའི་སྤྱི་ཆོག་གས་
ལ་སྟན་པའི་ལམ་ལུགས་དང་། གནས་སྐྱངས་སོགས་ཀྱི་ཆ་ནས་འཛིན་ཉིན་
སྟན་མོང་ལ་བྱུང་བའི་རིན་ཐང་གི་ལྟ་བུ་ལས་ལེན་དགོས་པའི་དོན་དུ་གོ་
དགོས།

“འགྲོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་སྟན་པ་སེལ་བྱས་ནས། །” ཞེས་པ་དེས་ནང་བསྟན་
གནས་པའི་དམིགས་ཡུལ་སྟོན་གྱི་ཡོད། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་
བྱའི་དེ་ཉིད་མ་མཐོང་བའི་མ་རིག་པ་དང་། མོངས་པ་དང་སྟན་པའི་སྟན་པ་
སེལ་རྒྱུ་ནི་ནང་ཆོས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ་ཡིན་པར་བསམས་ཏེ།
ཤེས་རིག་སྟོབ་སྟོང་གི་ངོས་ནས་རིག་གནས་དེའི་རྒྱུ་བབྱུང་ཞིང་། འགྲོ་བའི་
སྟན་པ་སེལ་བའི་ཤོགས་སྲུང་ཀྱང་ཉེ་བསྟན་པ་ཡུན་རིང་རྒྱས་ཀྱང་ཅིག་གསུངས་
པ་རེད།

དེ་བཞིན་འུ་ཅག་འདི་ན་བཞུགས་པ་པལ་ཆེར་ཡང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་
པོའི་རང་ལུགས་ལ་མོས་པ་བྱེད་མཁན་གྱི་གང་ཟག་རེ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འདི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཙ་བ་ཅན་གྱི་རིག་གནས་ཤིག་ཡིན་པ་
དང་། དུམས་བཙེ་ཡི་ཙ་བ་ཅན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ཤིག་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་
ཡོད་པར་བྱས་ཏེ། ཁོང་གི་སྤྲིང་སྟོབས་དངོས་དང་། ཁོང་གི་དགོངས་པ་དངོས་
ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱུན་འཛིན་ཐབས་ལ་བསམ་སྟོན་གཏོང་དགོས། གསུང་

འབྲམ་པོ་ཏི་བཙེ་བརྒྱད་ལ་བདག་པོ་བརྒྱབ་ཅིང་། གསུང་འབྲམ་པོ་ཏི་བཙེ་
བརྒྱད་གྱི་དགོངས་དོན་དབྱིས་ཕྱིན་པ་ཤེས་པར་བྱས་ན་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་
བསམ་སྒྲུབ་ལྷོ་འཁོར་སྤྱོད་ལས་གྱི་རྒྱུན་བརྒྱུད་བ་ཡིན་གྱི། རྗེའི་གསུང་འབྲམ་པོ་ཏི་
བཙེ་བརྒྱད་གྱི་ནང་ནས་ཆོག་འབྲུག་ཅིག་གྱང་ཏ་མི་གོ་བར། ད་རུང་། ང་དག་
ལྷགས་པ་ཡིན་ཞེས་གྲུབ་མཐའི་ཞེན་རྩྱགས་དང་ཆགས་སྣང་བྱས་བསྣང་པ་ལ་
དོན་སྤྱིང་སྤྱོད་ཅམ་མེད།

3. སྐྱེས་ཆེ་ཐ་མའི་མཛད་པ་བཞུགས་པ།

ཁ་སང་ནམ་ཐར་དངོས་གྱི་བཤད་མཆམས་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དགྲུང་
ལོ་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་གཅིག་ཡས་མས་གྱི་སྤྱིང་དབྱུ་མའི་ལྷ་བརྟོགས་པའི་མཆམས་
དེར་བཞག་ཡོད། དེ་ནས་བརྒྱུད་སྐྱེ་ཆེ་སྤྱིང་གྱི་མཛད་པ་ནི་གཞན་དོན་འཕྲིན་
ལས་གྱི་སྒྲོར་ཏེ། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། གཙོ་བོ་ནི་གཞན་ལ་སློབ་ཁྲིད་གནང་
བ་དང་། གསུང་ཚོམ་མཛད་པ་གཉིས་ཡིན་ཞིང་། ལྷ་ཁང་གསེར་ཁང་ཁ་ཤས་
གྱང་བཞེངས་སྤྱོད་བ་རེད། སྤར་དགྲུང་ལོ་མོ་དུག་གི་སྤྱིང་རྗེང་གྱིར་བྱོན་པ་
ན། ལྷ་ཁང་ཞིག་ཅིང་རལ་པ་ཞིག་ཏུ་ཐེགས་ཚུ་འཛག་པ་སོགས་གྱི་འོག་བྱམས་
པའི་སྐུ་ཤིན་ཏུ་འོ་བརྒྱལ་བར་གཟིགས་ནས་བྱགས་གྱིས་མ་བཟོད་པར། བྱམས་
པའི་སྐུ་གཟུགས་དང་ལྷ་ཁང་བཙས་ལ་ཞིག་གསོ་མཛད་དེ། 《བྱམས་བསྟོད་
ཆངས་པའི་ཙོང་པན་》གསུངས་པ་རེད།

དེ་བཞིན་དུ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་བཙེ་ལྷན་འདས་གྱིས་སྤྱོད་ལས་སྟོན་
པ་དུག་ཆོ་འབྲུལ་གྱིས་བརྒྱལ་བའི་དུས་ཆེན་ཁྱད་པར་ཅན་དེར་དམིགས་ནས།
ལྷ་ལྷན་དུ་དད་ལྷན་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་དག་བའི་ལས་སྤྱོར་མཛད་སའི་གོ་

སྐབས་ཤིག་བསྐྱེད་སྤང་ལྟ་ལྟ་སྒྲིབ་ལམ་ཆེན་མོ་གསར་འཛུགས་ཀྱང་གནང་
བ་རེད།

བར་སྐབས་ཤིག་ནས་བརྒྱུད་ནས་ཆུན་ཁོང་གི་ཞབས་རྒྱུ་འབྲངས་
པའི་དགེ་སྤྲོད་མཁས་པ་ལྟ་བུ་ཆུ་ཙམ་མཆིས་ཤིང་། ཆུན་དུ་དེ་དག་དང་མཉམ་
དུ་ཡར་ཐེབས་མར་ཐེབས་གནང་རྒྱུ་དཀའ་ངལ་སྒྲ་ཆོག་གས་ཤིག་ཕྱུང་བས།
གཏན་བཞག་གནང་ཡུལ་གྱི་དགོན་པ་ཞིག་ཡོད་ན་ལེགས་པར་དགོངས་
ཏེ། སྐབས་དེའི་པག་མོ་གྲུ་པའི་སྤྲིད་འཛིན་མི་དབང་གཤག་པ་རྒྱལ་མཚན་
ལ་སོགས་པའི་རོགས་སྒྲུར་གྱི་འོག་ཏུ། འབྲོག་རི་པོ་ཆེ་དགེ་ལྡན་ལྷ་མ་པར་རྒྱལ་
པའི་སྤྲིང་ཕྱག་འདེབས་མཛད། དེས་མི་ཆད་མེ་ར་དང་འབྲས་སྤྲངས་གཉིས་
ཀྱང་ཁོང་གི་མཛུབ་སྟོན་འོག་ནས་ཕྱག་འདེབས་མཛད་པས་དེ་དག་ནི་སྐྱེ་ཆེའི་
སྤྲང་གྱི་ལྷ་མ་ཐར་རགས་ཙམ་ཞིག་ཡིན།

རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་མོ་མཆོག་དགྲང་ལོ་དུག་ཏུ་རེ་གསུམ་བཞེས་པའི་ལོར།
སྐུ་ལ་སྤྲང་གཞི་རྒྱུད་ཐེབས་པས་འབྲས་སྤྲངས་ནས་ཞབས་ཀྱིས་བཞེགས་ཏེ། ལྟ་
སར་རོ་བོའི་དྲུང་དུ་ཕྱག་མཆོད་ལ་སོགས་པ་གཟབ་རྒྱས་མཛད་ཅིང་དགའ་
ལྡན་ལ་ཐེབས། དེར་སྐུའི་སྤྲང་གཞི་ཡང་རྗེ་ལྷེར་ཕྱིན་པའི་ལྷ་མ་པ་ཕྱུང་སྟེ། ཏྲ་
ལྷའི་ཉི་ཤུ་ལྟའི་མཚན་མོར། རྒྱལ་ཆབ་རིན་པོ་ཆེ་དང་འདུལ་འཛིན་གཤག་པ་
རྒྱལ་མཚན་སོགས་སྐུ་མདུན་དུ་བཅར་ནས། རྒྱལ་ཆབ་རིན་པོ་ཆེས། རེད་ཅག་
ལ་ཞལ་ཏུ་ཞིག་གནང་བར་ཐུགས་རྗེས་བསྐྱུང་འཆལ་ཞུས་པ་ན། སྤར་གདན་
ས་ལེགས་པོར་སྤྲོད་དགོས་པ་སོགས་གདམས་ཐིན་པས། དུས་དེར་ཅང་མ་
གསུང་བར་དཔུ་ཞུའི་ཆེ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་རྒྱལ་ཆབ་རིན་པོ་ཆེའི་པར་དུ་འཕངས།
དེ་ནི་གདན་ས་རྒྱལ་ཆབ་རྗེ་ལ་གདན་པའི་དོན་ཡིན།

དེ་ནས་ཁོང་གི་ཞལ་ལས། “དོན་དེ་གོ་བར་གྱིས་ལ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་
སྒྲིམས་ཤིག” གསུངས། ཆིག་དེ་ནི་ཁོང་གིས་སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ནམས་ལ་
གསུངས་པའི་ཆིག་ཐ་མ་སྟེ། དེ་གསུངས་པ་དང་མཆན་མོ་དེར་སྐྱེ་ཆེ་ཐ་མའི་
མཛད་པ་བསྟན་ཏོ། །

དེའི་ཕྱི་ལོར་ཁོང་གི་མཛད་པ་ཐ་མ་བསྟན་པའི་དུས་ཆིགས་དེ་དཔག་གསའི་
ཕྱིར་དུ། ཉ་ཟླའི་ལྷ་མཆོད་ཆེན་མོ་ཟེར་བ་ཞིག་ཚུགས་ནས་བོད་མདོ་དབུས་
ཁམས་གསུམ་གྱི་ས་གནས་སོ་སོ་དུ། ལུབ་དེའི་མཆན་གྱི་སྒྲག་དུམ་སྒྲག་པོའི་
སྒྲིང་དུ་འོད་གསལ་གྱི་མར་མེ་སྤར་ཏེ། སྒྲིམ་བྱ་རྒྱབས་ཆེན་ཁོང་ལ་དཔག་གསོ་
ཞུས་པས། དེ་ནས་བཟུང་ད་ལྟའི་བར་དུ་ལོ་ལྟར་ཉ་ཟླའི་ཉེར་ལྟའི་ལུབ་མོར། མི་
ནམས་གྱིས་ཐུན་ཁོད་དུ་སྒྲོན་མེ་སྤར་ནས། སྒོན་ཆད་གངས་ཅན་གྱི་སྒྲོངས་སུ་
སྒྲིམ་བྱ་དམ་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཕྱོན་ཕྱོད་བར་དཔག་གསོ་ཞུ་བཞིན་ཡོད།

འོན་ཀྱང་། དངོས་གནས་དང་གནས་ཁོང་ཉིད་ལ་དཔག་གསོ་བྱེད་འདོད་ན་
མཆོད་མེ་ཞིག་སྤུལ་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར། སྒྲིམ་བྱ་དམ་པ་ཁོང་རང་ཉིད་ནི་
འགོ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་བསམ་སྒྲུའི་ཐུན་པ་སེལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ཞིག་ཏུ་ངོས་ཟིན་
པའི་ཐོག་ནས་ཁོང་གི་སྟིང་སྟོབས་ནལ་མའི་རྒྱན་བསྐྱངས་ཏེ། གསུང་འབུམ་
པོ་ཏེ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་དུ་སྦྱུམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྲོན་མེ་དེ་ཉིད་མི་རེ་རེའི་
སེམས་དཀྱིལ་དུ་སྤར་ནས་ཁོང་ལ་དཔག་གསོ་ཞུས་ན་ཡག་ཤོས་ཡིན། དེ་ལྟར་
མི་རེ་རེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་སྒྲོངས་པའི་མ་རིག་པ་དང་། སྤང་དོར་ལ་
སྒྲོངས་པའི་མ་རིག་པ་སེལ་ཐབས་སུ། སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་
བྱམས་བརྩེ་ལ་སྟོབ་པའི་སྟིང་སྟོབས་ཀྱི་སྒྲོན་མེ་དེ། ལྷ་མཆོད་ཀྱི་མཆན་མོ་
ཁོ་ནའི་དུས་ཅམ་མ་ཡིན་པར། དུས་རྒྱུན་དུ་རང་ཉིད་ཚུད་པའི་སྐྱེ་པ་རེ་རེའི་

སེམས་ནང་ལ་སྤར་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ་ཞེས་བྱ་འདོད། །

གསུམ། མཚུག་གི་དོན།

ད་རེས་ང་ཚོས་《རྟོགས་བརྗོད》འདི་ལ་འཆད་ཉན་བྱེད་དོན་གྱི་དགོས་པ་ནི་
སྤར་ཡང་ཡང་བྱས་པ་བཞིན། གཅིག་ན། འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཙཱ་ཁ་པ་ཆེན་
པོའི་གསང་གསུམ་གྱི་མད་དུ་བྱུང་བའི་རྣམ་ཐར་ལ་རགས་ཙམ་བསྟུས་པས་
ཀྱང་བསོད་ནམས་གྱི་ཆོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོག་ཀྱས་པ་དང་། གཉིས་སུ། ཆོས་
ཕྱོགས་གྱི་ངེས་པ་དོན་གྱི་སྟེས་བྱ་དམ་པའི་སྟེ་ཆེའི་བྱང་རིམ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་
པ་ཤེས་པའི་ཆེད་དང་། གསུམ་དུ། བྱིད་རྣམ་པ་ཆོས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་
ལ་གཟིགས་པ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་མོད། མཆམས་མཆམས་སུ་སྤྲ་མ་ཆེའི་རྣམ་
ཐར་ལའང་གཟིགས་རྒྱ་གལ་ཆེ་བར་སྟུམ་པས། དེ་ཕྱོགས་སུ་མོས་པ་རེ་འདྲེན་
ཐབས་ཨེ་ཡོང་བསམས་པ་ཡིན།

སྤྱིར་བཏང་། རང་རེ་བོད་ཀྱི་རྒྱུད་མ་དང་། བཀའ་རྒྱུད། རྩོམ་དང་། ས་སྐྱ།
དགེ་ལུགས་སོགས་ཆོས་བརྒྱད་སྟབ་མཐའ་རིས་སུ་མ་མཆིས་པ་སུ་ལ་མཆོན་ན།
རང་རང་གི་ཆོས་འབྱུང་ལོ་རྒྱུས་ནང་ངེས་པ་དོན་གྱི་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྟེས་བྱ་
དམ་པ་རེ་བྱུང་འཁྲུངས་ཐོང་ཡོད་པ་རེད། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ཏུ་སྟུལ་སྟུ་ཆེན་
པོའི་མིང་ཙམ་རེ་ཁྱུང་ནས་ཅིག་ཡིན་སྟུམ་པའི་འཁྲུལ་སྤང་གི་རྒྱལ་ཙམ་མ་
གཏོགས། དོན་ལ་སྟེས་བྱ་དམ་པའི་རྣམ་ཐར་དང་བྱང་རབས་ཅི་ཡང་སྤྱིར་རྒྱ་
མེད་མཁན་དེ་འདྲའང་མང་པོ་སྟེས་དང་སྟེ་བཞིན་པ་ཡིན་པས། ད་ནི་ང་ཚོས་

རང་གི་མིག་གཙང་མར་བྱས་ཏེ། ལོ་རྒྱུས་ལ་བྱིར་མིག་འཕེན་དགོས་པའི་དུས་
ཤིག་ཏུ་སླེབས་ཡོད།

སོ་སོའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་བྱིར་རྟོག་བྱས་ཆེ། དབང་དང་འབྱོར་བའི་སློབས་ཀྱགས་
ལ་བརྟེན་ནས། རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་སངས་རྒྱུས་དང་བྱང་སེམས་སུ་རྩིལ་
སློག་བྱེད་པ་ཅམ་ལས། བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་པར་བྱག་རྩེས་ནལ་མ་ཅི་ཡང་
མེད་པའི་རིགས་དེ་ནི། ད་ནས་བཟུང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མི་རྒྱུས་ཀྱི་སེམས་
ནང་ནས་མར་ལྷང་སྲིད་ལ་ལྷང་ནའང་འགྲིག།

ཡིན་ན་ཡང་། ཆོས་རྒྱུད་རིས་མེད་ཀྱི་ཁོད་དུ། དེས་དོན་ལག་ལེན་གྱི་སྒྲིང་
ནས་བཅེ་བའི་བསམ་པ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་ལ་བརྟེན་ནས། ཐུན་མོང་སླེ་
བོའི་སྤང་རྩིས་ཡང་རྩིས་ཆེན་པོའི་བྱང་རབས་བསྒྲུབ་ཡོད་མཁན་གྱི་
སྒྲིས་བྱ་དམ་པ་རེ་བྱང་ཕྱོད་ཕྱོད་བ་དེ་དག་གི་བསྐལ་ལམས་ལ་ནི་ཞིབ་འཇུག་
དང་བརྟག་དཔྱད་བྱས་ནས། ཁོང་རྒྱུ་པའི་སྤྲིང་སློབས་ཀྱི་རྒྱན་ནལ་མ་ཞིག་
འཛིན་ཐབས་ལ་བརྟེན་རྒྱ་དེ་ང་ཆོའི་འགན་འཁུའི་ཡིན་པས། འདི་གའི་གྲུ་པ་
ཆོར་ཡང་བྲམ་མའི་རྒྱུ་ཐར་ལ་བསྟར་རྒྱུའི་སློབ་སྤྲིང་རེ་བྱང་ན་ཏུ་ཅང་བཟང་སྟམ་
ནས་ད་རེས་《རྟོགས་བརྗོད་》འདི་དཔེར་མཆོན་ཅམ་དུ་ཞུས་པའི་ཁྲལ་ཡིན་
པས། སྤང་བྱིན་ཡང་ཁྱེད་རྒྱུ་པས་སྒྲིས་བྱ་དམ་པ་གཞན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུ་ཐར་
ཤིན་ཏུ་མང་པོ་མཇལ་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཡོད།

དེས་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཆེ། རྩི་རིན་པོ་ཆེ་ནི་རྩི་བཅུན་འཇམ་པའི་
དབྱངས་ཀྱི་སྒྲལ་པ་ཡིན་པར་ཆད་མའི་ལྷང་གིས་གྲུབ་ནའང་། ད་རེས་ང་ཆོས་
ཐུན་མིན་གྱི་བཤད་པ་དེ་དག་བཞག་ནས་སླེ་པོ་ལས་པའི་ཚུ་བྱར་མིག་གི་སྤྲང་
ཚུལ་དང་མཐུན་པར་བྱས་ཏེ། མདོ་སྤང་ཡུལ་ནས་སྤྱིར་བཏང་གི་བྱིས་པ་ལོ་

བཙུག་ཅན་ཞིག་ཚོང་པ་ཁ་ཤས་དང་འགྲོགས་ཏེ་དབུས་གཙང་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་
ཁམས་སུ་བྱིན་ཅིང་། མཐར་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་མཆོན་གྱི་སྟན་པ་ཐོགས་
ས་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བཤུལ་ལམ་ལ་མཇུག་བཞུགས། དེས་ན་ཁོང་གིས་སྒྲུངས་
པའི་གྲུབ་འབྲས་དེ་ནི་དབང་ཅན་སུ་ཞིག་གིས་སྐྱེས་སུ་སྤྲད་པ་རེད་དམ། སྤྱུལ་
སྤྱུག་གེ་མོའི་མཆོན་ཐོགས་ནས་དོན་མེད་ཏུ་རག་པ་རེད་དམ། ཡང་ན། རང་
ཉིད་དངོས་ཀྱིས་འབད་འབྱངས་དང་། སྤྱུག་ཏུ་སྤྱུལ་ཆུ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་
བཙོན་ལེན་བྱས་པ་ཞིག་རེད་ཐོགས་ཀྱི་དྲིས་ལན་ཡང་བཙུག་པ་ཡིན། དེ་
བཞིན་དུ་ཆོས་རྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་གཞན་དང་གཞན་གྱི་ནང་དུ་འདྲ་། ཆོས་ཀྱི་
སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་རྣམས་ཐར་ལ་མཇུག་ན་དད་པ་སྐྱེ་འོས་ས་དང་ཡི་རང་སྐྱེ་འོས་ས་
མང་དུ་ཡོད་པས། དེ་དག་ལ་འང་ཚུལ་འདི་ལྟར་བལྟས་ན་དགེ་མཆོན་ཆེ་བར་
སྟེ།

ན་ནིང་མཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དགེ་ཐོན་སྟོབ་གྲུའི་ནང་ཁང་དཀར་ཚུལ་
ཁྲིམས་སྒྲུལ་བཟང་གིས་འཆད་ཁྲིད་གནང་བའི་སྐབས་ཤིག་ལ། ང་ཚོ་འགྲོགས་པོ་
ཁ་ཤས་ཀྱང་ཁྲགས་པ་ཡིན། དེ་དུས་ཀྱང་ཁང་དཀར་གྱིས། རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་
པོ་ཁོང་གྱིར་བཏང་གི་བྱིས་པ་ཞིག་སྐྱེས་ཆེན་དེ་འདྲ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་སུ་བ་པའི་
རྒྱ་མཆོན་ནི་སྐབས་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱལ་ཡོངས་དང་འབྲེལ་བ་ཆེ་སྟེ། དེ་དུས་
ཀམ་སྐྱ་མེད་གསུམ་པའི་དུས་ཡིན་པས་སྤྱུལ་སྤྱུག་དོན་འདྲིན་གྱི་ལམ་ལུགས་
ཐོན་ཅམ་དར་བྱིན་ནའང་། སྤྱུལ་སྤྱུག་ལམ་ལུགས་ཡོངས་ཁྱབ་ཏུ་དར་མེད་
པ་དེ་ནི་ཁོང་ཉིད་སྐྱེས་ཆེན་དུ་འགྱུར་སུ་བ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་མཐུན་ཆུན་རེད་
གསུངས་སོང་།

གལ་མེད་སྐབས་དེར་སྤྱུལ་སྤྱུག་དོན་འདྲིན་གྱི་ལམ་ལུགས་རྒྱ་ཁྱབ་ཏུ་དར་

ནས། སྒྲིག་བྱ་དམ་པ་ཡིན་མིན་ཡང་བྱིས་པའི་སྐབས་ནས་གཏན་འཁེལ་བྱེད་
པའི་ལམ་ལུགས་ལྟར། མིང་སྒྲ་ཆོགས་བཏགས་པའི་བྱིས་པ་མང་པོས་གས་གང་
དུ་བྱལ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། འཇམ་མགོན་ཐུག་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོར་
ཡང་ཐོད་གྱི་སྒྲིག་ཆེན་ཞིག་དུ་ཆགས་སྐྱེའི་གོ་སྐབས་མེད་དེ། ཁོང་ལ་ཤེས་རབ་
ཅི་ཅམ་ཆེ། ཉམས་ལེན་ཅི་ཅམ་ཡོད། དམ་པ་ཇི་འདྲ་ཡིན་ཡང་། ཁོང་ཉིད་
ནམ་ཡང་སྐུ་ལ་སྒྲིག་ཆེན་པོའི་མིང་འདྲིན་དེ་དག་གི་འོག་དུ་བཞུགས་པ་ལས་
ཐབས་མེད་པ་རེད། སྒྲིག་བྱ་དམ་པ་སྐུ་ཡིན་བྱིས་པ་ཡིན་དུས་ནས་ཐག་གཅོད་
པའི་ལམ་ལུགས་དེ་མ་གྲུབ་པ་ནི། ཁོང་ཉིད་བདེ་ཐང་གི་ངང་འཆར་ལོངས་
འབྱུང་ཐུབ་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་རེད་ཅེས་ཀྱང་གསུངས་བྱུང་།

ད་རུང་ཁོང་གིས། དཔེར་ན། ཉེ་བའི་དུས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ལྟ་བུ་
ལ་མཆོན་ནའང་། ལྷན་སྒྲིག་གི་ཤེས་རབ་མེ་ལྟར་འབར་བ་ཡིན་པས། སྒྲིག་བྱ་
ཆེན་པོ་ཞིག་དུ་འབྱུང་ཐུབ་པའི་མཐུན་རྒྱུན་རང་སྤྱོད་དུ་འདྲིམས་ཡོད་ཀྱང་།
ཁོང་དབུས་གཙང་ལ་བྱོན་པའི་སྐབས་ནི་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་བྱོན་པའི་དུས་དང་མི་
འདྲ་བར། སྒྲིག་ཆེན་དུ་བཏགས་པའི་སྐུ་ལ་མིང་ཅན་མང་པོས་དབུས་གཙང་
གང་བཞུད་ཡོད་ཕྱིར། ཁོང་དང་ཁོང་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི་སྐུ་ལ་མིང་འདྲིན་པ་དེ་
དག་གི་འོག་དུ་བཀའ་ལ་ཉན་ཏེ་མ་བཞུགས་ཐུ་མེད་ཡིན་པས། དེ་དུས་ཐོད་ལ་
སྒྲིག་ཆེན་རྣལ་མ་འཁྱུངས་པའི་ཁིང་ས་ལྟམ་གྱིས་རྗེ་དོག་དུ་བྱིན་འདུག་ཅེས་
གསུངས་པའང་དཔེར་བྱ་གྱི་འདུག།

དེས་ན། སྐུ་ལ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས་བྱུང་བྱིན། སྐུ་ལ་སྐྱེའི་མིང་འདྲིན་གྱི་ནང་
ལོགས་སུ་སྒྲིག་ཆེན་རེ་སྒྲེ་མ་ཐུབ་དུས། དེའི་ཕྱི་རོལ་ནས་ནི་ངེས་དོན་གྱི་
སྒྲིག་ཆེན་ཞིག་འཁྱུངས་པའི་སྒོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་ཞིགས་ཡོད། ད་

རུང་། མི་ལ་ལས། སྤྱལ་སྤྱིའི་ལམ་ལུགས་མེད་མོང་ན། བོད་ལ་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་
སྤྱེས་ཆེན་འབྲུངས་མི་ཐུབ་སྟགས་ཟེར་བ་ནི་ནོར་འབྲུལ་གྱི་ལྟ་བུ་ཞིག་རྟེ། རྩེ་
ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུའི་སྤྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ཡང་སྤྱལ་སྤྱིའི་ལམ་ལུགས་མ་བརྒྱད་
པར་འབྲུངས་པ་མ་རེད་དམ།

འདི་ལྟར་སློང་བས་ནི། སྤྱལ་སྤྱིའི་ངོས་འཛིན་གྱི་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་
བཤད་ཀྱིན་པ་ལས། སྤྱལ་སྤྱིའི་མིང་འཛིན་གྱི་ནང་ན་སྤྱེས་བུ་དམ་པ་གཅིག་
ཀྱང་མི་འདུག་ཅེས་བཤད་ཀྱི་མེད། བོད་ལ་མཆོན་ན། སྤྱལ་སྤྱི་ཞེས་པ་ནི་མི་
ཆོགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པས་དེའི་ནང་དུ་སྤྱེས་བུ་དམ་པ་རེ་བྱུང་ཡོད་དང་
ཡོད། དཔེར་ན། ལྷ་མ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་གངས་ཅན་པ་ཅམ་དུ་མ་བྱུང་།
འཛམ་གླིང་གི་སྤྱེས་མཆོག་ཏུ་བཅི་རུང་བ་ཞིག་ཀྱང་བྱོན་ཡོད་པ་རེད།

འོན་ཀྱང་། ང་ལ་མཆོན་ན། ཁོང་ནི་བོད་ཀྱི་སྤྱལ་སྤྱི་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་མཆོན་ཐོབ་
འཛིན་མཁན་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཅམ་གྱིས་དད་གུས་བྱེད་ཀྱི་མེད། སློ་ལྡན་
གཟུར་གནས་ཤིག་གིས་བརྟག་ཆེ། ང་ཆོ་སྤྱི་པོ་ལལ་པ་ཐུན་མོང་གི་སྤྱང་ངོར་
ཤར་བའི་ངོ་མཚར་གྱི་ནམ་ཐར་ལྡན་པའི་ཁོང་ནི་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྤྱི་པོ་
བགྲང་ལས་འདས་པའི་སེམས་ནང་གི་སློན་མེ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཡོད་པར་བསམས་
ན་གུས་འདུད་དབང་མེད་འཆོར་འགོ་ཡི་འདུག།

ཡང་《རྟོགས་བརྟུན་》ཙུ་བ་ལས། “རང་གི་དགེ་བ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་བྱེད་དང་། རྣམ་
དཔྱད་ལྡན་པའི་སྐལ་པ་བཟང་མང་པོ་ལ། ། འདུག་སློ་མ་ནོར་ཚུལ་བཞིན་བསྟན་
པའི་བྱིར། ། རང་གི་རྟོགས་པ་བརྟུན་པ་འདི་བྱས་སོ།” ཞེས་ཏེ། སྤྱར་ཡང་ཡང་སྤྱེས་
པ་ལྟར། རྩེ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་རྟོགས་བརྟུན་འདི་བརྩམས་པའི་དགོས་པ་ནི། རང་
གི་དགེ་བ་རྒྱས་སུ་ཡི་རང་གི་སློན་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བྱེད་དང་། རྣམ་དཔྱད་དང་།

ལྷན་པའི་སྐལ་བཟང་གི་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་སྒོ་མ་ནོར་བ་ཚུལ་བཞིན་དུ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོའོ་ཞེས་པ་ལོ།

སྒྱིར་འཛམ་གླིང་འདི་ན་རིག་གནས་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་ཡོད་
ལ། དེ་དག་སོ་སོར་བརྟེན་ནས་མི་ཆེད་རིན་ཐང་འཛོལ་རྒྱ་ཡོད་པར་མ་བད།
ཤེས་རིག་དེ་དག་ལ་རིན་ཐང་ཆེ་ཆུང་གི་དབྱེ་བ་སོགས་ཀྱང་འབྱེད་མི་འོས་
པས། ང་ཚོ་ནང་བསྟན་པས་ཀྱང་རིག་གནས་སྡེ་ཆ་ན་གཞན་དང་གཞན་གྱི་
རིན་ཐང་ངེས་པར་ལས་ལེན་དགོས། ཡིན་ཡང་། ནང་བསྟན་ཤེས་རིག་ལ་སློབ་
པའི་ལམ་འདི་བརྒྱན་ནས་དམ་པའི་སྒྲུབ་བྱ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་འདོད་ཆེ་བ་དག་ལ་
མཆོན་ན། འཛམ་མགོན་ལྷ་མའི་སྒྲུབ་པའི་བུལ་ལམ་འདི་ནི་ངེས་པར་དོ་སྣང་
བྱ་དགོས་ས་ཞིག་དང་བལྟ་དགོས་ས་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད།

ཡང་། “དེ་ལས་ཐོབ་པའི་དགེ་བའི་ཆོགས་རྣམས་ཀྱི། ཁིམ་པ་འདི་ཡིས་
འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། ། ཐུབ་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་སྒྲ་ན་མེད་བཟུང་ནས། ། རྒྱལ་
བ་དགེས་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པར་ཤོག །” ཅེས་དྲེ་རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་
《རྟོགས་བརྗོད་》འདི་བཅུ་མས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གཅིག་ཚུན་ཆད་ཀྱི་
བསམ་པའི་ནང་ལ་རྩིས་སྒྲུབ་ཡི་རང་བའི་སྒྲོ་རེ་སྒྲུབ་པ་དང་། ཡང་ན། འོ། མི་
ཞིག་གིས་དཀའ་ལས་དེ་འདྲ་ཞིག་བརྒྱབ་ནས་ཐུབ་འབྱས་འདི་འདྲ་བྲངས་
འདུག་ན། ངས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་ཨང་སྟེ་མ་པའི་སེམས་ཤུགས་ཕྱན་བྱ་
ཞིག་སྒྲུབ་པ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ས་
པའི་མཐུས། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐུབ་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་རྩིས་
སྒྲུབ་ཞུགས་ནས་རྒྱལ་བ་དགེས་པའི་ལམ་སྟེ། དུང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་དང་སྟོང་ཉིད་
ཀྱི་ལྷ་བཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་ལ་འཇུག་པར་ཤོག་ཅིག་ཅེས་གསུངས་པ་རེད།

॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥

ད་ནི་《རྟོགས་བརྟུན་》ཁྱིད་ཆར་བའི་ཁྲལ་རེད། གཙོ་བོ་ད་རེས་ཁུ་ཅག་གིས་《རྟོགས་བརྟུན་》མདུན་ལེགས་མ་ལ་མཉམ་དུ་སློབ་སྦྱོང་ཕན་བྱ་ཞིག་བྱས་པ་འདིས་ནི། ཁྱིད་རྣམ་པའི་སྤྱགས་ལ་ནང་བསྟན་པའི་སྡེ་རུ་བྱོན་པའི་སྒྲིམ་བུ་དམ་པའི་བསལ་ལམ་དང་སྤྱིར་སྟོབས་རྒྱུ་འདི་ན་བྱེད་འདོད་ཀྱི་པས་མ་སློབ་པའི་གསོལ་སྒྲུ་འཕྱར་བའི་རེ་བ་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ། ཆོས་བརྒྱད་ལྟ་བུ་མཐའ་གཞན་དང་གཞན་གྱི་ནང་དུ་བྱོན་པའི་སྒྲིམ་བུ་དམ་པ་དག་གི་རྣམ་ཐར་ཡང་བསྟག་ཞེ་སྟེ་བ་བཟུ་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ། འདི་ག་དཔོན་པོ་དགོན་པའི་ཤུ་གཞོན་ལ་ལར་ཆ་བཞག་ན། བོད་ཀྱི་ཁྱིད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ལ་བཟུ་རྒྱར་སྟོན་ཅུང་ཆེ་ཡང་། ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་སྒྲིམ་ཆེན་ཆེན་རྣམ་ཐར་ལ་སྟོན་དེ་ཅམ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྟངས་ཀྱི་འདུག བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤིས་འདོད་ཡོད་པ་ནི་ཡག་པོ་ཡིན་ཀྱང་། ང་ཆོད་གེ་འདུན་པ་ཡིན་པས། ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་སྒྲིམ་བུ་དམ་པའི་རྣམ་ཐར་དང་ལོ་རྒྱུས་ལ་བཟུ་རྒྱ་འདྲ་ཅི་རུང་།

མ་གཞི་ལོ་རྒྱུ་ལ་བསྟ་བསམས་ན། ཟླ་གསུམ་ལ་ནས་ཆ་ཆོང་བ་ཞིག་བསྟ་
དགོས། རང་རེ་པོད་པའི་ནང་བསྟན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་ལ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཚོད་རྒྱུ་དང་
འབྲེས་ནས་ཡོང་བའི་ལོ་རྒྱུ་གྱི་རོམ་གཅིག་དང་། སྲིད་ཀྱི་དབང་བརྒྱུར་དང་
ཚོད་རྒྱུ་ལ་འབྲེལ་བ་ཆུབ་ནས་མེད་པར་རིག་གནས་གཅིང་མ་དར་འཕེལ་

བྱང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ངོས་གཅིག་ལྟེ་ངོས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། རྗེ་ཙཱ་ཁ་པ་
ཆེན་པོ་ལྟ་བུར་མཆོན་ན། བྱང་ཆོས་དེ་ཆབ་སྲིད་ཆོད་རྟོག་དང་འབྲེལ་མེད་
དུ་དར་འཕེལ་བྱང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་གི་སྤྱི་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་
རེད། དེ་ལྟར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ངོས་བྱུར་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱིར་རྟོག་ཞིབ་མོ་ཞིག་བྱས་ན།
བསམ་གཞིགས་དང་། དགག་སྒྲུབ། དོགས་སྤོང་སོགས་གང་བྱས་ཀྱང་། བསམ་
སྤོང་ནར་སོན་པ་ཞིག་དང་འཕྲས་ཆང་སོ་ཞིག་ཡོད་གི་རེད།

རང་རེ་བོད་ཁ་བ་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་དུ་འང་ཉེ་བའི་ལོ་བརྒྱ་ཁ་ཞིག་གི་
རིང་ལ་རིག་གནས་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆ་རྒྱུ་བས་ཟེར་ན་ཆོག སྤྱོད་འབྲེད་ལས་
འགུལ་ཟེར་ན་འང་ཆོག གང་ལྟར་ཆ་ཆ་ལུར་ལུར་ཞིག་འཕྱར་བ་རེད། དེ་ནི་
དུས་ཆོད་ཐུང་ཐུང་ཅམ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡིན་ཀྱང་། ད་ལྟ་ཅག་ཅུང་ཟད་སྟོང་
ལ་བབས་ནས་བསམ་གཞིགས་གཏོང་དགོས་པའི་སྐབས་ཤིག་ལ་ཁེལ་འདུག་
སྟམ་གྱི་འདུག

གནས་ལྷགས་འཆོལ་ཞེས་པ་དབྱུག་པ་གཡུག་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་མི་འོང་
བར། ཡང་ཡང་དུ་བསམ་གཞིགས་བྱས་ཏེ་དེ་གསལ་ནས་དེ་གསལ་གཏང་
དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་པས། ཤེས་བྱར་སྒྲུངས་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱང་དེ་མཉམ་ན་
དུ་ཆགས་ན་ཡག་པོ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ཤེས་རབ་དེ་སྐབས་ཐོག་རེའི་ཆོར་སྤང་
ཁོ་ནའི་དབང་དུ་ཤོར་ཏེ་ངས་གང་བཤད་པ་ཁོ་ན་བདེན་ནོ་ཞེས་པའི་ལུ་ཚུགས་
ཅམ་ལ་གནས་ན་རིན་ཐང་རྒྱུད་། ང་ཆོས་ཀྱང་སྐབས་དང་སྐབས་སུ་རང་གི་
འདས་ཟིན་ལ་ཕྱིར་རྟོག་རེ་བྱས་ན་བཟང་ཞིང་། ཕྱིར་རྟོག་བྱས་པ་དེ་འང་ཕྱིར་
རྟོག་གི་ཆེད་ཅམ་དུ་མ་ཡིན་པར། རྟོགས་ཀྱན་ནས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཟོད་ལམ་
ཡག་པོ་ཞིག་རྟེན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་དགོས།

ང་ཆོས་སྟོན་པའི་ན་བཟའ་འདི་གོན་མི་གོན་རང་དབང་ཡིན། གྲུ་པ་མ་
བྱས་ན་བཅོན་ལ་འཇུག་མཁན་དང་། ཆད་པ་གཅོད་མཁན་གང་ཡང་མེད་པས་
དེ་ང་ཆོ་རང་གི་འདམ་གར་ཆགས་ཡོད། གལ་ཏེ་རང་དབང་ཡོད་བཞིན་དུ་ད་
དུང་ལམ་འདི་འདམ་རྒྱ་ཡིན་ཆེ། རང་རང་གི་མི་ཆེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་ལམ་འདི་ནས་
འོད་སྤང་ཅུང་ཟད་རེ་ཞེ་འཕྲོ་ལ་འབད་རྒྱ་ཏ་ཅང་གལ་ཆེན་དུ་མཐོང་གི་འདུག
དཔེར་ན། མི་ཞིག་མི་ཆེ་གང་པོར་ཤིང་བཟོའི་གས་སུ་བསྐྱད་ནས་ལྷགས་བཟོའི་
ལག་ཤེས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་བཟང་པོ་ཞིག་ལོན་མི་སྲིད་པ་ལྟར། སོ་སོས་གང་
བདམས་པའི་ལམ་དེ་ནས་རང་གི་མི་ཆེ་ལ་འོད་མདངས་ཤིག་འཕྲོ་ཐབས་ལ་
འབད་རྒྱ་གལ་ཆེན་ཡིན།

སྟག་པར་གྲུ་གཞོན་ལོ་རྒྱུད་རྣམ་པས་ནི། སྤང་དོར་དབྱུང་འཛོག་གི་སྐབས་
རྣམས་སུ། ཆོར་སྤང་གཅོ་བོར་མི་འཛིན་པར་ཤེས་རབ་གཅོ་བོར་འཛིན་རྒྱ་
གལ་ཆེ། ཆོར་སྤང་གི་རྒྱ་བ་མཐའ་མེད་པ་དེ་དག་ཀྱང་བཤད་ཆོག་པའི་རང་
དབང་ལོས་ཡོད་དེ། ཤེས་བྱའི་གནས་ལྷགས་དང་། མི་ཡུལ་གྱི་དཀའ་རྙོག་ནི་
དབྱུང་པ་མེད་པའི་ཆོར་སྤང་ཅམ་གྱིས་མཐའ་ཆོད་པ་ཞིག་མིན།

ཁྱེད་ཆོས་སྟོན་དག་དང་ཚུམ་རིག་འདྲ་བྲིས་ཆེ་ཆོར་བ་གཅོ་བོ་ཡིན་ན་
ཐང་། ལོ་རྒྱུད་དུས་མེས་སྤྱགས་ཡོད་པ་དང་། གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་ཆོར་བའི་ངར་སྤྱགས་བཅན་པ་ནི་ལང་ཆོའི་དུས་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་
ཉིད་ཡིན་ཕྱིར། ལོ་རྒྱུད་རྣམས་ལ་ཆོར་བ་ཁྱེད་པར་ཅན་ཡོད་སྲིད་ཀྱང་། ཤེས་
རབ་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་དུ་ནི་ལོ་རྒྱུད་བ་ཅམ་ལ་ཁྱེད་ཆོས་ཅི་ཡང་མེད། ལོ་གཞོན་
པའི་སྐབས་སུ་ལང་ཆོའི་བྲིས་སྤྱགས་དང་། ལང་ཆོའི་མདངས་དང་། ལང་
ཆོའི་སྐད་ཆ་སོགས་ཅི་ཅམ་ཡོད་དུང་། མིའི་ཤེས་རབ་ནི་ཤེས་བྱ་ལ་བརྟུན་ཤིང་།

བཅད་ནས་ནར་སོན་དགོས་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་སྤྱོད་ཀྱང་བསྐྱོག་ཏུ་མེད་པས་
རེད།

འདྲམ་གྱིང་ཤར་རུབ་གང་ལ་མཚོན་ནའང་། སྒྲིམ་ཆེན་ཆོའི་ཤེས་རབ་ལ་
འོད་མདངས་ནལ་མ་འཕྲོ་བའི་སྐབས་ནི་ལོ་ཤུ་ལྷག་པའི་དུས་ཡིན་པ་ལས་གཞོན་
དུས་མིན་པས། ཤེས་བྱའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བའི་ཤེས་རབ་ནི་སྦྱོང་བརྒྱུ་ཁྲོད་
ནས་རིམ་པར་འཆར་ལོངས་འབྱུང་དགོས་པ་ཞིག་སྟེ། སྦྱོང་བ། བརྟག་དབྱད།
ཞིབ་འཇུག་ དཀའ་སྤྱད་སོགས་ཀྱི་མཐུན་སྒྲིལ་འདི་དག་གི་ཁྲོད་ནས་སྒྲིལ་
དགོས་པ་ཡིན་པས། བྱིད་ནམ་པའང་ལོ་སྤྱི་མ་ལས་བྱི་མར་རྒྱུ་གསལ་དང་། བྱི་
མ་ལས་ཀྱང་བྱི་མར་རྒྱུ་གསལ་སྤྱི་བྱིན་ནས། བྱ་དངོས་ལྷ་རགས་ཐམས་ཅད་ལ་
བརྟག་དབྱད་དང་ཞིབ་འཇུག་གི་སྒོ་ནས་རང་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དཔྱད་པའི་ཤེས་
རབ་རྒྱུ་དུ་འགོ་བའི་རེ་བ་ཆེ། ལྷགས་རྒྱུ་ཆེ།

རྟོགས་བརྟུན་མདུན་ལེགས་མ་བཞུགས་སོ། །

༄༅། མི་བདེ་ལེགས་སུ་སྦྱར་ཅིག །

འདིག་རྟོན་མཐོ་རིས་བྱང་ལོ་ལྟ་བུའི་མིག །

སྲིད་ལམ་འབྱམས་པས་དུབ་པའི་ངལ་གསའི་གནས། །

བདེ་ལེགས་ཙུང་བ་རྒྱུ་ཅན་སྤྲོ་མ་དང་། །

རྩི་བཅུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར་གྱི་ཞབས་ལ་འདུད། །

འབད་པ་ཆུང་བྱས་སྤྲོ་བས་ཆེན་ཆོགས་སྦྱད་ལ། །

དགེ་ལ་རྩིས་སུ་ཡི་རང་མཆོག་ཏུ་གསུངས། །

ཁྱད་པར་རང་གིས་སྟོན་བྱས་དགེ་བ་ལ། །

སྤྲོ་མ་སེམས་བྲལ་བས་དགའ་བ་ཆེར་བསྐྱེད་ན། །

སྟོན་བྱས་དགེ་བ་གོང་དུ་འཕེལ་ལོ་ཞེས། །

རྒྱལ་བས་གསུངས་པའི་དོན་དེ་བསྐྱབ་ཕྱིར་དང་། །

དགོས་པ་གཞན་ཡང་མང་དུ་མཐོང་བས་ན། །

སེམས་ཁྱོད་དགའ་བ་འདི་ལྟར་བསྐྱེད་ན་ལེགས། །

དང་པོར་རྒྱ་ཆེན་ཐོས་པ་མང་དུ་བཅུལ། །

བར་དུ་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་གདམས་པར་ཤར། །

ཐ་མར་ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་ཉམས་སུ་སྤངས། །

ཀུན་ཀྱང་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ་བསྟོན།
 རྒྱལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ།
 བཀའ་ངིན་ཆེའོ་ཇེ་བཙུན་མཁུན་པའི་གཏེར།

མྱང་དོར་གནས་ལ་ཀུན་ནས་འཛོམས་པའི་ཐུན།
 ཡང་དག་ཐོས་པའི་སྟོན་མེས་མ་བསལ་བར།
 ལམ་མི་ཤེས་ན་ཐར་པའི་གྲོང་མཆོག་ཏུ།
 འདུག་པར་འཇུར་བ་སྟོན་ཀྱང་ཅི་ཞིག་དགོས།
 དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་མི་ཡམ་ཆོས་ཇེ་དང་།
 འཛམ་གླིང་རྒྱན་དུག་མཆོག་གཉིས་ཞེས་གྲགས་པའི།
 གཞུང་ལ་ཕྱོགས་རེ་བ་དང་རགས་པ་རེས།
 ཆེས་པར་མ་བྱས་ཀུན་ལ་ཞིབ་དུ་སྦྱངས།
 རྒྱལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ།
 བཀའ་ངིན་ཆེའོ་ཇེ་བཙུན་མཁུན་པའི་གཏེར།

ཁྱད་པར་ཚུ་རོལ་མཐོང་བས་དངོས་པོ་ཡི།
 དེ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྟོན་གཅིག་ཟུ།
 ཡང་དག་རིགས་པའི་གཞུང་གི་དཀའ་གནས་ལ།
 འབད་པ་དུ་མས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྦྱངས།
 རྒྱལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ།
 བཀའ་ངིན་ཆེའོ་ཇེ་བཙུན་མཁུན་པའི་གཏེར།

མདོ་སྤྲུགས་གཞུང་ལ་ངལ་བ་མང་བྱས་ཀྱང་། །
 ཟབ་དོན་ཉམས་སྲུ་ལེན་དང་སྤྱོད་བ་ན། །
 གང་ཡང་མ་བསྐྱབས་ཅི་ཡང་མི་ཤེས་པའི། །
 ལྟ་བའི་ཚུལ་ལས་རིང་དུ་མ་སོང་བར། །
 མཐོང་ནས་ལྟག་པར་སྤྱོད་སྤྱོད་གཞུང་ལུགས་ཀྱི། །
 ཟབ་མོ་འབྱེད་པའི་སྤྱོད་པའི་རིགས་ལམ་ནས། །
 ཡང་དག་ལྟ་བ་འདིན་པའི་གནད་ཀྱན་ལ། །
 ལེགས་པར་སྤྱངས་ཏེ་ཐེ་ཆོམ་ཆོད་པར་བྱས། །
 ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ། །
 བཀའ་ངོན་ཆེའོ་ཐེ་བཙུན་མཐུན་པའི་གཏེར། །

འདི་ན་རྟོགས་སངས་རྒྱས་སྲུ་བཤོད་པ་ལ། །
 ཟབ་མོ་དོ་ཐེ་ཐེག་དང་པར་བྱིན་ཐེག། །
 རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་གསང་སྤྲུགས་པར་བྱིན་ལས། །
 ཤིན་ཏུ་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། །
 ཉི་མ་རྒྱ་བ་ལྟ་བུར་ཀྱན་ཏུ་བྱས། །
 ཆིག་དེ་བདེན་པའི་ཆིག་ཏུ་འདོད་བཞིན་དུ། །
 ཟབ་མོའི་ཐེག་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཅས། །
 ཆོལ་བར་མི་བྱེད་མཁས་པའི་ཁུར་འདིན་པ། །
 དེ་འདྲ་དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཅན་ཡིན་ན། །
 དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་གང། །

བྱིན་ཏུ་ཕྱད་དཀའ་གོང་ན་མེད་པའི་ལམ།
 འདི་འདྲ་ཡལ་བར་འདོར་བ་ཀྱི་མའོ་མཆར།
 དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་རྒྱལ་བའི་ཐེག་པ་མཆོག།
 སངས་རྒྱལ་ལས་ཀྱང་དཀོན་པའི་རྩོམ་ཐེག།
 དངོས་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་གཏེར་གྱི་ཟུར་ཟུར་མོ་དེར།
 ལྷགས་ནས་འབད་པ་མང་པོས་རིང་ཏུ་སྦྱངས།
 རྒྱལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ།
 བཀའ་ངོན་ཆེའོ་རྩེ་བཅུན་མཁུན་པའི་གཏེར།

རྒྱུད་ཐེ་འོག་མ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རྒྱལ།
 མི་ཤེས་དེ་ཡིས་རྣལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་རྒྱུ།
 རྒྱུད་ཐེ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཏུ་ཐག་བཅད་ཀྱང་།
 དམ་བཅའ་ཅམ་ཏུ་ཟད་པར་ལེགས་མཐོང་ནས།
 གསང་བ་སྤྱི་རྒྱུད་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་དང་།
 དཔུང་བཟང་གིས་ལྷན་བསམ་གཏན་ཕྱི་མ་སོགས།
 ཕྱ་རྒྱུད་རིགས་གསུམ་སྤྱི་དང་ཕྱེ་བྲག་གི།
 རྒྱུད་ཐེ་རྣམས་ལ་རིང་ཏུ་འདིས་པར་བྱས།
 རྒྱལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ།
 བཀའ་ངོན་ཆེའོ་རྩེ་བཅུན་མཁུན་པའི་གཏེར།

རྒྱུད་ཐེ་གཉིས་པ་སྤྱོད་པའི་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི།

གཙོ་བོར་རྒྱུ་པ་ནམ་སྤང་མངོན་བྱང་གི།
 རྒྱུ་ལ་སྤངས་པས་སྤྱོད་པའི་རྒྱུ་གི་ཕྱོགས།
 གང་ཡིན་དེ་ཡང་ལེགས་པར་ངེས་པར་བྱས།
 རྒྱུ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ།
 བཀའ་ངིན་ཆེའོ་རྗེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར།

རྒྱུ་ཐེ་གསུམ་པ་ནལ་འབྱོར་རྒྱུ་ནམས་གི།
 གཙོ་བོ་དཔལ་ལྷན་དེ་ཉིད་བསྐྱས་པའི་རྒྱུ།
 བཤད་རྒྱུ་རྗོངས་ཅེ་མོ་ལ་སོགས་ལ།
 རྒྱུ་པས་ནལ་འབྱོར་རྒྱུ་གི་དགའ་སྟོན་སྤྱོད།
 རྒྱུ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ།
 བཀའ་ངིན་ཆེའོ་རྗེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར།

བཞི་པ་ནལ་འབྱོར་སྤྱོད་མེད་པ་ལ།
 འཕགས་ཡུལ་མཁས་པ་ནམས་ལ་ཉི་ཟླ་ལྟར།
 ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་པ་རྒྱུ་འདུས་པ་དང་།
 རྒྱུ་འབྱོར་མ་རྒྱུ་གི་རྗོངས་བདེ་མཆོག་གི།
 ཅ་རྒྱུ་བཤད་པའི་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་དང་།
 མདོ་རྒྱུ་གཞན་དང་བཤད་སྟོལ་མི་འདྲ་བའི།
 ཤིང་ནའི་སྟོལ་ཆེན་དུས་གི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུ།
 གསལ་བྱེད་ངི་མ་མེད་པའི་འོད་ལ་སྤངས།

ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ།
 བཀའ་ངིན་ཆེའོ་ཇེ་བཙུན་མཁུན་པའི་གཏེར།
 དང་པོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་མང་དུ་སྒྲོས་པ་བཅའ་བའི་སྐབས་ཏེ་དང་པོའོ། །

དེ་ནས་གདའ་བའི་སྒྲོ་ཐུན་སེལ་བའི་མཆོག
 འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཤུགས་དྲག་རྒྱན་རིང་གི།
 དད་པ་བརྟན་པོས་གཞུང་ལུགས་གདམས་པ་བྱ།
 འཆར་ཕྱིར་གསོལ་བཏབ་རྒྱ་ཆོགས་ཀུན་ལ་འབད།
 ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ།
 བཀའ་ངིན་ཆེའོ་ཇེ་བཙུན་མཁུན་པའི་གཏེར།

དེ་ལྟར་འབད་པས་ཁྱ་སྐྱབ་ཐོགས་མེད་ལས།
 རིམ་བཞིན་བརྒྱད་པའི་བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་ལ།
 ཐུན་མོང་མིན་པའི་ངེས་པ་རྟེན་གྱིར་བས།
 ཟབ་མོའི་གཞུང་མཆོག་པར་བྱིན་གདམས་པར་ཤར།
 ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ།
 བཀའ་ངིན་ཆེའོ་ཇེ་བཙུན་མཁུན་པའི་གཏེར།

བྱང་ཕྱོགས་འདི་ན་ཆད་མའི་གཞུང་ལུགས་ལ།
 སྐྱངས་དང་མ་སྐྱང་དུ་མ་མགིན་གཅིག་ཏུ།
 མདོ་དང་ཕྱེ་བདུན་ཀུན་ལ་བྱང་རྒྱལ་བྱ།

བཤོད་པའི་ཉམས་ལེན་རིམ་པ་ཡོད་མིན་ཟེར། །
 འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒང་པོ་ལ། །
 དངོས་སུ་འདི་ཚུམས་འདི་ནི་མ་འོངས་དུས། །
 འགོ་བ་ཀྱན་གྱི་མིག་རྒྱ་འཁྱར་རོ་ཞེས། །
 གསུང་གི་གནང་བ་སྦྱལ་བའང་ཆད་མར་བྱེད། །
 དེ་ནི་མི་རིགས་སྤྱོད་པའི་སྤུལ་བྱུང་དུ། །
 མཐོང་ནས་ལྷག་པར་ཚུལ་དེར་དབྱད་པ་ན། །
 ཆད་མ་ཀྱན་ལས་བརྒྱས་པའི་མཆོད་བརྗོད་དོན། །
 ཆད་མ་གྲུབ་པར་ལྷགས་འབྱུང་ལྷགས་ལྷོག་གིས། །
 རྣམ་གྲོལ་དོན་དུ་གཉེར་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས། །
 ཆད་མར་བསྐྱབས་ཤིང་དེ་ལས་དེ་ཡི་ནི། །
 བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཐར་འདོད་འདུག་དོགས་སུ། །
 དེས་པ་གཏིང་ནས་རྟོད་པས་ཐེག་གཉིས་ཀྱི། །
 ལམ་གྱི་གནད་ཀྱན་འདིལ་བར་རིགས་ལམ་ནས། །
 ལེགས་པར་ཐོན་པས་ལྷག་པར་དགའ་བ་རྟོད། །
 ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ། །
 བཀའ་དྲིན་ཆེའོ་ཇེ་བཅུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར། །

དེ་ནས་བྱང་ས་མདོ་ལྷེ་རྒྱན་གཉིས་པོ། །
 ལེགས་པར་སྦྱར་ཏེ་ཚུལ་བཞིན་རབ་འབད་པས། །
 མི་པམ་ཆོས་ཇེ་འེ་གཞུང་དང་ཇེས་འབྲང་གི། །

གཞུང་ཀུན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གདམས་པར་ཤར། །
 ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ། །
 བཀའ་ངིན་ཆེའོ་ཇེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར། །

ལྷག་པར་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་གསུང་རབ་ཚོགས། །
 བསྐྱེགས་པའི་གོ་རིམ་ཉིད་ལས་ལམ་གྱི་གནད། །
 ཀུན་ལ་ངེས་སྟེན་བསྐྱབ་པ་ཀུན་བདུས་ལ། །
 བརྟེན་ནས་མདོ་སྟེ་ཀུན་ལས་བདུས་པ་སོགས། །
 ལྷ་སྐྱབ་ལྷགས་གྱི་གཞུང་མཚོག་དུ་མའི་དོན། །
 ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པ་ལེགས་པར་མཐོང་། །
 ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ། །
 བཀའ་ངིན་ཆེའོ་ཇེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར། །

དེ་ནས་བསམ་གཏན་བྱི་མ་ནམ་སྤང་ནི། །
 མདོན་པར་བྱང་རྒྱུ་སངས་རྒྱས་གསང་བ་ཡིས། །
 ལེགས་པར་བཤད་པའི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས། །
 ལམ་གྱི་གནད་ཀུན་ལེགས་པར་གདམས་པར་ཤར། །
 ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ། །
 བཀའ་ངིན་ཆེའོ་ཇེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར། །

དཔལ་ལྷན་དེ་ཉིད་བསྐྱབ་པའི་ལམ་གྱི་གནད། །

ཉིང་འདྲིན་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པར་མཐོང་བ་ནི།
 ཅུང་ཟད་སྤྲ་ཡང་ལམ་དེར་ཟབ་མོའི་དོན།
 སྒོམ་ཚུལ་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་པན་ཆེན་ནི།
 སངས་རྒྱུ་གསང་བའི་ཆ་བཤད་ཆ་མཐུན་རྒྱད།
 རྣམ་གསུམ་སྦྱར་ཏེ་ཚུལ་བཞིན་བཤད་པ་དང་།
 རྒྱད་ལྟེ་གསུམ་གྱི་ཟབ་མོའི་ཉམས་ལེན་རྣམས།
 སྒོམ་རིམ་ངེ་བཞིན་བཤད་པས་སྒོ་ཐུན་བསལ།
 ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདལ།
 བཀའ་ངེན་ཆེའོ་ཇེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར།

ཐུབ་པའི་ལེགས་བཤད་ཀུན་གྱི་མཐར་ཐུག་པ།
 དཔལ་ལྷན་རྣལ་འབྱོར་སྤྲ་ན་མེད་པའི་རྒྱད།
 དེ་ཡི་ནང་ནས་ཤིན་ཏུ་ཆེས་ཟབ་པ།
 དཔལ་ལྷན་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱད་རྒྱལ་ལ།
 སྤྲ་བའི་དམ་པ་སྤྲ་སྤྲ་བ་འདི་སྐད་གསུངས།
 ཆ་བའི་རྒྱད་དུ་ལམ་གྱི་གནད་རྣམས་ནི།
 མཐའ་དུག་ཚུལ་བཞིའི་རྒྱ་ཡིས་བཏབ་སྟེ་གནས།
 དེ་ཕྱིར་བཤད་པའི་རྒྱད་གྱི་ཇེས་འབྲངས་ནས།
 སྤྲ་མའི་མན་ངག་ལས་ནི་ཤེས་བྱར་གསུངས།
 ཚུལ་དེ་གནད་དུ་བབྱང་ནས་མན་ངག་གི།
 མཐར་ཐུག་མདོར་བྱས་སྦྱོད་བསྐྱུས་རྣམ་བཞག་སོགས།

འདུས་པ་འཕགས་པའི་སྐོར་གྱི་ཕྱན་ཀྱན་ལ།
 རིང་དུ་འདིས་པར་བྱས་ཏེ་ཙ་བའི་རྒྱད།
 སྐོན་མེ་ལྷ་བྱར་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལ།
 བརྟེན་ནས་བཤད་རྒྱད་ཆེན་པོ་ལྷ་དང་ནི།
 ལེགས་པར་སྦྱར་ལ་འབད་པ་ཆེན་པོས་སྦྱངས།
 སྦྱངས་པས་འདུས་པའི་རིམ་གཉིས་སྦྱི་དང་ནི།
 ལྷ་དང་པར་རྫོགས་པའི་རིམ་པའི་གནད་ཀྱན་རྟེད།
 རྒྱལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདལ།
 བཀའ་ངོན་ཆེའོ་རྩེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར།

དེ་ཡི་མཐུ་ལས་བདེ་དབྱེས་དུས་འཁོར་སོགས།
 རྒྱད་ཟེ་མང་པོའི་གནད་དོན་གདམས་པར་ཤར།
 དེ་དག་བདག་གིས་གཞན་དུ་བཤད་པས་ན།
 འདིར་ནི་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་ལ་སྒོ་ཙམ་ཞིག །
 རྒྱལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདལ།
 བཀའ་ངོན་ཆེའོ་རྩེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར།
 བར་དུ་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་གདམས་པར་ཤར་བའི་སྐབས་ཏེ་གཉིས་པའོ།

དེ་ལྟར་གདམས་པའི་གཏེར་དུ་སྦྱར་པ་ན།
 ཐེག་ཆེན་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་ལམ་དང་ནི།
 ཐུན་མོང་མིན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་གཉིས།

གནད་བསྐྱེད་ཚང་བའི་ལམ་ལ་འདྲིས་པར་སྦྱངས།
 ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདམ།
 བཀའ་དྲིན་ཆེའོ་ཇི་བཙུན་མཐུན་པའི་གཏེར།

རྒྱལ་སྐུ་སློན་ལམ་གང་གི་ཁྱུང་ནམས་ནི།
 དམ་ཆོས་འདིན་པའི་སློན་ལམ་ནང་འདུ་བར།
 གསུངས་ཕྱིར་དགེ་ཆ་དེ་སྟེང་བསགས་པ་ནི།
 ཀུན་གྱུང་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ་བསྟོན།
 ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདམ།
 བཀའ་དྲིན་ཆེའོ་ཇི་བཙུན་མཐུན་པའི་གཏེར།
 ཐ་མར་ཉིན་མཆན་ཀུན་ཏུ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པ་དང་། ཀུན་གྱུང་བསྟན་པ་རྒྱས་
 པའི་ཆེད་དུ་བསྟོན་པའི་སྐབས་ཏེ་གསུམ་པའོ།

རང་གི་དགེ་བ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་ཕྱིར་དང་།
 རྣམ་དཔྱོད་ལྡན་པའི་སྐུ་བཟང་མང་པོ་ལ།
 འཇུག་སློ་མ་ནོར་ཚུལ་བཞིན་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
 རང་གི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་འདི་བྱས་སོ།
 དེ་ལས་ཐོབ་པའི་དགེ་བའི་ཆོགས་རྣམས་ཀྱི།
 དེམ་པ་འདི་ཡིས་འགོ་བ་མ་ལུས་ཀུན།
 ཐུབ་པའི་བརྒྱུ་ལྷགས་སྒྲ་ན་མེད་བཟུང་ནས།
 རྒྱལ་བ་དགུས་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པར་ཤོག།

ཅེས་རང་གི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་མདོ་ཙམ་དུ་བཤད་པ་འདི་ནི། མང་དུ་སྟོན་
པའི་དགེ་སློང་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་
དགེ་ལྷན་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྲིང་དུ་སྦྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི། དཀའ་བཞི་པ་རིན་
ཆེན་དཔལ་པའོ། །

དགོས་དེས་ཀྱི་གསལ་བཤད་བྱང་ཅུ་

ཅང་མ་འགོར་བའི་ཕྱིན་དུ། བདག་གི་ཆོས་ཀྱི་ཤོགས་པོ་ཅེ་སྟེས་དགེ་འདུན་དགོན་
མཆོག་ལགས་ཀྱིས། འདས་ལོར་རྩ་དཔོན་པོ་དགོན་གྱི་འདུས་མང་ལ་ངས་ཁྲིད་ཁུལ་
བྱས་པའི་《རྟོགས་བརྟུན་མདུན་ལེགས་མ་》ཡི་སྒྲ་ཆ་ཆང་ཡི་གེར་བཤུས་ཏེ་བསྐྱར་གནང་
བྱུང་། དེ་ཉིད་ཆར་གཅིག་ཞིབ་མོར་བསྒྲགས་པ་ན། ཤོགས་པོ་མཆོག་ལ་བོད་ཡིག་གི་
ཆང་གཞིའི་ཤེས་ཡོན་ཤིན་ཏུ་ཡག་པོ་འདོམས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ངོ་གཙང་སྤྱོད་ལེགས་ཤིག་
བཤུས་འདུག་པས་བསྐྱར་བཅོས་ཅི་ཡང་མི་དགོས་པ་ལྟ་བུར་མཆིས། འོན་ཀྱང་རང་ཉིད་
སྒྲེར་གྱི་གཏམ་གཤིས་ཀྱི་འགྲོས་ཇི་བཞིན་ཡོང་ཆེད་དང་། ཤོག་པ་པོས་གོ་བ་ལེན་བདེ་
པའི་ཆེད་དུ་དམིགས་ནས། སྐབས་ལ་ལའི་ཐད་དུ་བསྐྱར་བཅོས་ཏུང་ཟད་རེ་བཅུས་པར་
མ་ཟད། སྒྲ་ཐག་ཏུ་ཆོག་ཇི་བཞིན་མ་ཐོན་པ་ཐོགས་ཀྱི་ཐད་སྟོན་འཕྲི་ཏོག་ཅམ་རེ་འང་
བྱས་པ་ཡིན།

མ་གཞི་སྟན་གྱིས་ཁྲིད་ཁུལ་བྱས་པ་དེ་ལ་སྒྲ་ལས་འདི་འདྲ་བསྟོན་ནས་ཡི་གེར་
འགོད་འོས་པའི་རིན་ཐང་ཅི་ཡང་མེད་ནའང་། ཤོགས་མཆོག་གང་གིས་བོང་བ་གསེར་
གཟིགས་གནང་སྟེ་སྒྲ་ཆོགས་ཆེན་པོས་ཡི་གེར་བཀོད་པ་ལ་ཐལ་མོ་སྟིང་གར་སྐྱར་ནས་
ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་མ་ཟད། དེ་བ་འདི་པར་སྐྱབ་ལ་མཐུན་རྒྱུན་གྱི་རོགས་སྐྱོར་གནང་བའི་
ཤོགས་པོ་སྟེ། ར་པའི་ཆོང་པ་ནམ་ཐར་ལགས་ཀྱིས་དུས་རྒྱུན་སྟན་ལ་ལྷག་བསམ་ནམ་
དག་གིས་རྒྱབ་སྐྱོར་མཛད་པར་སེམས་གཏིང་ནས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞུ་བ་བཅས།

སྟོན་པ་རབ་རྒྱུ་མཆོས་ཕྱི་ལོ་2014ལོའི་ཟླ4ཆེས་25ལ་བྲིས་པའོ།

ཚུལ་ཆེན་གྱི་བཞུད་ལམ།

ཚུལ་ལྟ་སྒྲིག་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཚུལ་ཀློག་འགན་འཁུར་པ། ལི་འེ་མིན་ཡིས།

མཁོན་ཤོག་རྒྱུ་འབྲེག། བཅན་པོ་གཞེས་པ།

ལར་རྒྱུན་འབྲེམས་ཐོལ། ཚུལ་པ་པོ་ལར་རྒྱུན་ཁང་།

ལར་འདེབས། པེ་ཅིང་གིན་ཞིན་པར་ཁང་།

དེབ་ཆད། ཉི་མེད 880×1230 1/32

ལར་ཤོག 7.625

ཡིག་ཡུངས། 19

ཤོག་ཡུངས། 256

ལར་ཐེངས། 2014ལོའི་ཟླ9པའི་ནང་པར་གཞི་དང་པོ་བསྐྱེགས།

དཔར་ཐེངས། 2014ལོའི་ཟླ9པའི་ནང་དཔར་ཐེངས་དང་པོ་དཔར།

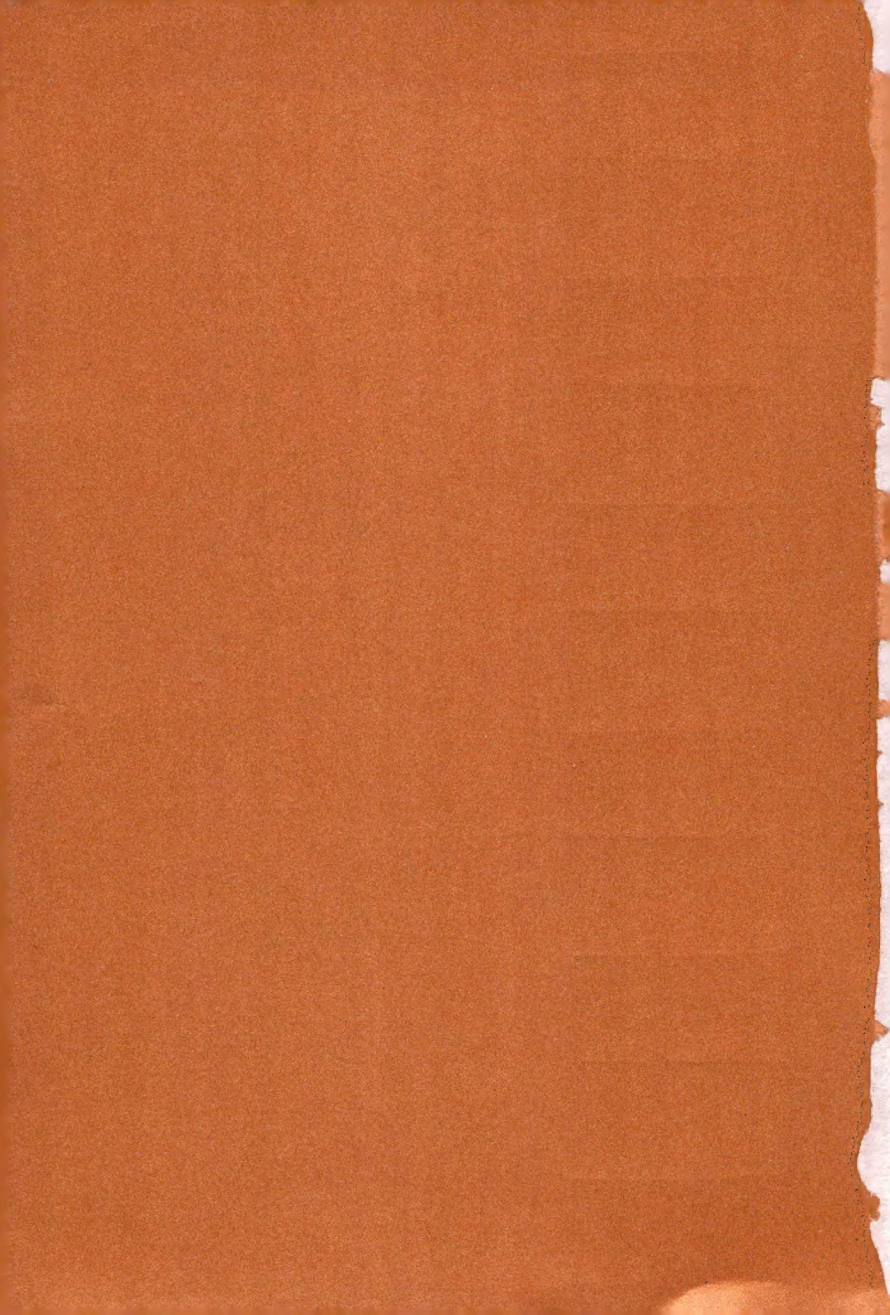
དཔར་ཡུངས། 1-5000

དཔེ་ཅན་གས། 978-7-5063-7099-8

ཕིན་གྲོང་། མིར19.00

ལར་དབང་འདི་གར་ཡོད་ལས་ལར་བུས་འབྱུང་ན་ཁྲིམས་ཆད་ཐོག་

(ཤོག་ངོས་ཆད་ནི་སྒྲིག་སྐྱོན་གང་ཅུང་ཡོད་ཆེ་པར་ཁང་ལ་དི་གཏུག་བྱ།)

中国文学史

中国文学史

作家出版社

ISBN 978-7-5063-7099-8

9 787506 370998 >

(民文) 定价: 19.00